

مجموعه

بن خطه
 ۴۴۶
 ۴۴۶
 ۴۴۶
 ۸۵۲

الکفره واحد
 ۱۰۵
 ۴۴۶
 ۴۴۶
 ۸۹۲

عدد اوراق
 ۱۱۳
 دفعه عدد اوراق
 ۲۰۳

مجموعه اساتذہ
 بدکتب بہاسی عروس
 ۱۵۰

۴۱

Siley	
Kısmi	Esaf ۴۴.
Yeni	
Eok. Kayıt no.	2861

فهرست ما بیا جمله کتاب آفتاب ۱	کلمه اول حمدت ۲	وصف قرآن و مدح النبي و ذکر خلق الاعمال ۵	بجایم و وصف فضائل ۶
ارباب و ارباب الذول و اهل مناصب و اصحاب علم ۷	عقد و دفع بالتعمیر و الفقه ۸	ظلم و عدل و وفاء ۱	جهاد و کرامه الشهد و جهاد على اعداء ۸
نقد اهل مدیر و قدر ۹	سجده اسلحه القلاع ۹	ذکر اربع الاصول و الهول ۱۰	ذکر فوار و عدم قار ۱۰
و فضی و عداوت و اعتماد ۱۰	کتاب و راه الصلح بین الفریقین ۱۱	ذکر فتح وظف ۱۱	ذکر قضا با احسان ۱۲
فقهی ببط و ازان ۱۲	فضای و رضا و خرد ۱۲	احسان و اکرام ۱۳	شکرانه صبر ۱۳
انعام شکر ۱۴	فکر و وصف صالح ۱۴	عزت و فای ابدان اکبر ۱۴	توکل و تفویض الاجت ۱۵
نوعه و استغفار و اعتقاد ۱۵	عفو و تقاضا و تجاوز و تجاوز ۱۵	حکم و مدارا و وفاء و ایمنی ۱۶	محبت و قانع الاجت ۱۶

صفت قانع و دفع و اللینیه و ذکر صبا ۱۲	نظام تکسیر از سونیک ۱۸	مشاوره منظاه ۱۹	اسرار حفظ و کتم و اطلاق ۲۰
انها: وقت و اعتقاد ۲۰	طلب اسود و عدم الهی ۲۰	اقتصاد در عبادت حد وسط ۲۱	خبرانه دائر فصیح ۲۱
صفات ذمیبه ۲۱	خلف و عدم تفویض ۲۱	خلف و عدم نفاق ۲۲	مثل سائق ۲۲
عجب و تکبر و تفهم ۲۳	ارباب خف و حشر ۲۳	طبع و المطامع ۲۴	عوض و طول امل ۲۴
اعتدال و جهالت ۲۴	محبت و محبه ۲۴	کمال و تعویف ۲۵	تفویض و تفویض ۲۵
زودیت و شهوت فانی ۲۶	مصاحبه و دفع خضده ۲۶	زیادت احباب ۲۶	توسعه خف و اجتناب ۲۶
تکرار و شکوه و غیاب ۲۷	وفاء و وفات ۲۷	شرف و فضل ۲۸	عقل و حکمت و فهم و تدبیر ۲۸

من يطع الامير فقد اطاعني ومن اطاعني فقد اطاع الله ومن يعصني لا يرفق
 عصاني ومن عصاني فقد عصى الله من اهان السلطان اهان الله
الحكم والامثال الملك والدين توأمان ظل السلطان كظل الله
 طاعة الولاة بقاء العز الملك في ارباب الشرف لا في ارباب الشرف الامانة
 خلق الرضاع من الفطام ان الذليل من ذلة سلطانه ظل السلطان سريع الزوال
 لا يجمع الشيفان في عهد لا يوجد الملوك ذا الخوان الملك عقيم يا حنيدا
 الامانة ولو على الجحان كلام الملوك ملوك الكلام ان اهورن الملوك
 من صوي بصدق الامير عز الملوك بالماليك الملك خليفة الله في صايد
 وبلاد ولن يستقيم مخرافة مع مخالفته اذا سخن للملك قلب جبن
 بالتحناء ولا ينتظر منهم حسن البلاد نير الملوك الافاك السفاك
 ربح السلطان على قومهم وعلى قومهم عز السلطان يهان بويرك
 ويوم عليك شرايط السلطنة اربعة الحكمة والتخاطق والعفة
 والشجاعة مثل السلطان الظالم كمثل المطر فما ظنك به اذا كان
 عاد لا صرام على الملك الكفر فانه حارس المملكة وقبحان يحتاج الحارس
 الحيز بحرسه لا ينبغي للملك ان يحرق على سانه عدوك اقل من الف
 ثلثة ليسها امان البحر والسلطان والزمان لا تقترن من السلطان
 قرابة ولا اخوة فان احق الاشياء بتحريق النار اقرهومنها
 السلطان نار الجحيم السلطان بين الرعية كالتراب في الجسد
 سكر الولاية طيب وخمار صعب شدي غفوا الملك ابقى ملكه
الاشعار نحن الزمان فمن رفعناه ارتفع ومن وضعناه انضع
 من وقع عليه غبار موبكنا ظهر عليه اثار رقتنا كتابا بالليل اخوانا وباليها
 سلطانا **الاشعار** هو الشمس قدرا والملوك كواكب هو الحور كواكب جداول
 هو الشمس الافق المعالي و... وكل ملوك الارض قدرا كالجود
 المقت مغاليتها الدنيا المعالك لازل وقفنا على الجود والكفر
 ان للملوك بلاد حيث ما حلوا فلا يكن لك في اكنافهم ظل
 ماد اتوقل من قور اذا غضبوا جار واعليك وان ارضيتهم ملبوا
 فاستغن بالله من ابوابهم بك ان الوقوف على ابوابهم ذلك
الحرف الثاني في نواب السلاطين وارباب الدول واصل الذم والاصح بالعمل القرآن
 رب اشرف الى صدره ويستل الى ارجى واجعل لي وزيرك من اهلي هرون اخي

نفاة وداوود بن مديار ملك الساسانيين
 من غلظت عينه وكن عاقل باين حج
 بجز دولت وقت بفرافخنت
 واما جدي بدمعالم عدالت
 وفضل كل اهتمام ارباب جبايا
 واما جدي بدمعالم عدالت
 وفضل كل اهتمام ارباب جبايا

والسابقون السابقون اولئك المقربون وجهها الدنيا والاخرة ومن المقربين
 ان الذين سبقتمهم من الحسنى وما منا الآله مقام معلوم **الاصح**
 انت متى بمنزلة هرون من موسى اذا اراد الله بملك خيرا جعل له وزيرك
 صلحا ان نسي ذكره وان ذكر اعانه انزلوا الناس منازلهم كفى بالمرء
 فتنة ان يشار اليه بالاصابع ان الله يحب معالي الامور ويبغض
 سفاسفها من اقرب ابواب السلطان افتتن **الحكم والامثال** اعلم الناس
 يحتاج الى وزير واشجع الناس يحتاج الى صلاح مثل الملك العاقل اذا كان
 له وزير فاسد مثل الماء العذب الذي فيه التماسيح الا اخبركم
 بالنفس لوزارة نفس ابناها الله بالوزارة كل وزير موسى الا وزير موسى
 ارباب الدول ملهني الشرف بالهمم العاليه لا بالترحم البالية جاور
 ملكا او حرك اصحاب السلطان اضطرهم خطرك الظير بطير بخناجيه والمرء
 بطير بهيمته صواب لرايح بالدول تقي بقائها وندهم من هابها طوي
 لمن ساء عن اشار الا نامل ما العيش الا في القاء للشمسة ان ذا الشرف
 تحسوك او حاسد ومحقوق عليه اوحا قد التوضع كل التوضع ان تشرف
 والتكبير كل التكبير تعرف نعمة السلطان بدمه من اكل مرقه السلطان
 احرق شفتاه ولو بعد حين من اكل للسلطان زبينة ردها تمق ذوقه
 السلطان محرقه الشفتين من تاة في ولايته ذل في عن من اسرع في الظلم
 فكان عمل السلطان الاحسان الى الاخوان غبار العلي خبير زعفران الغراب
 لا ينفعلك مودة الامير اذا غشك الوزير العزل طلاق الرجال وحض الغالب
 صاحب السلطان كما كبا لاسد بهابه الناس وهو كرويه اهيب من ختم السلطان
 اذا صاحبا السلطان فقل مثل ما قال وملحيت مامال من قده السلطان
 فهو الخوض من علت حممه طالت حمومه من يفر من الشرف فالشرف يتبعه
 من عشق الرياسة لم يفلح من طلب الرياسة طلب كل من راسه غاية الترك
 خيرة الملوك خيرة للملك نصف التلوك ايتاك والملوك فان من والاهم
 اخذوا ماله ومن عاداهم اخذوا راسه **الاشعار** اذا ادناك سلطان فزده
 من العظم وخذ من وارب فما السلطان الا العظماء وقرب البحر جود العواقب
 صاحب السلطان لا يله من غموم بعين وعمم والذي يربح بحر سيري
 في الاحوال من بعد حمره با من ربحه السلطنة ما ارتكز كرك الا الذل والندم
 ليس يخيل من زكق نعمة وذكوق الحياه وقد المستعين الغول والفرع معروفون في قرن

والسابقون السابقون

سند رفع وسنن منيع ان حضرت باعاصي الملاء
امصان وامامد فضلاء اقطان مخفون بابت
وشرايفاً وانباء باركات وساعات يمت سما
ياخاه مقابن فروع واصول اخاضت ذقابت
مشروع ومنقول بصرف ياد
صدر نهيت بروري ومستيد فضيلت كسبي
لوجود اشرف ان حضرت منق وقرين ياد
وذقابت مفصلاً اعلام وحفاين مشكلات
ارباب نومر بتلقين واخاه وتعليم وا
ان حضرت موضع وبين
مشاير واركان موارد ومعا و
مشاير واقدان ساهل فوايد وخوا
بميا من وجود باوجود ان حضرت ان
موانع ومغترات حوايق ضايف ياد وا
تلقين كامل وتعلم تاملش دربان مد
حفاين مستندان ذقابت واقرودوا في
منصبا مانت عالي بقر فضائل وميزر
ان حضرت ترين وحقلي ياد ومرابا حيم
منفضان وضما من مستفيدان در
مفضلات علوم وصل مشكلات طول
ودسومر به تصقل زي بين وروية مبد

مدارس فاضل بروري ومخالف فضايل كسيري
بغزوات ملكي نمكا تان حضرت منق
ودرجع اشراف واثمة عالي حمة ساسه
ذقابت مستفاح ابواب حفاين بسنن عالي
بناهنس مقرون ومعتن
اعبر بر شرع شن مالك بعبايب
فايق بزاهل علم جويرا نجم قبايب
زهي متابع احكام تن سبهي برت
زفيض هاتر نار استه است ذبي ودين
اي موارشاد تمار استه دار الاسلام
بجالات قرشد قاعان شرع تمام

مائة درجة اعدها الله للمجاهدين في سبيل الله ما بين لذي رحمتين سما بين السماء والارض
ما من قطرة اجتالى الله تعالى من قطرة دم في سبيل الله من مات وتمريرغز ولم يرحم
نفسه بغز وبعات على شعبة من نفاق الحكم والانتقال الحرب بحال وعثراتها الاقبال
الانصراف قبل الفكن حزيمة محض من الفسقات نفاذ الراي في الحرب انفسه
من الطعن والضرب الجند المالك معتزلة لا يجنح للظير ما اهو الحرب على النظارة
ة عزوافة الحرب كالتار اذا تاركت اولها خمد ضلها وان استحكروا بها
الاشعار كتب القتل بالقتال علينا وعلى المحسنات جزا الذي يول
نرها فالا يكره ذلك النسل واصبر على اهلها لاموت الابا بالامل
نسا قبل ميتتها جمع اليمين ولا الصمصامة الزكس
من في النهي عن قتل اهل الاسلام وسفك الدماء بالحرام القرآن
من يقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا فيها وغضب الله عليه ولعنه واعذله عذابا عابدا
ولو قتل النفس التي حرم الله الا بالحق **الاخبار** الانسان بيان الرب من هدم فهو ملعون
اعظم عند الله من زوال الدنيا اذا اتقى المسلمان بسيفهما فالقاتل والمقتول
اول ما يقضي يوم القيامة بين الناس في الذم والكم **والاشمال** اياك
وسفكها بغيرها فانه ليس بشي اخرجى زوال نعمة من سفك الدم بغير حق
الاشعار اقل ملكا بغير حق فليس يافى ما عنت عيشي
به سلطانه وعليه وزري معا اذ الله من سفه طيش
الحرف التابع في المكر والغدر والخيبة وما هو هذه القبيلة القرآن
ولا يجنح المكر السي الذي لا باهله ان كيدا لشيطان كان ضعيفا ومكروا ومكر الله
والله خير الماكرين ولا تك فونقن مما يكرون ومكروا مكرا كبارا انهم يكيدون
واكيد كيدا **الاشعار** من حفر ليلا حينه وقع فيها الحرب حرة نلت من كرف
كن عليه البغي والنكث وللكر لكل فادار لواء يوم القيامة بقدر غدره المكر واللجاجة
ولخيانتة في الناس **الحكم والاشمال** الوفاء لاهل الغدر غدر والغدر لاهل الغدر غدر
عند الله تعالى القدره مقرونة بالحيلة الماكرة في الحرب بلغ من القوة والحج كذا
الحيلة انفع من الوسيلة رب حيلة انفع من قبيلة المكيدة بلغ من الخداع
الكيد بلغ من الايد لم يغدر غادرا قط الا لصغر همته عن الوفاء وانقضاء
قدن عن زخم المكاره في جنب نيل المكارم كن من احتيالك على عدوك اشتر خرفا
من احتيال عدوك عليك من با من الذب على غدر اهل لان يحفره الذيب
من خردك فخذ عت له فقد خردته من خرد لا يخرد فقد خرد نفسه

اذ نزل

اذ نزل بك مكره فانظر فان كان له حيلة فلا تجزوا ان كان عمال حيلة له فالاشعار
من الحيلة ترك الحيلة المكر حيلة من لا حيلة له من حفر لاجنه جبا وقع فيه مكرا
اذ اختار حرك فخلن على اسمه وتحفظ من كبره وطلب منه
الاشعار فرد كيد المرء في سخن وانقلب السهم على الرامي
وان امره بنغي فضيحة جان سيفه الزمن في خوف وان سكتي من عدد كل كيد
اذا كاد العدو ولم تكن غدره غدره وعذرة اخرى فليس لقرافينا سبيل
الحرف التامر فيما يناسب الشجعان والاشعار والقانع يتصل به من الاصحح
يقاوتن في سبيله صفقا كما فهم بيان مرصوص اشتر على الكفار لا تقم اشتر
وصية في صدورهم من الله واتزلنا المحبين فيه بأمر شدين ذات العمار
التي لم يخلق مثلها في البلاد ولو كنتم في ربح مشيدن وطوا انهم ما يفهم
حصولهم كمثل العنكبوت التي تخرت جبا وان ارض البيوت لبنت العنكبوت
الاجناس ان الله يحب الشجاعة ولو على قلة جنة افة الشجاعة البغي
الذمء سلاح المؤمن الجنة تحت ظللال السيوف السيوف مفاتيح الجنة
لخير في السيوف والخير مع السيوف والخير بالسيوف **الحكم والاشمال**
الشجاعة صبر ساعة الشجاع موتى المحصون مواضع النساء لا مواضع الرجال
حصون الرجال الخيل والشايع الشيف ظل الموت من ترقى سلم ومن تهون ندر
من اراد السلامة فليتر الجين على الشجاعة لولا السيوف كثر الخيف الرج رضاء
المنية السهام رمل الهلاك حاسه فزع لا وليانه حتف لاعدائه
السلاح زينة وعدة السلاح جنة الابدان ووقاية الانفس السلاح
قرب اللقاح اشجع الناس بخناج المصالح رب سلاح يقول لصاحبه دعني
لحاطه سهام والفاطمه سهام اذا القيت العدق فاحرص على الموت ترهب لك
السلامه من قاذ البعش ولا يسر الحرب عرض نفسه للقناء من تفكس
في العوق لم يشجع في التراب الجمل في الحرب اعزم من العقل **الاشعار**
تجدد على اهل التدا بنفسها وما فرق بذل التفنن لبادل ليس من الفتي الحما الذين
ذينة الضرر بالحما التلذذ حاسمك فيه لاعداء وخنف ومجال ذل الاجاب فتح
نخرايق الناس مات هتجا وفاز بالذلة الجسور حاسم غدة الروح ماض كانته
من الله في قبض النفوس رسا لوار شيتا حاضرا نفعه المرء كالدردهم والسيوف
يقضي له الدرهم خالطه والسيوف بحية والخيف حلقه دون السماء كانهما
تخامة سيف ولعنها يحياها فما يبلغ الا روي ثمارها العلى ولا اللين لانها وعقابها
وما خرفت بالتيب ولدان اهلها ولا يجنح الا التجرم كلابها

حكيمه احكام شرعت غرا ونصيه حكم معالم زهرا
ازبركات ذات بلاء صفات ان تحضرت مفر جلال
كرانت ومستقر فضيلت وشهانت ياد
عالم الحيات شرعت بناه اسلام ملاذ ان حضرت
ابكا مندد متابعان احكام هلت ومصدره زمان
بنه توان او امن شرع انام ياد
ظل على اعلى الحساب شرعت انتساب ان حضرت
برفادق اهل ايمان مستوسط ماد وخبر ايمان
نصفت بكفايت لكام عدالت الجاش من طوي
مستشيرة زاهن وسرير ملة ما هن جود ما جود
تن حتر شيرين ياد واثار احكام حق وانوان
لام صدق بين امانت وحزرها بين موضع بين
سره اعلى بناه معاد سكا ان حضرت محل ورد
اعظم وافضل ونزل وقرود اكابر وامثال ياد
بما استحقاق شايخ واعا نفعها
وزقديم الامم بوجه بيشي خاص علم
وغير سبيل حكم نيكار دين الحكم
زفين حكامه اشعار واستكلام
يارافقا اعلام دين المصطفى
وبيننا طرامه وحلاله
اي ذودت باقة احكام دين جباه ومارا
ملك وملك داملاذي دين ودولت زالك
اي راي لغزون تو اسن كان شرع
بارد ووقا افضايل اركان شرع
اي شرع واكمه سبيلك توافقان
وي باقته وراي وقع قوا اقدار

بما استحقاق شايخ واعا نفعها
وزقديم الامم بوجه بيشي خاص علم
وغير سبيل حكم نيكار دين الحكم
زفين حكامه اشعار واستكلام

يارافقا اعلام دين المصطفى
وبيننا طرامه وحلاله
اي ذودت باقة احكام دين جباه ومارا
ملك وملك داملاذي دين ودولت زالك
اي راي لغزون تو اسن كان شرع
بارد ووقا افضايل اركان شرع
اي شرع واكمه سبيلك توافقان
وي باقته وراي وقع قوا اقدار

طه انزل على

منه فاصاحوا ونفسه بحسن فخره
ارسته باد وتواله فوضات بسلام الى دوران
مستفيدان بجله لك افاضل باهي ناسا سته

شواهد بات فضل وافضل ود لا غانا كان
ان حضرت بصفتك وهو لا مع باد وتوامع اثار
فضايلك وفضل شكلا قرأة وحسن مفصلات
فرقانه باهر وواضح

عنده عاليه وسنن ذاكه ان حضرت كه من
حزنا ربا ساجد واظهار حرم بيت الامانة
ناقلان آسائده واثارت ما من قراقل افاضل ام
ومطابقا لطايف ما مثل بآدم باد

قوام دين مبين وقواعد سنن سيد المرسلين بعن
افاضت وعن افادة ان حضرت تا افغناء ادوار
وانتهاء اغضار رايح ودرى باد

انوار علم ونقوى وان هاد در سنن و
ذنت بحال علماء عالم وزبور حرق فضائل
اقاضل الحجاد اولاد ام باد

ايضا من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان

في وقته نظير الهرب في وقته خبير من الصبر في غير وقته الحذر استبد
من الوقعة حبس الى عهدك الفزان لا يتبعه اذا انهن من الانصار
قبل القتل من جهة استجيب من القران عار في الاضباب وثار يوم الحساب
قتيل مبارخين من ناج فاني هالك معذوب خبير من ناج فرور ليس يلام عار
من حنقه الليل جنة الهارب اسرع الناس الى الفتنة اقلهم جياء من الفزان
من نجار اسه فقد ربح من لو يفر محل الفزان فيفقد مهت رباح الدمار

الاشعار نفسك لا اله الا الله يا قريه فرك وقت الفزان من الكبرياء
والقتل خير من الابان ونثر ما خفيته حينه اذت الى المذلة وعار

الحرف الحادي عشر في تعلق بالمكافاة والمجازة والانتقام الفزان
والله عزيز ذو انتقام وليكم في القصاص جوع يا اولي الاباب
والجروح قصاص وان عاقبتهم فعا قوا بمنزل ما عوقبتهم به وجزاء سيئة

سيئة بمثلها وان عدتم عدنا وان تعودوا فقد فتم اعتدى عليكم
فاعتدوا عليه بمثل ما اعتدى عليكم فمن عمل مثقال ذرة خيرا يره
يعمل مثقال ذرة شرا يره الاجساد الناس يحجزون باعمالهم ان خير ما يجزوه
شرا فشر لا تكونوا امعة تقولوا ان احسن الناس حسنا وان اظلموا ظلمنا

الحكم والامثال المكافاة في الطبيعة وايضا من ما هالك وان كان خيرا
قرنتها واكرم من كرمك وان كان عبدا حبشيا من لقينا بانف طويل
لقينا بخرطوم فيل ومن لحظناه بنظر من زرع بعناه ثمن نزر كما ترون
تيران من مال عليك بالحيف فلا تخلفن عليه بالسيف انما هو ودهك
وسيفك فاذع بمالك من كرك واحصد بسيفك من كرك الشرا لا يندفع
الا بالنسر لاسوة مع انتقام التزين بالعفو خير من التقبح بالانتقام

اقبح المكافاة للمجازة بالمساءات ترك المكافاة من التطفيف لا تجني
من الشوك الغيب طاب اخاك بالاحسان والمسيحى ستكفيه اساءته
اذا انتقمت من ذنوبك فالاتا من عقاب من فرقك الاشعار

وبعض انتقام المرء من رعي عرضه وان لم يقع الا باهل الجرايم
هي النفس تجزي الرجا لرد اصله وان سمى الجراد فالجود بينها
واحسن فان المرء لا يدميت وانك مجزي بما كنت ساعيا
الا لا يجهلن احد علينا فضل فرق جهل الجاهلينا
الحرف الثاني عشر في الغدق والبغضاء في حقير العروق والاهتمام على العذر القران

الحرف التاسع في ذكر الهبة والصلوات والمال والحراب والوقوف الاستتصال
وساير ما يناسب بنو اير القائل القران او كصيب من السماء

فيه ظلمات ورعد وبرق يجلبون اصابعهم في اذانهم من الصواعق حذر الموت
الارض زلزالها ان زلزلة الساعة شئ عظيم فيومئذ وقت الواقعة فاذا نقر
في التاقون فذلك يومئذ يوم عسير على الكافرين غير يسير يوم يجعل الولدان شيبا
يوم يفر المرء من اخيه وامته وابيه وزلزلة الاشدك وندف في قلوبهم الرعب
سواء علينا اجزعنا ام صبرنا ما لنا من محيى فاضربا فوق الاعناق انا جعلنا
في اعناقهم اغلاالا فيذرها قاعا صافقا لا ترى فيها عوجا ولا امنا كالعهن
المنفوش لحياء منثور فلما جاء امرنا جعلنا عاليها سافلها فاعتبوا بالاولى
الابصار كرهنا اشتد به الريح في يوم غاصف وباتت الموت من كل مكان
ومن ودائه عذاب عليم اذ انزلنا صياح التنذرين ان الملوك
اذا دخلوا قرية اشدها حتى اذا دركه العرق فكان من المعزين
فاغرقناه ومن معه جميعا فنفسهم من اليم ما غشيهم فاغرقناهم جميعا اعرقوا
فادخلوا نادا رب لا تنزلنا على الارض من الكافرين دثار الاخكار

لا نقرم الساعة حتى تكثر الزلازل ونظهر الفتن اللهم اكل سلاتهم واضرب وجوههم
وقرهم في البلاد تزيق الريح للجراد للحكم والامثال ففرقوا شفر تغفر
هلكوا فصاروا حقا بتا ذهب دماؤهم خضرا مضرا الفرق يتعلق بجمل
خيشن فقه الله فتا وحقهم خنا وجعل امرهم شئ الاشعار

اذ انزل الويا على ديان سبهالك كل ذبح ربايس اذ اقم الشرا في هتاع
سجودك من طب ربايس ويوكير المبتدئين كما هم ولا عاقبا الاقنا ودرع
اذ الله دولهم سريعا فقد نزلت على عبق اللبالي وبلدن لبسها انيس
الا البعادي ولا العيس وهو السماء النقع حتى كانه دخان واطراف الراح شرار

الحرف العاشر في ذكر الفزان وعذر الفزان القران يقول الانسان
يومئذ ان الفزان يومئذ من اخيه وامته وابيه ففرت منكم لهما خفتهم
ولا تعلقوا بكم الى التهلكة قل ان الموت الذي تقررون منه فانه ملائكم
وقد في قلوبهم الرعب ان يبرون الا فراا ان الذين تولوا منكم يوم التقى
الجيمان ففهم هو باذن الله قل لن يقعكم الفزان ان فررتم من الموت والقتل
كانهم مستنقرون من قسوة القران افمن قضا الله الى قدس
القرار كما لا يطاق من سنن المرسلين الحكم والامثال الفزان

ايضا من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان

ايضا من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان

ايضا من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان

حضرت قدس منقبت فردوسه منزلت ان حضرت
هذه منظر اثار كالات ملكة ومطرح انوار
افاضات لاهوتى باد

ذات قدس صفات ونصير ملكي ملكات
ان حضرت جوب جواهر من قدس عقله
از صرور حوادث وحدوث عوارض
در زمان امان مبدع زمين وزمان باد

انوار اسرار فرض قدس از باطن منور قدس
ان حضرت برقلوب مستعدان قبل الافاضات
ومستعدان نتايج رياضات فايض با
فوايد انعام مباركه وعوايد بات منه
ان حضرت ساستروا مع قلوب طاهرا
منها هر طريقت وموجب انشراح صدور
سالكان مسالك حق وتحقيقت باد

خاطر عاظر از هر ضمير منير ضيا كسبي
ان حضرت مرات مشاهدت طواع اعشى
ويحصل الاضطرار مانع عالم لا ربي باد

ايضا من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان

ايضا من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان

ايضا من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان

ايضا من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان
وغيره من علمه هادي انيمان

سباغ
 خلاصة دوستان ولایت یقینہ خاندان کرامت
 کسود کثرت کفر محفیا صاحب سر اذنادی
 ربہ ندا و خفیا

فأني على العهد الذي قهرته ، مقب عليه لا احوال على العهد ، سوا الله اطلاق الوفاء يكفه
 فقد ربت اهلامه ومنازله ، اشد بديك من بلوت وفان ، ان الوفاء من الجوال عزيز
الحرف الساكن في التقيض والتوكيل وما فيه من التفضل القرأت
 ومن يتوكل على الله فهو حسبه ، وعلى الله فليتكامل المؤمنون ، واقرب من امرى الى الله ، وتوكل
 على الحق الذي لا يموت ، فاذا عزمت فتوكل على الله ان الله يحب المتوكلين ، وقالوا
 حسينا الله ونعم الوكيل **الاجاب** ليس شئ افضل عندى من التوكل على الله ، من سرع
 ان يكون اقربى للناس فليتكامل على الله ، اذا استعنت فاستعن بالله ، قد مضى
 انتم بما هو كائن ، لو انكم تتوكلون على الله حتى توكله لرزقكم كما رزق الطير تغدوا
 نياما وتروح بطاننا **الحكم والامثال** اذا التبت المسارون فسلموا الى انفساد
 نعم التوكل التوكل ، افضل الاثبات عند الله تعالى التوكل على الله ، والتفويض
 الى الله ، من يتوكل على الله يكفه الخير فيما صنع الله **الاشعار** حبى الله وجد وكفى
 بالناغين بنا بوجكيل ، وان سدت بنا صرنا ، فحسنا الله ونعم الوكيل
 يحول الغنى والعز في كل موطن ، ليستطيقا قلب امر قد توكلوا ، ومن توكل ان مراه حسبه
 وكان له فيما يحاول عقلا ، على الله في كل الامور توكل ، وبالنبى المختار توكل
الحرف الباع في التوبة والاستغفار والتفاعة والاعتذار القرأت
 هو التوب الرجيم ، يا ايها الذين امنوا توبوا الى الله ، ان الله يحب التوابين فمن تاب
 من بعد ظلمه واصلم فان الله يتوب عليه ان الله كان توابا رحما ، وهو الذى يقبل
 التوبة عن عباده ويعفو عن السيئات ، ربنا لا تؤاخذنا ان سبنا او اخطانا
 فيمئذ لا ينفع الذين كفروا ومعدن لهم يوم لا ينفع الظالمين من عند ربهم ،
 يا ايها الذين امنوا لا تقمروا بالبحر ، من ذبح الذى شفع عند الاباذنه
 فما شفعه شفاعة الشايعين ، من شفع شفاعة حسنة كمن له نصيب منها
 فاعتزوا بنبيهم **الاجاب** التدم توبة ، التائب من الذنب كمن لا ذنب له
 انك وما تعتذر منه ، من لم يقبل من مستغفر صادقا كان او كاذبا لم يرد على الخوض
 اشفعوا فوجرو ، لا شفع الحج من التوبة ، اصدق الناس التائب على توبته
 توبه لما الى اعتذار المعاذ والمكاذب ، ان المعاذ يشرها الكذب ، انك
 وما يسوق الى القلوب الحار وان كان عندك اعتذار ، ان خصلتين خسرهما الكذب
 لخصلتا سر عدن اشد من جرهمه ، ريت سامع قوتى لو لم يسمع عدوتى ريت لموم
 لا يضر له لعل له عذرا وانت تدم اعادة الاعتذار تذكير الذنب ، اطرح العذر
 خير من العذر من اجتمع في اعتذار دل على صراخ ، الشفع جناح الطالب

اعقل الناس عذرهم للناس ، الاعتراف بزل الاقتران ، العذر الجميل احسن
 من المظل الطويل ، لسان التقصير قصير ، اثنا اعطى الذى اعطينا الضرورات
 تبسح المحلوات ، لقد عذر من اتذر ، عذرتنى كل ذات ابى قيل الحكيم ما الذى
 الذى اقا لواصل بعد افعال وقصاف بعد اعتذار ، اطلب لا خذك المعاذير
 من سبعين بابا فان لم تجن عذرا فاعذر انت ، العذر عند كرام الناس
 مقبول ، اقبح افعال ذى التمكن والاعتذار ، عقوبة من التجا الى الاعتذار
 كفى بالظفر شفعا للذنب الى المقادر ، شرب همز البلاء خير من تجرع مران
 امتنان الشايعين **الاشعار** يا احسن الناس احسانا الى الناس
 واعظم الناس غصاء عن الناس ، نسيت للناس والنيان مغتص
 فاغفر فاؤل الناس اول الناس ، يا من اسات وبالا احسان قابلتى
 وجود ، لجميع الناس مبدوك ، قرجا ، عبدك يا مولاي معتذرا
 وانت للعفو مرجى وما امرى ، اذا اعتذر للجاني مح العذر ذنبه
 تكلم امرى لا يقبل العذر مذنب ، اقبل معا ذير من يا تيك معتذرا
 ان بر عذرك فيما قال او فجزا ، فقد اطاعك من برضيك ظاهرا
 فقد اطاعك من برضيك لوطا هرح ، وقد اجالك من برضيك مستترا
 اقربان لا عذر لى ان جزيتى ، بفعلى الا ان حلمك لى عذر
 ومن عجب انى اتمك شافعا ، لغيرى وبى فقر الى الف شافع
 اذا انت لا تعطفك الا شفاعه ، فلا خير فى وقر بيموت يشافع
 شفعى اليك الله لا شئ عين ، وليس الى ردة الشفع سبيل
الحرف النافر العفو والتفافل والتجاوز والتجاهل القرأت
 فمن عفى واصلم فأحسن على الله ، فمن عفى له من لحيه شئى فاتباع بالمعروف
 واداء احسان اليه ، خذ العفو وامر بالعرف ، وان تعفوا قريب للتقوى
 لا تريب عليكم اليوم يعفوا الله لكم وهو ان حمر الرحمن ، عفا الله عما سلف
 والكاملين الغيظ والغافلين عن الناس ، والله يحب المحسنين ، وليعفوا
 وليبصحا فاصح الصغ الجميل ، ومن صبر وعف ان ذلك لمن عزم الامور
 فاعف عنهم واصفح ان الله يحب المحسنين **الاجاب** من عفى يعف الله عنه
 من كظم غيظا وهو يقدر على انفاذه ملاه الله قلبه امنا واجمنا ، ما عفى
 رمل عن مظلمة الا زاد الله بها عزا ، اذا كان يوم القيامة نادى من نادى
 من بطنان العرش الا ليقم الذين اجروا على الله فلا يقوم الا من عفى

السفر بالبحر

بسم الله الرحمن الرحيم
و هو كتاب في معرفة
مرايا كون عرض اوله اورد
واحد كوكب

احمر

ارحموا ترجموا واغفروا يغفروا كبر من يغفر يغفر الله له الحليم يتعافل والكريم
اذ اقدر غفر من اقال نادما عثرته اقاله الله يوم القيمة **الحكم والاشغال**
العفو عند الاقدار من علوا الاقدار خيرا العفو ما كان عن القدر العفو
اولى بالكريم اذا ملكك فاصح التثبت نصف العفو اجتناب الامور التي الله
العفو عند القدرة والحلم عند الغضب ان المقدرة تذهب الحفيظة دم على كظم
الغضب والحق عواقبه لذة العفو اطيب من لذة التثبي في الاضطرار يفت
والا كما يعرفون الانتقام عدل والتجاوز فضل الكريم اذ قدر غفر
واذا عثر بمساة ستر الاقدار يمنع الحزن الانتصار والحق الناس
بالعفو اقدرهم على العقوبة العفو ذكوة الطفر تمام العفو ان لا يذكر الذنب
اذ اقدرت على عدوك فاجعل العفو عنه سكر المقدرة عليه سنل فضل
من الفوق فقال الصغ عن عثرات الاخوان قال امون لو عرف الناس رأيي
في العفو لما تقربوا الي الا بالجنايات زين الشرف المتعافل عظموا
اقدار كبر بالتعافل التعافل من شيم الكرام بعض العفو ضعف
ليس الحليم من ظلم فحلم حتى اذا قدر انتم لكن الحليم من ظلم فحلم
حتى اذا قدر عفى العفو عن المذنب من واجبات الكرم وقول المعذرة
من محاسن الشيم العفو يفسد من اللئيم بقدر ما يصلح من الكريم من شكر
الظفر الصغ عن الذنب والستر العيب قيل لم يوزر وجهه ما الحليم
قالا لعفو عند القدرة قال بعض الصادق لان تندم على العفو اوجب
من ان تندم على العقوبة ان الله عفو يحب العفو **الاشعاع**
ولقد سمعت من الذنوب فتونها فاجمع من العفو الكريم فتونه
من كان يرجو العفو عن فوقه عن ذنبه فليوف عمن دونه
ساح اخاك اذا ضلط منه الاصابة بالغلط
وتجاف عن تعنيفه ان زاع يوما او قسط
فاحفظ ضيعك عن شكر الصنيعه ام غمط
ما احسن العفو عن القادر لا سيما في غير ذي ناصر
انا المذنب للخطا والعفو اوسع ولو لم يكن ذنب لما عفو العفو
العفو يقب راحة ومحبة والصغ عن ذنب المتسبي جميل
يعفو عن الذنب العظيم وليس يجتن انتصار
صفحة عن البتاني عليه وقد احاط به اقدار

فمن عفو
عن الذنب
الذي
الذي
الذي

دهن يصنع عن قدره ويغفر الذنوب على علمه كانه يلف من ان يرى
ذنب امرئ اعظم حله المذنب الذي يتصل وعفوك والانصاف منك منهل
رب زام الواجبات الذي لم يجد من العطف عليه تتطنا على الاقام لمسا
راينا العفو عن الذنوب اذنت من لاي ذنبا وانت الفوق اهل فان عفو من وان حريت فعدك
فاعضائك العيين من عيب صاحب لعيرك ابهي الاضراء واشرف
يندو عدوك خائفا فاذا ارحم ان قدرت على العقاب رجاك
خلت ذنبا الى وانتي وشركه في الذنب ان لم اغفر
اذا عاقبتني في كل ذنب فعا فضل الكرم على اللئيم
فان الفضل منك فربك نفسي على اذا ابيات كما ابيات
فلما اتى قلبه وصاقت مناهي جعلت ارجاني لعفوك كلما
تعاضتني ذنبي فلما عدت بعفوك ربي كان عفوك اعظما
الحرف التاسع في الحلم والمداراة وكوقار والمسكاة والقربان
ان ابراهيم الحليم اواه وعلمد الرحمن الذي يشتر على الارض هونا واذا خاف
الحاملون قالوا سلاما ان الحليم كما يكون نبيا زين الاسلام الحليم
ان الرجل بالحلم ليدرك درجة الصالح والقائم الحليم يتعافل مداراة
الناس صدقة رأس العمل بعد الايمان بالله مداراة الناس ان الله يحب
الحسي الحليم المتعفف انما العلم بالتعلم والحلم بالعلم ان الله امرني
بمداراة الناس كما امرني باقامة الفرائض **الحكم والاشغال** دعامة العقل الحليم
الحلم حجاب الافات مجال المرء في الحلم حلم المرء عونه كالعلم بالحلم
فلما علم حياك بالاحتمال الاحتمال حتى الفرصة الصبر على مرجع الحليم
اعتدب من جنى عمر التدم سوق السفيه بكسرهما اللجاء والنار المضطربة
بطفها الماء التثبت طريق الاصابة اذا قام بك الشرف قد به
من اقتصر على الاحتمال والحلم وطية اقدام السفلة والحقا الحليم
في الناس عزيز الحليم عن السفيه كثيرا انضارك عليه الحليم بالتعلم
ح الحليم ان الناس انضار على الجاهل من تأتي سلم من عمل ندم
من تأتي ادرك ما تمتمى الاناءت حسن السلامة اخو المالك بالسطوة
من علم عند ظهور السقطه اذا لم يترك الظفر بالاناءة والترقى
فيما ذا يدرك الرشفا نفع لن يبلغ الرجل مبلغ الراي حتى يغلب جهله
احسن الناس طبنة احسنهم طمانينه المداراة قوام المعاش

تجرب

الذي
الذي
الذي

ناسخ كوبري زاده مسطفي باب
 عبيد ربيع بكنه اولوس جنت امامه
 ماوشن مع روح جيس سندن چون خلاص اولوي
 شهادت صدينه كجدي اوتوروي داغقباده
 زين حضرت حمزه صبين قمياد اول
 زهي و خدا و قلدي نام كمي دنباوه
 نداي ارجا ايرشدي نفس كني اولدم مولاده
 عكايقندن كجوب ال بولدي منزل قرب مولاده
 ندا ايدوب ديدكي ناسخ نمون فقهي كني
 شهيد اولدي مقام كبروي كوبري زاده
 ٢٠١١

وفلايك الفاشن دار من جفاك تخيلا دار هو مادمت في دار هو وارضهم مادمت
 في ارضهم اذ ادخلت قرية فاحلف بالهها سلككم من اعقل الناس
 قال الذي حسن المدارات مع اهل زمانه قيل ما رايت حكما الا وتفاوله اكثر
 من فطنته قيل ليرجعهم من اجل الناس قال من لم يحل سمعه عرضا للفخشاء
 وكان الاعلى عليه التفاضل **الاشعار** لعريك ان الحكم زين لاهله
 وما الحكم الاعادة وتكلم وفيه للحلم بالحلم ملج وفيه للحلم بالحلم مسرح
 فترشا نقر في فاني مقوم ومن شا نقر في فاني مقوم اني اصاحب حلي وهو حلي كرم
 ولا اصاحب حلي وهو حلي من مادمت جفاك في الناس كرم فانما انت في دار المذرات
 من ربي داري فترشا نقر في فاني مقوم اني اصاحب حلي وهو حلي كرم
 اذا انت لم تنه عدوا فداره وقبل الجاني الذي استاصل الى قطعها فانظر سقوط حذار
 ايجل قرة السور في زمانه وداره مادمت سلطانها ان جنت ارضا اهلها كلها
 عود فغض عينك الواح **الاولع اخرج الوهوا الاكساد** واحضض صاحب المزايعك
 من المؤمنين فسوف يا في الله يقوم بحسبه ^{اذلة على المؤمنين اعز على الكافرين}
من الاضيق من تواضع رغبة الله ما تواضع احد لله الا رفاه الله
 لا يكون الرجل ذاهبا حتى يكون مواضعا ان الله اوحي الي ان تواضعوا حتى لا يفخر
 احد على احد **والاقتل** تاج المروق التواضع التواضع شبكة الشرف
 تواضع المرء بكرمه هو المرء في التواضع التواضع من مصابدا الشرف اخوة
 الناس بالتواضع من احسن الله اليه وبسط بالقدرة يديه من تواضع وقس
 ومن تعاطر حقر التواضع اجل مرتبه وافضل بحجة لاحسب التواضع
 ثمة التواضع المحبة **الاشعار** تواضع لما زاده الله رفعة
 وكل كرم قرون متواضع ان التواضع من صفات المتقي وبه التقي الى المعالي يرتقى
 ان المروء ان تتر بعد قوماك والغريبا وترى التواضع مفتحا
 والكبر مذموم مبعثك تواضع اذا ما نلت في الناس رفعة فان رفعت القدر من تواضع
 ولا تمشي الارض الا تواضعا فكم تحمق قومه هو منك ارفع تذل لمن انت تذل له
 يجرذ الكفضل لا لبسه **الاولع اخرج الوهوا الاكساد** تواضع لما زاده الله رفعة
 بحسبهم بالمحال اغنياء من التفيق **الاجتهاد** القناعة ما لا ينفد فداق من اسلم
 ورزق كفافا وقعه الله بما اتاه من قفا يكن اشكر الناس القناعة عز المؤمن
 في الدنيا ونزلته في الآخرة **الحكم والامثال** من قنع شبع من قنع قنع القناعة
 اكثر لا يفتي القناعة جنة عالية فطرها دانية القناعة في المحباعة

القناعة

القناعة عن العسر من قنع من وجعل ومن طمع صغر ذل من طلب العسر طلبه
 بالقناعة ومن طلبه القناعة بالقتل القناع اغني عن البحر نصير اخفى
 القنع من رضي بالسير طاب معيشته ومن قنع بما هو فيه قرن عينه من لم يرفعه
 ما يكفيه اعجن ما يقنيه عثر قناعا تكن ملكا جدا الكثير واقنع بالقليل ربت
 زيادة في نقصان فابن والكيف ينقصها الا صبح الزاين خطاه فاح خير من ربي
 فاضح خذ حقا في صفاق وانما او خير واث عليك من المال ما يعولك ولا تقوله
 حسابك من الفلادة بما اعاطاك بالعتق الدنيا تطلب ثلثة اشياء الغنى والعسر
 والراحة فمن زهد فيها عثر ومن قنع استغنى ومن قل سعيه استراح **الاشعار**
 تفتح بالقناعة فعي اولي بوجه العسر من ذل القنع ما كل ما فرق البسطة كافي
 واذا قنعت فكل نبي كاف ومع الحصر واقنع بالكتا في القنى فزرق الفتى ما عا من عند معيشة
 ودعا القناعة من عيشته وما جحد الحصر من اشغيبها ارض الدنيا لمن في يديه
 غدا كما كثر لربه اذا استغنت عن شئ في قنعه وخذ ما كنت محتا كما اليه
الاولع اخرج الوهوا الاكساد انما الدنيا لمن في يديه
 اتاك لعلي خلق عظيم فبما رحمة من الله لنت لهم ولو كنت فظا غليظا لقلبت
 لا يفضوا من حرك ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجاهد لهم
 بالتي هي احسن وقولوا للناس حسنا اذهب الى فرعون انه طغي وقول له
 قولنا لينا فقل له قولا ميسورا ان الله لطيف بعباده **الاجتهاد**
 ان من كمال الايمان حسن الخلق احسنكم ايمانا احسنكم خلقا اول ما وضع
 في الميزان حسن الخلق ان من خيرا منكم احسنكم اخلاقا ان من احسنكم الخلق
 واقربكم مني مجلسا يوم القيمة احسنكم اخلاقا تخلقوا باخلاق الله لا تحسب
 بحسن الخلق ان المؤمن ليدرك بحسن خلقه درجة قاتل الدليل وصاحب النصار
 حسن الخلق بمن وسوا الخلق شومر المؤمنون هيتون لبتون ان الله سبحانه
 رضى بحسن الرقى ان الله يحب الرقى في الامر كله ما دخل الرقى في شئ الا زانه
 ولا ينزع من شئ الا زانه من اعطى حظا من الرقى اعطى حظا من خير الدنيا
 والاخر من يحرم الرقى يحرم الخير كله الكلمة القنينة صدقة الرقى راس الحكمة
الحكم والامثال حسن الخلق غنمة لا فرق بحسن الخلق في سعة الاطلاق
 كمن لا رزاق الحسن الخلق في قربا به عند الاجاب والسيئ الخلق اجنبي
 عند الاقارب عمران صحيفة المرء حن خلقه ربت عز من اذله خرقه
 وذليل اعز خلقه حدة المرء تهلكه سر الخلق وحشة لا خلاص منها

سكن الاضياء من الرق والحق من الرق وحق خرقه من الخلق شوم وصاحبه
 ما لم يرق عن الخلق شوم وهو ضايع الطعام خبير من موصفات الكلام لا مال
 لمن لا يرق له من لانت كلمته وجبت محبته من لو يلق الناس رجاؤه نفرت عنه
 اقاربه وجاهبه لين الكلام قبل المحبة لين قلبك تحب ذلاقة اللسان
 ذا المال البرئيبين وجهه طلق وكلامه لين اخلاق المالك مثل اللين
 ما احسن العمل بزينة الرق ارق بالرق تسلم في الطريق من عذوب لسانه
 كثير لغوانه عليكم باللين والرق فان الرق يرب مودة الا واد وينقص
 عداق الاعداء يد الرق تجتنب من السلامة ويد الجملة تعين شجر الندامة
 من كرم اصله لان قلبه لطيفك بالاداء ويزعم ان الاعداء من الامور
 امر لا يصلح فيها الرق ولا يصلح فيها الا الشدة كالجرح بعاج فاذا احتلجا
 الى الحرب كوي من منه بد كن شديدا بعد رفق لا يبقا بعد شدة لان الشدة
 بعد الرق عن الرق بعد الشدة ذل تمام السعادة بمكارم الاخلاق
 اتى نصحتك وعظي فلا تغفل عن خطي ولا تكن قط غفلا فلا صدق لفظ الامور
 خنا العفو امر بعفو كما امرت وعرض عن الجاهلين ولو في الكلام لكل الامور
 فمتحسن لذو الجاه لين لا يخل يهدي بعندك ولا مال فليسعد لطق ان الرق
 اوج السائلين شر وقولا لسانا تقدر الاطعام فاذا لم يكن من الجحش
 من الرق لسان الكلام وراق الرق في كل الامور فلو يندم رفق وليرزعه لسان
 بالرق يبلغ ما هواه من ارب وصاحب الخرق هو الخطر الرق رزق وخرق للر شانه
اوصاف الرق عشر ذكرا الحماز فانه من شيم الاصفيا القرآن
 ان ذلكم كان يؤذي النبي فيستحي منكم والله لا يستحي من الحق الاخبار
 لكل دين خلق وخلق الاسلام الحياء الحياء شعبة من الايمان الحياء خير كله
 الحياء لا با في الاخير ان الايمان محقق بالتماحة والحياء ان الله يحب
 المحي الحليم المتقف **الحكم والامثال** الحياء من جورة القلب الوجه للصرف
 بالحياء كالجوهر الكسوف في الوعاء لا يزال الوجه كرهيا ما غلب حياؤه
 الحياء يمنع الرق حياء الرجل في غير موضعه ضعف بعيش المرء خيرا
والاشعار بسقى العود ما يبق الحياء وما في ان بعيش المرء خيرا
 اذ اما المرء فارقه الحياء ورفق فحما حاله يني وبين ركبها الا الحياء
 اذ الخش عاقبة اللسان ولو نسي فاعل انشاء فلا والله ما في العيس خيرا
 ولا الدنيا اذا ذهبت الحياء اذا قل ما اوجه فلجان ففي الحياء خيرة المرء حائلة
 وانه خير من خور ومتبع

قال ابن القيم رحمه الله
 وعظم الحياء على ابن ابي طالب رضي الله عنه
 ان الله تعالى جعل حياهم شعارا لخير
 السنن والحق

18
الرق الرابع عشر في الصمت وقلة الكلام وما ينظم في هذا النظم القرآن
 لا تترك به لسانك لتعجل به صم بكم عني فهد لا يعقلون وخشعت الاموات
 الرجم فلا تسمع الا همسا **الاحاديث** من صمت نجا البلا من كل بالمنطق
 الصمت حكم وقيل فاعله وحم الله امره امسك فقل لسانه وحم الله عنك
 قال نعمت اوسكت فلو اخزن لسانك الا من خير فانك بذلك تغفل الشيطان
 من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيرا او يصمت اكثر الناس ذوقا
 اكثرهم كلاما فيما لا يعنيه هل كيت الناس على من اخبروا الا حيايد السنن
الحكم والامثال اذا تم العقل نقص الكلام الصمت سيد الاخلاق بالار
 الانسان من اللسان للحما بكم والصمت حكم البلا من كل بالقول
 رب قول اشد من قول رب كلمة سلبت نعمة وكلمة تقول لصاحبه دعوى
 رب سكت بلع من كلام رب راس حصيد لسان رب كلمة تزدك ورب
 صيحة تزدج الذئب رب كلام يفوق كلاما ربما يتكلم للراء ثم لا يجد مطمعا الا عضم
 بيانه ولا يرد شيئا الا عبرات اجفاته من كثر كلامه كثر ملاله غير الخلال
 حفظ اللسان سلامة الانسان في حفظ اللسان صلاح البدن في السكوت اياك
 وان يضرب لسانك عنقك ودمر لسانك تسلم جوارحك طول اللسان يقصر
 الاجل عنق القدم اسلم من عنق اللسان فدافع الساكت الصمت مقتل
 الرجل بين فكيه من اكثر اسفط العنار مع الاكثار الكفار مخاطب ليل
 ان لسان الشمع يضجك وعن جليل بهيكله خلق لله الافة وجعل الالف متارها
 وقدر السلامة وجعل الصمت مدارها ما اللسان لا تسع صول فقدم وصار
 محض فاجن انحل الغرمان من حارب باللسان لا يرحى نطقا الا ترقا
 ولا ساكنا الا تابا لو صمت الكلام لعلم الحجاب ولو سكت يوسف لعصم من التوب
 الصمت سلم السلامة والخلاص والنطق يحبس البلا بل في الاقفاص لربها كان
 اللفظ شين المحافل والحليل فة المرادل النطق عانور ونضول الكلام
 هباء منتور حصار الالسة قد يزع العداق من يخط ما بين حكمه
 ظل تغلب كفته ويات يتليل على دقيه لو كان اللسان مخروبا لو كن القلب
 مخروبا خيرا الكلام المخروف وخير اللسان المخروف ما على الارض احق
 بطول سخن من لسان ما ندم من سكت اياك وان تفوق بما دار في خلدك
 فتجلبه ولا تحرك به لسانك لتعجل به ملاك حسن التمت اثار طول
 الصمت للعارف قلب عضول ولسان معقول عي الصمت احسن من عي المنطق

وقف الصمت والتشديد
 ان الصمت والتشديد
 من عظم الصمت
 من عظم الصمت

وقف الصمت والتشديد
 وقف الصمت والتشديد
 وقف الصمت والتشديد

الصمت كجمل الحجة كل بيت لا فخر فيه فهو هين ورحم الله امرأة اطلق ما بين ثقبه
 وامسك ما بين ثقبه النذم على التكويت خير من النذم على الكلام عليك بمراقبة
 الالفاظ ومحافظه اللسان فان طعن اللسان اشد من طعن اللسان فضل الفم
 مفتاح السلامة الكلام كالذواء ان اقلت منه نفع وان اكرت منه صرع
 من ملكه طول لسانه اهلكه فضل بيانه من طال لسانه بطل احسانه
 ضلك الانسان في طول اللسان حفظ اللسان راحة الانسان لسانك سيف
 قاطع بيدك وكلامك سهم نافذ يرجع عليك من اطلق لسانه بكل ما يجب
 كان اكثر مقامه حيث لا يجب طول اللسان يقصر الاجل وخطا القول
 بصيب المقتل من حزن لسانه حقن دمه ومن ملك كلامه امن دمه اللسان
 سيف مرسل لا ينبو عنه والكلام سهم مرسل لا يمكن رده صمت يعقب الندامة
 خير من نطق بسبب السلامة يا بني ففاك عما يقع ففاك لم يعرف سر التكويت
 الا بادمان التكويت من عرف الله جل جلاله كل مقالة الفرق ما بين النطق
 والتكويت مثل ما بين الضفيع والمخوت اسوء القول في الافراط جودة الكلام
 في الاختصار عيب الكلام تطويله صمت الجاهل ستره ان كان العافية من شانك
 فسلط التكويت على لسانك لو دبت ما في ميزانك لحقت على لسانك اذا تجددت
 الكلام فاسكت واذا سبحك الصمت فتكلم عشرة الرجل عظيم تجبر وعشرة
 اللسان لا تبقى ولا تذر الحكمة عشرة اجزاء تسعة منها الصمت
 والعاشر قلة الكلام **الشعر** وفي الكلام كلام ما نطق به الا نوت عليه حين امضيه
 ومن تكلم فليطلق باحسنه ومن صاخ فان الصمت يجيبه والمرء اكبر حياءه ضرا
 خط اللسان من حصر صوت الفم من عشرة بلسانه وليس عيب المرء من عشرة الرجل
 اذا كنت من انتم الصمت عاجزا فان عز الالام في القول عجز احفظ لسانك واستغفر من شر
 ان اللسان هو العود الكاشح والصمت هو العود المتعود بمطلع يجيبه والنطق سعد ذابح
 احفظ لسانك ان تقول فتبتلى ان البلاه من كل المنطق النطق حكر والتكويت سلامة
 واذا نطقت فلا تكن مهذرا ما اذ نوت على كوت مرة ولقد نوت على الكلام مرارا
 ان التكويت سلامة ولربما زرع الكلام عدو ضررا تكلم وستر ما استطعت فانما
 كلامك حكي والتكويت حماد فان لم تجد قولا سيدك بقوله فصمتك عن غير السيد سدا
 اذا كنت ذا علم وذاك جاهل فاعرض في ترك الجواب وان لم تصب القول فاسكت فانما
 سكتك عن غير الصواب احفظ لسانك ايها الانسان لا تقتلنك ان تفتن ان
الحرف الذي من عشر في لك ورة وما فيها من المظاهرة القسرات

ط
 ١٣

شاور

وشاور في الامر فاذا عرفت فتوكل على الله وامر شوري بينهم **الاحاديث**
 لن يهلك امر بعد مشورة ماشق عبد قط بمشورة ولا سعد من استغنى برأي
 ما خاب من استخار وما ندم من استشار لا مظاهره او ثوب من المشاورة
 استشر واذبح العقول المستشارين من المستشيرين ما تشاور فو
 قط الاهد والارشاد **الحكم والامثال** لا تظهر اقوى من المشورة
 عليك بالمشورة فان قدحها اورى وقدحها اورى اجعل تركها الى واحد
 ومشورتك الى الف اذا شاورت العاقل صار عقله لك لا صواب مع ترك المشورة
 من استشاروا الى الالباء نزل في ابراهيم الصواب علمان خير من علم نصف رايك
 مع اخيك فتاوت من استبد برأيه هلك ومن شاور الرجال شاركها في عقولها
 المشاوبين الحسين بين صواب يفوز بمرته او خطا يشاركه في مكرهه اذا
 صدق الرجل في صقلتها المشاورة شاور في امرك الذين يخشون الله لم يعدم
 المشاور مرشدا المشاورة قبل المشاورة من عجب برأيه ضل حيقون بركل
 بنفسه من عجب برأيه شاور من جرب الامور فانه يعطيك من رأيه ما قام عليه
 بالغلاء وانت تأخذ بجناك المستبد برأيه على من حضر الزلل استغنى برأي
 بالاستخانة ثم المشورة احمى من عمل المشورة المشورة من كل بها التفتي نصيب
 الرأى اعقل الرجال لا يستغنى عن مشاورة الرجال الا بالانعام لا يب
 اذا اردت ان تقطع امركا فلا تقطعه حتى تستشير مرشدا فاذا فعلت فلا تحزن
 قال الحسن بن علي رضي الله عنه عن ابيه الرجل من له راي صواب ويشاور
 ونصف رجل من له راي ولا يشاور او يشاور ولا راي له ولا يفتي ولا راي له
 ولا يشاور **الشعار** اذا بلغ الرأى المشورة فاستمع بخير او نصحه خازر
 ولا تحب الشورى عليك غصبا فان الخوف في القوام ان اللبى اذا فترق اصرع
 فتح الامر مناظر شاوركا وخصيها له يستبد برأيه فتره بعنقا الامور فحاطر
 اذا استشرت امركا فاسر له بكا تلمة كملت فهمها معانها راي ربي وخلاص معرفه
 بجل الحوائك الاتي تعانها خصايص من تشاورن ثلث فخذ منها جميعا بالثبقة
 وداحصا ورفور عقل ومعرفة حالك في الحقيقة فمن حصلت له هذا المعاني
 فتابع رأيه والزم طريقه عليك المشورة في العفلا فعلا خير من الواحد
 وان بات امر عليك الترى فتاور بليكا ولا تعصه لا تقطن برأي نفسك فاشر
 من ذاق لحوال الزمان وشان شاور صديقك في كل حال واقبل نصيحة ناصح تفضل
 لا تقطن فضلا بغير مشورة وشرع شرع محاذر متامل

عضاض
 وري نازك
 وير مستق اولق

اذا لم يعنك الجهد فليجد الجهد وسعيك فيما لم تقدر مضاعف تقلبت لو كان القلب نافع
وبالجهد يسى المرء لا بالقلب اذا لم يكن للمرء جزم مساعد فلا يجهد في غير ولا يجتهد في
وجهد الفتي من غير عيشه كسيف الاحد وكف بالارزاق

الانط

في الاقتصاد ورعاية هذا الوسط وما هو بهذا النمط ومنه مقصد
والذين اذا انفقوا لم يسرفوا ولم يقتروا وكان بين ذلك قولنا ولا تجعل برك معلولة
الى عنقك ولا تبسطها كل البسط فتقع على كسوفك ان المبدئين كانوا اخوان
الشياطين الاقتصاد نصف العيش ما عدا من اقصد بق بعض مالك
عليك من الامور بالاولى ما عدا من الامور واسطها آفة الجور
السرف لا يجن السرف الا باهل السرف التبدير داعي اليه ما وقع تبذير
في كثير لاهتمه ودمر ولا وقع تبذير في قليل الاكثر وثمره تطول ولا تطاول
السرف في الاتفاق يفسد من النفس مقدار ما يصلح من العيش التبدير يفسد من العيش
والتبذير يدمر الكثير حسن التقدير نصف الكسب كن مقددا لا يكن مقترقا
ان الله يحب القصد والتقدير ويغض السرف والتبذير يا بني عليك بالقصد
بين الطرفين لا منع ولا اسراف ولا تجر ولا اتلاف حسن التقدير راسل التبذير
حسن التبذير مع الكفاية الكفى من الكثير مع الاسراف اتقصد في انفاق الدرهم
فانها تجرح الفاقة مرهم من الفساد اضعاع الزاد كن من امرك بالاقتصاد
فان ربك لبا المراء الحسنة بين الحسنين المترلة بين المترلين الاقتصاد
سبل الرشاد من سلك طريق الاقتصاد بلغ الى المقاصد لا تكن طبعا فتعسر
ولا يابا فتكثر الصاموصوفة بالطيب والروح لانخفاضها عن رداء الشمال
وارتفاعها عن حرج الجنوب اذ كنت ترى العيش فابع ثوبها
فند الساعي يقصر السطاول توحى للدور نقص العلة ويدركها نقصان وهو كمال
ولا تغلق بشئ من الامور اقصد كل طرف في القصد الامور فيهم

في النصيحة والذلاله الى الخيرات والامر بالمعروف والنهي عن المنكر
وانصح لكم وانا لكم ناصح ايها الاخيرة في كثير من نحوهم الامر بصدق
او معروف واصلاح بين الناس ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة
ولكن منكم امة يدعون الى الخير والامر بالمعروف والنهي عن المنكر كنتم خير
امة اخرجت للناس تامرون بالمعروف والنهي عن المنكر هذا العوض
وامر بالمعروف وقيل الخي من ركب من شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر
الذين النصيحة الدال على الخير كما فعله افضل الجهاد كلمة حق عند سلطان جائر

لا صفة

لا صدقة افضل من قولك السعيد من وعظ بغيره نفع الصديق
تايب ونصح العديق تايب عطا الناس بفعالك ولا تظنهم بقولك
من كان له من نفسه واعطى كان له من الله حافظ الرجل مرآة اخيه اخوك
من صدقك النصيحة ان كثير النصح يعجز عن كثير التهمة النصح بين الملا يتفرع
في النصح لسع العقارب خذ العفو واسر برف كما

امرته واعرض عن الجاهلين ولو ارادك بالام للبر وعظا ولا كسوف للبر هادي
محضتي النصح كن التبعة ان الحج عن العديك صمم النصح ان خص بايع الرجال فلا
ترد وعلى ناصح ضحاح لا يلزم ان الناصح لا يخفي من الجاهل على الرجال ولا ياب الفهم
الامرون سمرف ومكرمة والزهرود عن الخنا والكر من يرون لدين الحق ثم هم
خلاف الرسل في النبيل والتد في الصفات الذميمة والسمات

الذميمة مشتمل على خمسة عشر حرفا في الكذب والكذاب والبلين

بهذا الباب ولهم عذاب اليم بما كانوا يكذبون هذا اذ لم يبين
ما هذا الا سحر فتري ما يكون لنا ان نتكلم بهذا سبحانه هذا بهتان
عظيم والله شهداء المناهقين لكاذبون الكذب محاب
للانسان ان الكذب يهدي الى الفجور وان الفجور يهدي الى النار
اذ كذب العبد تباعد عنه الملك من تن ماجاء عند آية المتافق ثلث
اذ احث كذب واذ اوعدا خلف واذ اوعهن خان

الكذب ذم والصدق شفاء لا مرق لكذب لا كرامة للكاذب
من عرف بالكذب لم يجز صدقه ومن صرف بالصدق جاز كذبه راس المائيم
الكذب اذا كنت كذوبا فكن ذكورا ان كذب نجح فصدق اخلن امران
لا يفتكان عن الكاذب كثرة المواعيد وشدرة الاعتدال

لا يكذب المرء الا من مهاتبه او عاده السوء او قوله الاذ لشجيرة جلب بعد الشؤين
خير من الكذب في جد وفي اعب كذب من كذب فان جران اذا ما اتى بالصدق ان لا
في خلف الرهد ونقض العهد الذين ينقضون عهد الله
من بعد ميثاقه ويقطعون ما امر الله به ان يوصل وينفذون في الارض
اولئك هم الخاسرون فلن يخلف الله عهدا ان الله لا يخلف الميعاد
ومن يكف فاما ياتك على نفسه الذين عاهد منهم ثم ينقضون عهدهم في كل مرة
وهو لا يتقون ايا ايها الذين امنوا لم تقولون ما لا تفعلون كبر مقتا عند الله
ان تقولوا ما لا تفعلون ولقد عهدنا الى ادم من قبل فسي يوحى بعضهم الى بعض

نحو قولك

لا توعد احاك فتخلفه لا ايمان لمن لا امانة له العيز القبا
 تبع الذي اربلا وقع اية المناق تلت اذا حرت كذب وادوا خراف
 واذا اتقن خان لا ايمان لمن لا عهد له افة المرء خلف الوعد
 خلف المرء تلت النفاق من كان عهد شفاق فربته نفاق لا خير في وعده بسيط
 وانجاز مربوط وعد اللين مطل وتعليل لا تقبل بلسانك ما لا تعتقد من احسانك
 فالرذة الجميل احسن من الوعد الطويل كلام كالعمل وفعل كالاسل وعيد
 في الخلاف كانه شجر الخلاف يريك نضارة المنظر ثم لا يجنيك شيئاً من الثمر
 ليس وعده الاخرية وهراب ببيعة انها هوكبرو الخلب خلف من عرقوب
 بين وعده وانجازه فترة نتي اسم صمغاً واري فونكاً قوله وبوله سوا
 بحابة الصيف اثبت من قوله والخط في الماء انقي من عهد تأخير الاسعاف
 من قرابين الاخلاف فان تجم الافات فالصل نثرها
 ونثر من الصل المواعيد والمطل ولا خير في وعد اذا كان كاذماً
 ولا خير في قول اذا لم يكن فعلك اذا ما الخلل لم يحفظ ثلثاً
 فبعه ولو بكف من زما وفاء للهود وبذل ممال
 وكممان التراب في الضواد كانت مواعيد عرقوب لها مثلاً
 وما مواعيد الا الا باطيل وعدت وكان الخراف منه بحية
 مواعيد عرقوب اخاه بيثرب لنا صاحب مراع بالخلاف
 كثير للخطاء قليل الصواب في التفاق والخلاف
 والضلالة وما يرافق بهذا المقال ان المناقن في الذرك
 الاسفل من النار ان الله جامع المناقن والكافرين في جهنم سعيراً
 مذنبين بين ذلك لا الهولاء ولا الهولاء واذا القوال الذين امنوا
 قالوا اننا واذ اخلوا اليها طينها قالوا اننا معكم يقولون
 بالسنتهم ما ليس في قلوبهم رضونكم باقواهم وتابى قلوبهم بشر
 المناقن بان لهم عذاباً اليماً وقالوا قلوبنا خلف فتم الله على قلوبهم
 وعلى سمعهم وعلى ابصارهم غشاوة اولئك كالانعام بل هم اضل
 وما انت بهادى العمى من ضلالتهم ومن يضل فان تجد له ولكم شدة
 ومن يضل الله فما له من حاد ما مثل المناقن مثل الشاة
 العائرة بين الغنمين ان ذا الوجهين لا يكون ويصها عند الله تجدون
 شر الناس يوم القيمة ذا الوجهين الذي يأتي هولا بوجه وهولا بوجه

تلك

من كان ذا الساتين جعله يوم القيمة لساتاً من نثار
 نفاق المرء من ذله يقول للتار قاسوق ولصاحب المنزل احفظ متاعك كنت
 يهودياً تاماً والافلا تلب بالتورية كلام كالعمل وفعله كالاحل
 اكلمه تمرى وعصيت امرى انك لا تهدي المتضال
 اذا ما الناس جربهم لبيب فان قد اكله وذاق
 فلم اور دتهم الا خداعاً ولما ردينه الانفاقاً
 في العجب والتكبر والتعظم والتبختر
 اليس في جهنم شوك المتكبرين ولا تمش في الارض معك تلك الذر الاخرة
 بخيلها الذين لا يريدون علواً في الارض ولا فساداً ان الله لا يحب كل نخال فخور
 فيس شوك المتكبرين اناس تبذول وادام ولا خير لا يدخل
 الجنة احد في قلبه متفاداة من كبر من تكبر على الناس ذل من تكبر
 وضعه الله انا كرم وعجاب المرء بنفسه انا كرم وللخيلة فان الله لا يحب الخيلة
 لا وخشة اشد من العجب تمنع العجا لقت هلاك المرء
 في العجب الكبر قائداً بغض صف الله الشيطان يتكبر ووضع برفعه
 الاعجاب يمنع الاندياد عجا المرء بنفسه احصا عقله عجت لمن جرى
 في مجرى البول مرتين كيف يتكبر ما اكتب البغض بمثل الكبر من كتب عتراً
 غير حق اورثه الله ذلاً لا يحق اجنبت من الكبر فان المتكبر لا يخرج الله
 من الدنيا حتى يذيقه الهوان من ارذ خلقه
 تكبر لعمري انى نفسه على صورة الشمس قد صورت
 سديم الفقا على كبر اذا الشمس في خن تودت
 قل الذي عن عز وساعد فيما يحاوله نقص وامر المحوا
 لا تفخر فنتاً مطت كاهله فان اصلك يا فخار فحان
 لعجبك مثل عقلك لم يكن لك وذن خرد له من الاعجاب
 او كان عقلك مثل عجاك لم يكن احد يفوقك من ذوى الالباب
 في ذكر ارباب المحمد والمحمد في جدها جليل من مسد
 ومن شر ما سدا اجد كل كل عظمة محسوس ان المحمد
 ناكل الحنات كما ياكل النار للعجب اللهم اجعلني محسوساً بقول الله تعالى المحمد
 عدو فمقي تحسب بفعل غير ارض بقسمتي الذي قسمت بين عبادي
 الحسنى لا يسح للمحمد داء لا يبرء الحسد مطية التبع لا راحع

حديث قري

الحسد يأكل الحسد ويل الحسنى من حسد ليس للحسد إلا بما حسد
يكفيك بالحاسد ان يفتم عند روك من حسد من دونه فلا عذر له الحسد
في الفرية جهر وفي غير عرض الحسد وانصف بفعل الحاسد اكثر
من فعله الحسنى لله رة الحسد ما عدله بك بصاحبه فقله الحاسد منشار
نفسه وهو يتفقها الحسد خلق دني ومن دنايته انه يبدأ بالاقرب
فالاقرب الحسد حسدك من خلق به هلاك من ذرع الاخن حصد الحسد
لا يخلوا الستة من وودج يمدح وحسود يقبح من ترك الحقد ادراك معلا الاثوم
لا يترك من الحسد حراجه حتى ينقص من الحسد جناحه اباك والحسد فانه يتبين
فذلك ولا يتبين في محسودك الحسد غضبان على القدر والقدر لا يعقبه
يا طالب العيش في امن وفي روية دغدا بلا قتر صفوا بلا روق
خالص فزادك من غل ومن حسد فالغل في القلق مثل الغل والعتق
ان نشات حصادي دو وعدي باذا المصارع لا تنقص له وعددا
ان العرايين تلقاها محسدا ولا ترى لليام الناس حساكا
ان حسدك فزاد الله في حسدك لاعاش من عاش بوجاهة محسود
ان يحسدني قاتني لا الومهم قبل من الناس اهل الفضل قد حسدوا
ماذا القيت من الدنيا ولحجها اني معا انا باكي منه محسود
كل العداوة قد جرى اما انها الاعداء من ماد الك من حسي

حسد المرء يأكل الحسد

ولا تحسبن الذين يخلون بما انهم الله من فضله هو خير لهم بل هو شر لهم
سيطرون ما يخلوا به يوم القيمة ان الله لا يحب من كان غافلا فخورا
الذين يخلون ويأمرون الناس بالخل والذين يكتزون الذهب والفضة
ولا ينفقونها سبيل الله فبشرهم عذاب اليم ولا تجعل برك
مغلولة الى عنقك ويل لكل همة لمن الذي جمع مالا وعدده
يحسبان ماله اخذه من بوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون
لا يجتمع الشح والايمان في قلب عبد ابرك الخيل في النار
وريفقه ابلين الخيل حرة من النار الخيل بييد من الله بعيد
من الجنة بعيد من الناس قريب من النار خصلتان لا يجتمعان
في من الخيل وسو الخلق الخيل جامع لسائر الاخلاق الخيل
ابدا ذليل من يخل الناس بخله اتق الشح فانه ادنس شعرا واخشرتنا

بشر مال الخيل بجادتها ووارث الشح اعذر من الظالم شح الفتي عموية
شح عتي افقر من فقير شح ضاق صدر من ضاقت بين الخيل جامع
المساوي والعيب وقاطع المودات من القلب الخيل يهدم مبانى الشرف
ويسرق النفس الى التلف من ضيق ضيق عليه دينار الخيل حرس لاعفة
مع الفتح قيل لخل من اتبع فقال من يسمع الناس على طعامه ولا تنشق مرارة
الحواد يا كل ماله والخيل يا كل ماله قدر اينا من يحد بنفسه ويخل بماله
الخل بالمجرد سن الظن بالعيب قيل لخميين اما يسوكك محمد بن يحيى
قال لو كان له بيت ملو ابرا وجاهه يفتق ومعه الاتيبا والملائكة
فمناء يستعير منه ابرك ليخطبها فمصر يوسف الذي قد من ديرة ما اعان
اياها فظلمه من قال لو ان دارك ابنت لك وحتت ابرا يضيحها قفا للتل
واتاك برهف يستعيرك ابرك ليخط قد قميصه لو تفضل
لموت الفتى خير من الخيل للفتى وللخل خير من سوال الخيل
اذا اخترت المالك الخيل فانه سيرته خصما ويقتب الزورا

اذا اجتمع الافات فالخل شرها

وان احق الناس باللوم لا يمر يلهو على الخيل ارباب ويخل
الحرف السابع في الطمع والمطامع وما كان فيه من الطمع والمصاع
القرآن ثم يطعم ان ازيد كالا انه كان لا ياتنا عنيدا **الاحاديث**
استعينوا بالله من طمع يهدي الى طمع اباك والطمع فانه فقر
خار المرئين القانع وشرار هو الطامع من قل طمعه صح بربه وصفي قلبه
ومن كثر طمعه سقم بطنه وقسوى قلبه **الحكم والامثال** الطمع ريق موبد
الذل مع الطمع اكثر مصاع العقول تحت بروق المطامع الطمع قير التذمية
العبد حرا اذا وقع والحر عبدا اذا طمع في الطمع المدانة للرقاب ذل المرء في الطامع
وعن في القناعة عز من وقع صلاح الدين في الورع وفساده في الطمع اقل
في الناس طمعك تستدم فضل الله معك من ترك الطمع احبه المسلمون
لا تطمع في كل ما تسمع رب طلب جرا الى حرس من اشتد شح ظهر للناس سفهه
الطمع يخط من قدر الشرب ويقبح في براعة الظرف اخرج الطمع من قلبك
يخل القيد من رجاك رب طمع ادنى الى عطيب رب طمع يهدي الى طمع
الطمع الكاذب فقر حاضر الطمع الكاذب يدق الرقية من كين الطمع شعاع
يكن الجشع دنان ما حجر صرفا باذهب من عقول الناس من الطمع **الاشعار**

فتى كبريت

حكاية لطيفة
غفة
ديركه كفايت اوزرته اولي

ويطعم في سوف وبهلك دونها
وكومن حريص اهلكته مطامعه
وفي القطع المذلة للرقاب
لاخير في طمع يهدك الى طبع
اذل دقاب الناس غل المطامع
لا تظعن طمعاً يرفى الى طبع
ان المطامع فقر والغنى الناس

الحرف الثامن في الحرص وطول الامل وما فيه من الحكمة والمثال
القرآن ولو حرصتم ولا تميلوا كل الميل ولتجتمهم احصر الناس على خزي
الاجبار بهم ابن ادم ونبت منه اثنا عشر الحرص وطول الامل
كن في الدنيا كأنك غريب او عابر سبيل لانزال الكبرياء ثباتاً في اثنتين
حت امان وطول الامل **الحكم والامثال** الحرمان مع الحرص
الحرص قايده الحرمان، الحرص شوم والحرص محروم، وت طلب جزا الى حرب
وت عطية تحت طلب، لا يوجد الخير حريصاً، الحرص رطابية فيها عين آية
ثلمة الحرص لا يستها الا التراب، ظاهراً المال اشد من ظاهراً الزلازل
قال الحرص حرصه، احذر خرمته الحرص فالاراحة لحرص، لا ينفضي الامل
ما بقي الاجل، لو ظهرت الاجال لا انقضت الامان، اناك وطول الامل
فان من الهاء امله اخراه اجله، من بلغ اقصى امله فليستع اقصى اجله
الحزلان مسامحة الاماني، والتوفيق رض التواني، ليس الحرص
يزاير ذوقه ان كان القدر حقاً فالحرص باطل من استولى الحرص عليه
اسرع المقت اليه، رأس الخطايا الحرص والغضب **الاشعار**
قد شاب حرصي ورأس الحرص لويث ان الحرص من الدنيا لغى تعيب
اذل الحرص اعتاق الترحال

مطلب حديث
مكون هارون الرشيد ندم بكثر ابراهيم
غاية كثر ندم بركته قال ان محله دور
غابت بين ارب وارب وارب وارب
دعاسين الموقنا سيدن وديكره هان
هارون الرشيد مسرور اولوب اوليقه
خانرا كرامت اولان صاحب صاحب فخري
كونه كلاري كلوب اول عمره مالاه
اولوقه كورديكه **الحرف**
مبارك طوطا نعي قلدان
حركت وكل قدره فالمسبب
غابت يراولش كلوبت الرب
يوس ايزوب وطماسين طلب ايلدي
وايتدي اي شفي قعي واي مصاحب
نبي اول خضرت صلي الله عليه
وملك مبارك انغزيرين ستماعي
ايلدي وكز حديث شريفون اكرضهم
عاطر كزوه قارائيه بزه تيركا
تقرين يوردك ديودجا ايلدي
اول بير اخرت رضى الله غدا ايتدي حضرت
اشتمم سور وديكره بهم ابن ادم
ويشت منه اثنا عشر الحرص وطول الامل
ودي هارون الرشيد ودي حضرت شريفي
حفظ ارب بديكره عاين الرب
لشره حقدوني كبي بر مقدار دنيا ليق
حضرت بزه كوزيدوي حضرت بزه
كعد ويلير بيرامه في الرب ايتدي
بندي خليلي سلام اربوب ديكره
بوني بزه عرب ايدوب قهر زمان كوزيدوي ايلدي
وطم ايتدي بزه بوزيدوي ايلدي
كعد ايلدي بزه بوزيدوي ايلدي
كعد ايلدي بزه بوزيدوي ايلدي

ومن اشرب الحرص كان العنى
المزاد ما دم حيا غادام الامل
لله در الحديث كلف له
ما زال حرص الحرص تظلمه
لو شرت فكري فيما خلقت له
دع الناس قد طال ما اتعبك
ولا تطلب الرزق من طالبه
ولا تغلب بالاماني كانهما
عطايا احاديث النفوس الكواكب
في كراما الايناله ارب
في درك التثني دونه عطب
ما اشتد حرصي على الدنيا ولا كلبي
ودد الحاله وجه الامل
واطلب محنت به قد كفل
عطايا احاديث النفوس الكواكب

هلا انا ارب
عظما
هلا انا ارب
عظما

الحرف التاسع في الحق والجهالة وما يليق به من الحاله **القرآن**
واعرض عن الجاهلين ولا تكلمن من الجاهلين ان شر الذوات عند الله
القتم اليكم الذين لا يعقلون اولئك كالاتعام يلهم اصدل **الاحسان**
لا فقر اشد من الجهل انتم على تينة من دينكم ما لم يظهور منكم سكرات
سكرة الجهل وسكرت حب الدنيا **الحكم والامثال** الجهل من الاجباء
الاحمق انفض خلق الله اليه اذ حرم اعتر الاشياء عليه للجهل في القلب
كالآكلة في الجسد لا مصيبة اعظم من الجهل المشقة كلها في قناديب **الجهل**
من جهل قدر نفسه كان يقدر غير اجعل نعمة الجاهل كروضة على من سبلة
لسان الجاهل مفتاح جفنه مثل الاحمق كالثوب الخلق ان رفوقه من جانب
تخرق من جوانب لوجاز كقوم الاحمق على ان يعقل اجاز لوم الاعمي على ان يبصر
مقاساة الاحمق عذاب الروح الجاهل عدو نفسه فكيف يكون صديق غيره
استراح من لاعقل له حماقة تعولتي غير من عقل اعوله جهلك اشد من فقرك
مصارمة للجاهل مواصلة العاقل ادنس شعار المرء جهله بحالته للجاهل
مرض العقل المحقق دواء دوائ الموت المحقق دوا ليس له دواء قال المسيح
عالجت الابرص والاكهه فابراتهما وعلجت الاحمق فاعمايتي **الاشعار**
لكل داء دواء نستطبت به
واللهجة اعيت من يراو بها
سقام المحقق ليس له دواء
وداء الجهل ليس له طبيب
لان كنت محتاجا الى الجاهل اني
الى الجهل في بعض الاختلاف الحوج
فداوت من عاقل يتحمل
اولي واسلم من صداقة الاحمق
فليدلم الجهل مع المحقق
فمن اراد العيش في راحة
انارها واضحه ظاهرت
من رزق المحقق فذو نعمة
والفكرة الدنيا وفي الاخرة
يخط نقل الهمة عن نفسه
فان العقل حرمان وشوم
اذ اكان الثمان زمان حمق
ارح الدنيا بدولته تدوم
فكن حمق مع المحقق فانه
وفتحت للمحقق ابوابه
قد كسد العقل واربابه
فاستعمل المحقق تكن ذاعني
فقد مضى العقل واصحابه مع

الحرف العاشر في الخفة والتجمل وما هو من هذا القبيل **القرآن**
ان هو لا يجيز العاجلة لا تحرك به لسانك لتعاجبه وانما من خفت موازينه
ان امر الله فلا تستعجل ولا تجعل بالقرآن من قبل ان يفضلك ووجه
ان هو لا يجيز العاجلة لا تحرك به لسانك لتعاجبه وانما من خفت موازينه

ديوان

الاجبان العجلة من الشيطان من عجل اخطاء او كاد سرعة الشيطان بها
 المؤمن **الحكم والامثال** من ورد عكالا صدر عكالا العجلة ام الندامات
 العجلة مفتاح الندامة اناك والعجلة فانها تكتفي ام الندامة اسرع الناس
 انها با اسرعها خمرها فتان في امرك لالف لجمع جمع خير من واحد متلون
 النفس مولعة يحب العاجل لا يوجد العجل محمدا من عجل اخطاء المراد
 ومن تاني اصاب او كاد العجل والعجل صنوان العجلة فرصة العجز لا يجاد
 يعدم الصبر من عادته السرعة اخف من البرغوث يشبه المتلون باي قلوب
 وابي براقش قال صاحب الكشاف في ربيع الاررار ابو قلوب ضرب من ثياب
 الحرير ينسج بالروم ومصر يتلون الوانكا قالوا يلهم ابو قلوب من كل لون اللون
 وابي براقش طائر منقط بالوان القلوب يتلون في اليوم الوانكا وقالوا يد العجلة
 تغرس شجر الندامة ويد التاني بجني عمر السائمة **الاشعار**
 من عجل اخطاء المراد من اسرع العجل الزوايا ولا تفعل الترتيب المصائب
 فان العجلة ام الندامة قديمك للشاة فحج حته وقد يكون مع المستعمل ذلك
الحرف الحادي عشر في الكسل والتواني وما هو قريب
في هذه المعاني القرآن واذ قاموا الى الصلوة قاموا كسالى
الاضمار اشتد الناس حسانا يوم القيمة المكفي الفكارغ
 اياك والكسل فانه يبعدك من الله ومنى **الحكم والامثال**
 الاماني لا تدرك بالتواني للحركة بركة والتواني هلكة والكسل شوم
 الامل زاد العجز من اطاع التواني ضيق الحفوق الكسلان منعم والجبل
 طيب من دلائل العجز كثرة الاحالة على المقادير من العجز والتواني
 تحت الهلكة من اعتاد البطالة لم يفلح من قطع عن بطييا الاماني
 فتصعب في جميع المعاني من جعل التواني مطيته لا يدرك ابدك امنتيتيه
 الراحة كما عمل النعب احدكم عاقبة الفراغ فانها اجمع لا يورى المكروه
 من الشكر ان كان الشغل محمدا فان الفراغ مفسد **الاشعار**
 ولما ار الكسلان قط حظا سوى نهم وحرمان الاماني
 بانفس لا ترخي عن العسل في البر والاحسان في مهمل
 فكلا في عمل في الخير منشط وفي بلاه وشوم كل ذي كسل
 ولا تترك الى كسل وعجز تحمل على المقادير والقبض
 ذو الجهل يفعل ما ذو العجل يفعل في التانيات ولكن بعد ما اقتضا

برقش
 وقرش در سرجه قدر
 منقش در جمعي
 براقش در

لا

٢٥
الحرف الثاني عشر في الشك والظن وما ينسب لهذا القدر
القرآن يا ايها الذين امنوا اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم
 وظنتم ظن السوء وكنتم قوما بؤرا وما يتبع اكثر هو الاظن ان يتبعون
 الا الظن ان الظن لا يفتي من الحق شيئا **الاجبان** اياكم والظن
 فان الظن كذب الحريث حسن الظن من حسن العباداة الحريم سوء الظن
 دع ما يريبك الي ما يريبك **الحكم والامثال** ظن العاقل كهانة
 اتقوا ظنون المؤمنين فان الله جعل الحق على المستبين من ظن بك خيرا
 فصدق ظنه ليس من العقل القضاء على الثقة بالظن ظن الرجل قطعة
 من عقله لا يعيش احد بعقله حتى يعيش بظنه ظن العاقل خير من يقين
 الجاهل اكثر الظنون المنون ان الشفيق بسوء ظن مولع سوء الظن
 من شدة الضن اذا التكت في شئ فدعه لا تلبس يقين شكك من جعل لنفسه
 من حسن الظن باخوانه نصيبا اراح قلبه من حسن ظنه طاب عيشه
 اهتك ستور الشك بالسؤال سوء الظن من الحرير بعض الظن برب
 ويخطي ولا يصيب حسن الظن ورطة رب زعمات يسين **الاجبان**
 ولا تظن بربك سوء ظن فان الله اولي بالجميل
 والغي صواب الظن اعلم انا اذا طار ظن المرط طاشت معاذن
 وقد كان حسن الظن بعض مزاياها فاذ بنى هذا التران واهله
 العجز ذل وما بالخرم من ضرب واخرم الخرم سوء الظن بالناس
 لا تترك الخرم في امر تحادله فان سلمت فما بالخرم من يأس
 فظن بساير الاخوان شكرا ولا تأمن على ستر فوادك

من لم يرض كنه
 الضن تخبر كنه

ولا تطغوا في الارض فيجعل عليكم غضبي ومن جعل الله عليه غضبي فقد هوى
 وغضب الله عليكم اذا غضبت فاسكت ان الغضب جرم في جوف
 ابن ادم قال رجل لرسول الله صلى الله عليه وسلم ابي شيئا اشتد
 قال رسول الله صلى الله عليه وسلم قال فما يباعدني من غضب الله قال
 عليه الصلوة والسلام ان لا تغضب اقرب ما يكون العبد
 من غضب الله اذا غضب اياك ومن الغضب فانها تفضي الى اذنة
 الاعتذار من اطاع الغضا اضاع الادب الغضب مفتاح كل شر
 الغضب حول الحرم غضب الجبل على البحر اتقوا الغضب فانه يفسد الايمان

كما يفسد الصبر العسل غضب العاقل كطير الريح غضب الجاهل في قوله وغضب العاقل
 في فعله اصهارا غضب على من فؤادك مهلك اياك والغضب فرت غضب استحق
 به الغضبان غضب الله عليه الغضب على من لا تحملك عنج وعلى من تحملك لوم
 الغضب يصدى القلب حتى لا يرى صاحبه شيئا حسنا ففعله ولا ينجح
 فيقصه ليس من عادة الكرام سرعة الغضب والانتقام اياك وغضب المالك
 الظلوم فان غضبه كغضب ملك الموت يشبهه الغضب الذي لا سب له بغضب الجلال
 ولما رزق الاعداء حين اختبرهم عدو العقل المرث اعرجى من الغضب
 ليست الاحلام في حال الرضا انما الاحلام في حال الغضب

يا ايها الذين امنوا لا تبطلوا صدقاتكم باليمن والادى ولا تغن تستكثر اياكم
 والامتنان بالمعروف فانه يبطل الشكر ويحق الاجر افة السماحة المتن
 الحومان خير من الامتنان المنة تهدم الصنيعه صنوان
 من مضع سائله ومن ومن منع نائله وضن نقل الصخر من القطن اهون من حول
 المتن تعداد المنة من ضعف المنة لا خير في المعروف اذا انحصى ما بعد لا يعته
 احسن العطايا موقعا ما لم يشاب بهن من عز فيموت كرمه
 لتقل الصخر من فنن الجمال اجتالي من منن الرجال
 افسدت باليمن ما اصلحت من حسن ليس اكريم اذا اسدى بمنان
 ولا اقل الدنيا جميعا بمنية ولا تبقى عز المواهب بالذات
 واعشق كحلواء المدام خلقه لتلا برى في عينه منة الكحل

ولا تطع كل خلاف مبهين هتاز مشاء بنميم مناع للخير معتدا ثم عتل بعد ذلك
 ذميم كما هم لغاز تلخاوية ولا يقب بعضكم بعضا احب احدكم
 ان تاكل لحم اخيه متنا فكم صمغ الذي طغوا في المبلاد فاكثروا فيها
 الفساد كمثل الحمار يحمل اسفارا فحمله كعصف ما تحول اولئك هم شر البرية
 صم بكم عنى فهد لا يعقلون لهم اعين لا يبصرون بها ولهم اذان لا يسمعون بها
 اولئك كالانعام بل هم اضل الا انهم هم السفهاء ولكن لا يعلمون
 الغيبة اشد من الزنا انه يقرض لسان صاحبا الغيبة بقرض من شار
 اذ يكر الفاجر بها فيه الغيبة جعد العاجز
 من عاب سفلة فقد دفعه ومن عاب شريفا فقد وضع نفسه

تلا

اياك والغيبة فانها ادم كلاب الناس الرية عار والغيبة نار
 من عفن عن الرية كف عن الغيبة مع كفن قددى هن من مقدمات
 افاعيك انت من ايجب واحسن من جمالة الحطب اتمام من ديك
 يصبح عشاء ومن يوم يصبر غدوة صفت يراه من كل خير لو انتهى
 الى عذب فراوت صار اجاجا ولو اخذ يا قوتا انقلب زجاجا
 انت سعد ولكن سعد التوايح رب موصوف بالمكارم والمساعي
 وهو معروف بالمحارة والمسارح ورب منعت بالعلم الراعي
 والعلم الراشح وهو منها على اميال وفراشح لا يعرف اليمين من الشمال
 ولا الجنب من الشمال لا يعرف السماء من الارض ولا الطول من العرض
 فلان خطاه بعد اجتهاده وصوابه من غير اعتماد جهله عام لعقله
 وفيه قاصر لحلمه يقل شهر وشوك دهر بلدان غتراله كيف
 والله نكاله فصار الحدود لبام الحدود بقية قوم ثور يصور
 عن المعروف ويفطرون بالمتك

من ترفى الناس لم يربون عقاربه على الصديق ولو يربن اخا فيه
 كالسبل بالليل لا يدرك به احد من ابن جاد ولا من زايد اريه
 ولقد قبلت بالليل بالهيا فلم تمت ان الكلاب طويلة الاعمار
 واداك تتجنى فتعرف جاهدا كالكلب تنبح كامل الاقمار
 يصيب ولا يدري يحطى وما درى وكيف يكون النوك الا كذا الكا
 جنونك ما علمت جنونت سوء وموتك قد بسرا الصالحينا
 جهول غاص في لحم وشحم ولهرينب الى عقل وفهم
 اذ ليس البياض فعدل قطن وان لبس السواد فعدك فخبم
 انت والله ثقيل وثقيل وثقيل انت في المنظر انسان وفي الميزان قيل
 لو عبر البحر بامواجه في ليلة مظلمة باردة
 وكفه مملوق خرد لا ما سقطت من كفته واحدة
 رايت في النوم ابي ادما فقلت والقلب له وامع
 فقال ان كنت له والدكا فان حواء اتمكم طالق

في ذكر قرابة الاولاد وما يليق بحال الاخوة
 والاصحاب وسائر ما هي من اخوات هذه الاجاب مشتمل على ثمانية
 احرف في الوالدين وذكر الاباء والاولاد وما كان

القرآن واعبدوا الله ولا تشركوا به شيئا وبالوالدين احسانا
 فلا تقل لها آف ولا تنهرها وقل لها قولا كريما واخفض لها جناح
 الذل من الرحمة وقل رب ارحمهما كما ربياني صغيرا ووصينا الانسان
 بالديه حسنا ان اشكر لي ولو اذ لك وصاحبهما في الدنيا معروفا
 والذين يقولون ربنا هب لنا من ازواجنا وذرياتنا فرق اعين قرة عين
 لي ولك انما امواتكم واولادكم فتنة بالها الذين امنوا ان من
 ازواجكم واولادكم عددكم فاحذروهم اوسط ابواب الجنة
 مفتوح لبر الوالدين ورضا الوالدين بركة العيش اياكم وعقوق الوالدين
 فان ربح الجنة ترجع من مسير خمسمائة عام ولا يجد ربحها عاق ورضا
 الرب في رضاء الوالد ونحط الرب في نخط الوالد الجنة تحت اقدام
 الامهات انت ومالك لابيك الولد كيد المؤمن الولد ربحان
 من الجنة اكرم اولادكم واحسنوا اداهم ان لكل شجرة ثمرة وثمر
 القدي الولد من لارحم ولد لا يرحمه الله بر الوالدين
 سلف من ارضى والديه حاز جنة دارية داع اباك براعا ابنك
 من عتق اباة عقه ولد اولادنا اكادنا اذا ترفع الولد ترفع الوالد
 حرقه الاولاد محرقة الاكاد الاولاد ان عاشوا فتوا وان ماتوا
 خزنوا من ادب اولاده ارفع حساده
 يا قرة العين يا سولي ويا املي بامن يرغب في قطع الحاجات
 لو كنت تحفظ قلب الوالدين وصي لنت في كل يوم عشر حاجات
 باليب ريبا ولد صباح فانه ربح الجنة الجنة
 والوالد الصالح حوز الفتي بقيه شر الانس والجنة
 ومن يتر اياه طابعا فرحا بخدمه ابنا في العسر واليسر
 من عتق والد الام من سفه لم يلق من ولد ما سرفاعتين
 بنونا بنوا ابنا ثنا وبناتنا بنوهن ابنا الرجال الاكاعد
 في الاخوة والاحاء واحوالهم في الشدة والرخا
 وذكر اهل القبيلة وما هي من هن القبيلة القران
 انما المؤمنون اخوة سشد عضدك باخيك اخوانا على سرير
 متقابلين واولوا الارحام بعضهم اولي بعض وبالوالدين احسانا
 وبذي القربى واتقوا الله الذي تساءلون به والارحام

لا تقبلوه

٢٧
 كونه اجد الله اخوانا المؤمن اخ المؤمن حق كبير الاخوة على
 صغيرهم بحق الوالد على ولد، صلة الرحم بركة العيش، اكثر وامن الاخوان
 فان ربكم جبي كرمي يستحي ان يعذب عبدا بين اخوانه يوم القامة
 المرء كبير باخيه خيما ر كرم خير كرم لاهله، انصر اخاك ظالما او مظلوما
 من قرح عن اخيه كربة من كرب الدنيا قرح الله عنه كربة من كرب يوم القيمة
 من كان في حاجة اخيه، والله في عون العبد مادام العبد في عونه
 عليكم يا اخوان الصدق فانهم زينة في الرخاء وعصمة في البلاء والحكم
 والاشغال كثر الاخوان معونه على حوادث الدنيا الاخ الصالح فتح للصالح
 اكرم عشيرتك فانكم جواهر الذي به تطير واصلاك الذي به تصير
 انك بهم تصول وبهم تظول هو العدة عند الشدة، دوام السرور ببروية
 الاخوان صل الارحام يكثر حشمك، صلة الارحام من وحيات الاسلام
 اعز اخاك ولو بالصوت، عمك او لثنا رب، فقد الاخوان غربة
 حد الاركان فقد الاخوان، احراز الفضيلة في اعزاز الفصيلة من وصل
 ارحامه واصل الله عليه انعامه، الانسان كبير بعشائره ان يميم المرء
 توأم جوزائه وجوز من اجزائه بالساعة تبطش الكفت هل يمدح
 العروس الا اهلها للحاجة الى الاخ المعين كالحاجة الى الماء المعين
 التارك للاخوان متروك، الرجل بلا اخ كسماي بلا عيين من لم يرغب
 في الاخوان بلى بالعداوة والخذلان اتخاذ الاخوان مسلاة للاخوان
 في لقاء الاخوان روح للجان وداحة للجان لا فاكهة الطيب
 من مفاكحة الخلان ولا نسيم اروح من مياسمة الاخوان الاخ
 الصالح خير لك من نفسك لان النفس ايمان بالسوء والاخ الصالح
 لا يامرك الا بخير قبل الخالد بن صفوان ابي اخوانك اذحت اليك
 قال الذي يستدخلي ويفرذلي ويقبل علي الكرم صدق الاخاء
 في الشدة دود الرخاء اخوك من واصاك في الشدة اخاك من واصلك
 شر الاخوان من اذا حضرتني وبيع واذا غاب عاب وفتح من كرميت
 خصاله وجبت وصاله من كرمي وجبت هجره النجاة اجاء المودت
 رت غريب خي من قريب وقريب شر من رقيب الكريم اذا ابتداء الوداد
 احكم قواعد واحكم مقاعد الرجل من اذا لقي صديقه سنن وبتن
 واذا ادعى عدو قسر وكسر يسود المرء وقومه بالاحسان

في دوران

فقد نمت غيبك
 وطلب اتيك

لا تكفالا بارقال ولا ارجال
 الا بالمال

والمؤمنون اخوة

اعجز الناس من اعجز عن اكتساب الاخوات واعجز منه من وضع من ظفريه
 منهم تقاربوا بالمودة ولا يتكلموا على القرابة الزيت في العجين لا يضيع
 اجعل حسنة ليضرك له محسوبة وسيئاته الى الزمان منسوبة
 اخت الاخوات من يكفي ما رنة التحفظ من نوادر والتلفظ الصبر على اخ
 يعيب فيه خير من اخ نسباً فمردته الاخ الصالح من اهدى الى اخيه
 عيبه وحفظ له غيبه الاخوة في الله يستوي فيها المحض والمقرب
 ولا يختلف مراعاتها البعيد والقريب الاقارب عقارب وامسهم بك
 رحماً اشد منهم لك ضرراً اخوات هذا الزمان جواسيس العيوب ورت اخ لك
 لم تله اتمك ريت ان عم ليس يا بن عم الاخ فخر العتم غم والحال
 وبال والولد كهد ظلم الاقارب اشد مفضلاً من رفع التسف
 اعظم الجيرة سر العشر مع العشرين اختيار القطعة من لوم الطبيعة
 العذرة في القرابة كالتا في العافية اذا اختلف القوم امكرا عذوقهم
 منهم لا شئ او حش من الوهت والوجع انس من شرار الاخوات من حفا
 اهل رجمه اجف مغارس نومه اذا تراضيت اخاك فلا اخاك اذا اخر
 اخوك فكل تناس ماوى الاخوات يدوم لك ودهم من لك باخاك كلبه
 اخوك من صدقك النصيحة الرجل مرأة اخيه ريت بعيدا قريب من ريب
 وقربا بعد من جيد قد يكون القريب بعيدا بعد اوتته والبعيد قريبا
 عمدة ريت بعيد من قريب انفع **الاشعار**
 اخاك اخاك ان من لا اخاك له كساع الى الهيماء بغير سلاح
 وان ابن العم المرء فاعلم جناحه وهل يهض البازي بغير جناح
 يكثر من الاخوات ما استطعت انهم عاذا اذا استجدتهم وظهور
 وليس كثير الفضل وصاحب وان عديوا واحدا لكثير
 لمرك مامل القبي بن خيرة ولكن اخوات الصفاء الذخاير
 اذا لم يكن اخاك في الله ففعد الاخاء ليس باقى
 ودعوى الاخاء على الرخاء كين ولدى الشدايد تعرف الاخوات
 لا تقطعوا ارحامكم فتضرقوا ليس للجميع كواحد متضرد
 وليس اخي من ودي راي عينه ولكن اخي من صدقة المقاييس
 اقارب كالعقارب في اذاها فلا يدخل بعتم او بجالي
 فكم غمير كبروا الفم منه وكم خال من الحيرات خال

عم خال خال
 فادوية زكريا
 اول

اقول ولا الام على مقال على الاخوات كلهم العفا
 الا ان اخوات الذين عهد لهم افامى رمال لا يقصر في لسى
 طنت بهم خيرا فالما بلوتهم نزلت بواديه من غير ذرع
 اذا جفاك خليا لا كنت تالفه فاطلب سواة فكل الناس اخوات
 لا تركن الى الخل ولا زمن ان الزمان مع الاخوات خوات
 وظلم ذوى القربى اشد مفاضة على المرء من رفع السيوف المهتد
 لحوهم لحمى وهم يا كارهه وما داهيات المرء الا اقاربه
 ولقد ارسلنا رسلا من قبلك وجعلنا الهماز واجا ذرية زرين
 للناس حجت الشهوات من النساء والبنين الرجال قوامون على النساء
 فانكوا ما طاب لكم من النساء منثى وثلاث ورباع وانكوا الا ما يحكم
 والصلحين من عبادكم وامامكم وعاشروهن بالمعروف انه من
 كذب ان كذب عظيم الدنيا متاع وضيق متاع الدنيا
 المرأة الصالحة استعبدوا بالله من شرار الناس وكفوا
 من خيارهم علو حذر النساء جبال الشيطان
 المناخ الكريمة مدابح الشوف بقاء الامم في البرية انما هو تخليف
 الذرية المرأة الصالحة لبعها كما التاج المختص بالذهب كلما
 رها قربت عينه المرأة ربحانة وليست بقهرمانه النظر
 الى المرأة الحناء يزيد في البصر لا تخط المرأة لحنها بل
 لحنها ان اجتمع المستر والحجاب فذلك هو الجمال الا يجاروا شرجبا
 واقلجبا اياكم من كح الحفاء فان كحها غرر وولدها
 ضياع المرأة السوء غل من الحوير اناكم ومشاورة النساء
 طاعة النساء ندامة ان من اقرب النساء طاعة النسوان
 آنت من النسوان من اتخذ النسوان سموة ذل من اسند من الى امرأة
 زوج من عود خين من فوج ان النساء شياطين خلقن لها
 نفوس بالله من شر الشياطين ان النساء رباحين خلقن لكم
 وكلهم تستهين ثم الرباحين فان نسألوني بالنساء فانهن
 عليهم باداء النساء ضبيب اذا شاب وان المرء وقل ماله
 فليس له من ودهن نصيب هي الضلع لا يجاع لبيت نفسها
 الا ان تقويم الضلع انكسارها

زوج علي بن الجهم صبية على امرأة فغائبه فقال
قالت مشقت صغيرة فاجبتها اشهي المطنى الى ما تركب
كمرين حبة لؤلؤ مثقوبة لبست وجبة لؤلؤ لم تنقب
ان المصيبة لا تصيب ركوبها حتى تترك بالزمام وتركب
والذليل ليس ينافع اصحابه ما لم ينظر في السحاب وتنقب
وتنخذ

وانخذ الله ابراهيم خليلاً ونرضنا ما في صدورهم من عمل اخوانا على سرور تقابلين
الاحلام ومن هذا بعضه لبعض عدو الا المتقين فعالمنا من تافهين ولا صدق
مهم **الافاريث** المؤمن للمؤمن كالبنيان يشد بعضه بعضاً اذا احب
الرجل اخاه فليخبرته بحبه المحب يتوارث والبغض يتوارث **الحكم والآمال**
سراج ان الذليل الذي ليس له ضد الغريب من ليس له جيب لا يباع الصديق
الاولف بالاولف ان الصدوق له حقوق جاوزت حق القرابة للنسب
لاقرب الصدوق نسب الروح والايح نسب الجسم رحم المودة آمن
من رحم القرابة اذا قلت الانتصار كملت الابصار من نقل على عروق
صدوقه خف على عروق المودة بين السلف ميراث بين الحلف صداقة
الاياد قرابة الابناء صدوق الوالد عمر الولد مثال الصديق كاليد
توتل باليد والعين تستعين بالعين الصدوق تاتى النفس وتالت
العينين احب من اذا صحبته ذاتك واذا خسرته صانك ان **الحكم**
حبيبة عنها وان عسر على سنية سدها صدوقك من رضى خلتك ويبد
خلك لا تكون الصدوق صدوقاً حتى يحفظ اخاه في ثلث في غيبته
ونكته ووفاته ليكن اختيارك من الاشياء حريها من الاخوان
اقدمهم صدوقك من ساعدك في اطوارك وقدم سعيه في اوطارك
كرام الناس اسرهم مودة وابطاهم عداوة احق من تركهم في النعم
تركوا في المكان اصدقاك ثلثة صدوقك وصدوقك صدوقك
وعدو عدوك ليس من الحيت ان تحت ما يبغضه حبيبتك انتم
الاولاد والاعزاز ما لم يصكم داء او عجزار خواص الاخلاق
تنصفها المعاشن حافظ على الصدوق ولو في الحرب كثرة الوفاق
تفاق **الاشعار** من كان ذا عضد يدرك ظلامته

ان الذليل

ان الذليل الذي ليست له عضد
في الله فرض على العالمة الفطن
فممكن له من صدوق السواد
على الاخوان كلهم العضا
واعداء اذا نزل البلاء
الفب تنق فلترتها انقلب الصدوق فكان اعرف بالمضرة
تقريب اسئل من عرنى من الناس هل من صدوق صدوق

فقالوا عزيران لا يوجدان صدوق صدوق ويضرونك
المزج للمحاضر المصاحب والرفيق والملايين القرآن
وحسن الطنك رفقاً يا وليتي ليني لو اخذت فلا تخليها للمجذبات للجشيت
والغيبيتون المجذبات والطيبات للطيبين والطيبون للطيبات
الاجبان الارواح جنود مجتدة فما تعارف منها ائتلف
وما تناكر منها اختلف انما مثل المجلس الصالح وجليس السوء
كحامل المسك وناخ الكلب المرء على دين خليله المرء مع من احب
الحكم والآمال جليس السوء كالقن الواحد حين من جليس السوء
يظن بالمرء ما يظن بقربه مما التذان على التثار باذل الصاحب
على الصاحب الرفيق ثم الطريق لا تصعب مع من يقول هذا على
وهذا فعلك لا تصعب من اذا ايسر من خيك مال لا يغيرك ابالك
وصحبة من اذا حضرت اثنى وامدح واذا غبت عاب واقبح **الاشعار**
عن المرء لا تسأل وابصر قرينه فان القرين بالمقارن مقترن
ما عابت المرء الملبس كمنفسه والمرء يصلحه لجلس الصالح
وكل قرين اقرب فان الخنافس بالعقر ب
طير السماء على الاقفا نفع

ان القلوب لا تصاد مخدرة
فما تعارف منها ائتلف وما تناكر منها اختلف
وهذا **الحرف السابعة** ذبان **الاجبان** والافاتهم **وصياقبة الاصحاب وعبادانهم**
وهل آتاك حديث ضيفاً ابراهيم المرسلين واذا مرضت فهو شيفين
ما هو شفاء ورحمة للمؤمنين **ح** الزاير في الله حتى على المزود اكرامه
اذا جاء كمر الزاير فامر مع الجنة في الدنيا ثلثة اشياء

ان الذليل

فيجلس الذكر وفي قراءة القرآن وفي زيادة الاخوان خير الناس امير زور الفقيه
 ونرا الناس فقير زور الامير تراودوا ولا تتجاوزوا ذرعبا تزود حيا
 من كان يومين بالله واليوم الاخر فلكرم ضيفه لودعت الى كرام الاجيب
 عابد المريض على مخارف الجنة حتى يرجع **الحكم والامثال** المودة شجرة والريان
 ثمرها المودة جسم روحها الزيارة الريان لحظة خير الزمان فقد
 المزور الاثان من الريان عمل والاقلال منها مخل ربحا كان التقابل
 من كثرة التلاقي رب زود زيار شد من زان زان دان الاسد في الزان
 اهون من زود بصر الزان ان زرتنا ففضلك وان زرتنا ففضلك
 تلك الفضل اثار وزودك ليس كل تراور بالاحكام بل تشاهد القابل بغير من
 الاقسام الكرم ما يحضر تفيدم ما يحضر في نشر المعاداة على المعاداة
 فلة الريان امان من الملالة عليك في الزمان بالاعجاب فانه يومين
 من تجاني الاجاب كثر التعاهد سبب التباعد امير ميلا وعمر ايضا
 وامير ميلين واصح بين اثنين وامير لانا وزرنا جلسة العيادة
 جلسته الضيف خير عيادة في العيادة نعم النبي المرض لولا العيادة
 المفلس محذوف في الضيافات خذف التنوين في الاضافات **الاشعار**
 فردنا غير محتشرتنا بزورتك الكمار ووالسماح
 اذا ما تقاطعنا ونحن ببلدة فيما فضل قري الدان منا على البعد
 الله بعد ما تركي زيارتك في الاخفاة اعداي وخراسي
 ولوقرت على الايمان جنتكم بجنا على الوجه بل مشاء على الراس
 عليك يا غيب الزمان انها اذا كرت كانت الى الممسلكا
 اذا شيتان تقلي فرز متواترا وان شيتان تزداد جتا فرز عجا
 ذوقنا الامن بوردك غتكا فدوام الوصال داعي الملال
 ان العيادات مفرد هو ايها ذخر فضائلها جمر فوايدها
 حق العيادة يوم بين يومين وجلسة مثل لحظ الطرف بالعين
الحديث السابع في عارة بحق الجحيم وذكر قرب الجوار القرآن
 والجار ذي القربى والجوار الجنة والصاحب بالجنب **الاحكام**
 من كان يومين بالله واليوم الاخر فليكره جوار ما ذا الجيريل بوسيتي
 بالجوار حتى طنت انه سورته ان من اشراط الساعة سؤ الجوار
 لا يدخل الجنة عبد لا يامن جوار بواقه خير الجيران عند الله خير الجوار هو

بجنته

الحكم

الحكم والامثال الجار خير الذكر الاحسان الى الجار يعمر الدنيا
 وزيد في الاحسان من اذبح جان وذبه الله داره حسن الجوار
 خير قريته وعلى الاستخلاص المودة حين معين كدودة العنبر
 في الجار السنو والولد العاق جارا السنو اعظم البلاء
 واشد العناء ليس حسن الجوار كفا الاذى ولكن حسن الجوار الصبر
 على الاذى **الاشعار** الا من يشتري دارا بخص كراهة بغيرها انتباع
 افع الجيران ناس ثمر عان ومن يبرح حق قصه محبان
 ومن يصبر على ابناء جيران سيملك دار وله الفرار
الحديث الثامن في ذكر التهاجي والشكوى والعتاب بالملق بهد الكبا
القرآن اتنا اشكوي وخرني الى الله **الاجاب** لا يحل لمسلم ان
 يهراجاه فوق ثلث ليال من هجراه سنة فهو كفاك ومه
الحكم والامثال عاتبا حاك بالاحسان اليه وارور سن
 بالانعام عليه العتاب قبل العتاب اصله الفساد ما اسكن
 بالعتاب فاذا تعذر في العتاب ترك المعاتبة من علاميات
 الابهمال العتاب خراب القوا الاجاب معاتبة الاخ اهون من فتن
 الكتاب الكتاب ان اروت العتاب ان العتاب مشافهة متى كانت
 مسافهة اياك وكثرة المعاتبة فانها مقطعة للمودة بعض المعاتبة
 خمر وكلها غمر كثرة العتاب يورث البفض شرط الالفه
 ترك الكلفة من عاتب وكل ذنب اخاه فحقيق بان يملكه ويقبله
 العتاب داعية الاجتناب عتاب الاجاب داعية المهر والسياب
 العتاب كدواعي القطعة بين الاجاب اذا انسطت المعاتبة
 انقضت المصاحبة من احوالك الى العتب فقد وطن نفسه على الهجر
 ظاهر القبايخير من باطن الحقد يبقى الود ما بقى العتاب ما حتمش
 الود بمثل العتاب لا يزال بين الخليلين وده وما كان العتاب
 فاذا ذهب الوصال سارع المضعف الشكاية **الاشعار**
 صحابف عندي للعتاب طويتها ما نشر يوم والعتاب طوبى
 سا صبر حتى يجمع الهم بيننا فان التقى يوما فسوق اقوله
 صلاته ما بين الجين في الهوى عتابها كل حق وباطل
 ومن لم يعاتب في التواني خليله وامر له صار التواني تاديبا
 وفي العتاب حيرة بين اقوام

كاه بديست ابدوي بديست كاه
 مقضا كردش دورب عالم بوليه

ويرف من سهر شير اوده مرو
 تصفيج منكه اضطر ابد

فلا شئ كوصول بين هجره
 فدع ذرا العتاب فرت شئ
 فكلمه قطعة من عتاب
 فمضى رجالها جتوا وانتي
 فكوت بها الشكوى لثلى عادة
 فك العتاب اذا سخن الخ
 ولا شئ الذم من العتاب
 طول هاج اوله العتاب
 ينفض هجرها ونحن عصاب
 غنيت ان اشكر اليه فدمعا
 ولكن يقصر النفس عند ابتلائها
 منك العتاب ذريعة الهجر

السطر السادس فيما يتعلق بالفضاضة والقرينة والتدبير والكفاية منقول على خمسة حروف

المحرف الاولى الضاحية
 وما يتعلق بالبيان والحكمة وما يليق يادوات اهل القلم **القرائن**
 الرحمن علم القرآن خلق الانسان علما البيان والقلم وما يسطرون
 الذي علموا بالعلم على الانسان ما يعلم وما علمناه الشعر وما ينبغي له
 والشعر يتبعها الغاؤون المترانهون كل واربع حروف
الاخبار ان من البيان لسحرا من جمال المرء فصاحة لسانيه
 ان من الشعر لحكمة فله تكون تحت العرش فما يحياها السنة الشعراء
 احتر التراب وجز المتدجين الشعر من مار من مزامير الابل يس
 ان ازل ما خلق الله القلم لا تفارق الحجر فان الحجر فيها وفي اهلها
 الى يوم القيمة كرم الكتابة حتمه ومن مات ومراثيه الحباب
 والا قلام دخل الجنة **الحكم والامثال** المرء يحبو تحت لسانيه
 ولعل عقل المرء قوله عقول الرجال على طرف اقلامهم الشعر امر الكلام
 كلمات الفضا جرد مجردة واقلامهم سبق مهتدة مما الانسان
 لولا اللسان الا صورة مثله اربعه مهملة ان من الكلام ما يفوق
 الذن ونقد الشعر كما بان ابلغ ما ينطق عنك عقول الرجال تحت
 اسنة اقلامهم بغير المحزن الكتاب الكتاب بستان بجملة الكرم
 وروضة يتقلب الحجر الفيرة على الكتب من الكارم وهي اخبت الغيرة
 على الحاور الكتب بساطن العقلاء من الف كتابا فان اصاب
 فقد اشهرت وان اخطا فقد استغذف قدروا العالم بالكتابة
 العلم صيد والكتابة قيد الخط لسان اليد مما الثمر الباع
 تحت خضرة الورق باحسن من الخط الرابع في ماض الورق الجود
 الخط ابيته يقال للخط الردي خط اللبنة القلم في الحكمة

القلم

القلم انما الضمير اذا عرف اعلن اسرنا وابان اتان الاقلام اساس
 الاقلام الاقلام رسل الكرام لمار باكا احسن تسميا من القلم
 القلم الردي كقولنا العاق القلم واحد الكاتبين المراد
 خلوف الكتبة كواكب الحكمة ظلم المراد من خرم الحارس خدمته
 المناير الحمر عطر الاحصار البيان ترجمان القلوب وصقل
 العقول اللسان جوهرا لانسان **الاشعار**

يقولون ان المرء يحى بنسبه وليس له ذكر اذا لم يكن نسل
 فقلت لمر نسلي بدائع حكمتي فان فانتا نسل فانها نسلوا
 المتران انه يخالد ذكر هو احاديثهم والمر ليس خبالا
 كفى سلوة الاخران طر ساقه بكتب كن فيها عووض المسائل
 جليس ترضى فصيح وساك كليم بما تهوى بحب وسائل
 اذا عاص في بحر التفكير خاطري على ذرة من معضلات المطالب
 حقيقت ملوك الارض نيل ما اشتهى وندت المنى بالكتب لا بالكتاب
 اذا فخر الابطال يوم السيفهم وعدو ما يكسب الجود والكفر
 كفى قلم الكتاب فضلا وسودكا مدحا الدهران الله اقم بالقلم
 كذا فضي الله الاقلام مذرب ان السيف لها من هفت خدر
 وان اقر على رقي انامله اقربا لرق كتاب الانام كنه
 ان خط فالروض بالارضان تبسما او قال فالدر منظر ما وشوقا
 جيب من الدنيا كتاب فليس بحب الخضر ماى اليه من الفخر
 فكرسته حجرى اذا كنت قاعدا وان اضطلع افرتة مسلفا صدك
 لنجلنا ما نمل حديثهم البناء ما موزن صيا وشهكا
 بلا كلفة تخشى ولا سوء عثرة ولا يتقى منهم لسانا ولايدا
 وغير جليس الزمان كتاب

مداد مثل حافية العراب واقلام كمر فهة الجراب
 وقرطاس كرقراق الشراب والفاظ كايام الشباب

الحرف الثاني في اشرف بالفضل والادراك بالاصل والتب
القرآن فلا انساب بينهم يومئذ ولا يتساءلون ان اكرمكم
 عند الله اتقاكم **الاخبار** خبار عجزه لما هلبه خبار عجزه الاسلام
 اذا فقعو والله ان لاحد على احد فضل الا بعمل حب الرجل خلفه

الحكم والامثال المر بفضيلته لا بفضيلته الشرف بالهمم العاليه
لا بالرمم الكالبية كل من ادبك لا من حسانك ادب المر خير من ذهبه
كرم النسب حسن الادب الادب شريف لا ينطعم الا في مثله لكل شئ
ذوايه وذوايه الشرف الادب لكل شئ عروق وورق العز الادب
من فاته حيب نفسه لم ينتفع بحسابه من فاته الادب لم ينتفعه
الحسب ذك قلبك بالادب كما تزي النار بالحطب من لو كتبت
بالادب ما لا اكتب به جمالا من فعدبه نسبه فضربه ادبه
من تادب ولا حسب له الحقه الادب باهل الحسب المومن حيث ثبت
لا من حيث ينبت ومن حيث يوجد لا من حيث يولد من كثر ادبه كثر
شرفه وان كان وضيقا وكثرت حوائج الناس اليه وان كان فقيرا
حسن الادب يستر فيج النسب الادب ينوب عن الحسب الادب
احد المنصبين الادب وسيله الى كل فضيلة وذريعه الى كل شريرة
التعلم في الصغر كالنقش في الحجر من ادب اولاده ان غمحتاه من نور تادب
في صغره لو تراسن كبر الادب من الاب والصلاح من الله
من لو يتحمل ذل التعلم ساعة بقى ذل الجهل ابدا **الاشعار**
فما حسب المودود لا ذودون بحسب الا باخر مكنس
فليس بسوق المر الا بنفسه وان عدا باء كراما ذوى حسب
اذا العود لم يبر وان كان شعبة من الثمرات اعين الناس من حطب
بنفسك لا باصلاك كن شريفا فها يكفي من الشرف الولاد
ان تادبت يا بني صغيرا كنت بها فعد في الكبر
ما لي عقلي وسمي حسي ما انا مولودا انا عري
اذا انتهى منتم الى احد فاني منتم الى ادب
الحرف الثالث في العقل والحكمة والخبر والتدبير والتجارب والنظر
في العواقب وما هو بهن الامور موافق وما سب القرآن
ان في ذلك لايات لاولى النهى وما يذكر الا اولوا الالباب
ان في ذلك لذكر لمن كان له قلب ان في ذلك لايات لقوم يعقلون
ان في ذلك لعبرة لاولى الابصار ومن يؤتى الحكمة فقد اوتي خيرا كثيرا
الاخبار العقل نور في القلب يفرق بين الحق والباطل العاقل يبصر
بقلبه ما لا يبصر بالجاهل بعينه اتقوا فراسة المومن فانه ينظر بنور الله

بحسب الناس على قدر عقولهم للحكمة ضالة المومن انما يقع العبد
وينالون الترفي من ربحو على قدر عقولهم لكل شئ دعامة ودعامة
المومن العقل المومن كيتس فطن حذر التدبير نصف المعيشه
لا حكيمة الادب وخبرة لا يلدغ المومن من حجر مرتين الامور
تثابته مقبلة فاذا ادبرت عرفها الجاهل كما يعرفها
العاقل خذ الامر بالتدبير اذا اردت افرقا قدر عاقبت
انما الاعمال بالخواتيم العقل حسام قاطع العقل فيض الهوى
وكوكب دوتج طول التجارب زيادة في العقل عدو الجهل حكمة
وصديقه عقله العدو عدم العقل لا عدم المال كفى بالتجارب
ثادبا المر ان كان لينا لا يصلح الامور الا باولى الالباب
والازهار لا تدور الا على الاطراف في الاعتبار عنى عن الاختيار
في التجارب علوم مستانف خذ الامر بقوله الاعمال بخواتيمها
العاقل من وعظه التجارب من اتخذ الحكمة لجاما اتخذه الناس
من لم يكن حكيما لم يزل سقيما من نظري العواقب نظري المطالب النظر
في العواقب تلقى العقول ليس للامور بصاحب من لم ينطق العواقب
من لم ينطق العواقب فقد تعرض لحادثات التوب اضيد تعينم
وتفكر في العواقب تسلم من عرف التجارب طابت له المشارب
العاقل واي باول رايه اخر اخر من لم تسمه التجارب وتبت اليه
العقارب كل شئ يحتاج الى العقل والعقل يحتاج الى التجارب
شان التجربة اصدق ما وعظا من كجارية العقل والخبرة
في التعاون بمنزلة الماء والارض لا يطق احدهما بدون الاخر
انسانا بعش العاقل بعقله حيث كان كما يعيش الاسد بقوته حيث كان
كل شئ اذا اكثر رخص غير العقل فانه اكثر غلابة العقل ملك والمخال
رعيته فاذا ضعف عن القيام عليه با وصل الخلل اليها كل عمل باؤف
فيه العقل فهو صواب الراي لسة تلمر السيف والسيف لا يسه
تلمر الراي من استبدت غرامه استبدت دعائمه الراي السيد
انحى من الايدى الشديدين لا عقل كالتدبير تجرب الحرب
تضلع الزوجان العاقل من يقرأ مكتوب اسرار الغد
من عصوان اليوم ليس العاقل الذي يجتال للامر اذا وقع فيه

ولكن العاقل الذي يخال الأمور لا يقع فيها العاقل من رأي مقرر سهما
 من ربه قبل إرساله من فوقه ما ستر عاقل قط الهمة والعقل لا يفتقران
 ما رأيت العقل قط إلا هادما للجمل قاله يحيى بن آدم وقالوا كرم عاقل
 آخر عقله وجاهل صدقته جملته للجمل وسؤ المظالم كالعلة والمعلول
 لا ينفصل أحدهما عن الآخر افراط العقل مضر بل جدي خيرا العاقبة صافية للخير
 إذ الركن للمعقل فانه **الاشعار** وان كان ذابيت على الناس هيمن
 ومن كان ذاعقل أجمل عقله وافضل عقل عقل من يتدين
 وما الف مطرود اللسان مسدد بعارض يوم الروع رايًا مسددًا
 على كل حال فاجعل الحرف صفة لها انت باغية وموئنا على الدهر
 فان نلت امرًا نلته عن غريبه وان قصرت عنه المخطوظ فغن عذر
 قد درجلك قبل المخطوظ مرضعها

الجزدل وما بالخروج من ضرر واخره الحرف سؤ الظن بالناس
 لا يترك الحرف في امر تحاوله فان سلمت فما بالخزم من باس
 برى عاقبات الراي والامر عارب كان له في الورد عينا على غدي
 اطل على الاهواء كما انها فطاطبه في كل امر عواقبه
 ان الامور اذا الاحداث دبرها دون الشيوخ ترى في بعضها زالا
الحرف من حريف الحرف حلت به الذم المذموم الرابع في
طلاقة الوجه وذكر الاعضاء المذمومة
 وما فيه من الحسن والقوام وفهم ما في الضمير من الخط والكلام
القرآن لقد خلقنا الانسان في احسن تقويم الذي خلقك فسواك
 فعدلك وجرؤ يومئذ ضاحكة مستبشرة ووجود يومئذ عليها
 غيرة ترهقها قرة تعرف في وجوده نضرة النعم وجود يومئذ
 بأسرة تظن ان يفعل بها فافترق يعرف المجرمين بسيماهم **الاحسان**
 ان الله جميل يحب الجمال ان الله يحب التسهل الطلاق ما حسن الله
 خلق عبد وخلقته الا استحيى ان يطعم لحمه النار اطلوا
 الخمر عند حستان الوجوه البياض لصف الحسن النور في السواد
 لخمرة من زينة الشيطان من سعادة المرء خفة عارضه
 من اخلاق المرسلين المشاشة اذا تراوا **الحكم والامثال**
 رأس المرؤة طلاقة الوجه والتودد الى الناس البشرى على التسخا

وصورة كرمه فاحسن صورته

كما يدل التور على التمر المشاشة اول قرى لصف العيون بوس
 والبشر بشرى من ظن ببشر كان بمعرفة اذن حسن البشر بخلة النخ
 حسن البشر والملقاء ذق للاشراف والاكهار الوجه الطري شح
 صفاقة الوجه رزق حاض جعل الله البغاء والخرج في الطول والكيس
 والدمامة في القصير وجمع الخير فيما بين ذلك وجه عذرك يعرب عن ضمير
 حركات العيون تدل على ما في القلب عين المرء عنوان قلبه طرف الفتي ضمير
 عن ضمير لا شاهد على غيب اعدك من طرف على قلب رت طرف احسن من لسان
 لسان الحال ايبين من لسان المقال الحركية الاشارة ان من لا يعرف
 الرخي الحق ان العصا قرعت لذي الحلم ما اضمر احد متا الاظهرة فلتنا
 لسانه وصفات وجهه **الاشعار** كن ربوا البشران الحرمت
 بصيغة وعملها البشر عنوت كتاب الى الحسن توفيقه
 من الله في خده فذترك صفاقة الوجه والعيون تجمعها
 خير لمرك من ميراث اجداد جعلنا علامات المودة بيننا
 دقائق لظهن اخفى من التسخ تفقد مساقط الخط المريب
 فان العيوب وجو القلب تكلمت العيون من القلب
 وفي عينيه ترجمته اراها تدل على الضغائن والحقد
الحرف الخامس في اثار الامور وعواقبها من المقدمات وانزل الله
 فعل المكر على صله ونسب من اعد المشاهدة من القرآن فانظر
 الى اثار رحمة الله قل كل عمل على ثباته قالوا ان يرق فقد سرق
 اخ له من قبل يكاد زينها يقضى ولو لم تمشه نادر الحكم والامثال
 كل انا تترسخ بما فيه شهادات لفعال اعد من شهادت الرجال يعلم
 من منفتح الامر حاتم من زينة عاقبه **الاشعار**
 ان الهلاك اذا رايت نموه انفتان سيصير يدك كاملا
 ان الامور اذا دنت بزوالها فشرها لا ديار فيها نظهر
 ولهمك بدعا منه ما ساني فكل انا بالذي فيه ربح
 وكل انا بالذي فيه ربحه وبين الفتي مما عليه انظروا
 هي الشواهد والاثان والظلال عجزت بان القوم ان يحلوا
 ان اثارنا تدل علينا فانظروا بعدنا الى الاثان
 ارحا اليوم يوما قد كاشف غيبه ويارقه فاليوم لا شان باطر

الاحسان
 اصبر في الصور اوله الولى
 اذا رايتهم بالقبائل
 بالايان

في المهزلق عن سعادة حذر ان الخبايا ساطع الرهان
 ان الهلال اذا انايت غشوق البقت بمرامته في المعاد
 كل امرئ يشبهه ففله ما فعل المرء ففعله
 وكل انسان له جوهر يجبر عن جهن ففعله
 ولو كتموا انبياءهم لفرقتهم وجن ففعلنا شاهد كل مشهد
الطالع السابع في ذكر الارض وبعض ما فيها من المضار والمنافع
 مع ما ينسب اليه من التوالع والتوالع من قتل على خمسة احرف
الحرف الاول في بيت الله الحرام وزيارة قبر النبي عليه السلام
القرآن ان اول بيت وضع للناس للذي ببكة مباركاً وهدي للعالمين
 فيه آيات بينات مقام ابراهيم ومن دخله كان آمناً وهدي للعالمين
 والله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلاً ومن كفر فانه عني
 عن العالمين وان في الناس باحج يا ترك رجلاً وعلى كل ضامن
 ياتين من كل فج عميق واذ جعلنا البيت مثابة للناس وامناً
 قول وجهك شطر المسجد الحرام وحيث ما كنتم فولوا وجوهكم شطره
 ان الضفا والمروة من شعائر الله الحج اشهر معلومات وليطوئوا
 بالبيت العتيق ومن يعظم شعائر الله فانها من تقوى القلوب
 لا اقيم بهذا البلد وانت حل بهذا البلاد **الامر الثاني** الحج المبرور
 ليس له جزاء الا الجنة افضل الجهاد حج مبرور الحج جهاد
 كل ضعيف العمرة الى العمرة كقارنهما بينهما من زار قبري
 وحيث له شفاعتي من لوز قبري فقد جفاني **الحكم والاشغال**
 لله در طائفة بالكعبة طائفة المشرك الحرام معشر الكرام
 قورم قلوبهم بين الله وزاروا امين الله المسافر المهاجر
 الى الله حاجاً لبيته زائراً لقبر رسوله هو المسافر المسعود
 والقرن بنا صليته معقود اذا حجت بما لا اصل له نسب
 فما حجت ولكن حجت العير لا يقبل الله الا كل طيبة
 ما كل من حج بيت الله مبرور يزار البيت العتيق وتاركي
 قتل الهوى لو ذرني كان اجدكي نبي احساناً فموتت عايشكاً
 فديتك لا ينجي ولا تقبل الوري ومالي الا اسير على الما حجب
 الى قبر رسول الله في ابا خير مبعوث الى خير امة
 نصحت وبلغت الرسالة والوحيا

للذي

فلو كان

ولو كان بالامكان سعى عقلي اليك رسول الله انضيت باسعيها
الحرف الثاني في السفر والاشغال والاشغال ما هو هذا الياس القرآن
 يا صادي الدنيا منوا ان ارض واسعة فانتشروا في الارض وابتغوا من فضلها
 هو الذي جعل لكم الارض ذلولا فامشوا في مناكبها وكلوا من رزقه
 الموتوا ارض الله واسعة فيها اقل سيرا وفي الارض
 فانظروا كيف كان عاقبة الذين كانوا من قبل **الاشغال** تسافروا
 تصحوا لغنموا **سيرا** وسيرا وسيرا وسيرا وسيرا وسيرا وسيرا
 الناس رحمة الله بالسافر لا يصح الناس على ظهر السفر ان الله
 بالمسافر رحيم **لولا** فرجة الاوبة لها عذب المذنبون الا بالسفر
 السفر قطعة من العذاب **البركة** في البكور **موت** الفريضة
 السفر ميزان الاخلاق **الحكم والاشغال** للحركة وكوثر والسكون على
 الحركة بركة والتواني هلكة والكسل شوم **كلب** طاي فخير من اسد
 رايض **من** لو يحترف لو يعتكف **من** جال نال **العاجز** الشاب
 القليل الخيلة الملازم الخليفة الماء اذا طال مكثه ظهر حبه ان جاب
 اعيانك فالحق بجانب اذا بنا بك بلدك فاستعرا خافية الغراب الاغراب
 وقادمة العقاب **العقاب** في اقصام العقاب يوم السفر نصف السقم
 من غاب خاب من غاب عاب حظه لقاء الحبيب روح الحيات
 وفراقه ستم الحناط السفر اغتنام لولا انه اغتم **الحكم**
 الغربية درية لولا انه كربة غنى المرء الغربية وطن وقفن
 في الوطن غريبة **فقد** الا حنة غريبة يقال للرجل المسافر
 خليفة الخضر نظيرة النظام مثل المغنا الذي يطوى البعد
 في مئة يسيرة وفي بعض الكتب السماوية ان جماعت به عبادي
 اني بتليتهم بفرق الاجته نغم العون على الطريق صحة الطريق
 الرقيق ثم الطريق جد سفر يجد ذلك رزقاً رب لازم لعرضته
 فاني بغيته **حرك** بك افتح لك باب الرزق **الاشغال**
 بلاد الله واسعة قضاء **وارض** الله في الدنيا فسمع
 فقل للقاعدين على هوان **اذا** صافت بكر ارض فسجوا
 تفرقت عن الاوطان مطيد العلي **فسافر** في الاسفار خمس فوايد
 تفرح قلب واكتساب معيشة **وعلمو** واداب ومحبة ما جدد

فسر في بلاد الله والنفس الغنى
 وتضرب في بلاد الله حتى
 وان بنت بك او طان نشا منها
 وفي الارض للحر الكرم مناوح

واذا الدنيا زنتك عن حالها
 ليس للمقام عليك حتما واجبا
 المنة في بلدته ضائع
 اذا نحن ارجنا نحن اهلنا
 واذا ارتجحت فسيحك كمالا
 وحيث انجحتهم ساعدتكم سلامة
 ويرحمكم الرحمن من كل جانب

الحرف الثالث في حب الاوطان فانه من الامان القرآن
 منها خلقناكم وفيها نعيدكم
 ان الدنيا اياهم **الاجناس**
 عند ذكر من كنت اغرت عيننا
 رسول الله صلى الله عليه وسلم **الحكم والامثال** بحسن اللبيب
 الى وطنه كما تحب الى عطنه بحسن الكرم الى جنابه كما يحسن
 الاسد الى غايه من علامه الرشد ان تكون النفس في بلدها تواقه
 وانى صفت راسها مشتاقه عسك في بلدتك خير من سرك في فريتك
 عمر الله البلدان بحب الاوطان كما لحاضنتك حق لبنها
 فالارض حرم وطنها ميلك الى مولدك من كرم محمدك لا بعد
 من اهل الفطن من بعد عن الاهل والوطن **الاشعار**
 وحب اوطان الرجال لهم ما رب مضاهها التماسها كما
 اذا ذكرنا ووطنهم ذكرتهم عهد القضا فيها فنحنوا لذلك
 لقرب الدارة الاقطار خير من العيش المروع في اغتراب
 كرم منزلة الارض بالفة الفقى وخنيه ابك لا اول منزلت
 باق ولا ترغيب في غير ابك ان الغرب دليل حيث ما كان
 الفقرة اوطاننا غريبة والمال في الغربة اوطان

الحرف الرابع في ذكر المعادن والزراعة والربا حصر والساطر
القرآن انما يعمر مساجد الله من امن بالله واليوم الآخر
 والسماء بنيناها ايا يد وانما المسمى والارض فرشناها

فعم الماهدون والبيت المعمور والسقف المرفوع الذي رفع
 السماء بغير عمد ترونها وبنينا فوقكم سبع سموات ذات
 العباد التي لم يخلق مثلها في البلاد جنات تجري من تحتها
 الا نهار فيها عين جارية عينا فيها شتى سلسبلا
 وجعلنا فيها جنات من نخيل واعناب ونجرتا فيها من العنوت
 فانبتنا به حدائق ذات بهجة كثيرة طيبة اصلها ثابتة
 وفرعها في السماء **الاجناس** من بني الله سبحانه بنى الله له
 بيتا في الجنة ان عمار سويت الله هم اهل الله اتقوا الحرام
 في البنين فانه اساس الخراب النظره الخضر زيد في البصر
 القسوة الرزق في خبايا الارض **الحكم والامثال**
 كيمياء الملوك العمان الا لاضيعه على من لاضيعه فراح المعيشه
 في الفلاحه الفلاحه بالفلاحه مصحوبه والبركه على اهلها مصبويه
 من علي دعاغه في الضيف غلت قد في الشتاء العمان كالحيوه
 والخراب كالمحبات رفع الطين وضع الدين بنى قصر وهدم مصر
 اتي دار بنيت بالضعفاء جعلت عاقبتها الخراب **الاشعار**
 ليس الفتى بفتى لا يستضاء به ولا يكون له في الارض شأن
 ان الماني تخكي همة البكافي

لله مدرسة لم يبنها باق
 ان المدارس في الدنيا وان كرت
 عمرت فاحسنت العمان فاعتم
 عبادة والحق في غابر العصر
 دار على العز والتأسيها كما
 وللمكارم والعلنا ومعناها
 فاليسر اصبح مقروبا بيسرها
 واليمن اقبل مشحونا بيمينها

الحرف الخامس في الذوات والافعال وما هو هذه الاقسام
القرآن والنخل والنعال والحيث لتكويها وزينه والافعال
 خلقها لكم فيها ذوق ومنافع ومنها ما يكون **الاجناس**
 الخيل معقود ينواصها الخيل في يوم القيمة عليكم بانان الخيل
 فان ظهورها خرد ويطونها كنز البركه في نواصي الخيل
الحكم والامثال قال الحضر عليه السلام الفرس مركب اولوا
 العزم من الرمل والحمار مركب الصالحين حمار القصار مثل في سؤل الحال

مروركه
 غير زردن بر ليسي بكون بر ديوار
 كوكله سنك او يوردي ناكاه
 ايليس عليه ما لستق كلوب شيخه
 ايتدي ياشيخ بو ديوار شمدى يقولون
 قالو كه اوزر كه دو شميه شيخ
 دخی قالعدى همان ديوار دخی بيلدي
 كوردي كند وچي ويقودن قالدرن
 ايليس در ايتدي اي ماعون سن
 عد و ايكن سندي بويله ايلك
 امر بعدد و نجب واق اولدي ايليس
 ايتدي بوسكا ايلكردن دكلدر
 بوشني قليلدر بن سني برسوك
 ووطه ايله هالاكه سعي ايدر مر
 وسكا شربوت نصيب اوليه
 ديوار ياندر دم ديوجواب
 وينش اللهم لحفظنا من شر السلا

لانه ان جاع تترب وان حشش تترب الغراب مثل العذرة القدرية
الحكم والاشغال الاشغال وكنتا مائة كان مستورها
جري فوجها واستعنت لوز من ذهب مكن مفر مقبل مدير معا
كحلوه صخر حظه السيل من على **السطر الثامن** فيما يتعلق
بالحوال الزمان وطوارق الحدان مستعمل على عشر حروف
الحرف الاول في الليالي والايام والشهور والاعوام القران
فصان الله حين تمسود وحين يصبح والليل اذا عسعس
والصبح اذا تنفس ان عدة الشهر عند الله اثني عشر شهرا
وزن في كل الليل بالقدح والاضال بالعتق والايكار
في يوم كان مقداره الف سنة **الاشغال** سنل رسول الله
صلى الله عليه وسلم عن الايام فقال يوم السبت مكر وخذعة
لان قريشا مكر وفيه دار الندوة ويوم الاحد يوم غرس
عمارة لان الله تعالى ابدا فيه خلق الدنيا ويوم الاثنين يوم سفر
وتحان لان شعبا سافر فيه وانجر فرج ويوم الثلاثاء يوم دور
لان حوا حاضت فيه وانا ابن آدم دم اخيه ويوم الاربعاء
يوم نحس مستقيم لان الله غرق فيه فرعون واهلك عاكلا ونوح
ويوم الخميس يوم قضاء الحاج والمخول على المشايخ لان
ابراهيم عليه السلام دخل فيه على الملك فاكله وقضى حوائجه
واهدى له حاج ويوم الجمعة يوم خطبة نوح لان الانكحة
كانت تفقد فيه فعوذ بالله من شر يوم الاحد وانا كنت
والنحو في يوم الاحد فان له حكا كحدا لسف اخرا بعا
في الشهر يوم نحس مستقيم ما من شيء بدأ ويوم الاربعة الاربعة
خير يوم طلعت فيه الشمس يوم الجمعة يفتح ابواب الجنة
يوم الجمعة ويوم الخميس **الحكم والاشغال** الليل جلي
ليس يري ما يلدن بكر ان سافر الرجل في الشهر يوم الاربعا
نحو حتى الكفار فيكون مباركا في حق المؤمنين سنة الوصل
سنة وسنة الهجرة **الاشغال** ان الحواف قد طرقت الحار
يا اقاد الليل مسرورا باوله ان الحواف قد طرقت الحار
لقاوك لكسر قال سؤ ووجهك اربعا لا يدون

الرواية

الحرف الثاني في فصول الاربعة وما فيها من المضار والمنفعة
القران فانظر الى آثار رحمة الله كيف يحيى الارض بعد موتها
ونزل من السماء ماء فخرج به من الثمرات رزقا لكم ومن آياته
ان يرسل الرياح بمشرات الله الذي يرسل الرياح رحمة للشاء والصف
الاشغال الشتاء ربح المؤمن اغتنموا برد الربيع البرح من روح الله
ان الملاذكة ليفرح بزهايا الشتاء **الحكم والاشغال** نسيم الريح
نسب الروح برد الربيع موثق وبرد الخريف موثق الشتاء ووتر
والصيف اني البرد عدو الذين رحمت هاتمان الجبال شيئا
والبيت وداة شيئا كان السماء صاهرا لا ارض فكان
النيشار من كاقون **الاشغال** ابارت هذا البرد اصبح كالحا
وانت بصير عالم ما تعلم لان كنت يوما في جحيم من حكي
ففي مثل هذا اليوم طابت جحيم شتاء تلصق لاشداق منه
وبرد يجعل الولدان شيئا وارض تترك الاقدام فيها
فيها تمسح بها الاربعا **الحرف الثالث في شكاية الربايات**
وصكاية الاخوات القران يا ويلتى ليتني لم اتخذ فلانا كاهنا
الاخوة يومئذ بعضهم لبعض عدو **الاشغال** لا ياتي عليكم زمان
الا الذي بعد اثرت منه لا تسبوا الدهر **الحكم والاشغال**
ذهب الناس وبقي الشناس الناس اجناس واكثرهم الخاس
من غصت على الدهر طال غضبه الوحشة من الناس على قدر
المعرفة وهو استعد من شر الناس وكن من خيارهم على جذر
اقل من معرفة الناس وانكر من عرفت منهم نعم الموتى الدهر
اذا ادبر الدهر عن قوم كفى عدوهم انتم الوداد والاعزاء
ما لم يصيبكم داء او عزار **الاشغال** عندي من الدهر بالوان ايسر
يلقي على الفلك الدوار ثم يد فوق من الليالي واجتنبها
فان نعيمها دون الرزايا ها غرسا ن ليل او نهار
نهارها السرايا للبرايا ورت يوم يكيت منه فليت
صرت في غرن يكيت عليه عفاة فهذا الزمان فانته
زمان عقوق لا زمان حقوق فكل رفق فيه غير موافق
وكل صدق فيه غير صدوق برع الدهر حلتين من الناس
وفاء الاخاء وصدق الصديقين

اما الرضا فشيء قد تمت به **و** ولا وجه له عينا ولا اثر
 فمن نور في الدنيا اخائفة **و** فاته بشر لا يعرف البشري
 واخران حسبهم دروعا **و** فكانوا ولكن للاتحادى
 فخلهم سهاما صابايت **و** فكانوا ولكن في فوادي
 وقالوا قد وصفت بنا قلوب **و** لقد صدقوا ولكن عن وادى
الحرف الرابع في اختلاف الدهر وانقلاب الاحوال وان الادبار لا ينقل الا بال
القرآن وتلك الايام ندا ولها بين الناس فتمتع قليلا ثم مضى
 الى عذاب غلظ **الاحبار** مثل المؤمن مثل السنبله تحركها الريح فيقوم
 مرة ويقع اخرى ما امتلأت دار جنة الا امتلأت عتبة
 وما كانت فرجة الا تبعها ترحة حفت الجنة بالمكان ان حقا
 على الله ان لا يرفع شيئا من هذا الدنيا الا وضعه **الحكم والامثال**
 مع كل فرجة ترحة الناس كالاعراض لسهام الامراض اليوم عيش
 وغدا جيش اليوم خمرة وغدا حجر ان مع اليوم عكا يوم لنا
 ويوم طلنا اتنا العيش مع الطيش بلوغ الامال في كوت
 الا هوال افتناء المناقب باحتمال المتاعب من لو يرب
 الا هوال ليرى الامال من طلب الاولى ركت اليم ومن عشق
 المعالي الف الف لا وصول الى مقامات العلى الا بمقاسبات
 الملاء من طلب الدز شرب احاح المر عند قلب الاحوال
 تعرف جواهر الرجال لا يقوم عن الولاية بذل الغزل المالك
 حظ ينقص تزويد وظل يخسر فريحي لا بدع ذا من ريدا والديران
 ان تلوا الثريا الفرقدان مع السعي من غلب سلب من عز تر
 لا بد للفقير من سيفه لكل موسى فرعون لكل ابراهيم عمرو
 مع كل تمر زبور الهراذ التي لسبحوا بسبح تعبقها نيكار ووزع
 اعطانا الدهر فاسرف ثم عطف علينا فقص **الاشعار**
 هو المقادير تجري ما عنتها فاصبر فليس لها صبر على حال
 يوما ترش حيسل حال ترفعه الى السماء ويومها تخفض العالى
 وكذلك شرب العيش فيه تلون بيناه عذبا ذوق احنا
 فلا تعيطن الكثيرين فانما على قدر ما يكسو هو الدهر ليسلب
 وما يعلم العالى متى هبطانه وان ساد في راج السرور متمسكا

لا يفرح

لا تفرحك الدنيا الى **ففى** صفاء انسها كروب
 لا تحسبن سرورا واما انكنا **و** في حشا سلفها حروب
 رانت الدهر مختلفا بدو **و** من سن ز من سارته ازمان
 فاليس له صفو فغير كد و **و** فلا حزن بيدوم ولا سرور
 فليس له صفو فغير كد و **و** وليس له عذب بغير عذاب
 قل للذي صروف الدهر عثرنا **و** هل عاندا الدهر الا من له خطر
 وفي السماء نجوم غير ذي عدد **و** وليس يكسف الا الشمس والقمر
الحرف الخامس في الزوال بعد الكمال القرآن
 اليوم اكملت لكم دينكم **لا اجبان** حق على الله ان لا يرفع شيئا من هذه الدنيا
 الا وضعه **الحكم والامثال** من بلغ اقصى عمله فليتنوع ادنى اجله
 اسرع في نقص امرى تامه اذا اتسع لك المنهج فاخذ بان يضيق
 لك المخرج الشيء اذا جا وزن ان عكس الى ضد اذى تحرام
 دنى نقصه ترفع زوالا اذا قيل ثم **الحرف السادس في البشر**
بعد القس والفرح بعد المرح القرآن سيجعل الله بعد
 غير يسر فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا فيمر انزل
 عليكم من بعد الفم امانة فاعسا وليبدانهم من بعد هم خوفا
 استا لعل الله يحدث بعد ذلك امرا **الاشعار** اعلم ان النضر
 مع الصبر وان الفرح مع الكروب افضل اعمال امتى انتظارها
 ترح الله افضل العباد انتظار الفرح **الحكم والامثال**
 قال ابن مسعود رضي الله عنه لو دخل العسر حرجا اتبعه البشر
 عند تنامى الشدة يكون الفرحه وعند تضايق خلق البلاء
 يكون الضحك كل هجر الى الخسار وكل حال الى الخدار
 لكل شجرة حنة مقبر وكل مور ونخلة مصدر عشره المره
 مقدمته البشر رب ضناك افضى الى ساحة وتعب الى راحة
 رتبا اتسع الامر اذا ضاق **الاشعار**
 عسى الكروب الذي امست فيه يكون وراءه فرح قريب
 وكل الحوادث اذا انتهت يكون وراءه فرح قريب
 اذا مضى امر ما انتظر فرجا فاضيق الامر اذا ناه الى الفرح
 اذا ابتليت فصبرا فالعسر يعقب كسرا

فان العسر يتبعه اليسار
 اصغر قليلا فبعد العسر يتيسر
 والمهين في حالنا نظير
 اذا ضاقت لك البلوى ففكره المخرج
 اذا اشتد عسر فارج لييسر افان
 وكل شديت تزلت بحج
 سياتي بعد شدتها رخاء
الحرف السابع وذكر آخرها لكم اول الفصح الدنيا ووصف المال
القران وما الحيو الدنيا الامناع العرود وما الحيو الدنيا الاول وهو
 وما الحيو الدنيا الاخيرة الاقليل المال والبنون زينة الحيو الدنيا
الاجناس لو كانت الدنيا تعدل عند الله جناح بعوضة ما سقى كافر شرابا
 لعز عبد الدنيا لعز عبد الداهم نعم بالمال الصالح للرجل الصالح
 كاد الفقر ان يكون كفر من طلب الدنيا لاجل الاستعانة عن المسألة
 رعيها على عياله وتعطف على جاره لقرآنه ووجهه كالقمر ليلة البدر
الحب المال الحكم والامثال الدنيا يقبل اقبال الطالاب
 ويبراد بار الكارب اذا اردت ان تعرف الدنيا فانظر يد من هي
 من جاف من تقاوة الدنيا ما اكتسب سعادة العقبى الدنيا ما شغلك
 عن الله الدنيا ان يشبه شئ يظل القوام وحلم الكينام امساك المال
 خير من التسوال لان يترك الرجل ماله بعان لا يعدل خير الحاجة
 في جوده لا وليا له ختم المال حتم الفقر والادوارد له
 من كتمه قتله ومن اضعف الفاقة الموت الاصغر لا يلبي الموت
 الاكبر ما اطيب الافاقه من سم الفاقية الفقر جند الله الاكثر
 يزل به من طغي ونجيب مال المرء من ثله وقوقه الدرهم انصح الرسايل
 وارح الرسايل وانج المسائل العين للعين قره وللظفر قوة من ملك الصفر
 ابيض وجهه واخضر عيشه ما اسرع ذهاب الذهب من المرء الا يد رهمه
 نعم العون على المروة كمال المال اثمان المعالي وقيم النفوس الدرهم من هو
 الدرهم ارواح تبيل الخلة تعد الى السلة من ذهب ماله هاز على اهله
 اليسار علاه والعسار بلاه قيمة كل امرئ ما معه المرء بدرهميه
 لا ياصفر به المال حشوق الوارى فمن عدمه بنذ بالعراء بقدر ما يعطى
 من المال يعطى من الاجلال من كان كيسه صفر من البيض والصفر قليبيش

ارى الدنيا لمن هي في يديه عذابا كلما كثرت يديه
 الا انها الدنيا على الحرف ستة على كل حال اقبلت او قولت
 كفاك عن الدنيا الذيه مخبرا علقوا اليها وخطا كرامها
 ذرى للفنى اسعى فاني طابت الناس من هو فقير
 اشفق على الفضة والعين نسلم من القسلة والدين
 ففتن العين بانسانها وقرن الانسان بالعين
 ما لمع الا بمقلوب امد رجل بالفارسية فافطن ايها الرجل
 فان كان خاليا فيارز به فضم يمينه قديما الاجل
 قوة الظهرة الزمان النبوة وبها يعنى الغنى وبسود
 يعبر الغنى ثوب الكارم للغنى وان كان من ثوب الكارم عاريا
 وقمة ريت الالف الفيزد ورد وقمة ريت الدرهم الفيزد وهو
 الفقر يري باقوام فري حسب وقد يستحق غير المال
 اذا قل مال المرء قل بهاق وصاقت عليه ارضه وبما و
 واصبح لا يدرك وان كان حادكا اقدامه جبر له ام و راد
الحرف الثامن في الصحة والعافية والمرض والرهيم القران
 لقد خلقنا الانسان في احسن تقويم كبير واذا مرضت فهو يشفين
 في قلبهم مرض فزادهم الله مرضا **الاجناس** نعمنا نغفون فيهما شئنا
 من الناس الصحة والبصيرة اليك انتهت الاماني باصحاب العافية
 ان اشتد البلاء على الانبياء فمر على الاوليا ثورا مثل فالا مثل
 ان الله ليتعاهد عبده المؤمن بالبلاء كما يتعاهد ابا لولد ولد للخير
 اذا احت الله عبدا ابتلاه العافية نظام كل ما مول يود اهل
 العافية يوم القيمة ان الحوام كانت تقرض بالمقاريض لهما يردن
 من ثواب الله لاهل البلاء ما من مسلم يمرض مرضا الا خط الله به
 خطا ياه بلنح الشجر ورقها لا يجنون ان تكونوا اصحاب الازيا
 واصحاب كفارة **الحكم والامثال** من حال النعمة طول الحيو
 في الصحة العافية لا تمن لها صحة للجسم او فرا القوم اذا كان التراب
 امنا كوتن الشرا حقا المعى لفظة الحساد عن الامن الاجساد
 صحة الجسد من قلة الحسد اذا كان شئ فوق الحيو فهو الصحة
 واذا كان شئ فوق الموت فهو المرض السلامة احدى الغنيمتين

اذا اكلت قفارك فاذا ذكر العاقبة واجعلها اذامك البرايا اهداف البلايا
البلايا اذا امت طابت الشريعة اذا كان مشتركاً من ثم تعرض للنواب
تعرضت له الم نصف الهرو الغريبي القلب ان تنال في الغم الفقع الذفر
اذا سلك بك طريقاً تبتلاء سلكك طريقاً لا يبتلاء البلايا للمؤمن كالشكالك
للذاتة وما العيش الا في الخلق مع الفقى وعافية تغذوا بها وتروح
فرقها صحة الاجسام بالعلل **الحرف التاسع في المشيب والشباب وهو**
من العذب والعذاب القران ربي ارحمني ورحم الوالدين واشتعل الرزق
شيباً وقد بلغت من الكبر عتياً وابونا شيخ كبير ومن عمره سنكسة في الاصل
في الخلق فلما اشده واستوى وابتاه الحكم صبيها **الاعفان**
الشيخ في قومه كالنبي في امة تجعل المشايخ من جلال الله البركة مع اكابرهم
من شباب شيبه في الاسلام فله نور يوم القيمة يقول الله الشيب نورى
لكل داء دواء الا الهرو خير شبابكم من شيبه بكموكم وشركوكم من شيبه
بشبابكم الشباب شعبة من الجنون ليس من اهل من لوجر صغيرانا ويريق
كبيرنا **الحكم والامثال** الشيب مطية الكحل وطريد الامل الشيب
علة لا يعاد عنها ومصيبة لا يفرى عليها من بلغ السبعين اشتكى من غير علة
الشباب للجمل مظنة والذنوب مطية سواد العذار بعد ذلك خلع العذار
حق من يعتم بالشيب ان يعتم يا اسقى على الشباب المقارق وسواد المقارق
صاحب السبعين كشمس العصر على القصر ما انقذهم الموت فمن حتى
قومه السنون من قين الهرو لا يطلعه الا الموت بما عمرك بعد تمام
الثمانين ما اطيب العيش لولا ان صفو مشوب ومن مشيب
وصف بعضهم الشيب فقال لا الخضاب يحفنه ولا المقراض يحفيه
يقال ليله عسعن وسجحة نفس المشايخ اشجار الوقار ونباح الاضيار
الشيب سمد العقل وحلية الوقار الشيب زين محضتها الايام وقصته
سبكتها الخراب الشيخ يقول عن عيمان والشاب عن سماع الشيب
عنوان الموت الشيب برين الاخرة ما بعد الشيب الابلية او منية يقال
لن يبلغ ساحل الحياة ما هو الا تفسير العصر على القصر الشباب باكورة الجنة
دواع الجنة في الشباب اطيب العيش او ايتها لبت الشباب بوجوه **الار**
الشيب بنهضة الشباب كانه ليل يصبح بجانبه نهار
تفكرت في شيب الفقى وشبابه فابتقت ان الخلق للشيب واجب

هل يكون

صاحب شرج الشباب فينفضي وشيبتي حتى اموت صاحب
فقدنا الشباب وديعانه وريحانه الناصر الاخضر
وكان الشباب لنا صاحبا فلما وثقنا به ادبرنا
وما شارب راسي من بينتنا تابت على ولكن شيبتنا الوفايع
الليل نخر بالخبور والغمسا ليل الشباب بالانجيم احسن
لا تكذب فيما الدنيا باجمعها من الشباب يوم واحد برب
لله ايتام السرور كانت لسرعة مرها احلامها
يا عيشنا المفقود خذ من عمرا عاماً ورد من الصبا ايتاماً
فسيقا لا يام الشباب الذي في ورحمك لعهدهم غير عايد
الحرف العاشر مما يليق بالموت ويناسب بالفوت القران
كل نفس ذائقة الموت يا ايها النفس مطمئنة ارجي الى ربك
راضية مرضية فاذا جاء اجلهم لا يستأخرون ساعة
ولا يستقدمون ما تسبق من امة اجلها وما يستأخرون
وما تدرى نفس باي ارض تموت ولن توخر الله نفساً اذا جاء
اجلها ان اجل الله اذا جاء لا يؤخر لو كنتم تعلمون انك ميت
وانهم يميتون كل شئ هالك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون
الاجبار تحفة المؤمن الموت الموت خير للمؤمن اذا قضا الله
لرجل ان يموت بارض جعل له المهاجحة اكثر واكثرها ادم
الذات الموت **الحكم والامثال** الموت حوض مرد الموت
اهون ما بعد واشد ما قبله **الاشعار** الموت حوض مرد الموت
في وفات النبي صلى الله عليه وسلم والله ان الخزع لقبح
الا عليك وان الصبر ليجل الا عندك **الاشعار**
الموت كاس وكل الناس شاربها والقبريات كل الناس داخله
حكم المنية في البرية جار ما هذه الدنيا بدار قرار
واذ المنية انشبت اظفارها اقيت كل نعمة لا تنفع
وما الموت الا رحلة غيراتها من المنزل الفاذا الى المنزل البقاء
فحتى حيوة الله في كل ميتة وحبي بقايا الله من كل هالك
لدوا الموت وابنو الخراب كلكم يصير الى التراب
كما كالحج ليلة بينها قصر يحلوا لجا فم من ينهها القصر

مثل نجوم فقدت بدرها او كنظام فقد الواسطه
والضرب بحسن في المواطن كلها الاعلى فانته مذموم
السطح التاسع في ذكر المتفرقات مشتمل على اجزاء حروف
الحرف الاول في ذكر الفلكيات وما فيها من الايات **القرآن**
تبارك الذي جعل في السماء بروجا وجعل فيها سراجا وقمرًا منيرًا اننا
زينا السماء الدنيا بنجوم الكواكب والشمس تجري لمستقر لها ذلك
تقدير العزيز العليم والقمر قد رآه منازل وكل في ذلك لآيات خفية
ولقد زينا السماء الدنيا بمصابيح وجعلناها رجوعا للشياطين العزيرين
خلق الله سبع سموات طباقا وجعل القمر فيهن نورا وجعل الشمس سراجا
والشمس وضحاها والقمر اذا تليها وهو الذي جعل الكون والنجوم لتهدى بها
في ظلمات البر والبحر **الاجبار** ولدت بالسماء من اقربس صلكا
من الخيم اقربس شعبة من البحر ان الشمس والقمر آياتان
من آيات الله لا ينكسفان لموت احد ولا حيوية **الحكم والامثال**
موالدا الانبياء التسبلة والليزان مناط الثريا ومناط العقب
مثل الاستبعاد اذا نظرت في نباتا غش فاستجب غيرك
واذا رايت بنى غش فاستجب غيرك من يهون في هيران انا كرم التكب
بالجود فانته من علوم النبوة عن علي كرم الله وجهه اياكم
وتعلم الجود الا ما يهتدى به في بر او بحر **الاشعار**
كان الثريا والصبح يكدها قناديل رهبان ذنت لحنود
اذما الثريا في السماء تعرضت تعرضت اثار الوضاح المفضل
واطلب من الله السعادة والذى ترجوا وخل الكوكب المسعود
ان الكواكب فوق عجزك عجزها من اين تمنع غيرهن جدودا
الحرف الثاني في الحق والباطل واذ ذال دعا الى وهذا ساقل
القرآن وقال جاء الحق وذهو الباطل ان الباطل كان زهوقا
ولا تلبسوا الحق بالباطل وتكتموا الحق وانتم تعلمون وان فريقا
منهم ليكتمون الحق وهم يعلمون **الاجبار** اللهم ارنا الحق حقا
وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه
قل الحق وان كان مرغا **الحكم والامثال** جولة الباطل خفية
ويجي من جمع بين الحق والباطل لم يجتمعاه وكان الباطل اول له

مؤيد

٤٠
الحق لم يزل ينفر عن الباطل ولم يزل الباطل ينفر عن الحق من قعد
الحق ضاقت منه لجة الحق ودولة للباطل جولة الحق عقلا العقول
قال ارسطو للاسكندر انصر الحق على الباطل عمالك الارض
تملك استبعاد والله لا عز ذو باطل ولو طلع من جيبه القوس
ولا ذل ذو حق ولو اصفق العالم عليه سهو الحق من يشئ ليس
للباطل اساس وضع الحد للحق عن ان حجم الباطل فانت اسمع
من سمع وان فهم الحق فكانك بلا سمع الحق خير باقل الحق من
و مع الحق حيث دار في ذلك دار القرآن **الاستقار**
شعاع الشمس لا يخفى سراج الحق لا يطفئ
الحرف الثالث في المتفرقات وذكر الامور التي ليس لها مناسبة تامة
بشيء من الحروف والسطور **القرآن** ولا تذر تبييرا ان المبدئين
كانوا الخوان الشياطين سلوا واشربوا ولا تفرقوا فاستجبنا له ونجناه
من الغم رب انزل لى من لا يمانكا وانت خير المتزئين الذى صلنا
دار المقامة من فضله بلد طيبة ورب غفور ومن لو يجعل الله له
ندك فماله من نود ظلمات بعضها فوق بعض انا عرضنا الامانة
على السموات والارض والجبال فابين ان يحملنها بطان عليهم كما
من معين بيضا لثة الشارين يهون فيها بكهة كثيرة وشراب
وعند هو قاصرات الطرف اتراب ان هذا الشئ عجيب وفيها
ما تستهوى لانفس وتلذ الاعين يطوق عليهم ولدان محلدوت
باكواب وباريق وكاس من معين يشربون من كاس كان مزاجها
كافورا ويطاق عليهم بانته من فضة وكواب كانت قوارير
قوارير من فضة قدر وها تقديرا ويقون فيها كاسا كان مزاجها
زنجبيلا وسقيم رقيم شرابا طهورا يا ايها الذين امنوا ان جاءكم
فاستق بنبياء فتبينوا وتثبتون على انفسهم ولو كان بهم خصاصة
ويطعون الطعام على حبه مسكينا وبينهما واسيرا انما اطعمكم
لوجه الله وما تقدموه لانفسكم من خير تجدوه عند الله عسى ان
تكرهوا شيئا وهو خير لكم وعسى ان تحبوا شيئا وهو شر لكم فمضى ان
تكرهوا شيئا ويجعل الله فيه خيرا كثيرا فقد استمسك بالعروة الوثقى
لا انفصام لها يا ليتنى كنت معوم فافوز فوزا عظيما

ولا تزدوا ذرة وزر أخرى، يريدون لطفوا نور الله بما فعلهم والله يتم نورا
ان الحسنات يذهبن السيئات وما شهدنا الا بما عملنا، وما كنا للغيب
حافظين، ان الله لا يغير ما بقوه حتى يغيره وما يما نفسه، وان تعدوا نعمة الله
لا تحصوها، ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون، ان الله يامر بمرحان تودوا
الامانات الى اهلها، هو الاول والاخر والظاهر والباطن **الاجاب**
الجماعة حمة الامانة غنى العسر شؤر الدين شين الدين
التودد نصف العقل قلة العيال احد الكسان من الهو نصف الكسر
حسن السؤال نصف العلم التحذير بالتم شكر الخيانة بجزء الفجر
آفة الجود الشرف الدال على الخير كفاعله حبك للشيء يعنى ويصم
من كنوز البر كمان المصائب من سعادة المرء ان يشبه آباءه يتروا
ولا تقسروا اقلل من الذين نفسهم ارحم من في الارض برحمتك من في السموات
اتبع التيسر الحسنة تمها اذا اتاكم كرم قوه فاكموه لاصفاده
كالتمكرك لا كبير مع استغفار ولا صفة مع اصراي اياكم وخضراء
الذين اياكم والذين فانه محرم بالليل ومذلة بالنهار اياكم وودع
المظلوم وان كان كافرا ان في المعارض لمن دوحه عن الكذب
ان الله يحب كل قلب خزين ليس الجبر كالمعاينة المسلم من سلم المسلمون
من لسانه ويدين انما الاعمال بالنيات **الحكم والامثال** نتبع الحنة
بحسن الجزاء فما احسن الشعر اخلف الجوزا تعاشرها كالاخوات وتعاملوا
كالاجانب القاص لا يحب القاص التكلب يحب التكلب الحداشدة
من الوقعة الفضل للتقدم عند الامتحان يكون الرجل اوبهان
خلبت عن الجاودس لثالا احتاج الى خصومة العصافير الخيز فيما
صنع الله وهو قذف المحضات تسلم لكم الامهات ذكرني
القطع وكنت ناسيا وبأكلة تمنع اكالات رب نار كحي لاناسي
وب كان السكوت جوايا ترك الجوى جواب سبائك من بلعك
رب طوم لا زيب له ان اردت المحاجرة فقبل المناجزة اذا زل
عالم زل برلته عالم اذا لم يكن وفاق ففراق آفة العلم النساء
اذا صاحتا لتجاجة صباح الديك فليتمح اياك واغراض الرجال
اكلتم عرى وحصيتهم امرى ان الهوى شريك العبي فالان آمن من
ظبي الحرم اذا لم ينفعك البارى فانف ريشه اذا اصطلا الفات

والسود

٤١
وانتوي خرب وكان البقال ان غلب اللحم فالصبر خير بعد الزمان
كبعد النسب فحبل العقاب سفه تضرع الى الطبيب قبل ان تعرض
انز من ليلة البدن واشهر من يوم ببدن كالشمس في النهار
كالامثال في الامطار اغنى الصباح عن المصباح اظهر من الشمس
واين من الشمس العيان لا يحتاج الى البيان حركة الاقبال
بطينة وحركة الادبار سرية زادة الشطر ببقلة وفي
الطوبى نعمة ان كنت رجلا فقد لاقت اعصارا والحر حر
وان منه الضم خليفة رجل اجع كليك يتبعك ستمن كليك
يا كلك من لم يردك فلا زده الزيادة في الحسد نقصان في محرو
سوء الاكتساب يمنع من الاكتساب السعيد من وعظ بغير
سوف ترمى وتجلى الغبار افر من تحريك ام حمار استر ما استر الله
آبهم ما ابرهم الله شير من الموت ما غنى معه الموت الضياقة في الكلف
امان من الكفص الطير بالطير يصطاد يطروم خير من ام سؤوم
عن الرجل استغفروا من الناس اعذ من انذ عند زوس
الابل ارباها عند التصريح يرح العبد من لا صده العادة نوام
الطبيعة العادة طبيعة خامسة العدة جيش لا يفرم غمام ارضي
جاد اخير فوت الحاجة خير من طلبها الى غير اهلها قول الحق لربيع
لى صدقا القمع حارس المرأة كن وبعي نفسك كلام الليل عجوه
التهار كلام ليتن وظلم بيت لن يهلك امرء عرف قدره ككساة قطة
لا قطة ليس من العرك عمة العزل لما اشتد ساعد وما في
في طلب المعلى يكون العنا التقدم قبل التندم البطر عند الفاجر
والفر عند البلاء آفن من يسمع بخل من اشبه آباءه فما ظلم من سلك
المجدد امن من العطار من يزدع الشوك لم يحصد العنب موت
في قوق وعز خيز من حوق في ذل وعجز ما يداوى الا الحق بمنزل الاعراض
من لم يرض بحكم موسى يرض بحكم قريش من فضل مدخل السنة اتم
من لم يحسن الى نفسه لم يحسن الا غيره من لا يكرم نفسه لا يكرم
شر الامور محزناها من تخلم صفا المصائب اتلاه الله بكارها
الاماني نعي اعين البصائر لا تجارة كالعمل الصالح من زرع شر
يوشك ان يحصد ندامة من صلب فوق قدره فقد سحق الحوامات

دواء الشوق ان تحوصه ان الموصين بنوسهون ان في التبر خيار ان
 الجواد قد يثير ان الكذب قد يصدق ما من عام الا وقد خص منه
 البعض اللؤلؤ يخرج من الماء الايجاج الحذر بالجد نعيم حرام على النفس
 الجنبية ان يخرج من الدنيا حتى نسي من احسن اليها اتق شتر اللثيم
 احسنت اليه انفاك منك وان كان اجدر ان البغات بارضنا
 يستسر اذا اراد الله هلاك القلة انبت لها جناحين صارت
 البئر المعطلة قصر شتدك كان كواعغا فصار درعا ان الهوى للثيم
 مزمة مساعده الحياطل بعد من الباطل ايندوى الزنود من نعم الزنود
 ذهاب الملك في نوم العودات وشرب العشيات كل شاة برجلها
 ستناط الصبي لا بد من ثقيف وان كان من قريش او ثقيف من العبد
 ناديب الذيب ما نقل من باب مدينة العالم
 اسد الله الغالب علي ابن الخطاب رضي الله عنه وكوم الله وجهه
 احسن الى المستي تسن اداء الدين من الدين اخفاء الشدايد من
 المرقه استراحة النفس في اليأس تاخير الاساءة من الاقبال
 تدارك في اخر العس ما فاتك في ادله تفال بالخير تنله حرم الوفا
 علي من لا اصل له حرفة المرء كثره خير الاصحاب من ذلك علي الخير
 خلت الخصال القلب خير من مالا الكيس خلوص الود من حسن العهد دولة
 الارذال آفة الرجال ذر الطاغى في طغيانه وزقك يطيلك
 فاسترح زن الرجال بموازينهم ذوايا الدنيا مشحونة بالترابا
 سرورك بالدينا غرور ضيق القلب شد من ضيق اليد ضاقت
 الدنيا علي متباغضين ضاق صدر من ضاقت بين طال عمر
 من قصر نعيمه طوي لمن لا اهل له ظل الاصرح اعوج عليك بالخط
 دون الجمع من الكتب عندك من ارضائك بالباطل فسدت نعمة
 من كفرها قول المرء يخبر عما في قلبه قوة القلب من صحة الايمان
 قيمة المرء ما يحسنه قرب الاشرار مضرة كفران النعمة من بلها
 شرب العذب مزدهم ويل لمن ساء خلقه وبع خلقه عيب الكرامة
 تطويله جودة الكلام في الاختصار
 يا من اعاد ربهم الملك منشورا وضم بالرائ امر كان منشورا
 انت الوزير وان لم يات منشورا والامر بورك ان لم يات منشورا

وليس قناب الناس المرء نافعا اذا لم يكن للمرء لث بعائيه
 تان ولا تجعل يلومك صاحبا لعل له عذرا وانت تتلوم
 شرب بكاء من الحن في المهذرية حلاوتها حتى القيامة وحلقى
 نصيئا لاصحاب النعيم نعيمهم وللعاشق المسكين ما يتجوع
 اذ امنت من سيد خاجة فواع لديه الرضا والغضب
 اذ ارضيت عني كوام عيشي فلا زال قضبانك علي ليا موهبا
 هوان الحيات وخرى الحمار فكلا اراه طعاما وبيبا
 فان لم يكن غير احد بهما فسيروا الى الموت سير جميل
 الى المقادير ان تجرى علي نسق بما يوافق ارباب التدوير
 لا كل ما يمتنى المرء يدركه تجرى الرياح بما لا تشتهي السفن

تمت هذه المجموعة الشريفة العاشرة
 شهر جمادى الاولى سنة تسع وسبعين لله
 على بن ابي طالب
 الذي انكرني عفر الله ذنبا
 وشرا عيوبها

سبب تخریر ساله و باعث تسطیر مقاله بود که ناکاه بر شب تار
ظلمت مدار که اختر جهان تاب بدر عالی قدون در وجه خسوف من
نایاب اولوب سایرستان بیتان و کواکب نواقب دخی
عجاف احتراق و انوله و سر پرده ذیوله و شوب هر بری حسیض
نخوستن اوج شرفین دور و شعشعه ضیادون بعد التور
اولمش ایدی و مرآت هوا رنگارنگ امدن چون روز سیه
کاران تیره و سمای آینه سیما چون بخت دلفکاران خین ایدی
شبی چون روز اهل فضل تیره در وجه کواکب کشته خین
گرفته چون دل نادان سیاهی و جھانز یکسر از مه تابه ماهی
اتفاق اول شب بجزر باد کسور و قلب منجور و خمول خان
ویرانه ده و کوشه کاشانه محنت اشانه ده تک و تنها
به یار و آشنا سر بر کدری جیب فکر چکش ایدم **نظم**
من و شبهای نهایی و بخت آبادی درین ویرانه مارا همنفس آهی و فریاد
انقلاب فقیرانام روز کارون متغیر الاحوال و اضطراب تقوس
انام اشرار دن منکسر الببال اولوب تمامه ظلماتی بی الام ذیاء
فانی ایل جان و دلمازده و قهرالم ابنای دهر دن مانند مرد
مرد و اولمش ایدم احوال بر اختلافی فکر و ذکر ایتد کجه **نظم**
قان اغریسم بحر ایدرم روی زمینی آه ایلرسم دو دایره جرح بری
بالجماله اذان جرح بنی زار بلکه جانم دن بیراز ایلدی **نظم**
بوغضه و غمزن و درد و المرن جان ضعیف شدم و غمزن فرود
که سایه را نتوانم کشیدن از بختش هر زمان نیم تن نیم جانم
مرفق نائن بالا سوخته آتش عنا اولمش ایدی **نظم**
وجودم او روی محنت خاری سیخه عناصر کردی جانم جار میخه
دم سرد ایله دل افسرده اولدم چراغ صبح کینی مرده اولدم
فنا کھندن جسم زار اولدی چونار غنکبوت غار اولدی
هر بار بود غمگسار قصه جرح کج رفتار دن و غصه اناء
روز کار دن علی التوالی عالی اولمش هر لحظه و هر لحه **نظم**
چاک اولان دست جفا یله کیریا ندر ایلین خازمه محنت دامان دن

پس بر احوال بر انفعال مشاهده سندق مجال صبر تنک بلکه فرغ روح
قفس تنن پروانه آهنک ایتش ایدی خصوصاً شامات اعدادت
دگرگون حال بشانت خصمان مشوش الببال اولوب دل کیر
الفت جانن سیر اولمش **نظم** بر از خویات شد در چشم اشکار من
یکی بر حال من کوید کی بر روزگار من کاه الم جوزد و و کار فکر دن
کاه سنک طعن دشمن نابکار دن کترین آینه دل غمگسار ده
انکسار کلکله صدق عم یوز بر دن اشکار اولغین نالان و کریان
کوزمال چشمه ساری قانه دوزیری بکاری باشک عمانه دوزیری
اطهار جور روزگار ما حصل قبل و قال و اجمال تفضیل احوال
بود که ارباب عقول و آلبابک و ای نورینه چون ظهور
افتاب نورانی تاب روشن و فکرازه هرینه چون صدور لجمه
انوار ما هتای معین در که دنیا ی بقانل حقیقتی مجاز
دوی پروردون توان اولوب کوقه نظر و دراز دست در سخن
بسنده دیوانه پرسترن هر بار بود کله چپ کارک رایت
انجرازی بود که طریقه معرفتد مهارت به نهایی اولانک
حجر خزانة دلی آمد و شد حوادث مشکله ایله بهر حال
مالا مال اولوب چین چین مراد لری کشار اولوب در لون
در لوبالاش مبتلا اولان و داین مستفید سرگردان قاله لر
فلک مردم نادان دهر زمام مراد تو اهل دانش فصلی همین کاهت لب
ارباب علم و معرفت اصحاب رقم و سیاق که هر بری فلک منافخرد
چون نجم زاهر و قنون معارف و لطایفد ما هر یکن فلک چغیا
همیشه درد و بلا یی خاصه لازمه هر خردمند و زجر و عنانی
جز و لا ینفک هر هنر مند ایتشدر بونلر کئی واجب الرعایه لرک
صاحب الدرایه لرک اما لایزنی الام ایله مجرور و ایدی حین
واله و حیران بودی محنت عاجز و سرگردان ایتد و کت
بالجمله مرد عاقل و مختصر حاصل بوسته بسته بند و بالا و خسته
نخ و عنا اولد و غنه غایتن المده نهایتن غصه و غم
اولوب دود آه شررا لودم کرف ناز صغور ایدروی
دل بی غل در صدق شادی ایکن هدف تیرا مرادی اولمش ایدی

دود در زنجیر خورشید و حکیم نقاب تا قیامت اهل ذبیح کور خرافات
و الحاصل هر نیم و جاهل و هر ذمیم و باطل یا فراغ دل و ذکا رون
کامکارا ولد و غنه و اصحاب فسق و شرور متصل سرورده اولوب
مناسب مناصب تصرفی ایله نکار و ولتی در کنار ایدوب حضور ده
و جورده اولد و غنه انواع تا شرف و تلهف ایله قرین ناله
و این اولش ایدیم زیرا که کشته زار و ذکا رده **نظم**
کچر و انرا دهند خرمتهها برک کاهی برستی ندهند
مکسا نرا دهند قدر و شکر به هابیان جز استخوان ندهند
حاصل قصه و افراغ غصه بود که هر بار بود ذکا ر کینه گذارک
باشد ایدر مکاید اذ اسما داسی عبارت بر براعت ایله و با کتایت
بر کتایت ایله نیجه تقریر و تحریر اولور که دایم یافته کونا کون ایله
منخر منخر و خون و مرغی هر خسیس دون اولوب اظهار معرفت
باندن موجب نکبت و باعث فلاکت اولمشدر **نظم**
مرا ز دست هنرهای خویشین فریاد که هر کی بر کورته دارم ناشاد
بزرگتر ز هنر و در بار عیبی نیست زمزمیرین که این نام بر تو چون افتاد
شعی که من از فضل در جهان دیدم همان جفا پرده بوده مسئله استا
شکایت از دست ارباب سعادت خصوصاتی در ما نهادن صدور عالی قدر
اولان ارباب دولت و اصحاب سعادت معادیرینا بر بلور مرد مردم
شناس قالمشدر نه فضل و کمال بیا نازین ذوق قدر و قیمتی وار
ونه رجال اهل حالک دانه خرد دل کلور غمتی وار مرد فاضل هنر و در
شخص جا هل و اینر محضرتین خبلی مقبول و معتبر اولمشدر **نظم**
مقبر در جهانند دون و دنی **ه ه ه** دایم اذلت ایچن اهل هنر
حال عالم مثال در یاد **ه ه ه** کوهریاک زیر و جیفه زیر
شدری زمانه ده اولان اغنیای اغنیانک خبلی میلی لغو و لوی طریله در
نه کاله در نه فضله در کلیا رغبت و محبتی شطارت و ندامت و در
نه معرفت و نه کرامت و در نور کتی فروز چشمه در دنیا بچشم مرشد کور
اکبر روزکا و در صنعا و کبار اکثریا مایل در هم و در شان اسپس
ذبیای غدا را اولمشدر **نظم** مرادی هر کشتیک جمع اموالک
فضایل یا نلرتن خاکه پامال **ه ه** بیک در تو فضل و هنر و در

۲۴
و هزار یا پند بر صبر دن بر و دم کم عیار بلکه بر فلس بمقدار یا نلرتن
پراعتبار **نظم** دین دو و خورد فرسای خو خوار که جمل
از وی غیر ترست و هنر خوار **ه ه** اخاضل در مضایق کشته مفتون
غدا شان چون چنین افتاده از خون **ه ه** خلابی روی کردن ان معارف
چو طفلان کشته مفتون در زخارف **ه ه** اول سبید برده که بوند کبی
ایام نا فرجامن **ه ه** افتاب معرفت حد کسوفه **ه ه** ماهتاب اهلیت
درجه خسوفه ایر شمشدر **ه ه** شمردی با زار و روز کا و ده جوی فضل
و هنرا یکن متاع معتبر کلد که هر کس بوالهوس بی اختیار اولور
خریاری اوله فاما بضاعت جهالت غایتده رواج در و هنر
سرور و استهجان در **ه ه** متاع کثیر الا متفاع معرفت زیاده کساد
دوشمشدر **ه ه** ارباب سوق اهل فسوق مواد فساد او شمشدر
آنچون بودین بلا دین بر نمر و بوسینه عنا کشید بر اهل اولوب
آینه دلم بر زنگ **ه ه** روز سفیدم سینه و ناله اولمشدر **نظم**
بتنا آره دل از غصه چه روز و در کارست این **ه ه** نه روز ارا
نی شب هر چه فرج کار باریست **ه ه** حال باین اصحاب الذوق
و ارباب الشغل و العمل **ه ه** غالباً لطف و گرم و سخا **ه ه** مثال وجود غنقا
مجرد اسم بی ستماد **ه ه** و بیما آسا بلفظ و اسماد و بی فکر و ذکر ایدر
خطاب مستطاب عقل ناکاه اول نشیا نگاه بر خرد که واه غای
هنر نیک و بدون **ه ه** دل بر اضطرابه خطاب با تیر که **ه ه** ای یال بر مالک
واندوه کین **ه ه** وای خاطر خاطر عکین **ه ه** نیجه بر قلب خیرین ایله قرین
کریه و این اولور سینه که آه التنا کک و سینه سوزنا کال
خلق عالمی هلاک اعملوا و مشدر **نظم** دودا هکله بوسیدم کبود
اولدی بر قیاح سفال و داندود **ه ه** ای درون دلی خسته **ه ه** وسینه
بار عم چکدن **ه ه** شکسته بر کلبه تارک و تنک **ه ه** چون کلوی نای
وسینه چکد **ه ه** الا یام و اللیالی نیجه بر پیشان حال اولور
اگرچه **نظم** اخیسان نای ز شادی دخی نزد آن دل که در کشتاش
تاله چو چک بود **ه ه** اطهار **ه ه** وجود روزگان **ه ه** اگر بود در وجودک
قصه بر غصه سچ بولوی و لیلری **ه ه** دونه دونه تقریر اولننه
و یا نای دم کش و ش فخر و کشر ایله **ه ه** ایچلیو ایچلیو غیر اولننه

نهایت عبادت و باریت حکایتند ایرشک امحال و محض خیال اولو **نظم**
ایلین بو خرابه فی آباد ، طرفه طرح اوزده آیش بنیاد ،
شاد یسی سر سیر عمر و اندوه ، اوجدن اوجه ترانه سی قریب یاد ،
جاهله نو ایمان صفا و سرور ، اهل عرفانه در دهم همزاد ،
بوزمان بر عجب زمان الحق ، بخشیلقلر قسوسمان الحق ،
خلاصه کفزار بروجه اختصار بود که ، شعبدن باز پنج کردون دون ،
و صورت برد از دهر بوقلون ، بوجیمه نیلگون سر کوزدن هر زمان بلکه ،
هر آن بیک در لوصورت ، و هر نظره هزار کوفه لعبت موجب عبرت ،
کوستر **نظم** هزار نقش بر آرد زمانه و نبود یکی چنانکه در آینه
نصرت ماست **نظم** ارباب علومه بروجه مجزوه کیفیت حال **نظم**
معلومه در که ، بو خراب آباد کون و فساد بر کاشانه فی بنیاد و در
دیواری غیر اساسی بالا عرش و فرشی در ، تخت سواد بی عجب کارخانه در
دنیای و فی مفرق نی آدم ، و مدار دایره المودن ، بود بر غم آید و ده ،
حاک و جو بر باد اولجیه دک جیم فرد بون دلشاد ، و خاطر فارتی
بند و آمدن از اذ اولحق اولمن ، پس عموگ اشخاص عوالم و غلص منصوره
لعبت بان دون کارک ، با زجه طابجه چرخ دوارده ، مهش مکتوب انداز ایله
طرح منصوره تاز ، سندن نیجه زار و تاز اولمسوکه ، بر فردک دل ناشادکی
ششدن عمردن کشاد نو لها مشدر خصوصه **نظم** بن زار انانانک
نزد غیر بالاده ، بختی قوس می غلوه نمکن دکل کشاده ، بالجله بودوزگان
زود کارک دادا لندن و جواد لندن ، و اولدلی و جوم چون بولاد لندن
انک جور و جزین کیم فرد تلمشدر ، هزار بولاد نیجه فی بر لوب ایله
بود مشدر ، لاسیما ارباب کالی اصحاب جمالی علی التوالی قرین بخت
همنشین مشقت ایتمک خاصه لازمه سی و عاده جازمه سید **نظم**
اسمان مهتری نزار و درنه کچی در دوا و خاکش بودی کل بازک تراخ با این
کر جهان پاکیزه کور بودی و جهر شناس ، خود کوری زیمان در کون در غین
کوهن قیمت دان مسکن سنک خارا اولمدی ، کج فراوانه کج ویرانه
خانه بلکه ماد زهر داری هم اشیانه قلدری ، و هر مرد هنر مندیک
و هر شخص مستندی پوسته بند و بلا یه بسته ایروب ، هنردن کجی
اولان الهی نعم بی غمک فرم می ایلدی ، پس بر کار دوز کار دوز هزار بار

نظمه و زاد که هنر داری جفا ایله خاطر شکسته ، و هنر داری بساط نشاط
اوزده نشسته قلب **نظم** شیر و اسلسله در کردن و در به همه شب
فانغ البال بر اصلال دهن میگرد ، عاقل از کلبه لغزان نینهد نیای پروت
غافل از روی طرب کرد چمن بیکرد ، هر کیمکه عاز قد بر لطف ایفه و قفدن
خیر الدنیا بخلط بالشر ، و نفعها ممتزج بالضرر ، هر بر لطفند بیک در لوی
قهری وارد ، یعنی که تریاقدن زهری وارده ، صحنه علنی منقبتند
حنقی ضربند ذلتی وارده ، و حتمی زحمتی ایله هم تادون ، نفی نقتی ایله
هم تادون ، سروری شرور غما ، جووری غرور فرادون ، دنیا و ناز و دهن
هنی به شمارون ، با از اینک صوتی زارون ، عجزدن عجزدنکه ، و بجزدن
خسارتی فائذ سندن مضرتی آشک دکل ایکن ، کلینا مار دنیای ممال
نظم و معرفت و ال ایکن ، سندی بود یارده بنده در هر حال
و دنیا اولتر ، و یا غم سیم وزده گرفتار اولمن ، کمنه بونتر اولمشدر
حقیقتا بر دنیای بی بقا بر مکان غنا مصیر بر جای جفا میسر و در که ،
زمان سهل قلیل المهله ، وجود نه عدد لازم ، صحنه سقم مال زدن
نظم صحر کرامتیه قلیل المهله ، لطفی و قهری بر جهانک سهل
غالباتجمل بخت ، بی تحمل بخت اولمن خوش صفا ، بی نیش جفا بونتر ، نعم وافر سی
ظاهر اگر چه سکری پالوده ، و لکن تلخی زهر خورد ایله الوده ، هر کس
نعم و نواله بی اسخون جفا حواله اولنا مشدر ، هر بر جفا حویله بی تلخی
هم بیاله صر نلما مشدر ، انیکون ، ساغر خیم هر دم طبطلوقان اولمشدر
نار غمزد بکر لری بریان اولمشدر ، هوای موم آسای جفای زیارون **نظم**
شرفقدر یاز بقیلر و یا بش خرقیله نار ، کیم درون زخم ابرو او سینه قان اغلر
مصایب کواکب هر بار مقضای چرخ دوان ، واقضای فلک نامور بود
عامته خلق عالم انواع درد و آمدن متوالیه خالی اولمیه لر ، **مثلا**
اقاب خورانی تاب حجاب کسوف و زوالدن ، و ماهتاب جناب
تعاب خسوف و بوالدن مأمون ، و مصون اولنیمه ، و همت وون
به محنت شب تار و هوای صافی نمای بی غیان ضرر و باورن بولیمیه
اول جهندن ای و کون اجوائی دیکر کون اولمشدر **نظم** کجی در طلوع و
کجی در اول کجی در صعود و کجی در نزول ، بقطع منازل شدن کوبه کوی
زمانی نیاسوده زین جنت و جوی ، پس بصر بر عبر ایله نظر ایله که

افقار عالمی هرگون مضراب عذاب غروب ایله مغلیب ابروی کوشه نام
فلکدره محبس دام سمکه کوندن مری و هر بحر کاه ذوق کلاه ماهی سر لسن
جالوب اوج افلاکدر حسیض خاکه ایند مری کاه افقار عالیجناب
سوی سما و نابین و نایاب اولوب کوزنن ایزر و کاه جی چراغ افروز
ماهی جی رایله استیوب بولنن ایزر و انجم نباتات نقش بر آکدن
ایوی عنقون تریبانی چوق دور دارای جود کولی کرد و نه
اصمیری کمان قرس قرخی زور بازو ایله یا صغری اول جلد زرد که
نظم دم او برق ناله او رعده چشم او ابرو اشک او مطراست
بالجمله بوجرخ سرکش جودن جرم ماه و کنش بر وجهه و درمندان
و افکندن در هر کونی کونشک اختتامه دکن عجب حالله
کیچی یعنی که زواله کیچی و قهر روین اکسک کدک بند در
که کجه سی صبه دک و باله کیچی بود و والوند که ابر
در افشان یقاسین چاک ابروی باران اشکی عالمی نمناک ایزر
چرخ نیلی متصل جامه کبود کیم مهور فلک محنت و در ذله دوی
زردنی سر لسن سو روپ جرخ کورون غایتد محزون برده کورینت
شکل هلال کلد بلکه کن ملالدر **نظم** اول مهلا کوبینه وارد محله کوش
بخلین و تریبی دتری بیله دوز و ایلله کیچی **اظهار کار و شوار**
مرغان برین کار کویا فضا و دنیا برد امکاه دانه تما و بر نفس
بوستان اساد که هر زمان بو کوی تریان دوران جامه سفید جامه
خرشید رخشاخ جولان استر که کلتا مرغان هوایی و ماهیان دریای
قید و صید دن امین و حصین اولوزر بلکه هر بری پیوسته بسته
دام انعام اولقدن خسته و دلشکسته لرون مثالین کات
هوا کستر و جزیره کان بحر ویر و سایر غان بلند آشیان که انجم
چمند چاند و یا هواده جولان ده ایکن نقدریال و راجیه و فک
یوکسک او جرسه صانمه که مخافت ککره افتدن و یا کشاد خندان
تیر صیاد دن هر زمانه امان ده اولوزر و یا بر پیچه شاهین
غراب صید دن و یا خلیب عقاب عقابدن تکهان بولوزر
زرا که کوشه بکوشه صیاد بیدارلی تیر بران کان ایله جلا دور
کیمین کهن فرار ایتملر و **نظم** بازو شاهینک اولوزر کالغری خون صید
کویا شکل هلال اولوزر شفقت آشکان

لاجرم جمله خلق عالم گرفتار کتمه مضایب اسیر فترک فوایب اولق محقق دن
اظهار از آن هسان هر که عالم و عارفدن و قریب قون معارفدن
بیلدکه هر قنچن چمن دوز کار کینه کدان هجر لجه اغیار مردم آثار و مانند
رقیب تندکان وجه عبوس و صورت مضوی معکوس کویسترو همان
ساعت اول وهلدن بالا مهلت زینه کالایله اداسته حلیه جلال ایله
پیراسته اولنتری انواع دور و بالای مبتلا قلمی هنر دن عاری
اولان بد کرد لرلی اصناف ذوق و شوقله بر صفا قلمی باغ
و بوستان چون روضه رضوان ایکن وقت خزان ابریشوب اوراوت
کلهها ریخته عند لیبان کریمه لاله لری فرسوده شکوفه لری
شمرده ایلمری بنفشه بیما نیلوزر سو کوان نسرن اقداره
ترکس جان داده اولنری یا سمن او ان چمن بیجان بر کما یوشیدن
غیظها ذولین قلمی جریبانها ساری کلزارها خراب هوا
بر کرد سبزها رخ زرد اولنری ناز نینان زنان کشته تیغ
خزان اولنری باد صبا بی سرویا اسوب صا و روی ابر نیسان
کریان رعد فوحه کری ده نالان اولنری اثار دلدن نار بهمان
وعین بر تعب دهند جری خون روان دکلی آسمان اول هجندن
جامه کبود یوشیدن و روی زمین ناخن الما ایله خراشیدن رو
بوستان جهان شاهد زکین عذار کله رقیب خاری قریب آمدن می
عند لیب فوه گذاری خا دانا زایل و از غریب ایدمی آتکی نورد که
ورد برد **نظم** ایکی بوکلری قد باغ غنر آتکن ایمن خار المردن
هو طوی شیرین کلام صدای سیکرین اوانی دام ایتدی بلبل خوش نفس
گرفتار الموحار و خس و اسیر قید نفس اولمدی عجب دکه زغ
وز غنچن سخن و بی جزن انجم چمند کز ایدر سور سرور ایله
طرف کلشته کز ایدر و هنر اورد ستان خوش الحان طرف
کاستانند خار از از قهریز اوته کتمی و زاع کلاغ باغچه
و باغدن حضور ایله اوته کتمی حیف او دروغا که بلیا دستان
سرای محبس نفس تنکهاین قالب کلزار مقصوده دست رس بولیده
وزاع کلاغ فان المال واسوده حال کلکشت صحرا و دشت قیله
کسته مانع اولمه **نظم** ناداه انشدن باشنه اولوزر قیار
خار کلکدن کله فریاده کلسه عند لیب

بوفلك برکن ربا عین مسکین او ستنه و باغ مختلفه اسد زمری تها لک مثالیک تیغ
حفا الله کوکتی کسد زمری ترکس تو اهو سیک دمادم الموشنم ایله کوری
یا شلو و کلیدر . لاله نیک داغ غم ایله بغری باشلو و کلیدر غنچه
پرنججه باغچه و کل صدیرک هیچ خار سز بولورمی مستی شریب ناب بی خمار
اولورمی . و یا کج دینار بی رخ مورد و مار بولورمی **نظم** جهان بختینه سی
پرمار و درمار . کاستانی سر اسر خار و رخا **نظم** کج بار بخت
و کل باخار و مستی باخار . صاف باد و دست و تادی باغم و مر باغام
بودهی رهر دهن روی ده . و بوسه هر بد و هر جفا چون هیچ عمر و شمشاد
صرصر باد خزانن ازار اولورمی . و بنفشه سرافکنه نیک یار غم
روز کار چک کردن پستی و فنا و دین سی نابینا اولمقدن قور لورمی
برک من و ضمیران باد و زان ایله هوزمان یا عا ل خسران قلم زمری
و یا تاج پراستهای با سیمین نازنین برین جا لقمی . و هر شکوفه نوشکنه نیک
بوزین برین دوشوروی پر مرده و افسرده ایلمی کد ام سر و سحر
ن مانه آبی داد . که باز خشک و نکر دشن با تشنه داد . و هوای اشجار
میوه واری صرصر حوادث سلکوی جویبار تین رفقا ن آهنین زنجیر
و بمان کوهان چکوب . چار و ای جمال رفقا ن و سرو باغ قدمنه بوز سوز که
قدرت کدرا قوز . و کا . شدت سر بها و صورت تلک ایله سروک
انرا منی فلج ایروب خنارک الین دوشوروی و برف هوا دن صنوبر عمرک
ایا عین او شودرین بوی **نظم** غصه و غم . و درد و المدن الحاصل
درون دل هر متامل چون بسته خرق بسته اولمشدر . و هر عاقل
و کامل . بر افعال نا اعتدال دن غنچه و شن دل تنک . و چمن لری لاله نیک
اولمشدر حقیقتا بود اردنیایمی بقیا . بر سر ای سیخ . و مترلنا و رخ
که تعداد بیدادی حد و احصا دن افزون . و افراد افراد جوری عد
و استقصا دن بیرون **نظم** آلمینک نهایی بقرن . غمناک حدی غایتی بقرن
قصه سینک نه وار خدا وانی . غصه سینک نه حد و یا یانی . یازیه
کرطلتی دین جهان . اولیه بود یکدن بری عمان **نظم** **عقل صحیح النقل**
اما ای دل و اوار . بود در و بالایه نه جان که فی الحقیقه بود ارستار مجازی
الطوارده غصه و غم الماس المبرله بغری دلمه ش . و لعل ناب کی دلی قانیه
بوینا من شخص مسعود دنیا ده نامر جود در نیجه سرور لری مردن و نیجه سرور لری
افس تا جردن ایروب خاک هلا که دوشوروی

این شعر در کتاب
الغنیه فی شرح
الکلیله و الدمن
در باب اول
در بیان غم
و غصه
و در بیان
افسوس
و توبه
و در بیان
توکل
و در بیان
توکل
و در بیان
توکل

دین جهانی همه سر اسر عمر . دلور ازین کرفت و از جان هم **ابتلا و انبیا و اولیا**
خصر صا که کزین افرین خدا جل و علا اولان انبیا و اولیا بر موجب
البتلا . اللولای . هر بری انواع در لوبالایه مبتلا اولوب . بعضی معکف
زاویه ناشادی . و معین بادیه نامرادی اولمیدلری . بالجمله هجوم امراض
غمزیدن قور تلمش . و قننه کونا کون جرح بر قلم نین مصون اولمش بعلم الله
در آفرین کس تیرین . نمالا اجسام زاکیه انبیا . انواع الام و اسقامی کشیدن
وزهر قهر اعدای بدی ای چشمین اولمیدلری . و اعضا طاهن اصفیای
تیغ جفا ایله برین و ارق دود و بلاجه از سر تا پا سیدن قلم لری و کور کون
نظم و کیمندک بنا ک جیمی ضعیف الجرم اولمیدی . و کیمی بطن خورتن
نیجه مرتب مبهوت اولوب حکمه الهی حوصله مامی صوموه خلوت
و معبدن غزلت اولمیدی . و بو چرخ تا هوان منتر حضرت یوسفی چه ناس
و جای حضرت احمد مختاری کوشه . تا و غار ایلمیدی . و نیجه جوانان شریف
النسب و مردمان نطیف المحب کربلا ای بلا ده بالب تشنه و سینه
عطشان حرارت ایله جان ویروب . جفا شیدر ایله شهید اولمیدلری
و نیجه مجذوب الطوار عاشق دیران زور و ذرا ایله بر دار اولمیدلری
اشارت بشارت بروجه غمشیل فاما نین کلام عن پیام بود که
بر مقتضای حکمت صدمت مصیبت متوجه اهل ولایت اولوب
داما مجاری جریان حکمت باری بو وجهله جاریدکه اغلب مبارزان
عرصه ولایت خلعت و لا کسوت بالاده ویرلوی . اکثر یا مجاهدان
کوشه ریاضته کوی غنا چو کاف عنا ایله اولوبون چون حضرت خدا
جل و علا برین خاصه درجه اختصاصه رسیدن . و سر بر محبت
اودره آن مبدن قلم . مراد شریفی اولسه . انک لباس وجودی ادناس
اوصاف بشرین پاک و قلب و قلوبی نود هدایت ایله تابناک ایلمک
ایچون . بازاران بلا و غیب اوزدینه منصب قلمون داخی اول زمان اولان
ناله و تقاضی جوب بر جنانی راه نمایدن جناب ربانی به ایرنیشور
جان ساعت دعا سنی قبول و سعادت اخرویه حصول موصول اولون
ای عاقل و درین ان الله یحب کل قلب حری . عجب اشارت
بر بشارت کلیدر . انا عند من کسر القلب شکسته دلن
نویز غریب و کلیدر . پس بلیه حقیقه عین عطیه و محض هدیه المین

حدیث قدسی

سبقت رحتی علی غصی

حدیث قدسی

جز یا مؤمن فان نورک اطفأ لهی

حدیث آخر

امه منزبه و رب غفور

سبحان الله يا ذا زاده دن منقولين
 طاعون وقتله كونه شتر
 اوقيه با مر اسرعالي طاعون
 امين اوله محمد بن

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله ربي الله جسي الله
 توكلت على الله واوفى امرى
 الحيا الله ماشاء الله كان
 وما لو نشاء لم يكن لاحول ولا قوه
 الا بالله العلي العظيم
 فابره

اسماء شريفه اصحاب كهف
 فوكلت بركنه ده با خود
 اوقيه تو كنسه بلع اسرته
 اول اوه طاعون كيريه

عيلجا مئلين ما كئلين
 مرشش دبرش شادوش
 كفش طيشش قطمش
 جيجي و جبريد غفلت او نيمه

دعاي محرم الحرام كه بر سنه خديزه ده قرانت اولور
 سبحان الله من الميزان ومنتهى العلم ومبلغ الرضا وزنة العرش
 لرحبها ولنجار من الله الاله سبحان الله عدد النفع والوتر
 وعدد كلماته اتا مات بر حمة استغث كلها اسئلك السوء
 من كل شرافة وعاهة بر حمتك استغث ولحول ولا قوه
 الا بالله العلي العظيم وهو سبي نعم الوكيل نعم المولى ونعم النصير
 وصلى الله تعالى على خير خلقه محمد وآله

يوانسى قصار
 اسكى بر ماده اولر فئنه روات مختلف بود
 بود جودر دعا واعفا و ابروم والحمد لله
 سنده يقين ايدى كلك وجهه اعتقاد ايه
 ديند واسعد

بسم الله الرحمن الرحيم
 بعد از اد اوجده خدا جل وعلا پس از انباء مبعوثه حضرت سید
 الانبیا علیه وعلی آله افضل التحابا سبب محراب قصه درد والو
 و باعث فقر بر غصه محنت و غم بودر که شیخی نسبته بودم بر اغیار دور
 بحیب تفکر فرورده سر یعنی بر شب تا بیک با فکر بار یک
 ویرانه کلبه اخرازه و کاشانه گوشه خسران تلک و تنها بیار
 و آشنا بر رسم غریبان سر بر کربان وار و نالان شمع شب سینه
 شعله آتش هم و سرتک دیدن تکاهم حاله کواهم ایدرک **نظم**
 نشسته بودم و مشغول کار خود بودم بری زجهت اغیار یا خود بودم
 ناکاه اول شبانگاه دیدن انتباه غشاغ غفلدن خلاص آینه دل
 اکاه و نیک و نیک غما و ترفن مناص بولوب لوحه ادواکی نفوس غیر دن یا ک
 و غبار تعلق اغیار و بار دن تا بناک اوله من صفر سن جوانیدن و حرانت
 زمان نادانیدن **المهذ الان** واقع اولان کار نا هو ارمه بصر بصیرت
 ایله نظر ایدم کور و مکله چریغ اعمال بحیفه آما لجریمه عظیمه ایله
 ما لامال اولمش **نظم** جرمه معصیت بغایت جوق فتنی برین دیم نهایت یوق
 هر نفس ایشیم هوا و هوس اولمئین وقایع پر شنایم لایعود ولا یجصو
 و دمایم جرایم کلا بجد ولا تدوی اولمش بری دل و درمند سلسله
 معصیت ایله پای بند اولمش اول هجندن مبتلای بلای عصیان و نقطه
 و تر بقیم داین خسران اولوب حالیا ایام گذشته به تأسف
 و عمر تلف کشته به تلف ایدوب **نظم** ای وای من که غیر کینه نیست کار من
 جرمست و معصیت همه کی کار بار من دیورد و شر را لود اهرمت آسمانه
 صعود ایدوی عاقبت نجالتون سزای منی نیت پای قرمه جهه
 بجودی خاک پشیمانی و ذمه وضع ایدوب **نظم** بارب زکته نادم من کشته سیم
 و ز غصه و نوح حال من کشته باه کرم لطف کنی تو کان فضل و کرم **نظم**
 و رفقه کنی ما همه جرمیم و گناه انواع نضرع و تنزل ایله اصناف تخضع
 و تنزل ایله حضرت بحیال عدله عرض حاجات ایدوب دیر مکله **نظم**
 ای ترور در سینه هر صاحب راز پیوسته در رحمت تو در همه یاز
 هر کس که بدگاه تو اید بنیان محروم زد رگاه تو کی کرد و بیان
 الهی بر ضعیف افتاده هم نفس لذن عاجز و فروماندیم خدایا

منین غیب نادمان او من اشد
 معصومه نصیبه مهران اولن اشد
 ازین فضا اشد ذیل کله
 بلبله دین تنک اشیا ان اولن اشد

بنای بازی باناله و ذاری

بوی نوا بند شومند بی سز ماقله . دنیا ای دنی لا سندن خلاصیت جوی و هوس
و اینلا سندن . هر شام و هرگاه هزار آه و آه که بود از بقیار و نایا پد آورده
و بومنز مستعار مجازی الاطوار . جمع اقوات الحون . تضلیع اوقات ایدوب
تحصیل اعمال خیرات . اعمال تکمیل افعال حسانتان امهال قیامت **نظم**
خدایا کانه کارم و قیرم دای . مرا اندین کرمی ره غای .
بود هر کسی را بچیزی هوس . تمنای من از تو اینست بس .
غالبات انوار طاعات و نیند اثر بوق و شبهات انار سیتات
خبر چو قدر **نظم** ای ای آنکه ندرایم بجز تو دگری . دو حال
خراب بندن کان کن نظری . بی روز بروز بیم فی شب به نمان
بخشای نگاه من باه سحری . بوفوحه و رازی و کوبه ببقیاری به
مضطرب الحال . و منقلب البال ایکن **خطاب مستطاب عقل کامل**
بادل غافل ناکاه عقل صحیح التفکر . کوشد دل اندوه کینه . و خرد
خرد . بیدن سع جان خزینه . بوجمله صدای خوبا ابر شریکه
اینها المغرور بحایل العزور . مدت مدید . و عهد بعید در که نفس
عاصوبه او بوب آلوده معاصی اولوب کاه مشغول مالاچی . کاه
مترکب مناهج اولور سین . هر زمانن بلکه هر آن . اتباع اتباع
شیطانن محذوساعی تمد و داعی اولوب . اراجیف حطام مرهومه
سرای قنا . و ز خاریف طعام دینه سرعیه الزوال الحون . بندلک
و جان . و صرف روح روان قبولور سین . مرغ دل و جان همای عرش
اشیان ایکن . آکا محبت نفس دام هوا هوس اولوب لایق دکلان .
الحذر الحذر که . آخر الامس بوجرم کران جرم دن **نظم**
قامتک خوا اولور چونون نگاه . معصیتدن بوزک چونامه سناه
ان النفس لا تقار بالسنو . قول صحیح و جویج ایکن کربان عصمتی
دامان عفتی نفس اماره اندر نیجه بر پان پان آیدر سین . صرک
اخرا و ملوا ولدی آخرت فکرین ایتدک . اجل خردیقین کلدی اولوبک بود
ذکر ایتدک . آه کیم سندن صلاح سما سوبوق . و آه کیم سندن فالج سوبوق
طاعت و عبادتدن تحصیل آب روی ایتدک که چرک معصیتک بویبه
هیچ برعل صالح دن لیس که سنی جهمدن ایقوبه ای مرد بوزان معاصی
معتاد **رباعی** تا چندا سیر نفس و شیطان باشی

افتاده بدام فسق و عصیان باشی . ترسیم که چو دیده از میان بردارند
خورد و جمل زار و پشیمان باشی . اذهان اهل اذعان عیانندر که
فعل جرم و عصیان سبب بعد و خیران . باعث نقصان ایصابتدن
الامر كذلك تعرف بانته من ذلك **رباعی** ای دل تو می مطیع بزوان نشدی
وز فعل بد خویش پشیمان نشدی . درویش غنی و بیکاه دفتر دار
این جمله شدی صاحب عزوان نشدی . پس ای مرد عاقل عاقبت امور دن
بچون غافل بین . ارتکاب مناهیدن اجتناب عند الزب سوء ادب ابرو کن
بلیوب . ولا تتبع الهوی فیضلك حالتدن خوف و خشیت ایتمک .
و مطاوعت هوا و معصیتدن فرقت ایتمیوب اصرار جرمک اضر ازین
غفلت ایتک . ان اردت الخات فلیک ترک الشصوت قولی الاله عمل
قلما مق بدیع و بعید خلافا ای سید در **نظم** چو نقد عمری صرف ایتدک هویبه
حسابک نور لیسر روز جزا ده . و لخالص موارد مرادانه . مشارع لذات
خلافت شرع شروع عقلا و نقلا ممنوعدر . لاجرم افعال ناستوده
ذخیر بدنامی . و اعمال نازدوده . دن نیجه ناکامی حصوله موصول
اولور **نظم** بغفلت میگذاری زندگانی . در دعا کز چنین غافل بهمانی
اتمامرد سعید و شخص رشیدا و لدر که . مطمح نظری تمتعات خطوط
دنوبه و طول امل اولیه بلکه توقعات . امور اخرویه و طول
عمل اوله و مطرح فکری **عقول اجل** . رجای جاه و منصب جل
اولیوب بلکه انتظار حلول اجل و رضای خدای عزوجل اوله **نظم**
بویوب دلزن غبار ماسوایی . مجلی این جام حق نمایجی .
پس بومقامه مالک اولان سالک های عتی هر کت مرزبله هوی منزلته
قنمن و عنقای عزیمتی قافله فناعی قویوب جفته ذنبه شهوتی
رباعی ای دست بدان مرتبه پای خود . بر بادین عمر کز انساب خود .
خواهی که شوی اهل قناعت جوهما . بر جفته دنیا ممکن پای خود .
حاشا و کلاه که اولطایفه عارفه ناک بجام هایم کمی ارزوسی مراد فرج
و کلوسی اولوب بولذات و شهوت آتی و فانیندک نوش پر نیسته و عیش
کثیر التشیوشته شول شهید شیرین مکس شکار کمی فریفته و الفته اوله **نظم**
سلطان همتش بدو کبکی نظر نکرد . شیر عین کجا نکرد سوی لاخری
علاج سوا المراج ای گوشه نشین نشین شفاوت اگر سنداخی

حفيظ ضالا لمدن، اوج سعاده و مضيق و فالمدن طريق سادته ايرتكمه
 طالب و رغب ايسك، ايج تابع نفس اماره اولان بجان سنك دور دكه جان
 بودر كه من بعد خطوط مقتضيات نفسانيه بي، و حضور مشهيات
 شهوانيه بي ترك ايتكي كوكلن برك ايروب، و ايجايي تحمل و قاري و امن
 قران، سر توكل و غاري كيربان، اصطبان چكوي كوشه فراغده توشه
 قناعتی، نفسكه زاد معاد، و طابردوح قدسي قیوم طول امدت
 ازاد این سیان كه تمتع شهوات نفسانی ايله، تمتعات نعم جاودانی
 اله كرم و استیناس اجناس ناس ايله بوجالت اولوز، دت و حن انقع
 من جلیس رت و حشمة امع من اینیس، پس مرد و هوشیار عندا و اولابصار
 اولدر كه مدار فلك دوارده پر كار و ادر ايسر بی كزوب، اخر كار كار
 جزوب جمله و این در میان این تاكه سعادت و وجهانی به این
 یعنی جان جا و فانی به کیر **نظم** قناعت در فراغت هر كه دارد
 ز سر و مه کلاهش ترك دارد، پس بپندرد بیدل ايله عمل این مرد و پندار
 لیل و نهار خواب غفلتدن دین بیدار اولوب كوزی آهقار دن یعنی
 سخن او یا فکار دن اوله، اندك كوكلدن لذت دنیا دور اولوب
 اهل فراغت و حضور اولوز، لکن كهف غار فنا بی اختیار این مرد
 بزکوان، هر بار ریاضت کم خواری، و مجاهدت بیداری ايله جسم
 زار فی جوتار عنكبوت غار ایتیمجه، و هر اهل حال كه مثلاً فانوس خیال
 دلن نفع مجتبی باقیضه، کج خلقین دیدار یا راکا بیدار اولوز، با الجمه
 روی زردنی، کون کبی خاکه اود میضه بقاسین صبح صادق و تن
 چاك ایتیمجه بخلی خورشید جمال اما کانی کمال امر محالدر **نظم**
 تا تو از هستی خود خود را بگردانی جدا، هودج جانم چون نهی در بارگاه کبریا
 و هر کس بر الهوسان پای طلیعی خارا زار ايله بر توپا و لیضه دست وصالی
 د امن کل مطلبینه اتصالی اولوز **نظم** بلبلی خرمستم خار تحمل نکند،
 بهتر آنست که هر کس سخن کل نکند، د ایمان همت خدا جل و علا اول
 مرد و انایه که، ذات حق در جمال مطلق غیری بی عینته آلمه
 و کوشه التفات ايله جنان جهانه نظر قلبیه **نظم**
 مقصودی اندک که ذات حق در، عینته الودی بوصفاتی
 اولجان که آنکه آشنا در، کونینه ایدری التفاتی

مرد و اقل شخص کامل اولدر که، دامن اخلاقی خلقند چیدن، سر فراغتی
 کیریا خلوت کشته اولوب اغراض فاسد و نیویه فی دنات، و اغراض
 کاسد و نیویه بی قباحت بیلوب، هر روز و شب قدم تجریری حضور
 قلب ايله بساط تفرین قویوب، خاشاک اخلاق نایابی، آتش مجاهدت
 و ادر ریاضت ايله سرخته اولوب، دین عبرت دین بی علاقی و غلوی
 دنیته و نیویه دن دخته قیلوب، اغراض خلقند اغراض ايله
 کشتاکش، دست اندیشه دن کشتایش بوله، تا که کیربان مراد ید اقدان
 کیروب نظار زوسی چمن ایدری کون **نظم** اشیا فی خلق دور سراسر
 منقطع باثر تاندا ندرت کوشوی کوشه کیر چون ابرو
 بر سر دیدرها نشاندت **بند فائز هند** خصوصا
 حضرت امام الشافعی قرین نیک کلام نافع دیکه، کل شوی که
 اساس و اساس التقوی البعد عن الناس فی الواقع دین دل و جان
 نور وحدت ايله ستورا و لوق، چشم بال و جان، سبک کزیدن مطهر اولوق
 بلا تقاضا خلقدن ابراق اولوق ايله مبستر و منصور اولوز، اندک کبی
 اوقات فایضه البرکات، اینه دل بی غل، مستعد قبول تجلیات
 ربانیه، و قابل فیضان ارادات سبحانیه اولوق محققدر **امتیاز**
ایچد رویش در پیش، حقیقت حال و ماحصل نایل بودر که، تلذذ
 فانیه ايله الفت تمتعات نفسانیه به قربت مانع و صول در جاده
 وصال، و حجاب قبول اعمال پیش حضرت ذوالجلالدر **نظم**
 اگر دل از غم دنیا جدا توانی کرد، نشاط عیش بدار البقا توانی کرد
 ز منزلات هوس کیر برون نهی قدری، نزول در حرم کیریا توانی کرد
 اگر باب ریاضت تو در عسل، همه کدورت دل را صفا توانی کرد
 ولیکن این صفت ره روز جلالا کن، توان زین جهانی کجا توانی کرد
پس هر عاقله لازم و هر عقل کامل لزومه جازمدر که، الجلق فی الخلق
 خبر صدق اثر ابرو کی مقرر در، یعنی انخاص عوام و خاص ايله الفت
 و عشرت و اجناس ايله استیناسدن خلاص اولمیضه، و محبت ماسوی
 کوی کاکلدر چقا میضه، قلب قیوم و نیویه دن فور تبلیغ، تجلی انوار
 ذات و صفات محالاند در **نظم** در حرم حرم دوست نکردی محرو
 تا زاندریشه اغیار محرم نشوی، کما قال اهل کدقای تو محرم است

کوشی و کوشی قناعت در هیچ کوشی
 کوشی و کوشی قناعت در هیچ کوشی
 کوشی و کوشی قناعت در هیچ کوشی
 کوشی و کوشی قناعت در هیچ کوشی

لا يدرك الحقائق الا بترك العوائق **العالائق** ولا يقطع العوائق الا بحرقها **الراق** **رباعي**
تاترك عوائق وعالائق تكفى • قطع نظرا من كل خلائق تكفى •
در قبلة توحيد زور و خلاص • يك سجد شائسته ولا تق تكفى •
حقیقتا دنیا و دوزان مردان • و تعلق ما فیها بند راه جو ان مردان اید و محاصل
ذوق وجدان و ارباب علم و عرفان قاتن ظواهر و عیان در یونک بھی
اعمال فیجیه و اعمال فضیحه ایله انصاف و انان فی انصافه **نظم**
طور رکن بویجه او هام و ضالان • تجلی این می حق نوری هیفات
هر کین که دین بینا • سر مه توفیق ایله روشناسد • انک صیر مینین چون ظهور
اختاب نودانی تاب روشن • و چون صدور لعمه انوار ما هباب معجز در که
مقدمه صفت ادراک نقوش غیر درن پاک اولیضه • و کجینه سینیه محبت
د فیه می جا روب لا ایله سو روب انوار الا ایله تابناک ایتمیجه • و یا
سوز و کزان اشک یازی خاک پاکه دو کیمیجه • بالجملة کج فراتت کج فنا
ایله غنا و جودی موجد ایکن فنا بویجه • یعنی نقوش انسانی فی نقوش
هتولا بیند مصفا قلبیجه • و دین بصیرت کشاد • لوح فطرت صورت
کثر تدر ساد • اولیضه • و وجه تجلیه • و سن تجلیه کلن • تجلیه بعد تجلیه
اولود • انک کجی اوقات فایضه البرکاتن جانب قلب طایه • نسیم
عنایه الهی وزین • و بدرقه خایه نامتناهی رسین اولوب ظلمت اساد
وادی ضلاله تدر نور تلوی • و شنائی صحرای سلامند د وین اولوق
مبستر و مقدر اولود **ربعی** ای مع دولت کشته مقید بقفس
کامل شوی کز کتی ترک هوس • کز هستی خویشتن حجابت نشود •
دایم فطرت بذات حق باشد **تأثیر ضعف بیری** خصوصاً که
ضعف بیری • مشرق • تدبیر و دمد • روز با ذار جوانی هنگام ناتوانی
رسیدن اوله • و اعصاب و استخوان که هر بیری سقوب خانه یدیه پشتیبان
و حجر حواسه ستون رانج البنیان ایکن • و قوای نفسانی الو د ه
طبیعت جسمانی ایکن حالیا انن • قصود و فتور کلش اوله • بالجملة جمیع
قوای ضعیف • و اعضا سخت و مست اولش اوله **نظم**
چو صفت آمد نشست آمد بیدار • چو هفتاد آمد افتاد آلتان کار
نمد کبر و ای بیر ضریر • چشم عبرت کبر ایله نظر ایله کور که عیش عهد
جوانیدن طراوت • و طیش مهد کور شوی دن حلاوت کیدوب

حالی

حالی هر جا تدر فتور • هر آنگه قصود نهاید در عن قریب الزمان
کریبا نجان چکال اجل ایله درین • و خیر امل خیر خلل ایله برین اولوق
نظم محققند • لامن الموت مناص • ولا عنه خلاص فتد کز نشورک یوم حشرک
عاجت ترک ایدر بیری دنیا • کل برو عمیرن و داع این نور • چونکه قطع
علاقه در آخر • هر تعلقدن انقطاع این نور • برای مرد عاقل
بوجا تدرن نیچون غافل سین • و بویقیقتدن نیچون ذاهل سین **نظم**
ویدی جوای بیری سکار عیشه دست • آنگه الورسک ایلر شکست •
اولدی سبلدن جو کوزک شیشه وار • ایله خان جبهین امل پرله جبار •
باشکی قالدغه یوق قدر تک • بویک اکوف خلغه ندد ذلتک •
قند و قلام الف در عطا • نفی وجود ایتمک ایچون اولدی لا •
چونکه سلاکی عقد ایدر نصت • بیلکه سکار مرک بوزن او رودی ست
نظم لیرین عصرک الا ساعة زمنية • و ما بعد الشیب الا بلیه و مشیته •
حالی اعل جلدک علل در • دینی که زمان مجرم همچان اجل در **نظم**
زان پیشتر که مرک بنا که قرا رسد • خزشید عمر بیری کوه فتا رسد
فراجه اعوجاج کلین جسم نحیف قوی ضعیف اولوب دلخسته •
و غمناک • بستر هلاکه و شملوا و لهدین • تدارک و تدبیرین
تقصیر و تاخیر و اتمیه • زیر مرد سال خورده لیری و شلر در که **نظم**
ای بیر فزون شوی زهفتاد • ان مرک چراغی کتی بیاد
بگذر ز خیال خرد سالی • از مرک و میباش خالی •
شد موی سبه سفید از آنت • کز دار کفن دهد نشانت
هر رختنه که افتدت بیزان • زاهیت کز برون رود جان
چون کیفیت حال بود نوالا و زن اوله • من بعد مناسبت ل و اجیدر که **نظم**
پیش از لزوم زلزال فنا و فوات • یعنی قبل هجوم هادم الکلذات بر موجب
فجای • و سار عوا الی معضن من ز کج • تحصیل مرضات الهیه
و تکمیل خیرات نامتناهییه توجه کاملدن غافل اولوب مسارعت
طاعات و عباداته مباشرته مبادرت ایلوب سعی بلغی بیدر نذر
نظم در تب طیش که همرم ز جوانی خوش بود • تا که صبح به مستی گذارا نیدم و خواب
روز بیری که اسیری به از ان آزادی • میخورم اندر بیهوشه بر ایام شبای
دبئیای هوا بیامی • دامن از وایه • ایادی معصیت بنا دی فی استیان رجای

امتدایه چکوب بقیه اوقاتی قضاء مافاته صرفا لیه سین که
غزلت و خلوت مفتاح ابواب رحمت و کلید جنتند **نظم**
آرزای دوزخ امن آری چون کوه سرت بگذرد فاسمان در شکر
هر که کج و آری کج و پیرانه فی اختیار و آب جلوت کور جان فرا کورده
فران آری بوا سلب غویا لیه محبوب القلوب و لب خلق اچیتان
غایت مقبر اولون **سبیم** و زردون بهتر اولون هر کس بوا هوس
اندک نوزن کور که طالب اولون درون دلان اکا محبتگری غالب
اولون **الحق** توین مخلوق حق اولون همیشه گوشه نشین کاشانه
غزلت اولون و فراغت کزین قاف قناع اولون محققدر زیر اهرمن که
بالا بر جا غنک نالان اولون جفا لرا و جا غنک بریان اولون
مستن وجود لری بون که مخندن قال اولون ایشلری التون اولون
کند لری خوش حال اولون **نظم** کشتی پروانه کیو با غیبی
وین مرجان و دل جراته نوز **دلیل بر وجه تمثیل**
تجکده الله تعالی عز و جلا فی ذل بالا بولون بلکه هیچ فرد بالا
اولون خلقت و لا کسوت بالاده و بر بولون کوی غنا جو کان
عنا ایله اور بولون **مثلا** چاه مذکته و شمیوه چاه و دولت
اله کیر من تخت بخت عزتی دوشندن و انجی کور من اختیار
ایمیضه زنیانی کشور سعادتک خانی و مصر غرتک سلطانی
اولون **مخت بالا مخت** نعمت بلا نعمت بولون و ریای عمانه
طالبان غواص اله کور خاص کور من و در شاهان نیجه
دودکان محیس صدق قران ایمیضه پای وقاری گوشه
تاج شاهان عالیقدره ایر من و لعل تابدار دخی مدت
بی شمار نزار کان ده بر ورش و نمایش بولمیضه دست
افتخاری کردن سروران بختیاده بختن و شاهان بلند
پروانک ماسودن کوزی و کلیمه اکا نشنن و مسکن
ساعده دولت مساعده شاهان عالیشان اولون کل اهرمن
تکوت جان پروری تنکای شکجه و غنجه ده بولمندی
مشک از فن شامه عطر کستن نافع سینه شکافان
بولمندی **شمع کثیر اللمع** نور و ضیائی اعلمق ایله بولدک

عقیق بینی به بوقدر قدر قیمت قان بوقم ایله اولری **عجبا**
نافه آهوی خوش بوی دیار خندان قانی تندن خرازقی ایله
خشان اولمیضه مشکان اولور می شمع سیمین کن جان و تن اولون
یا قریب طو تشمیضه مجالس عالیه به و محافل عالیله به ایر نشور می
مشعل جان فانوس بدن نهان اولمندی چشمه جوان وادی ظلمندن
بنهان قلندری بهر حال بقدره الله المتعالی **نظم**
انیسی نیش اولور شهرد و اندک بری ظلمت اولون هم نوش جانانک
خاصل مقاله بودر که نعم و نواله هر کس استخوان عنا جراته
قلندر کلنا نوش صفا بی نیش جفا بولمن هیچ راحت فی جز اذیت
و هیچ محبت فی محنت اولمن و هیچ صحر بی خار و هیچ کل بی بخار اولون
بولمن بود نیای بی بقانک هر دوی موجب دلتدر و هر غزنی
مستوجب منزلتدر **نغمی** غم لذتی بی لرا اولون شرب بی زهر
لطفی بی قهر بولمن **سرساقل** و کامل اولون که دنیا بی ثبات
عرصه بلیات و منزل افات ایدون بیلوب گوشه چشم ایله
جهانه باقیمه و الایشنه آقیمه که عند الله طالب دولت
و جاه و راجب تاج و کلام اولمندن اولونگاه اولون **وسوسه**
وسوسه تابع اشرا الناس اولمندن الله صقلیه **نظم**
کر چه چو قدر کاهک انواعی **حبت** دنیا بوجمله دن اولور
وسوسه و وسوسه تابع اشرا الناس اولور که نعم دنیا ناک
فریب اولون نقود عز فاندن کیسه مفلسان کی تخی قالمون
امانقول کمسنه که گوشه فراغندن گوشه قناع ایله غنا بولون
ابناء جنتندن مستغنی اولون **بقیه** نقیه کلام نضاج انجام بورد
نظم مردی در نیستی قدم زدنت بر سر کوی غم علو زدنت
دم فرو بستن اردو عا لورس برتر از هر د و کون دم زدنت
باز دستن ز تنکای جدوت خیمه در عرصه قدم زدنت
بیم بر نضه فصحه ملک شمن **کلام** اولون کلام لالی انتظام
حقیقتا هیکل آیات کرامی بلکه حذ حیات کرجای در که بوزن
پندی هر کیم که کوشا برن و درون دلدن سر محبت جوشن ابد
دیوت بعد بین المرام ختم کلام ایلی **غزلت بر منجیب نصیحت**

و تا کیم عقل سخن برد از و فکن کینه کدازک بوقلاید فراید پند
سود مندنی کردن خانه بند و کوش هوشه بی عهد قلم
هان سلعت پنبه تخرقی سم بر غفلتند جفا و **رباعی**
ای وای من که غیر کن نیست کافین جرمست و عصیت همه کی کاربان
دیودست قهقری سینه تقبله انگشت تطوی دین تکفله
قویب بلا توقف و لا تا تف **نظم** خدایا شیعه روزی از این نفس سدا آسان
که از دویهای دونان بجزان فان کز ما را طبیعت کثرت اختلاط
نا سدن فقرت و قوت ارتباط انحصار صده و حشت انگله دامت
انقطاعی صحت خلقت چین و سر غرتی کر یا ز جلوته کشیدن اولدم
حیف او در بغا که وقت فرصت غیبت آیتن مروت عمر غفلت
و سهوا یله روز و تبیم لغبت و هوا یله کجش دین انگشت حیرت
طوعه دین حسرت ایلم تمامی کار تا هوان غایت ملول اولدم
بو قدر بار اوزان نه عجب محول اولتم دیو کویه و تران مشغول
اولدم هماندم مجاور خانه دد و اله معکف زاویه اندوه و غم
اولوب دیدم که **نظم** وقت آنست دلوراکه بسامان کرد
کار در ریافت و ز کرد به پیشان کرد عشق بازی و هووس نوبت خود داشت کمون
وقت آنست که دل با سر ایمان کرد آدمی از سر صورت متساوی صفت اند
مقاوت همه از طاعت و عصیان کرد پس بزرگ کی مواظب نافه صوفیه
ساموه مسرت طامعه دن قوت حافظه جامعه به ایر پیشیک مرعانا
وظایف طاعات ملاحظه لوازم عبادت ایچون چشم بصیرت خواب
غفلتدن آجیلو بیابینه فکرین منعکس اولان صورت مفسدت بچلو لب
بونک کی حالت مرچ ندامت اولین **نظم** دلا و کز زرم بیغان زامن فراموش
سرت در چیب اندون آریادر دامن عمر کش دیو بلا اضطراب لا با اختیار بوهان
وهوی و کثرین و بوزنک و بوی و شهرتدن فراغت ایروب دست کوینی استین
نمکینه و پای فتوری دامن حضور چاکمه نیت عزیمت ایلم **نظم**
تا کی بکناه خوش بشوم آلوده و ز مردم غافل بشوم بیخود
یارب کز کز که نشینم فارغ و ز هر دو جهان شود دلم آسوده
درب علی الدوام فی الصبح و اللیلام کتاب فضایل اعماله سعی و اقدام
اجتناب زدایل افعال جده و اهتمام ایلم **رباعی**

بهر

هر چند که جرم بی نهایت دارم و زخامت نفس خود نکایت دارم
کافی شود سخن شود بامر حق و در بای امید صد حکایت کردم
القناعه کز لا یقی حدیثی فحواسیله عامل اولدم **حج الدنیا**
ز اس کل خطینیه مود اسندن صانمه که غافل اولدم کلیتا مقارنت
خلقتن تباعداییب مناصب و زیه دنیویه فیه تقاعدیله مراتب
سنتیه اخروییه ده قصد ترا پیدا یلدم **نظم**
از ان تنهایی و کج غریب شده من مار که روزی چند نشناسیم ماکرین اگر مزار
همان ساعت دین خواب اولد بصیرت سبکینه سنتیه غفلتدن اویانندی
درون پردردمن ماه صفت فزید هدایت یانندی در حال
سوز و کداز ایله درگاه بی نیاز تضرع ایروب دیدم که **نظم**
هر گناهی که بمن صادر شد با امید کرمست ظاهر نمود
دست این خسته و افتاده زبای کز تکبیری ز کرم برهنه وای
اظهار اعتذار بند خاکسار الهی گاه شمدی بلدم درگاه که کلام
بنی قاپو کزن رده ایتمه بی نیاز تو دیوارنی سدا ایتمه **نظم**
هر چند در حساب نیاید نگاه ما لطف نگاه بخش توبین عذر خواه ما
ای دل نگاه ما چه اگر بی نهایت است در خبی عفو توجه نماید نگاه ما
ای کدازن جرم و نگاه و ملامتی وای رحم کنند زقر تباهی و مناهی امید
افقر عبید لطفکه در رحمت سندن و بوجیه کبیر التقصیر کرای
بوتوانک رجاسی عفوکه در خطابندن عطا سندن **رباعی**
امروز منم اسیر در درد نگاه و ز غایت اضطراب افتاده ز راه
فردا که شود نامه اعمال سیاه غیر از تو کسی نیست مرا پشت و پناه
ای کرم کار ساز وای رحیم بند نوان کمال کرم عیبمک و وفور نعم
عظیم کردن او مارم که بوجیالات باطله بی قلبیدن زایل این سین
و بهوهای عالمی عا طله بی کویکلدن مضحل ایلیه سین ای خداوند
چیمانند بکامد دایت که در دمندم سلسله معصیت ایله یایی بدم
وای نمایند طریق تواب وای کتایند ابواب صواب احسان بی امتنان کردن
بن فقیس و ناتوان هر زمان خواهاتم که **نظم** بجوان خودم دهم بنمای
در جرمم دلم و همی بکشای وارهام ز تنک فی تنکی
برسانم بزرگ بی رنجی یا خنان و یا هنان سدا تنک جیم

در غایت کرمست آسانست
انجم و تافاه و در سنانست
در غایت کرمست آسانست

بنم اینم حرم و عصیانند • بنزد هر دم ستم • سندن لطف و کرم • بنزدن الا بش
سندن ستایش • بالجله عفو و عصبیتک محتاج مغفرت بر در عهدت **نظم**
ارزومندم • هر چند که ماکاه کاریم همه • و ز کردن خورشید شمسانیم همه
چون فیض الهی همه جا محبتیم • و از رحمت او امیدواریم همه
انفس بد خصال و پراختلال • سندن زوایا خصا لکن • و ادی ضلالتی بوازی
مخالته در شرب و اله و حیران اولدم • عاجز و سرگردان خالدم دیو واقع اولان
هرگاه ایچون • هر کون آه ایدوب نالان و کربانیدن متوالیکه خالی اولدم **نظم**
افسوس که شد عمر به بهوده نیاه • و زده منمانند بهر من غیر کنه
افکنده مرالذة دنیا از راه • نه چند برای خورشید باشه بخواه
یا طیبیا لقلب استغنا عن امراض العیوب • ای برات رحمت عیدت بخش
هر بی قدری • ای مثال عفت و عذیر بر هر عذری • بگوهر کردانک سندن
رخا سو بود که من بعد توبته تقوی راه طاعتده بکافات معاد این سن
غصه آخرتین بخا زاد این سن • آفتاب عنایتکدن بر ذن ایله ستیانی
عفو این بین در یاری مغفرت و رحمتکدن بر ظن ایله تقصرتی محو این **نظم**
ای کنه آموز شفاعت پذیر • بر کنه نرا به کرم و دستگیر
تر جمعتی کن که کینه کرده افر • بنامه اعمال سیه کرده او
عدلت تو کرم بطاعت کند • هجی موی سا که شفاعت کند
ای بی نشان بریشان نواز • و ای یگانه بیگانه کداز نقد مجرم ایسم
عفو کردن نا امید کله نقد نگاه کار ایسم کرم کردن نو مید **نظم**
چون هر مجرمی را توبی دستگیر • ذروی کرم عذر ما در پذیر
قید بند بند کله افکنده اولاد فقلت زده کانه بوازی جرم
و عصیان و بغی و طغیان یا رحیم و یار همی مغفرتی احسان ایله که
کریم بالا استنان سنسین **نظم** یا رب من و دست قوی چشم بر آب
جان خسته و دل سوخته و سینه کباب • نامه سیه و عمر تبه کار خراب
از روی کرم بفضل خورشیدم ذن باب • باغفار الذنوب و الخطیئات
با ستار العیوب و السیئات • انسان بر نسیانک یعنی اهل ایمانک
اخلاق ذمیه ستمک صلاحته و اقام عظمتک ستمک فلاحته باعث
کلی توبه و انابت اید و کنه چونکه توبوا الحانته جمیعاً ایها المؤمنون •
لعلکم تفلحون خطاب مستطاب ایله • اشارت بر بشارت اولدی

رباعی

بهر مرد دیدن **دست انابت** و استغفار ایله دامن تدارک و اعتذار •
نشبت ایملک عقلا و نقلک • اهرم و الزم اولدی **رباعی**
خوش وقت کسی که شد پشیمان ز کما • بخوابی و در دست از شوق ایله
در خلوت تاپیک که حق را خوانند • لبیک بگو شرجان او یابد راه
الامر کرک بنا؛ علی ذلک • بوزعق بجان عصیان • و بر حریق نار طغیان •
جمع ذنوب • منبع عیوب کراه • و نامه سیاه • داغی مزید کتاه
تکثیر ذنوب • توبه می تا خیر دن حذر و خطر ده • اولوب • الوده کچی بالوده که
تبدیل ایله درجات جنانی تحصیل ایتمکه سعی و اقدام وجد و اهتساج
ایلیوب دیدم که **نظم** الهی رحمتی الوده کگانیم
بخون دل جگر یا لوده کانیسم • بقیض فضل نقش ما فر و شوی
که از سرتا قدم الوده کاییم • **خطاب بادل بر انقلاب**
چونکه کبری احوال پراختلالی کوردم پا بر مایله دیرمه که **نظم**
برالقی فولکله دینه دن علاقه می کس • نیجه به اوله جان بلیلی اسیرس
چکدری قافله طور مه بر اغک ایله دیو • فنا نایرب سکا سولر بر بحالی جمله کس
اک اولدی می که صومر حسرتله جان و کس • کوز کوز ترا یک قطر چه فرات و کس
ای دل در و مندر کثیر الاضاعه • و ای قلب کسیر فلیل البضاعه • تابه چند
لحم بحار مواج متلاطم الامواج عصیان غلطان • و سرگردان اولوب سنان
و کفیت حبت حبت جهان ایله • واله و دنک و حیران قالور سین •
هر شخصی که جاهل اولود • شغل هوای دنیا باطل ایله • احوال
اهوال عقادون غافل و ثواب عقبات عصادون زاهل اولون •
کا الذین نسوا الله فانسیهم انفسهم • زمین سندن اولوق باره
شک محققده • نفوذ بالله العلی الکریم هذا احقران عظیم **نظم**
نیجه بر نقشه او یوب بر سکه سکنا اوله لم • برید فقر و فاقا مکنه سلطان اولام
نیچکه دامان لیا سر عصمت که الا یش معصیت ایله نایاک اوله •
آب تاب توبه انا بتدن غیر ایله نیجه تابناک اوله که التائب
من الذنوب کمن لا ذنب له سوریلشدر • پس ای دل بخوا روزی راه خد
کل بر و شکر تو تقصیرات سالفه ایله نصاریف تضالفة ایچون • هر زمان
زیان افتقار • وانکسار ایله • التوبه ندیم • مرخصیه هر دم توف
اعتذاره مقام استغفارده • علی وجه التعظیم • استغفر الله العظیم دین

نظم

با صفا و طوبی • و با صدق و نیت قدم ندی • بساط توبه و انانیه بخاده
 و انواب استغفار و صلاحی • استغفر لربنا من ذنوبنا انما كنا نعلم انك انت الغفور
 الودود • ای که مضمون جانونه نالقی ایله • سبحانک انی نبت لیک لا احمق
 تناء علیک کلمات طیباتی ورد زبان خرد جنان این **رباعی**
 تاکی زکاه خوش مشو شر باشم • وز دین و دل پر آب و آتش باشم
 یارب بکرم قبول کن توبه من • تا فانع و آسوده و دل خوش باشم
 ای دل سوخته • و نار بلا ایله فروخته • هر کیم که قاف قناعت و وطن
 ساخته • و کز ریاضت سجم و ذر کبی • کذاخته ایله • انظار
 ابرار صاحب عیار ده • سکه اعتبار بولم • فاما هر کیم پوبه عهده
 اربوب قال اولور • ای شی التون اولور خوش حال اولور **نظم**
 هر که عم کجند بولشد قناعت کجی • اول کدا و انسته عمت کیم جهان لطیف
 و الحاصل بن عشق اولان ازاده ناک غل و عهده قلبی ساده اولور •
 لوا مع جمال با کما لیان میلی زیاده اولوب انک کبی مرد سر افراز • و فرج
 همتان • تحصیل دنیا ایچون هر لشم ذمیمه سرفرو قلن • هر دنی و غنق ناک
 ایشیکینه نوزین کوزین سورن • بلکه کج قلعتدن جای کرا و لانت
 کج طاعت نایله توان کرا اولوب مرد معین • سعادت افسر اولور •
 اگر پای در دامن آری چو کوی • سرت زاسمان بگذرد از شکوه **نظم**
 و تو گوشه فراغدن • خوشه چین مرغ غزلت • کوجه قناعت نیکه نشین
 خانه خلوت اولوب • مصارف اعماله تضاریف اعماله • سر کار ک
 تقوی و برهین کاری اولوب • همینه با تضرع و ناری • بانز صه
 و بیزاری • اللهم وفقنی آکساب مراضیک واجتناب معاصیک
 دعا سنه علی الا تقصلا اشتغال این **نظم** یارب بجهان روی لور بر گردان
 حالی که مرا هست دگر کون کروات • دهمه سر برده توجید بنما
 تا چند بجز طرف دوم سر کروات • و سار عوا الی مغفره من ربکم •
 خواستی مقضاسخه تحصیل مریضات الهیه • و تکمیل خیرات نامتناهی به
 توجیه کاملدن غافل اولیده لکه طاعت و عبادت • و امر حقه امتثال
 و تبعیت • و محاربه و مناهیدن نفرت • شرف دار دنیا و زاد و آه
 آخرت در • ربنا ظلمنا انفسنا و ان لم تغفر لنا و ترحمنا لنکونن
 من الخاسرین • تلاوتنه مداومت اولور • ربنا استغفر لنا ذنوبنا

انا

انا کما ظلمتین • قرآننه مواضتک اولور • شمریه دکن واقع اولان
 جرایم عظیم • و حرکات نامالیم ایچون • نیت و رجعت توبه نصیحت
 و نیکاله و ساوس شیطا بنیدن • هو اجس نفسا بنیدن • تحایر و مذاخل
 خانه دلی مسما و استوار ذکر و فکرله مسدود و مشدد قلبه لور •
 و لیل و نهار • اوراد و اذکارن بو کفتار درو بار اولسویکه **نظم**
 خطا پوشتا خداوند الهی • عطا پاشا کریم پادشاه
 برافروز افتاحی در دو نیم • زطلات ضلالت بر بروش
 بفضل خولیتن برها بختشای • خداوندی خود کن عفو فرما
 الهی سکا کیفیت حال معلوم لسان قدرت قال **مردوم رباعی**
 ای واقف اسرار ضمیر همه کس • در حال عجز دستگیر همه کس
 یارب توبه توبه ده و عذیبیر • ای توبه ده عذیبیر همه کس
 ائمه مذنبه و رب غفور • قلب منکسر به سبب سرو و باعث
 حضور در که • حلول رحمت و مغفرت • بعد از نزول ذنب و ذلت ابرو کنه
 اشارت اولشد • علماء و خادقدن قول صادق در که **نظم**
 از خدا مغفرت طلب هر دم • کرمه الوده و امنی بنگاه
 تابه هفتاد توبه توبه تو • هست مقبول در هر جم آله
 الهی قولی که گاه • ابتدر دکل فضلك کویسترم ایچون و کلمی • الهی عامیلن
 معصیت ایتدر دکل مغفرتک بلدر ملک ایچون **نظم**
 ای خدای که در خداوندی • غیر لسان وجود نپسندک
 کز ناجر منتفی بودی • بحر جود تو سختی بودی
 حضرت چون غفور و عفا رست • لاجرم طالیش کنه کارست
 الهی ملک معبود پروردگار • هر چند کفها کار ایسک • مغفرت
 و رحمتکده امیدوارن • لطف بی قنکدن • جود بی عتکدن احسان
 بلا امتنان • رحمتک انتظارن **نظم** ای جمع ذنوب ایچون غفان
 ای عیب خلا بقی ستان • روسیا هر بکون مثال کلاغ
 قطر رحمتکله قیل ای آغ • مرض نفسه بز گرفتارن
 معصیت زحمته بیمارن • در کجکدر بود رده و اشفا
 شربت رحمتکدر آکا دوا • یا الهی بحق روح رسول
 بود غاکر رجاسین ایله قزل •

م امین یا محبت السائین محترم
 سید الطاهرین و اله الطیبین
 الطاهرین و اله الطیبین
 رضی الله عنهما
 صادق
 محمد
 علی
 و آلهم
 صلوات
 الله
 علیهم
 اجمعین

بسم الله الرحمن الرحيم
 ای شایسته همه دانید مقال **اولین سطر** مناشیر کمال نام و زبانه فضل ارباب است
 منشی لوح و قلم آنراست **بعد از انشاء** حمد و ثناء حضرت خدا و بی همتا
 که منشی جمله اشیا **و مبدع** ارض و سما در **جل جلاله** و تعالی
 و عمر فواله و توالی **کمال زن** صفحه آفاق او در **منشی طهارت** هر ذوق او در
 عالم اجلاله تفضیل او **لوح وجود** او زبانه بی غم **خامه** قدله تمام ایلدی
 و پس از همه و ثناء **حضرت منشی** دیوان نبوت و اصطفا به **منشی**
 عنوان نبوت و خوابه که **حقیقت** منشاء انشاء جمله اشیا در
نظم او در لوح وجود حرف اول **او در عالم** کمال مدن مکمل
 وجودیدر کتاب لوح انشا **که اول** انما سه اول و زبانه اشیا
 منشیان عالیشانانک رای عالم از زبانه خفی خفی و کلام که **مقدما**
 منشی قضا و قدر **و دبیر** دفترخانه خبر و نشر بشر **الواح** ارواح
 موجودات و مخلوقات **قلم ابداع** ایلد **رقم اختراع** چکد کلام
 لسان انسانی زین الفاظ فصیح **و باین** عبارات مباحه ابروی
 صحایف نفوس ایلد اهل عرفانی **لطایف** نقوش معانی ایلد زبانه نبوت
 و حسن لطافت و بر مکتب **و ایما** لغات زبانه ایلد ناطق خوش آوا
و عبارات عبرت قرین ایلد سخندان و مجرمانا قلشد **المؤمن** محقق
 تحت لسانه **مخواسی** مودا سخته **نظم** نامرد سخن نگفته باشد
 عیب و هنرش نهفته باشد **صورت** تفضل و منزل افراد انسانی
 آینه جللیه بیان معانی ایلد **مشاهد** ارباب خرد اولوی
فضایل و عرفانی **و سایر** لرزدن **تفوق** و **رحمانی** **اطهر** من الشمس
و این من الامس اولوی **عقول** الا نام تحت السنه الا قلام
کلام علماء عظام مدبر **المؤمن** فی طنی لسانه لای طیلسانه
خبر صدق اثر اولین **سلف** و خلفدن اولان منشیان سخن پرداز
و ملبان نادره کوی و نکته پرداز **عذار** گفتاری کلا کوی
حکمت ایلد آراسته **و چمن** پر بهمن **سخنی** خط خال معرفت ایلد
پیر آسته قیلوی **ارقام** سحر املرنی چون خط عذاره رویان
فته انکیز **و التیام** معجز نظام لرنی چون **الذلف** لیران **دلا** و ز انما

بصورتی

۵۲
 بصورتی نظریات اهل ادراک اولی محققند **کجینه** کنایه کفایت
 اولدی بواد ایلد **کهربان** که فن انشا که احسن اشیا در که
 دریای دل و جان ده اولان **کوه** کفایت کران بهای معانی بی قلم
 اصابت زبانه قان به چقاویب **دشته** درد بار ایلد اکا
 نظام **و یاسلک** نشانی نثار ایلد **انتظام** و بر بیک **قلا** ده
 کردن کوش ارباب عقل و عفو قیلند **بلکه** علم انشا لای اتملا لیدن
و سخن علا در که **دیشلرد** **نظم** صنفه انشائی در عماتی
قورجان در او کوهلک کافی **کوروی** نظمن بودر و **لجونک**
حکیم دلری رشک لؤلونک **بوکا** صرف اهل عرفان در
مشتی اولن اولکه ناداند **بناء** علی هدی ابو فقیر قلیل البصاعه
و بو حقیر علیل الاستطاعه **بر وفق** توفیق ربانی **صغر** ستن
و حدیث جابند بر **علی** الدوام الی هدی الا قیام **خریطه** کش
خوش نویسان مناشیر املا **و جرعه** چش شیربان **مشاری** انشا
اولوی **و بوح** انشاده **و بوح** ایتد کلری الفاظ رقیقه لرذرت
هر شام **و بحر** فائن بر اولور دم **بصاعه** عمر **اضاعه** و بیوی
منشیان بلاغت فشانک منشآت **فایضا** انشآت اولن کلام
بنان ایلد **سلك** بیانیه کیور **و کلری** کلمات بر کابلین **و جبالا**
و استعارات اولین تصحیح **و تخصیص** ابروی تدبیر و تفکر ابروی
و الحاصل کیف ما نشاء **خوشه** چین خون انشا ایدم **اگر چه**
شکوفه افنان عبارات اولن **و تمن** **تجیر** استعارات اولن
نخل بر فعل کبی لطافت و حلاوت **مذاق** جانیه تحصیل لذت لایحون
جمع ابروی **احاد** عدا اهل انشاد اولغه **الف** جهد و جد ایلد
قهر در حکمدم **لکن** بودن دن **کهن** **و نقطه** دن **اصغر**
اول دولت میسر اولویب **صفر** الید قالمش **ایدم** **نظم**
عدا اهل انشاده **بو** کهن **همان** اعداد ایچدن **صفر** بکرن
تزیید و بر اعداد **اگر چه** **حسابه** صایمز آ فی اهل وقت
فاما من تشبهه **بقوم** فهو منهم **آرزو** سیله **بو** خسته حالت
و دل شکسته **فی** الا قیام **و اللیلان** **صفا** النعال صدر نشینان
صفا مقالن نشسته اولوی **نواله** کیر مرید ارباب فضیلت و انشا

سقا صه چين نواید اصحاب معرفت و املا • اولوقصدین • فواصل صدقات
افضا للزین و بقیة خون سفا للزین • علی الاتصال هر روز در روز
ایرودم • منت خدای بی محتایه که • فی الجمله اسرار ضاعت انشایه
تحصیل اطلاع مبسر و یقین • احیاناً اثار منشیان فضیلت انشایه
اتباع اولوب • کامی کز اوبن مناشیر احکام عدالت عنون یادشاه
و نگارتن طوامیر پروات عنایت عنفوان شهنشاهی اولوب •
و کامی محاطیه ارباب جاه و جلال • و مجاریه اصحاب فضل و کماله
مکاتبتنه مباشرت و لغودی • ناکاه ارباب عز و جلالدن • صدر
عالم بقدرده اولان • زین اهل کمال محمود حمید خصال بوسند
اخلاص پابند لرینه • کلام فصاحت مقالگری بوضوال اوزده •
جاری اولدی که نظم الا ایفا کسرمیدان عنون • بکون سنین سخن نظمین
سنی بلدی طرفت منسی سنین • بکون ماه رکازت مطلق سنین • جورام اولش لکه حسن تقیر
نه بکون کونستر سنین بجز تقصیر • مجد الله تعالی که فن انشاده • و علم اولاده
شهنشاهی • و نام بر آورده دهر سنین • سلاست الفاظک رشک
سلسله زلف دلبر دلاویز خسرو و پرورد • معانی نهانی سی
چون کرشمه شیرین نازنین شعور انیکرور • عبارات مهذبه ایل تحمیدک
چون روی دلبران ماه لقا فرج قزاق • واستعارات مستفیده ابله
تقریرک مانند شیوه عقاب نویسن لیان حور مایه دلکشادون •
چون صورت فی بای مهر سیمای • فصاحت قبحی حسنا و دلاوی
بلاغت • آینه دل بی غلن کشاده روی دلجوی اوله • مناسب
بل و اجیدرکه • ارایش ستایش آرا • و افهام صنایع دلالة انامل
اقلام **ایله** ارقام ایله زلف تقریرنه • و کیسوی تصویرنه مشاطه
زبان ایله شانیه بیان اوریله • که بجای جمالی حال چرا کمالی ایله
و دای شوق جلالندن جلالیدن • و نزان لا ابالی مصلی اوله •
لاجرم بسطت لسانکدن • جودت بنا نکلدن رجاء اجنا بودرکه •
مسود آنگه اولان • صورت احکام پروات • و سایر مراسلات
و مخاطبات • و محاورات تبییض و تدوین • تبیین و تعیین اولوب
علو وجه ترتیب نزهت اولنه • ناکه صورت مکاتبات و محالها با
اوراق خزان دین اشجار کبی پایمال حوادث دوزگان • و اجزاء کتب منسوخه

شرح

شرایع ادیان مثالی شرفی و برایشان اولیه • نام اولدی که ماهو المسؤل لوز
نصاب قولده رسیدن • و کلائی مثالی مثالی • اوله نواید نواید سلاک
انتظامه کشیدن اوله دیو • جمال خطا بدن ازاله نقاب ایستدیلر •
و فتاکیم بو کفنان بلاغت اشعاری کونش ایتریم • جان معانی سندن
بی معارفی نونش ایریب • بحار و خان کونش و خورش ایتریم •
بالضروری سرانگشت طاعتی پهلوی اطاعتنه وضع ایریب •
قصور استعداد ایله • فتوردهن و قواد ایله • و کلال لجمع بر مال اوله
دور استعان • و مجازی طوق نیان قویوب • مجلس اعلازی اهل
انشایه اینار • و محفل انشای اصحاب املایه نثار ایتریم •
لکن بر ترکیب و بقره تیدر مقصود • اصلی و غیر سخن علی • محضر استوران
عالم • و مجمع هنر نمایان بنی آدم ایچین • اظهار فضائل و کمالات
و بیان فصاحت و بلاغت و عبارات دکلدن که اندان سخن و بی
و مقدار معنی پروردی لک ظاهری و باهر اوله • زیرا که غایت فلت
بضاعت ایله • و نهایت نقصان امتعه استطاعت ایله استعدای
اندراج سلاک ارباب بلاغت ایلیک • و معنای الخراط سلسله اصحاب
براعتایمک بدیع و بعید و خلا فدا یسیرور • کلیتاً منشیان •
مصنوع الکلامک • خوش نویسان مطبوع الارقامک قلم اشانت
و تاویل قرطاس عیانت • و تمثیلی ثبت و کتب ابتدکاری تشبیهات
سوزنکار لری سر تسر معانی دقا بقدر • و غنیلات اعجاز شعاری
صنایع و جزاینده بدایع حقا بقدر • مشتمل از نور معنی او صدق
مندرج و در ظلمت هر حرف او آب حیات • لاجرم دبیرستان •
فضل و عرفان • هر زمان الف قدی دالایمین • ابرک حرف
حکمدن • سبق الموق مبسر و منصور دکلردین • اگر چه بوضیر الضمیر
منشیان سخن بردارک کلمات وافحه الاعجاز لرین اخاضه فضیلتنه
استفاده معرفته ساعی و داعیم • فاما یقین میدانم که هنوز
ایچدیوان مکتب انشان • معلوم ارباب علوم بلکه ذوق بیاب
فین پیر و افتاب اولون • شمس ضحافتن سهایه نه بها قالون •
بچون نسبت قطع نک نه قدری اوله • مهربانند ذوق نه قدر فریله
قته آسما فی به حباب بر اس اولون • افتاب جهانتاب ایله سحاب بر اولون

انسان مالک رضی الله عنه و ولایت ابد حضرت
صلی الله علیه و آله و سلم بیوردی که هر کس صدق له
قل هو الله احد سورته بین او توبه عیب
و برکت الهکله اوله و اگر کسی کون اولوب
انکه اهل بیتنه بیله اوله و اگر او حج کون
او قوسه یقین قریشنارنه بیله اوله و اگر
اون ایچی کون او قوسه حق تعالی جل و علاجت
اعلاده ایچا بر بوجه کونشک احسان ایلیه
و اگر بوز کون او قوسه یکر می بلون کنا هغه
کفارت اوله و اگر بیک کون او قوسه حق تعالی
اول قولده ینه مفاخر یقین کونستر لاشک
ولا یشهر سهل بن سعید رضی الله عنه
حضرتنه کلوب فقر ذوق شکایت ایلد
حضرت صلی الله علیه و آله بیوردی که او بیکه
داخل اولدین اول سلام ویر بعد بر کون
قل هو الله احد سورته بین او قی و اردی بر ذوات
مد او متایدی صاحب نعمت اولدی و لذت
خلاص اولوب راحت اولدی و در حق کلین فضل
ایدر دیشم اغری و ادرم حضرتین ذوا
طلب ایلدم بیوردی لکه و اربیک کون قل هو الله
احد سورته بین او قی کلوب او قیدم اغری
کتمدی تکران حضرتنه و ادرم دیشم اغری
ساکن اولدی دیدم بیوردی لکه مکر لیس است
دیدمک و ادرم بیک شرح بسم الله ایلد او قیدم
دیشم اغری کبری دخی اغری اولدی
حضرت صلی الله علیه و آله کلدن مرید بیوردی لکه
هر کیمک تسبیحده و طیفه سی قل هو الله احد
اوله مقبره سندن فالقیقی قل هو الله احد
طفل ثعابی بویک قریشی اولوب اوزدنه
کولکه ایلیه کون قیامتاشی سندن امین اوله
انسان مالک رضی الله عنه ادر و رسول الله ایلد
معاویه عن اسنده ایدک معاویه و قات اتمکله
کونش فردی و وفقدی یا رسول الله حقان
اول ساعت حیرت ایلد السلام کلدی کون معاویه
وفات ایددی نیش بیک فرشته کلامه ایندیلر

شرح احوال حضرت و فضیله

فایده غنی شرح احوال حضرت و فضیله

کوفت فودی آنکه تونیزن طوقدی دیری
حضرت صلی الله علیه و آله ایتری یا قرین اسم
جبرائیل معابد فون مرتبه فی ندرت قولدی جبرائیل
علیه السلام ایتری قل هو الله احد سوزن سیز
چوقاق او قونقدن بولدی دیری

خصصا که و درون طبعه فون • جنبش زنده قصور اولوب
عمر عزیز اوقات کدورت آمیز ایله هر زمانه کدران اوله
بس ارباب فواج سلیمه به • اصحاب طبایع مستقیمه به معلوم
فخر و مروت • در که • عقود منظوماتی عقدا اعتبار فحول اخاضله
کتوروب • نقود منشوراتی • سکه قول ملوک و اکابر یتوند
در کامل العینار کبی اطهان و اشکان ایتمک هر مرد کامل و مسلک
هر سکه صورت و مشکل کش کشتی ایثی و کلدر • که میزان امتحان
سجین • وسند محک ایله تجربه کشیده الیحقی انظار صاحب
العینارده قیل و قالدن خلاصه مجال اوله • ارباب الیایه
خفی و خفی و کلدر که • هر دلدن فکر هموار کلن • هر دلدن ذکر گفتار
کلن • هر سوزن راجح جان اولق مجال • هر اقان صواب حیوان
اولق نه احوال • هر صدقند در شاهوار چیقاری • هر اولق
بابا یری طوری • قطن جه آیدن کورنایاب اقرب • هر شاخ پر بر
میوه تر بتورری • هر نافه تار مشک تانار کورنری •
هر غبار محی اعتبارده • کیفیت اسرار اولن • کفه وزن کوهه
گاه استوار اولن • هر خار و خس اوده یا غفله عود اولورجی
هر الحان آیدن داود اولورجی • هر الله امر اعرف قدر و بعد
طون فاما قضیه مرضیه • الماء مورد معدون • مورد اسمی
مقتضا سینه کا و کفان مجبور • و مقتضیات امور اولنر عند
الاهالی معذور اولن • امید عفور رحمت ایچون • بوکستا خلغه
جرات اولندی • امید فقر عبید اولدر که • بو کاتب بر معایب
اولان • سین سهوی شین عدایوب • زلفه بنان بیان
غلط سهوی • انامل لطف و اصابع احسان ایله
عویروب • خطیبات خامه مکسور اللسانی
اقلام انعام بوکران ایله اصلاح و یضاح لطف بلن لرن
دینغ بیر میوب • روح فقیر فقیری فاتحه ایله اختتام بود لرن
• از ثمالطف و کر از مادعا •
• لیسر لانسان الاماسعی •

کتاب
مکتوب
کتاب

بسم الله الرحمن الرحیم هست کلید سر حکیم
غره غرای سپهر جلال • طوق طغرای عدیر المثلث
المهرته الذی لا یقادمه ملک ولا ینزاحه شریک ولا یعارضه
ولا ینازعه صدق محمد حضرت بان • حمدی که بر صفحه اوراق نه فلان
ترقیه بر کشیده که اکبر اولک • حمدی که خود ر قوزده بر صفحه قدم
کاتر ایه هیچ حادثه کن نکشته بشک • سر لوحه طوامیر کلام • طغرای
مناشیر پیام • نام بر احترام حضرت خلاق لوح و قلم • رسام تقوی
صورت عالم • اولق احقند که • صحایف لطایف سلطنت و دارائی
وصفای مدراج خلافت فرمان روایی قلم قطعی فرد بیان دیوان
قدرتی ایله مرقوم • وخامه مشکین شامه • کاتبان دفتر خانه حکمتی
مرسوم قلمشدر نظم ایثبات همه رازب مقال • اولین مطر مناشیر کمال
نامه و زنامه فضل ان نامت • منشی لوح و قلم اکرامت
وصلات صلوات متواصلات • و تحیات و تسلیات • متوالیات
اول دیر مالک جیروت • و سفیر مسالک ملکوت • فخر کزین دیوان
رسالت • صدور نشین ایوان جلالک حضرت نه الیق و آل هدایت
مالنه مستقدر که **نظم** توفیق شهادتشی کفی بالله است
یعنی که محمد رسول الله است • علیه و علی اله اکرام • الف
الف تحیه و سلام • حقا که بر ذات محمودة الصفانند که و بر
عجب مدوحه السماندر که • شان مکارم نشانند • منشور
سیدتی • توفیق رفیع سعادت ایله مزین و معین اولمشدر **نظم**
اول رسول خدا که احمد در • حمد غزاکا کیم محمد در •
ایله شوق قلم کبی قهری • آکه اهل قلم و دیور سه بری
بعد از ادای محمد حضرت خدای بی همتا جل و علا و پس از قضای
فرائض و سنن سید الانبیا حضرت محمد المصطفی علیه افضل
الصلوات و التحیات دعای پادشاه اسلام عامه انعام
و خواص و عوامه اتم و محام اولن • جنس انر و معشر بشین
نشانه نشانه هو نمندی • و علامت خبرت خرد مندی اولدر که
حالا پادشاه عصر شهنشاه دهر اولان سلطان معالی نشانند
و عالی ضرور و لیسری و تالیقی و تالیقی و تالیقی و تالیقی و تالیقی

مرقع نشان

تمه فرائض خمس برقیلیوب • اوراد لازمه الملازمه کی هر وقت مداومت
واذکار واجبه المراضیه کی هر ساعت ثلاثت ابلب لری **نظم**
فرض در یاد شاهه چونکه دعا • کلکون زایه لور دعا و ثنا
قادر قدر فی موت بد قیل • مالک مالک فی مخرج قیل
الحمد لله شمردی • یاد شاه عالمینا همز • بر شاه عالیجاه در که •
منشور جلالت عنوان سلطنت و شهر یاری • و برات سعادت نشان
خلافت و بخت یاری • نام نامی و اسم سامی ایله • مویخ و مویخ قلمشده
منشور موجب السرور فلک قمر طغرای غزای هلال • فرخنده آثر ایله •
مطلی و محلی اولالی • دیوان عزت نشان کون و مکان بر بولگی **نظم**
طغراکش نامه آمافی • دانستم صحیفه نهانی
بر خدا و نیکان کامکار • ویکانه روزگار گلشن دکلدر • همه خاتم مهر و
نشان • ویکین خلق قدر و مکان • بو طریقه انامل اقتدایه مسخر
و اصابع اختیار نه میسر اولمش اوله **نظم** شه خورشید افسر آسمان تحت
سیمان دوم اسکند وقت • خداوت خداوندان عالم •
جهان جسم و وجودی بان عالم • سلیمان ختمت و اسکندریاتین •
جهان ملکده سلطان سلاطین • جهان خسرو لری سر جمله بنان
زمان سرکش لری کلکی فکنده • سیه روبر غلام بدوشه هند
کمینه کهریدر سرور سندن • بود ولت کیم اکا اولمشده عطا
ملوک سابقه اولمادی صلا • بر یاد شاه عادل بی معاد لدر که •
خطه سلطنتک و تحت عدالتک اولان سپاه و دعیت حقنک بلکه •
دیوانخانه عرسه امکانه کلدر خصوصتک • و وفور رافعی و مزید
شفقتی مجاوز الحد و العد اولمغین • مناشیر جریان امور و جمهور
بر وفق رضا و سرور و مزبور و مسطور قیلوب همیشه طغرای غزای
بنی بروری • و احسان و عنوان عظیم نشان مرحمت کسری
و امتنان برله منفذ الاحکام و مثبت الارقام اولمش **نظم**
جسم لطیفی ایله بولور ذیبت و فر نشان • اسم شریفی ایله اولور نامون نشان
حضرت خدای بی نیازه • تضرع و نیاز مزبور در که • یاد شاه دین پناهک
صحایف دولت و عزتی همیشه ترفیع رفیع فضل الهی الهه موسوم اوله •
و صفایح سعادت و رفعتی ایما بریلیم بلیع عدل امتنا ایله موسوم اوله •

اللهم این و این و فی مسند السلطنه خلد آمین یا معین **نظم**
ایم اقیاب عالم وی سایه الهی • در شان منزل تست آیات بادشاهی
سبب انشای این سطون • رباعت انشای ما فی الصدور برورد مرکه •
منشی صحیفه بلاغت نشان • طغرا نویسن منشور براعت عنوان •
اضغف الصیاد • الفیقر الحقیقین فرهادک • سواد لوح کلامی • و مراد کلک
مرای اولدر که • بویند افکندن بویندن ادرم • طغرای شمال ال عثمان
یعنی حضرت سلطان سلیمان خان ابدالله عمرن الی آخر الدورانک •
سایه هایایه لرتن • متصل متصل اولوب • خدمت حرم خاص ایله
اختصاص بولمش ایدم • منزل عبودیت و جان سیارین • و مرتبه
ملوکیت و خدمتکارین طوق بندگی و حلقه افکندن کی قالدیه ذمت
و تقیم اولوب **نظم** خط محبت ترکه نقش جبین ماست
طغرای سر بلندی و دنیا و دین ماست • دیبر سعادت خدمت
حضرت یاد شاه قدر قدرت نقش صحیفه امالو • و عنوان نامه
استقامت احوال اولمش ایری **نظم** نشان بندگی المند داغ
بقوه حلقه و تن هر دم قولاعتم • مدت مدید و عهد بیدار سلوب
مرغوب اوزن اداء خدمت دعا و ولتد ایکن • اتفاق بویندن
سابق عبودیه • و افکندن صادق التبه نک منشور دولتته
بر نیغ سعادت چکلوب • ناظور دیوان مأمورا و لوق بویولری
صدور صدارت و نارت جسیان اولمغین • دیوان عدالت عنوات
سلیمانین ضبط قوانین عثمانی • و تقلم دوا وین خاقانی ایچون •
نیکی نویسان امر و امر سلطانبندک • قلم مفیض الحکم لریله یانین
احکام حکمت شعار لری • و بیروت مشرت اثار لری اوزدیتنه
نشان عالیشان تحریری • بو فخر کثیر التقصیر فرمان اولمش
ظلمین دان حاکم ایلمان کیم نظام خلق ایچون • هزینه کلکی واریایه
باشن اوستنه جان اوستنه • دیوب بقدر القدر و حسن
الاستطاعه بروجه اشارت اولامن مباشرت اولمشدی •
نیجه زمان طایوس زینت بال طغرای سلطانی ایوان عزت نشان
جولان ایدوب شاهان ها پروان نشان خسروانی ساعدت
مساعده تی آشیان ایلمش ایری • هر چی که منشور دولت بخش اوزد

ضرای قباي در خوش نگاشته قلم ز بار قوا و لوری • نو خطان سطوران
عبارت • جدول کثان خطه گنایت • ضرا بان تحسین و اقرین ایرت
هر وجهه یازین طغرای غرابه • و بو بخلا این اولان نشان زیبا به
منشی چرخ برین جواهر پر و بی و یک زین برینه اینار و نشا از لیسه
سزاوار در که **نظم** توقعه که هلاک شیبیه **ایره فر خاک**
النون قلمرا یله ایدر کرچه زر نشان • و بو تعریف • و توصیف
ایدر لودی • حقیقت حال خلاصه مقال بودر که • تا خامه تیر
دیر صفحه زر نشان مهر نیمی حالات کاینات ایله تحسیر
این لی • و اوراق لاجوردی سپهر مستیری • نقوش کواکب
تا قبه اله تصویر ایللی • حضرت پادشاه جهان بنانک اسم بقیه
یازین طغرای غرابی جهان ستانه مشاکل • و اول نقش زیبا به
بماثل • هیچ برن ماندن مرفوعه کک بنان مرسوم سلك بیان افر کلدن
دور ایللی بوقلا و بکینه **نظم** یازلدی بونک کوی عالی شهر نشان
تشبه اولنسدی سلیمان بز کینه • خلفه مساط اولن ادری بوقدر نشان
نقش ابدی سینه سینه کجا شده دین • ویرسه عجمی فتح و ظفرون نشان
اگرچه شریه دکن صدر عالی قدرد توان عالیشان حضرت سلطان
سلیمان خان زمانند اولان • طغرا کثان مناسیر بلاغت نشانک
هریزی نقوش خطوط توقع سلطایند • نسخ نسخ تصویرات
مانی فلک لورد **نظم** تحصیل خط کسب کمالات ایلوب
قودی جهان ایچین هر اهل هنر نشان • سلف و خلفدن
هر برینک نام و نشان رفیع الشاد لری • اریاب قلم امانت
رقلم • دیباچه کتب خواطر لرینه ثبت • و صدر جریب
ضما لرینه قید اولوب فی اللیل و الشرح خیر دعایه مظهر اولورد
نظم غرض نام و نشاندر آمدن • و رحم الله سلفهم و اتقی خلفهم
نظم الله تعالی امور المملکه باستیفاء اقلامهم و بقاءهم و اقر عیون
الاقلام بحسن خطوطهم و لقا هم • فاما بونقیس خلیل البضاعه
و بوجیه علیل الصناعه و اخی مبادا طومار عمر بی قرارم و بحل
امل بر خلام دست کاتبان اجل ایله مطوی و نور دین اوله دین
مقدم اقلام سحر ارقام ایله صورت ارقسام بولان

بعض

نصف نشان علی شان • حفظ وضط اولتی لحن • بوجین جبرین به رصط
اولتری • که صفحه دوز کارده • نو نقش نکا ریاد کار قالوب باعث
تذکار صفا و بکار اوله **نظم** غرض نقش است کز ما با از ما شد
که هستی را غمی بینم بقای • هر چنگم بواثر معتد • منظور نظر
اریاب • هنر اوله • اندک شان مکارم نشا نلرتن • رجا و تما سز
بودر که ذکر بالخر مجاری لسائلرینه جاری اولوب • اطباق اوراق
رجا غمی • رقم مرحمت لزوم دعا و ثنا ایله بر نقش مکارا تمیکن اظفار
آشکارا این کرکه • سبب نشاط جان • و باعث انبساط جناندر
امددر که ابقاء ماملک استیفاء مسنول عز و مول
و شرف حصوله موصول اولوب • تیر طعنه به نشان آینه **نظم**
بهر و عالمین عمر جاودانی • کشیدک ذکر اولان نام و نشانی
انک کیم زین در خیر ایله نیای • اکا اولن دیک کسمه دوا می
چون قلمرا استی قدک رومیانی بیایانه ایشدی ختم کلام
دعای پادشاه اسلام اولتی مناسبتل و اجدد **نظم**
دایما بر سر رخمت و جاه • دار دوش حق بلطف خویش نگاه
ماد امکه خامه غبرین شامه • مدار مشکین سراوله رطاللسان
اوله و هر بار که قلمو سحر قهر • اطباق و اوراق اوزده سطور
هدایت منشور ایله غزب البیان اوله • حضرت پادشاه دین
پناهک حاشیه رفعت و جودی • و صحفه عزت و بهبودی
خطوط خلوط ایله • نقوش سعور ایله الیوم المعهود مرسوم
و مرسوم اوله • جمله مرادات بروفی اوزات محصل و کمال اوله
• باد اهلکی نقش مراد تو هویدا
• در ناصیه این فلک آینه آسا

هم

موزخان سخن ساز و نکتہ پرواز که فسون کران فسانه پرواز لرون •
اطباق اوداقدن عنوان جریں اخباری • و دماجه صحیفه اسماری •
کلاک فصاحت مقال برله • بوموالا وزن تخریر و تسطیر انجمن در که
اعدل سلاطین زمان • اکمل خواقین جهان • شاه توشیروان که ذهنت
ذکاء فطنت ایله محلی • حلیه نقاء سیرت ایله مطلی بر شاه عادل •
در یاد لایرگی که کرم و احسان وجود • و کمال عدل و حسن خلق انسان
موجود اولوب • ظل ظلیل عدیم العدلی • بالتمام خاص و عام اوزن
مانند آفتاب عالم تاب مبسوط و واسع • و جناح لطف و احسانی
هر پر و جوانه مفتوح و شایع اولغین • صحایف روی زمینی زین کین
نواب عدالت قرین اولمش ایدی • افاضه عدل و احسان که کزین
اعمال انساندن آنن برتر به ده ایدیکه • توفیق اشاعه عدل و داد •
و نایب افاضه معاش و معاد • عامته عباد و بلاد و ده • اول اهر چه
نظر و تشبیه و مشهور اصباح جهان منظور اعیان معنکمان روی زمین
اولمش در کل ایری **نظم** نوشین روان که طنطنه صیت عدل او
تا اشد از جهان همه ماد استا نبلود • هرگز رواندانت که بداصل و سفله را
در جمع کشوری قلمو اندر بنان بود • بالجملة کیفیت محاسن شایلی • کمیت
مبامن خصایلی • چون حساب و اعداد حد و عددن زیاد اولوب •
وظایف عواطفی جمیع طوائفه شامل و متساول ایری **نظم**
زده ستام فرخ نوشین روان بعدل • کرچه بسی گذشت که نوشین روان غاند
مثلا اهل علماء اعصار • افضل حکماء اوارون نچه موالی و اهالی و ایما •
مجلس عالی سندن خالی اولوب • شاه برانتباه هر ساعت فریفته
عمازل حکایت • شیفته مبامن موعظت اولوب • همیشه مسائل
اخلاقک و موزنون • خزاین قلوب ملوک کوزنون استفسار و استخار
ایروب استماع و خطا و نصیحت لرته و اصفا یبند و موعظت لرینه طالب
و راعب ایری • انلرک جواهر کلمه منشور دن و نواد و حکوم ما ثور دن
بسطت لسان ایله جودت بنانا له محاری لسانه جاری اولان •
نصیحه نصیحه فی شهرت صحیفه مفاخر عنوان جریں ماثر قلوب •
مقتضی شرف انسانی • موجب حسن ادب و طائفی بلوب • ضعیف
و ربطنک سعی بلیغ بیدریغ ایتش ایری • انک کبی پند سوره دهند

من کل ابواب همدار قرابا ولوب انحصار عوام و خواصک انتفاعت
دولت و سعادتک ارتقا عنه سبب کل در • وین تشیر صحایف فضایل
و تشهر لطایف خصایل همچون • دینیکو تقریرین • حسن تعبیر ایله
سلاک تحریر کتور ملک امرای دردی تا که تطاول از مننه ده • همدار اول
السنه اوله دیر ایری **وصف دیوان عالیشان نوشین روان**
حضرت پادشاه عالیجاه که • ناکاه بر سحر کاه سیر سعادت مصیر •
شهریارین • و تخت عالی بخت کامکارین ارام و قیام ایروب • دیوان
و قیع ایوان وسیع میدانن • نچه ارباب از عان که هریری ملوک •
خطه عرفان • بلکه سلاطین عرصه ابقان ایری • جمع و حاضر •
بر برینک اعمال و فعالیتنه ناظر اولوب • پادشاه نیکم فصلتک
شهرن شاه ستوده میرتک • منظر عالی محضرتن هر کس هر نفس •
بانانان قابلیت • و لایق طاب لیت و عایت و حرمت اولوب
منزلت و قربت بنوشین ایری **وصف حکیم هنری**
تقریب الحضرت اولان • اهل فضیلتدن بری • عالمک زندی خواجه
حکیم هنری ایری • که منبع عمان حکمت • و منشأ خلیجان •
فضیلت ایری • متاع عمیم الانتفاع حسن فضایل و عین خصایلی •
حد و عددن افزون • و دائر احوادن بیرون ایری • هر یار
که مهر خدنیه عنوان فی • و کلید کجینه معارف • و فینه سین
آجوب • و در غرن لطایف معارفی • سلاک و نظامه • سر رشته
انتظامه چکوب • تیز بازان روز کارده • مبصران دکان عرفانه
صیر فیان چاروسوی بدیع البیانه عرض ایلسه • هریری صدر هزار •
جان و دلدن خریدار اولوب کوشوان • کوش هوشنه منکوش •
قلماغه نقد عمرین صرف و بزل ایروب • مستری منت دار اولودل روی
ای کوهی که کان ترا عقل کل صدق • و بی ملک بدولت جاه تو صدق
وصف موبد فرس و حضرت شاه جم جاهک و کباب کامیابیدن
دوی القدر اولان صاحب صدرک بریسی دخی فخر فرس •
ره فرمای فرست • و آکب مراکب سبکبار یکاست موبد
فرسدن بر صاحب و راست ایدیکه میدان • عرفانک فارس یلک •
روانی اولوب • رخس مراد بخش فضایلی • سمنده و نند خصایلی

بروجه اهتمام کند و به وام ایدوب عرصه بالاعتدال اسب فصاحت
جولان کوی ستریه کوی مقصود و مرامی چونان چالاک و اقدام ابله
بر طریقه اله کتوری . قول تیر کام عقول نبرد نه ایرمان امحالت
و محض خیال ایدری **نظم** ستمدانش او در قضا و عرصه فضل
و بوده است سبق و از صاحب ایام **وصف فیلسوف روم**
و ارباب ادب در مقرب حضرت اولان صاحب فضیلت بگری و مح
منبع علوم فیلسوف روم ایدری که تشاهد قلوب مشاهد
غریب ایدوب خفیات معارف اناری خفیات لطایف اساری
مقام استکشاف و استعمال من قلم یلین النظام ان اعلام مهاریت
تأمله ایله بنام اولوب عمارت و جبین ایله اشارات غریب ایله
کلام و ربط مرام ایدری **نظم** دو صد مجلد اگر مستطرب بر عیث
بود ز شرح کمالش هنوز عشر عیش . چونکه یاد شاه نیکو منظر اطراف
اولان اصناف طوایفه نظر ایدوب کلبا خدمت مالان مین اولان
بکارت و سایر اشخاص عوامه و خواصه تشریف انعام و تلبیف کرام ایله
خط و افق و نصیب متکثر احسان ایدر کن صکر . جبهون و خست
و دستور و اجازت و بر لوب . همان زبان خواص معالی اختصاص ایله
خلوت خاص ایکن بسط بساط انبساط ایدوب کمند المظفیت
و انعام ایله صد قلوب انام قلوب . دانه احسان و کرام ایله
مرغ دل خاص و عامی . دام عبودیت روم ایدوب کلبا اعناق
و ذمی اطواق همتی ایله محلی و مطلی ایدری **خطاب مستطاب پادشاه**
اولا طرف بینان اولان حکیم امینه توجه کامل و التفات شامل
ایدوب مخاطبه لطیفه و مکالمه شریفه بوجه جمله صدور و ظهور
ایدر که **نظم** ای شده راحت روان لفظ کهر فشان تو
و آلی خطه بیان خاطر خرد و دان تو . ای مخزن کون حکمت
و ای محیط روز معرفت . سنکه مجموعه رمایل فضایل جامع فنون
خصایل بنیان جلال ثنایل و مکارم اخلاق ایله صدر مجلس استحقاق
و مشار الیه بنان اعیان افاق بین . ذمی بنان تو در جل شکلا امور
کهر فشان شد بجز مصالح جهود . سنک ذات قدسی صفا کن مطلوب
و مراد غریب فراد بود که خلق عالمه عامه امه مذکر نقوش ناسیه

۲۴
منور قلوب قاسیه اولوق بچون . الفاظ فصیح که موجب اصلاح مصالح
جمع منافع جامع بر وعظ این ستر که غبار نسیرت و هکذا حقیقتن
مرقع حجاب کمان جهن امتنا دن منتفع اولوب . اول بند سرد مندرک
خاص و عامه فراید عامه سواوله دیو بیوردی **جواب صواب**
فاضل ارباب کامل لبیب یحیی حکیم حاذق هندی حضور خزان و نیر
نظم کترین بند کاف صادق الاصل صوف . آنکه با داغ غلامی تو در و در حسین
دیو قبله زمین خد می سجده کاه قبله عبودیت قلوب بعد از تقبیل
و بچیل . عتبه عالی مرتبه بوج دهان درج اولان در بیانی
بساط شرف انبساطه بونظام و انتظام ایله ایشار و نثار امتد که
نظم ای مالک خاتم حکوتر از بر کین . حفظ اطراف چهار اعدا تو حصین
ای مالک مالک نیکو کاری . و ای والی ولایت پسند کرداری . سلامت
فطرت ایله سکرتم . اصابت فکرت ایله منعم . نفس با طقه ایله معزز .
فراست صادق ایله تمیز . کترین اشرف اصناف انام زین اخلاف
اسلاف کرام . بر یاد شاه عالیجاه سن که . و ای متین کون کشتای
بند مشکلا قدر . فکر زوینک اکشت غای . حل مفضل استدر .
جمله اثار ما تون . و اجبار مستون . ضمیر الهام پذیر که . مخفی
و مخفی دکلده که . کشف احوال ایله عقد اغفال کشاده . بولغه
مقتاد سین شرح بیان احتیاج اولد و غمی عیان دور کن بر مقتضای
مرد آبی . المأمور معذور . بعد ترک تطویل الا قایل ذب
مقاصد مایقل بود که **نظم** ای مرکب سعادت بیوسنه همعنانت
شاهان نجاهه رخها بر خاک استانت . بوندن افکنده که جبهه
دله . داغ عبودیت حکوب . میان جانانه کهر دقت بعلمت در
فرمانه لازم الا ذعانه بهر حال امتثال . اهرم و الزم اولین
صکاء سلفا مریه خلف ایچون . ترتیب و ترکیب ایتد کلری صحیفه
بصیحه ضیحه لریه کلام بوج جمله انتظام بولشدن که .
من استعمال العدل حصن الله مملکه . و من استعمال الظلم عجل الله
هملکه . یعنی شهر داران نیکو فصلت . کامکاران سترده
سیرلر عدل و داد . معناد اولوق طراز کسوت مهتری
و تار بود خلعت سروری اولور . بچن که اطراف مالک اکاف مالک

عدو داد ایله استوار اوله • هر آینه یا جوخ فتدن • و ما جوخ در
هر دیار سد اسکندر مانند آهین حصار اوله من سخن
المملکه امن من المهلكه • فلاجرم انفس اشخاص الناس
نشر دعای دولت ایله مطبأ ولود • خیام ایام سعادت الطناب
الطناب محبت ایله مطبأ ولود • بوجالت سبل امتداد سبایه
دولت • و بوالبت باعث اعتدال بر پایه صحت اولوب • همیشه
اسباب سعادت • و سلامت منتظر • اخرام آفات و غمها
منزیم اولو محقق • بالجله عدالت عادل بی معادله نسبت
مرجیا قبول دولت دنیا • و مستوجب توفیق قلوب • رعایا و برابرا
اولوب بلکه مکلف و توفیق • و زلات و خطایا مستعدی غفران
خالق البرایا اولور • پسر پادشاه بیدار تحت فیروز
روز • شهریار رعیت توان ظالم سوز که تحت عالی محبت
پادشاهین زیور عدل و داد ایله ارایش وین • سر بر عدالت
مصر سز نشا عریه زینت او امر نواهی ایله اسایش و تبر با
مظاهرت لطف ازل • و معاشرت فیض لوزن • دایما سهم
سعادت هدف مراد استه رسیدن اوله • بعد از ان الطناب
مصعب ارباب البیاب اولور و یو سوزی اختصار • دعایه
اقتصاد آیتدی • باد عمرت بی قیاس • باد عیشت بر قرآن
یاد نختت کارق باد جا هت یایدان • همیشه دین مملکت
بقای ذات شریف ایله روشن اوله • و دروضه ولایت
لقای خورشید اسایله کلشن اوله • پس بو خبر خیر اثر دن
مسامع مجامع او میان • و صوامع سوامع جهانان صدق
پر لولو و ان • مملو در شاهوار اولسون ایچون •
قلم زرین ایله دوات لعلین دن •
بوی کلام رنگینی •
اطباقا و راقه •
تزیین •
آیند •

نظم

بسم الله الرحمن الرحیم

ای مکرمت دینان زدست زما نه داد • و از انقلاص خرج ستمکار بر جفا •
از هر طرف گرفت گمین خیل حادثات • جرح پلنگ زند ندارد سر و وفا •
ناز نلیل ز آتش آهوه شران است • ناگشته ام ز همت اجاب خود جدا •
بعد از ادای مراسم دعای بویا • بران ابناء لوازم شناه فی انقیاب •
اعلام حال بر سبیل الجمال بود رک • غافل مشون که خود هر زمان مرا •
واخر من بچنگ بلا ناگهان مرا • بمرالله تعالی ذات صافی صفا کن مکارم •
اخلاق ایله مشهور با فاق بر صاحب دولت اهل همت سز که • اول پایدن
حرف الف کبی منفرد و ممتاز • و مترجم و بر افرا سن • بر خصوص
جموعا صاعدا و کابرد • هج احد نقطه قومغه قادر و کلدر •
اخبار افاضه لطف و احسان سخن • کوشوران کوش خلق جهان اولشدر •
یوق لطفکه ما حاصل نهایت • غزله ستوده هر خصا لک
آچدیجه جمال مضعفیان • فرزند دولت اوله فالک
همیشه نیت خیر امیدت کوز تحصیل میا من اعماله مصروف تکمیل
محاسن افعاله معطوف اولمغین • توقع و قرضع اولشدر که •
دایما طریقه محبت مرعی و تربی اولوب • وفای وعدک زمانی •
رجاء عهدک او آیند • بلا امتنان مبدول و محصول بیوردی که
الکبریم اذا وعد وفا قول اولیا و اصفا در **نظم** •
کبر بر آید ز بسا عمل تو کام دل ما • این قدر بر بود او هر دو جهان صفا
و عدو تر و فاشور لیکن • صبر ایوب عمر تو حیر نیست •
و عهد لطف وجود وقت ایزی • کرم آیت وعدیه وفا ایله •
بعد مرقور لوجه صبر انجلایزیر • مرسوم کتابه حیر خاطر خطیر در که •
استماع توایخ و اخبار ده • و اطلاع قصص اخبار ده عواید •
فوائد بسیار و بی شمار اولور • اگر چه مودخان سخن برد از لک •
و منشیان نکته کد از لک • نخبه پاکیز تقریر ایله نخبه شهنامه •
بلاغت ضمامه اثار ارقام فصاحت ارقا ماری اولشدر •
لکن • الفاظ عبارات مغلطه بی سرحد طنابه • و استعانت
و تشبیهات مفرقه بی آثار و اسبابه • ایرشدر مشلور و غرض
کتابه • و خلاصه ما فی کتابه اطلاع و وقوف درجه نقد
موقوف اولشدر • اول جلدن تاریخ متعجب للفه قریب و یو

ابتداء شهر محرم الحرام
من يوم الخميس المبارك
بارك فيه

برکت حکمت نصاب • صناعت کتابت قلم اصابت و قورله بقدر القدرت
و خست الطاقات ترتیب و ترکیب اولوی • ذکر جمیل اسلاف اشرف
بز کوار علی وجه الاختصار • نکاشته قلم جبارک رفاه واقع اولدی
ناکه جبین مطالعه و ملاحظه ده • نوادر حکایات حکمت امیری
و مصادر روایات درایت اکبری • بوجه اسهل معلوم و محصل
اوله • بس بصرین عبرت • و خیر خبرت که عایت مخفی و مخفون
اگرچه لایق نشان حکای • حضرت خداوند کارگردان اقدار دکان
فانما محج حکایت سلیمان زمان • و هدیه مورد ضعف و ناتوان
بای تخت عالی بخت حضرت پادشاه مرحمت بناهک بندکات
و حساب کش • و غاشیه داران هارون رخسارینه کستاخانه اسال
اولندی عندالوصول ماملردکه رکاب کامیاب عالی مقام
ایصال ایتمکه لطف بلع بی دریغ بوردیله **نظم** اگر چه عادت موران باسد
مای تلخی و بیلیات بردن • بودت خاکسا با امیدواردرکه •
انشاء الله العزیز • بوهدیة ناخیز التفات اقیاب لمعات خدام •
بارکاه عالی مقام ایله ملحوظ و ملحوظ و نیکو جزی قوله موصول
اوله **نظم** زسد اقیاب تا با نرا • اذا قاضات نوری هم قصون •
او مارم که بوخصرجه نمنسخ سقدمه بی • کتب ادیان قریدگی
نسخ ایله بلکه کتب تواریخ مفصله ناک با زاید واجبی عقود
سبع فاسدن کبی • نسخ ایلیه • زیر بون سالة کثیره العواید •
و کثیره انقواید که مبادی کتابدن • مقاطع خطابه و ارنجه •
طبقات صفحاته • ثبت اولان حکایات • و حالات ادنی التفات الیه
جمل و مفضل لوح خاطرده مثبت • و محصل المرام اولوی • سبب
از دیاد نشاط و باعث امتداد انسا طاوله • ان شاء الله تعالی
چون غرض عرض اختصاص و ادکار و درین مقدار الیه اختصار
• اولندی • طاب عمرو و ولت باسلامت •
ح بجم پیوسته با دا تا قیامت

Handwritten signature and notes in the bottom right corner.

بسم الله الرحمن الرحیم سلام قولا من رب رحیم
الحضاب العلی الکریم • ابن الله بنصر قوریم • اما بعد معلوم **نظم**
اریاب علوم مددکه ظهورت قالب انسانی نتیجه صنع بزدانی اولدرن
و بنو ترکیب و ترتیب الکی مطبته او امر و نواهی قلمشدهن پس او امر
حقه تبعیت • احسن زاد و اه آخرتدر • مادامکه ایام حی ارامن
رضت و اوقات و ساعاته فرصت بولنه • طاعت و عبادت الیه
حقه موافقت ایتمکه رغبت کویستریله • که بوجالت سید سعادت
داین • باعث سیادت منزلین اولور • وهشده عمت عالی نعمت
تقویت شریعت محمدیه به مصروف اولوق و تمشیت سنتن
اجریه به معطوف قلمق کرکرد • که بسعی جمیل موجب اجر
جزیل • اولدوغندن غیری واسطه تقرب الکی • و وسیله
درجات نامتناهی اولوق محققدر • و کاه بیکاه • التعظیم
لامرالله و الشفقه علی خلق الله خواسی مقتضاسخه حق سبحانه
و تعالی نیک امرنه تعظیم الیه اطاعت و مخلوقاتنه شفقت الیه
رعایت اولنه که • ان الله یحب الرقیق فی الامس کلّه • بیورثدر
محاسن رقیق و شفقت میامن ترجم و رحمت • کما لشمس فی کبد السماء
نمایا ندرکه • انما من فی الارض یمکر من فی السماء • حالتی مستغنی
عن البیاندر • عاجزان محنت رسیدن به رحمت • و تقصیرات
مشقت کشیدن به شفقت ایتمکی اریاب دول • اصحاب شغل و عمل
کندولر اهر و الزم بابوب اعانت اصحاب ضروریدر • ضعفا به
مساعیدن • فقرایه مرویدن بالجمله زبردست اولنن معاونتدر سببی
بلوغ بیدیع اولنه که خیرد عابه منظر اولوق مبشراوله مملکتدرکه
اهل فسلرک دعوات مستطابه لری عندالله مسبوقة بالاجاب اوله
دایماند عاکوی و الاجوی و اجناب عالی نقضه داین معالی الجون اللهم زین
سریر دولة بالمقام العالی • و بلغ الی معارج مدارج المعالی دیود عابیر یارون
منوالی خالی المیزن • حضرت خداجل و علا دن رجا اولوندرکه دینوی و اخروی
صوری و معنوی مرادان و محاملری حصول حقیق موصول اولوی ذات ضافی
صفا کنه و اولاد و مجاد کنه عمر طول و نواب جمیل روزی قلوب بر خوردران
عمرو و ولت اولون • همیشه تسلسله آن مخبر کرام کا نظام الیه
و الاعوام لایقام الساعة و ساعة القیام بر کمال و بر دوام باد
• بحرمة الاولیاء و الاقرباء

عبد خدیو لری من خدیو لری خدیو لری خدیو لری
رفیقاس کنه و خواسن از قوه وزیر
اجرای قوریه که برایت غنایه اولدی
و خدیو قلمشدهن کزمن و ازین حویا دلری
جوش لریون نویم هولاد لری قبلتدر
نقلی مور لری (محمد لری) لری سفینه
تج بر تخم تندیر حورون زود کاره عار
و وزیر بی با یاه لری روفی و لری
جاری اولون صبح و شب بیهوش و بیهوش
بیش سبب خراج حلالکن از قور
و خدیو اولونده قیام و حاشیة قور
صفا من و اعیان اولدر لری
عمر لری من نور لری لری
صفا من روقه مقصدتدر لری
و لری لری لری لری لری
زاد لری لری لری لری
ما عول لری لری لری لری
رو لری لری لری لری
اگر لری لری لری لری
صفا لری لری لری لری
لری لری لری لری
با عیة فید خدیو لری
و در عیة سحر لری

سعادت و دولت سلطانه حضرت بزرگ عتبه عالی مرتبه لوی لب ارباب برله
 فیصل و بجزیل اولدورن صکن عرض بند اخلاص پاینده بودرکه نوکینه
 درینه الی بلدن متجاوز ددرکه دکاه استانه سعادت اشیان
 یاد شاهین هرنه خدمت اولدم استقامتله اقامت ایندو کور علمو
 شریفه غنی و کلدر لکن دست دوز کاره دور کارون زخم خورد
 تیر برله و سرخنه کانون رخ و عنا اولوب لبسته بندخت و خسته
 دود و مشقت اولمش ایدم بچرا الله تعالی که حاله صدر سعادت
 سلطانه وجود پر جود یایله زیب و زینت بولشد مظلومین رحمت
 عادت ارباب سعادت اولمین امید افر عبید اولدرکه نظر عالی
 منظر دن دو شمش مانند سرش خون فشان خاکله یکسان اولمش
 در مانده و دور مانده بی بوجال پراختلا لدر و بوقرقه اضطراب
 ماخ البالدن قور وروب کج خولرن اوج بوله ایشد روی حمایت
 نظر عنا یله سرور المال و مرقه الحال ایتمکه احسان فی امتنان
 بیدرکه که جمله اقران و امثال علی حال دفا هیتند بنفقیر خالک
 منزلتن قالمق حاشا که لایق همت ارباب دولت اوله بویا ببار
 امیدم حق تعالی تک عنایتنه و مرتلو سلطانه حضرت بزرگ مرجمتینه در
 غیر یلین استنادم و آخر دن مرادم بوقدر حضرت خدا و انا و بینادر
نظم سجود سستی بابک قبله سیدر یا پشد و عراشیکلا خلقه سیدر
نشان بندگی التمد و اغم بویکن حلقه در هر دم قول اغم
 چون عرض عرض عبودیت و اعلام زینت زیبا اطنا ب
 خارج ادب اولمین اختصار از کتاب اولدری همیشه ظل
 عالی بر مفارق ادانی و عالی مدود باد بالنبی واله الامجاد
 طاب عمرو دولت باسلامت
 بهم پیوسته باد انا قیامت

ای نسیم سحری چون سوی خزان کزری چه شود کز نخته سلاخی نری
 سعادت سلطانه حضرت بزرگ تراب باب نعم الما بکربینه جهه عبودیت
 و افتقار و هجره رقت و انکسار وضع اولوب عتبه عالی
 مرتبه لری لب ارباب برله بوجه تعظیم تلتیم اولدورن صکن
 تجدد ادمیه بندگی و تشنید اثنیه افکن کج برله عرضه عرضه
 حرم محترم قیلنور **نظم** تختی چو تسیم کل و شما مه ریحان
 که وقت صبحدم آرد صبا در زنده رضوان ما مولدر که محض قیسه
 مرصوب بودیله حضرت خدا جل و علا دانا و بیادور که **نظم**
 چو کرد زهت شد ازین خطه دوز و چشم جگر خسته کان رفته نور
 یعنی شرف خاکبوس درد لادن مایوس اولالی هر روز و شب
 نالان و مقیم دائر حرمان اولوب بر مرتبه ده زار و زار اولمش که
 تغییر تقریری امر عیبر اولدر زرا هجره اغبت که کبر جگر کوه نهستند
 سناک بر سینه زنان آید و فریاد کند بوبند درم خیرین و با نعمت
 بروین تک شرف خدمت ملازمتنه ارنوی دلجوئی خدو و عدون
 بیرون و درجه احضاد افزون اولمین ترک اطنا صواب
 ملاحظه اولدری **نظم** اشیا فخر خسته و افسد کل جگر کیم عقول
 نیجه اعلام ایلسون مکتوب آفی یا خود رسول بالله العالی العظیم
 اینه لقمه لوتعلون عظیم و ایهما دست دعا بی سبایه رفع روت
 رجایی درگاه خدایه وضع ایدر ستر و حجر فایحه فایحه ابله
 دعاء بیریایه فی الاقیام واللیال اشتغال دن منوالی خالی اولمش
 که همیشه اولنور شمس سر برده سرورک هلال اقبالی فلک جاه و جلالدن
 بدر عالی قدر اولمش **نظم** بشرف قیلور رب توفیق حور رفیق و بخت بلند
 تخت یا و آینه طالع شمس برار اوله و ایما عین غربت
 و عظمت و علا مهتیا و داله دام دولت دین و دنیا مهتیا اوله
 بحرته سبتد الانبیا چون عرض عرض عبودیت و وقتدر
 بومقدان اختصار اولدری باقی و الرعا کمال اول
بسم الله و الاکمل

م
 م

آقایی
 هر چه خیر بود در دنیا
 در آخرت سودمند است
 آقایی
 آنچه در دنیا سودمند است
 در آخرت مضایق است

ای کارساز مردم آثار لطف علمت
 در حق گرفته عالم از حسن اهتمامت

بعد از اداء مراسم دعا و مجربیا • اول جناب نعم المای جان بنده انشاء حال
 بر لال بود که • مقدمات برفیق قلیل البضاعه • علیل الاستطاعه •
 سداً کم و در عدل و بی التعم • و عینه عالی مرتبه خاتمی الشهد مرتب
 میرا مانت و استقامتله خدمت کتابت ایدری • بضاعت صناعت
 کتابته • اضاعت ویر میرب هم بر وجهه خبط عتک و خطا و خبا
 بر تویب و زید چون و جراد نیلری • واقع اولان خدمت مقبول ارباب
 العقول اولین • ماهو المانول اولان مناسب مناصب ترحیه
 و محمی الیه بوجت بی منتهی انواع رعایت ایدر کبری مسموع اصحاب دولت
 اولشدر • اتفاق شمردی او تراق طریفیه ثنی قلیل المقدار • و کثیر
 الاکدار دیرک تعیین اولمتین حضرت خدا جل و علا دانا و بنیاد رکه
 وجه معیشته کفایت ایدری • کلی قلت و عجوت چکر اولدم • کا •
 غلبه فقر و فاقه دن و دیون مالاطاقه دن و کاه ثمانت اصحاب
 شبرون • و تقاضای ارباب دیون دن حال و در کون و فاضلم محزون
 اولشدر • خصوصاً تفوق اراذل دن • و تصدیر مخاذل دن منکسر البال
 و مکدر الاحوال اولشتم **نظم** دارم امید آنکه ازین ورطه بالا
 الطاف تو مرا بجایت برون کنی • المنة لمن له المنة که شمدی
 بین الامم معدن جود و کرم • منبع بر نعم لایله مقبول عالم
 اولشدر • من رقی درجات الهمد عظمی عنی الامم
 خبر صدق اثر دن اجناس ناسر قاتند • افضل خصایل حمید ایله
 معروف • و اجل شمایل پسندین ایله موصوف اولشدر **نظم**
 دینه و هر دو نگویم هم اولشتر • مرده اولدو کا فی خلق الکلله و این
 من کمره کتر قیمت خبر صدق اثر و امر مقرر در • برای مرتب
 قوانین مروت • و ای من این آیین قنوت لطف و غنایت ایدری
 نواز شد و لیاکن که دلنواز قوی • بسازگان محمان چکار ساز قوی
 شمردی بوعصرد • یعنی صبر نادر العصوره • مقادیر ناس بیلیون مردم شناس
 ذات صافی صفات کن ایدری عند اهل الحق محققدر • لسان معجز بیانکن
 ترجمان الهام ربانی • و بنان کوه فشاکر مفتاح خزاین دولت و کاه ایدری

سحق

مستحقینه لطف کن مبدول ایدری منقول در • خیر الناس من یفیع الناس
 مصداقنه ماصدق اولق سبب سعادت دنیا و آخرت اولد و غنته
 بغنایه الله تعالی قطعاً اشتباه اولن • کیم در من قضا حاجه لایحه
 قضا الله حاجته **نظم** کیم قضا ایتسه حق رضا یحیی
 حاجتن کورسه بر مسلمانک • ایدر کی لطف اولیه زالم •
 بترن حاجتینی حق آنک • بر الطاف جمیله کز دن مامول •
 و اعطاف تجزیه کز دن مسئولدر که هر زمان عنان ترحمه و التفات
 کفایت مهمات محبت بی منت ستمنه مصروف • و معطوف قانتفه
 لطف بی دریغ اولنه که بزم سررشته حصول ماهو المانول هر •
 یعلم الله که سزک اکثر دن اولق او ماره که سز دن نیجه کرم کوزر
 و نیجه عزت ایدری **نظم** غافل مشوز بجز خدا هر زمان سرا •
 و آخر من بچک بلا نا کهمان مرا • یعنی حضرت صاحب سعادت
 خدمتارنه حال بر مال لهری حسن تعبیر الیه اعلام ایلکه اقدام
 این سزکه ایام دولت غولدرن • هنگام عزت و رحمت افزوندرن
 هم بر فردک لوح بالین نقش مال ل قالیوب • هر بری تحت
 اسال لری اوزره مرقه المبال اولشدر • همان بوندرن اخلاص
 یابین لری نظر عالی منظر لری دن و شویب مانند سزک
 خون فشاکر خاکله بکمان اولشدر **نظم**
 رشک او دی جاندار بر رعای • ادمم با که ده کلور غیرت
 سزک توجه کثیر التائیر کز دن • و همت کبیر التیسیر کز دن
 دایهار جا ایدر که • بوخته دل اولان بیمان توجه
 قیام ایتک سزاوار ایتسه صرف همت عالی کفایت اولند
 • من چه کویم سخن جو میدانی •
 • مردی کن که هر چه بتوانی •

•
 •
 •

خلفه... احتسب...
از دست خود...
که زودتر...
از دست خود...
که زودتر...

زبان...
فوق...
عالم...
تعمیر...
تعمیر...
تعمیر...

ایست...
اولسون...
ایست...
اولسون...
ایست...
اولسون...

فراورد...
کویا...
فراورد...
کویا...
فراورد...
کویا...

اذا...
بهدی...
اذا...
بهدی...
اذا...
بهدی...

هرکه...
منزل...
هرکه...
منزل...
هرکه...
منزل...

آنکه است جزئیتر جہان تاب فارغ از تکلفات القاب

توافل دعوت از زبان من همه وقت • رفیق قافله صبح کار دوازست
حضرت خدا گواه • و ما فی الضمیر اکاهدکه • قاعدت دوستی و الفت فیما
بین درصه برادر و خویش بر وجهه مشید و متکرر دکه • از هر سو سر می
قدن نمایه اختلال پیرامون • ارکان راسخ البنیانه الحال اتمک اتمک الد
نظم حاشا شوخ بنای تحت خلل پذیر • لوبست الجبال او انشفت السما
ان شاء الله الرحمن سپهر بد مهر دن • فرصت ایام بی او آمدن رخصت
اولودسه کردون دون • تلیق اسباب تعویق • مساحت قیلودسه
مفارقت مقارنته • مبادت مقارنته • بیدل و محول اوله **نظم**
باشدان روزی که بدیم غمکار خویش را • شادمان باشم دلایم و خوش را
اگر احوال پر لالین استخوان اولنورسه • هر صبح و شام علی الدواور •
ناشاد و نامراد • هجوم عموم و محرم • ایام نافرجامدن دل بسته • طس
شکسته کلبه اخوانن دار و حیران نشسته **نظم**
میان مردم عالم نیافتیم اخلاص • گرفتیم از همه عالم کوهان و خلاص
کلبن روز کارده • جز خار ازار • اقداح شادمانیدن جز خار بلع کوان
نصیب او لما مشدند • بالمله شداید مکاید روز کارن دور کاردن طریق
خلاص و مناصریق • مکر خاک وجود بر باد اوله که خاطر فاطر غمدن
ازاد اوله • اگر چه دهر بر غمزدن شکایت ارباب فطنه خلاصی عادتدن
لکن بالا اضطرار صورت غمگشایع و اشکار اولور **نظم**
گر کتم آهسته تولفقان خود اهلدار • چون کم یارب بر شک ان عواقب تاردا
بعد از تسطیر و قمر الموم • بس از تصدیر غصه و غم • علم شریفه خفی حق الموم
رسانند رسایل محبت • نمایند رسایل مروت • بندگی منورم استین
الی هذا الخیر سعادت خواه فی شنباهلکه منتسب فولکرده نجه مانزله
زیر دستنی روز کارده بی سامان یعنی بی سامانی جوغ غدار دن
کویان و نالان اولشدر • حالیا تحت لوای عدالت نما کرده بطریق
الشرع الکریم • والقانون المنصف کویله جان بعضی محام و مرآت
اولوب لاجره اولجانبین اولان منیلات امت محفات دولت
حسن تدبیر و لیزیرکن ایله انتظام گرفته جمهور رعایا و یاریا اقدایم

نظم

انضمام

واهتمام مالا کلاما کلامه قوام یافته اولمین حکم بادشاهی و امر نهشاهی
صوب ضواب جناب عزت مایه مترجه اولدی عند الوصول مامولدرکه
مقتضای شرع مطهر • و مستدعی قانون مقرر اوزن اتعای باین
لطف بلوغ و دروغ ببولوب • مقضی المراد مرضی الفواد بوجاننه راجعت
ماندن اجازت و رخصت عنایت اولنه که • عنای دلت و قلنن
بلا و عسرت و عشرین قورنلوب • حقوق شرعیه سی کتبه و اصل
و رسوم عرفیه سی داخی حاصل اوله • تا که مزبور کهنه و کهنتر
چون خراغر • زیرا لان نالانن قالمیوب • بدن بی طاقه چون
ناقه سندن • بارگوان فقر و فاقه ازاله اولنغه احسان
بلا امتنان • سوریلکه من بعد • بقرون حشی کبی وارد لیدن عزت
اختیار ایروب جل غنی خورد و خوابه و اکل و طعام و شرابیه
اولیوب بلکه شمار جای خوش نماده علی الاضالی و الايام و الکیال
در کوشه مرزعه قناعت • در آب وضو کتد و راعت
بانی همیشه بایه دولت بلند باد
قدر تو از دوام بقا بجز مندیان

این کوی ترا کوه رسد نهر سرح • کاس از دمع کوی کوی تو موع
مردم و صرزه کعبه جلال • مایه حفاة برنج وضو جانن که ارباب حفاة
منزه قبله اقبال زودنه • مجاه فوری در دجه توفیق روح رفیع •
در شرفین بر رفیع طریق اولوب • کلام احدلوع اید بدین لکوز اولوب
در کم و حطیم • سخنی کرده اقباله در مروه مروت وصف و ذم
کرم و عطا مطایق فر فر موع • و ثنا زکریه متورک اید **نظم**
بارگاه احتشامش قبله اقبال آباد • سدن عرش احتشامش کعبه امال آباد
رعایان توشانه در وصله با بننه • باخبر و در دلاقره و تقار و لکوز **نظم**
انگوز شرف قبله ارباب جهانست • خاک در او کعبه انراف جهانست
بدرز لور و زلفه • و کس زدن و مهرن دشت غرضه کرم محترم بود
غیا برفه لطفی آهن • و لیس تو موع عطا و منتهم که قلم در دوز اولوب
هزاره نمازین فیاض عنایدر • زاروح مضایع سدره ابرین •
و زهد و مروت عنده سدره ابرین • سحر کرم منتر منتر

انضمام الوری...
عجز الراضون...
اعراض الوری...
عجز الراضون...
اعراض الوری...
عجز الراضون...

محمود...
نقص...
محمود...
نقص...
محمود...
نقص...

توفیق...
عقل...
توفیق...
عقل...
توفیق...
عقل...

گویند که هر چه نیت اید و دلیلی ایله الله تعالی اید العزمه فی سحرها لی
 و تقفلها منی دینه و نیت اید و بر یک طرف و خلف مقام ابراهیم ده
 یکی رکعت نماز قبله و وضو ایله صوفی استند سبب اید و با شین تراشید
 زیرا عصره تک رکعتی طواف در و اجبی صفا ایله صوفی استند سبب اید
 وقتا که نوبت ترتیب اوزن اوله عصره تمام اولور و حجک و اجبیری التی در
 بری احرامی میقاتدن کینمک بری صفا ایله صوفی استند سبب اید بری
 مرد لفته ده و وقفه به طوریتی بری چمن به طاش آتی بری با شین
 تراش اتمک بری قاتی اولان یعنی اصل نمک دن اولین کشی کیده و وقت
 کعبه فی طواف اتمک اما امام التتالی بوطوافی واجب دکلدن دیش
 واجب اید که دلیل اولدر که رسول علیه السلام بیور مشدر که
 حج ایدن کشیتک اخراشی طواف در و بر حدیث بیور مشدر که
 من ترک کسکا فعلیه دم

2. صفة الصلوة

نماز قیلان گشته لر بر قاج نوعدر منفرد در و مدد رکدن و لاهفته
 و مسبقدر و مشکوکرد و منفرد یا کتر قیلاندر و مدد اولدن
 تا اخرینه امام ایله قیلاندر لاحتی تکبیر اولی امام ایله ایدوب
 بر واقعه سببی ایله او یومق و یا بر حرت ترتیب ایدوب ایدست آلفه
 کتمک کبی اول سبیدن امام آنست نمازک بعضن قبله مسبق
 اولدر که امام نمازک بعض رکعتن قلدقدن صکره اویه مشکوک
 اولدر که کله امامی رکوعه بولوب اویه دخا اول رکوعه کیدر کن امام
 قالقه طورد اوله علمادیشله اول رکعته یتشد کنه و یتشد و کت
 شک اولور امام نمازی تمام اید بیک قبالقوب بر رکعت نماز قلسون
 تا که یتشد ایسه نمازی درست اوله و جماعت امام ایله نماز قلدر
 اوج حال وارد بری موافقت بری متابعت بری مخالفت
 موافقت امام ایله بر ایشمکدر متابعت امامه اولشدره ارنجه
 اشکادن مخالفت یکی نوعدر بری امامدن اول اشکاد بری صکره
 اشکاد امام ابو حنیفه تکبیر اولدره موافقت باقیسنه متابعت اید
 دیش امام ابو یوسف ایله تفرقاته ضرعاده متابعت اید دیش
 نمازک جمیع حالدره موافقت اولسه جماعت ثوابی بولمتر دیش

و قاله

و مخالفت ما قبل یعنی امامدن اول اشکاد امام زفر قاتنه بر رکن
 مقدادی اولسه نماز فاسد اولور برنجیلین که مثلاً رکوعی یا سجودی
 امامدن اول اید و مخالفت ما بعد اولدر که مثلاً ضرودی اولسه
 قایم نشیله که بر طارونی سببی ایله معذور اوله سجده بی امام ایله بیله
 اید میوب صکره جه اید اگر ضرودی و عذری اولسه مکر و هدر
 دیشکه مسبق امام ایله قلدر غی نمازینک اولمدر بویسه آخر میمد
 امام شافعی قولندر اولمدر زیرا اول اولما بجه آخر اولمدر اما
 بزم علمائی تحریمه و قعد یتنبدن اولدر ککن قرارت و قنوت و سهوی
 یزندن آخریدر دیرل زیرا اول نماز طوترسق مسبقا تسن امام نمازی
 تمام اولمدر دن اول قلش اولور بویور حرآمدن

2. بیان صفة الصلوة و شرایطه

هر نماز قیلان مؤمنه کر کرد نمازک شرطین و رکنین رعایت اید
 تا که نمازی درست اوله و واجبلین و سنتین و مستحبین
 و ادبینه رعایت اید تا که ثوابی زیاده اوله ناقص اولوب کندن
 کنه کار اولیه اوله اولسه صفة نماز ترتیباً و ذکراً اولنق کرک
 ترغیبین دتمشدر که نمازک رکعتی دورتر بری قرارت و قرارت
 رکن زاید دن و حد رکن زاید اولدر که حالت عذره ساقط اوله
 و نمازده قرارت ایمانه اقرار کبیدن و قیام و رکوع و سجود
 ارکان اصلی دن و حد رکن اصلی اولدر که حالت عذره ساقط اوله
 و نمازده بولمرا یاندر تصدیق قلبی کبیدن امدی نماز قلبی دلیل
 کشی کر کدر کم اول استغفار اید و دنیا انزیشه لیرن کوکلدن اخراج اید
 کوکلدن الله تعالی تک عظمت و هیبتی و رحمتی فکر ترت غیر نسته قالمیه
 آنزن سجاده اوزرینه واروب قبله به قنوت طویح شول و جهله که
 بیوی تمام طوعری اوله نظری سجده قلدر غی جمله اوله ایما قلنک
 ارا لغی بر قارش مقدار حق اوله بعض نماز بلرده برال اینجه اوله
 دغش آنزن نیت اید نیت ایدر کن الدین دخی قالدن زیرا که
 امام اعظم ایله امام محمد دیشمکد اول ال قالدروب آنزن صکره
 تکبیرا تمک کرک زیرا ال قالدروب معین اولولق صفتن الله تعالی تک

غير نذ في اكله وتكبير ايتك معينه اولوق صفاتن الله تعالى به اثبات
 اتمكرو والقالون مقدمه دخي بزم امامك بيشتر كه اليك ايجت اوليه
 وبر مغلي اراسي ايجت اوله النك ايجي قبله به اوله وشل قدر فالدر كه
 باش بر مغلي نك اوجي قولانك بومشاغنه دكه وباشني لندن يكما
 ايجي ويرميه زير كه بد عددن اكر ارقه سني بيله اكر سه شروع درست
 اولن زير معينه ركوع ايشرا اولون انزن تكبير اير انزن الذين ايندي
 كو بكي التند قاوشون زير اينم ائمه القاوشون طوموق تواضع
 عبادتك بناسي تواضع اوز رسته در ويرلر حضرت رسول صلى الله عليه
 وسلمك بوحديث شريفه تمسك ايندر ثلث من سنن الانبياء
 والمرسلين تجيل الافطار وتأخير التجود ووضع اليدين على الشمال
 تحت الشرة في الصلوة ابو يوسف ديمشدر كه صاع الى صول الى اوز رسته
 قومو كرك زير حديث شريف قومغه در امام محمد صاع اليه صول
 الين طوموق كرك دير زير حديث طومغه در وفقه ابو جعفر
 باش بر معين وكوجك بر معين طومغه اوج بر معين قولي اوز رسته اوز رده
 ديش امام شافعي دن نقل اولتمشدر كه القاوشون كوكس اولن
 طوموق كرك كوكس محل معرفدر الله تعالى قرآنه بيومشدر كه فصل
 لربك واخي بوزن مراد الذين كوكسده طومقد

فصل في شرائط القطع

ترغيب ديمشدر كه صدقه فطره واجيد راجعاي اما بر نچه يرده
 علما نك سوزلري واردر كيمك اوز رسته واجيد و نمقدار واجيد
 و ديمشدر كه واجيد مراد واجب ظهيدن واجب قطعي دكلدر
 يعني فرض مضا سنه واجب دكلدر هدايه ده ديمشدر ائمه ثلثه قاتند
 صدقه اول كشي اوز رسته واجبا اولدر كه مسلمانن وازان وباي اوله
 بوجو حاجت صليدن غيري نصابه مالك اوله و حاجت اصلي او قور ايجي
 او وكيه جك و بنه جك مركب و خدمت اير حلك قول و فراوشن
 واستعمال اولنور صلاح بكي نسته لردن اما امام شافعي قاتند قوت
 بوميدن زياده نسبته سوا ولسه واجيدن صدقه فطره و بر ملك
 واجبا اولور كند و نفي سكون و بالغ اولدق او غلي و قري ايجون و خدمت
 اولان قول و فراوشن ايجون كرك مؤنزا و لسوز كرك كافر چون بجز ايجون اوله

كرد

كرد و ديمشدر كه صدقه فطره مقدارى بغدادين يا بغداد
 اولندت يا قودندن ويرت يارم صاع ويرت و قوددين صدقه
 فطره واجيدن بغدادين ويرت يارم صاع خرمادن يا قودى
 اوز مدن واران به دن و رسته بر صاع امام شافعي دن نقل
 اولتمشدر كه من جميع ذلك صاع قوددين ديمشدر امام ابو حنيفه
 امام محمد قاتند صاع بر اوجك دير كره سكر رطل اوله عراق
 وزنبله كه بيك فرق درهم اولور اما ابو يوسف قاتند صاع
 اولدر كه بشر رطل و ثلث رطل اوله و كافى ده ديمشدر صاع
 امام ابو حنيفه ايله امام محمد قاتند سكر رطلدر هر رطل كرك
 و سكرى بيمرى سكر در هر سكر التي بيجي در عدد و ديمشدر
 مقدار صاع فتاوه امام ابو حنيفه ايله امام محمد قولدر و دوضه
 فند و رسته ديمشدر علماء ثلثه بغدادى نصف صاع اوز رسته
 مقدرد و جميع مواضع يعنى صدقه فطره كفارت يميدن
 و طهارده ديمشدر يارم صاع ايجي مندر مگه مينله اول مقدار
 طعام بر رومه بر كون بر كجه طعام اولور بوزن آسك يمك
 روارن ارفوق يمك روادكل اما شول كشي كه بومقدار ايله
 طوميه ارفوق يرايسه كنه كار اولن كز طوموق قون صكر
 يمك حوامدر بر لقه ايسه دخي زير قرآنه ولا تسرفوا
 بوميدن بواراده اسرافدن مراد طوموقدن صكر يمكدر
 وقتاواي خاينده ديمشدر من قال بان الاكل بعد التسبع كالل ايقن

الاضحيان

حضرت رسول صلى الله عليه وآله
 اسنا و صبح ايله و ايتا اولتمشدر كه
 اذا كان يوم القيمة نادا منا ديا
 اولتم اعداء الله لا يقم الا
 اهل المسجيد

دیباچه مرتع نشان عالیستان

بسم الله الرحمن الرحيم هست کلید در کتب حکیم
غریب غرای سهر جلال طریقه طغرای عدیم المثال
الجر الله الذی لا یقاد به مملک ولا یراجه تهریک ولا یعاضه نذ
ولا ینارعه ضد
حمدی که بر صحایف اوراق نه فلک . توفیق بر کشید که اکثر بایک
حمدی خود رقم زده بر صفحه قدم . کانرا بهیچ حادثه ممکن نکشید
سر لوحه طو امیر کلام . طغرای مناسیر پیام . تمام بر احترام حضرت
لوح و قلم . و تمام نقوش صور عالم . اولی و بقدر که صحایف اطراف
سلطنت و داری و صفای مدایع خلافت و فرمان روالی
قلم تطعی رقم دیران دیوان قدس فی ایله رتبه . و خاتم مشکیست
شاهانه کاتبان دفتر خانه حکمتی ایله مرسوم قلمت در
ای ثنایت همه رازیب و مقال . اولین سطر مناسیر کمال
نامود نامه فضل از نامه . منشی لوح و قلم اکرامت
وصلات صلوات متواصلات و تحنات و تسلیمان . اول دیر
مالک حیرت . و سفیر بسا لک ملکوت فخر ترین دیوان رسالت
صدر نشین اوزان جلاله حضرتنه الیق والهدایت مالت
توفیق شهادت شرفی بالله است . یعنی که محمد رسول الله است
علیه و علی آله الکرام . الف الف تحية والام حقا که بر ذات
محمده الصفات مروه السما قد که شان مکارم نشانک
منشور سیادت توفیق و فیم سعادت ایله فرین و معین اول شد
اول رسول خدا که احمد در . حمد غرا که کیم محمد در
ایلدی شوق قلم کبی قهری . اکا اهل قلم دیور سه بری
بعبار دای جهر حضرت خرای همجا بل و علا و بر از قضای فرایض
وسنن سید الانبیاء حضرت محمد المصطفی علیه افضل الصلوة و التحایا
دعای دولت یاد شاه اسلام عامه انام و خواص و عوامه اهرم مهمام
اولین جن و انس و مقشور بشر نشان نشانه هوشمندی و علا
خیرت و خردمندی اولد که حال یاد شاه عص شهنشاه همس
اولان سلطان معالی نشانک دعای دوام عمرو و دولت
و ثنای ثبات عمر و حشمتی هر نفس الصبح و لاس تمه فرایض حسن

اوراد

اوراد لازمه الملائمه کبی هر وقت مرادت و ادکار و اجبه الموضیه
کبی هر ساعت ملازمیت ایله لب **بیت** فرضد یاد شاهه چو تکه دعا
کما کوز اید لم دعا و ثنا . یا الهی نور فخر جهات
اکمی عالمه قبل آبی سلطان . قادر بر قدرتی توید قبل
ما انما مکتبی بخلد قیل . الحمد لله که شمعی یاد شاه عالمینا همس
بر شاه عالیجاه در که . منشور جلاله عنوان سلطنت و شهر یاری
وبرات سعادت نشان خلافت و بختیاری نام ناجی و اسم سایناری
موشع و مرتع قلمت در . منشور موجب التور در فلک قهر . طغرای
غرای هلال فرخنده اثر ایله مطلی و محلی اولی دیوان حضرت نشان
کون و مکان بنویس که . طغرا کثر نامه امانه دانند صفحه نهالی
ببخوادند کار و کامکار و یگانه دون کار و کوش و کلد که خاتم
مهر و نشان زکیتم علوقد و مکان بو طریقه انا مل اقتدار نه
مستخر و اصابع اختیار نه میسر اولمش اوله **بیت**
نه خورشید افسر آسمان تخت . سلمان دوقم اسکندر و
خداوند خداوندات عالم . جهان جسم و وجودی جان عالم
سلمان خشم و اسکندریا بین . جهان ملکده سلطان سلاطین
جهان خسرو لری جمله پند . نوزان سرکشتری کملی فکته
سینه رو بر عالمی در شه هند . مکتبه کمن بر در سرور سینه
بود دولت نیم اکا اولمشدر اعطا . ملوک سابقه اولمادی اصلا
بر یاد شاه عادل می معادل در که غنطه سلطنت و بخت
عدالتنه اولان سپاه و رجیت حقد بلکه دیوان خان
عرصه امکانه کللس خصوصتده و فور افنی و قرید شفقتی
مجاور الحد و العدا و یلین مناشیر جریان امور جمهوب بر وفق
دضا و سرور فریور و مسطو و قبلترب همیشه طغرای غرای
بند برودی . واحسان عنوان عظیم نشان مرحمت کسری
وامتثان برله منفذ الاحکام و مثبت الارقام اولمشدر
جسم لطیفی ایله بولور زب و فر نشان . اسم شریفی ایله اولور نامور نشان
حضرت خدای بی نیانه نضر و بیان ز بود که یاد شاه دین پناهک
صحایف دولت و غزتی همیشه توفیق و فیم فضل الهی ایله مرسوم اوله

وصفها مع سعادت ووقوع دایما برین بلوغ عدل و امتناعی الیه موسوم اوله
اللهم ایدک واتدک و فی مستدک لظنه خلد آمین یا معیت **بیت**
ای اقباب عالم وی سایه الهی در شان تست منزل ایات پادشاهی
سب انشای این سطور باعث انشای مافی الصطور بود که منشی
صفحه بالا تحت نشان طغری نویسنده منشور بر عت عتراق اصفه العیا
الفقر الحقر فرهادک سواد لوح کلامی و مدار کلامی او لدر که
یونیده افکنده یوزن اقدم طغری بنال آل عثمان یعنی حضرت سلطان
سلیمان خان اید الله عن الی الخرا لدر و اندک سایه های اید لرت
متصل مستطیل اولوب خدمت حرم خاص الیه اختصاص یونیش ایدم
منزل عبودیت و جان سنا وین و مرتبه ملکیت و خدمتکارین طوق
بنده کنی و حلقه افکنده کنی فالوده ذم هم تمام اولوب **بیت**
خط تحت تو که نقش چین ماست طغری سر بلندی دنیا و دین ماست
دین سعادت خدمت حضرت پادشاه قدر قدرت نقش صفحه آسالم
و عنوان نامه استقامت احوال اولش ایدی نشان بنده کنی التمد و اعمر
تو در حلقه و تن هر دم قولا غم مدت مدید و امید جید اسلوب
مردوب اوزن ایدی خدمت دعا و دولت ایکن اتفاق یونید سابق
العبودیت و افکنده صادق البته ندر منشور و ولتت برین سعادت
چکوب تا طود دیوان امور و اوق سو و یلدی صد صد صد و درایت
انسان او لفقن دیوان عدالت عنوان سلیمان ضبط قوانین
عثمانی و نظم دوا وین خاقانی چون نگو نویسان او امر سلطانی نیک
قلم مفضل حکم الیه یا زیلان احکام حکمت شعاری و پروت مسترت
انار لری او دینت نشان عالیشان شجری بوقیر کثیر النقصه فرمان
اولدی **بیت** ظل نردان خان سلیمان یکم نظام خان **بیت**
هرزه حکمی و ارایسه یا ش او ستنه جان او ستنه دیوب تقدنا لقلبت
و عز الاستطاعت بوجه اشارت اول امر مباشرت اولش ایدک
تجه زمان طاووس زرین مال طغری سلطانی ایوان عزت نشا نماه
جولا ز ایدوب شاهان ز غیا و ایوان نشان خسر و اتی ساعد دولت
مساعدی آسمان انشای ایدی هر سخن یک منشور دولت بخش او زرد
طغری اقبال و بخش نگاشته قلم زباز و او لوری تو خطا لسطور عید

محمود

جدول نشان خط کتابت هزار بار و نحسین و افرین ایدوب هر وجه
یا زیلان طغری غریبه و بوجالان نشان زبایه منشی جرج برین
جوهر انجم برین زین زین برینه اینار و بنار ایدت ستر و اورد
زیرا که توقعه هاله شبیه ایدم **بیت** الترن فالرا الیه ایدم کوجه زو نشان
دین تعریف و توصیف ایدم لدر دی حقیقت حال خلاصه مقال بود که
تا خاتم تیر دین صفحه زو نشان مهر منیری حالات کایات الیه
ایده کنی و اوراق لاجوردی سپهر مستدیری نفوس کواکب نوا قریه
تقریر ایللی حضرت پادشاه جمعا بنانک اسم جیایون و هله الیه یا زیلان
طغری غریبه شاکل و اول نقش زبایه مائل هیچ بر زمان مرقوم
کلاک بیان مرسوم سلاک بیان و لیش و کلدر **بیت**
و و ایللی بوفلک ایدم زینک یا زملدی بوزنک کنی عالی کهر نشان
تشیبه اولسیدی سلیمان بز و کت خلقه مسلط اولش ایدی بوقدر نشان
نقش ایدی سینه سینه ایدم ایدم ایدم و برینه منشی فتح و ظفر و خضر نشان
اگرچه شمردیه دین صدر عالی قدر دیوان بلندیان حضرت سلیمان
زمانه اولان طغرا کشان مباشرت نشانک هریری نقوش
خطوط توقع سلطانی نسخ نسخ تصویرت مافی قلم لدر **بیت**
تحصیل خط کاتب کالات ایلوب قودی جهان لچند بوقر و اهل نشان
سلف و خلف دن هر بیک نام و نشان رفیع الشان لری ارباب قلم
امانت رقمک دیباچه کتب خواطر برینه ثبت و صدر جریب
ضما بر لریه قدا و لریب فی اللیل و لشیخ دعایه منظر اولش لدر
غرض نام و نشان ایدم **بیت** و حم الله سلفهم و ابقی خلفهم
نظم الله تعالی امور الملکة باستیفاء قلامهم و بقایهم و اقر عیونهم
الانام بحسن خطوطهم و لقا هم فانما بوقیر قلیل البضاعة و بر حقیق
قلیل التصاعد و اخی مبادا طومان عمر بقر و م و بجل امل بر خالو
دست بجل کاتبان اجل الیه مطوی و قود دین اوله دیو مقدم
آفلام سحر اقام الیه صورت اقسام بولان بعض نشان محلی نشان
حفظ و ضبط اوق لچون بوجریب حدین به ربطا و لندی تا که صفحه **بیت**
رود کارود بونقش نگار یادگار قالیوب باعث تذکار و صغار و بکار او
غرض نقش است کز ما باز ماند که هستی را می بینیم بقای **بیت**

بالجملة جماله منتب اولاد رحمة كاتبه محتسب اولاد وغنه بيرنه بيرينه
 اشكارا اهره كاه فلك دون وملك سوزايله غم غمردن مدغرا اولوب
 اول جسدنه روح مجروح قدردين وخط حديد اولمشدن **بيت**
 محنت و درد كه كوتيرن كوتيرن بيار اولور يا الهي نجيب رده كرفتار اولور
 چون كه خطه خطه سالك ملكت تكلمه مالك اولان خسان زمان
 سبحان سبحان بلكه فصاحت زبان الاله حصاقت بنان ايله ناسخ
 سخنان سبحان اولان منشي منشي اولوب احاسن احسان اكاس
 زمان ايله بهن و درخاين بر اولدي هر آينه زيك زيك كدر
 دل باذكه كدر قلبن **بيت** دلاد كيزيم غم غم غم غم غم غم غم
 سرت در جبان آرو و ياد در افن غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم
 تمكينه باي قوردي دامن حضور چكوب كليتا اعراض دنيا دن
 اعراض و اعراض ما فها دن اعراض اديب كوشه فرغند قوشه
 فناعي كنده كار كتم خلو تن كتم غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم
 خدايا شوق دوزخ كنار نفس بك آسارا كه از درهاي دنان محنت خاين غم غم غم غم
 جفا و دريغا كه وقت فرصت غنيمت اكن عمر فرغمت و هوايله كوتير
 لعبت و سهوايله كجكار اوله **بيت** ميرو صحر كرا نمابه و ما غافل از
 وه كه جز محنت و انزوه نشد حاصل ازو **نعوذ بالله العلي اكبر**
 خدا خسران عظيم من بعد برهاي هوي كوشدن دنك بوي و شهرت دن
 الرحيمه باجمعه محنت ماسوي كوكلدن چقماضه قلب قيود
 دنيا دن قور تلاميجه تجليات ذات صفات محالات دن **بيت**
 طود كن بويجه انهام و خيالات تجلتي اين و خورق هيهات
 اميد فقر عبيدا ولدركه حضرت مبعود جماله موجوده طريق
 بهبود دوزي قله بجي العلي بر حال خرد عرض كردم تمام
 تو بيداني و عبادت و السلام

تم

هنیه نامه وزارت

تا بنامند اسمان را هیچ مانع از مدار
 تا بنامند اختران را هیچ قاطع از مبدین
 در برونیک اسمان را باد در کاهت مشار در کور و بین اختران را ماد فرمات تمین
 هر سعادت که فیض فضل بتا بندن ساکنان بسط غبرایه نازل و هر عنایت که
 امتداد عوطف سبحان بندن میمان فلك ربع مسکونه دنیا به واصل اوله
 سلطانه قرین اقام همایون و رهین روزگار موعود اولمقدن خالی اولیه
 بحر سینه البشر و ای بکر و عمر و عثمان و حیدر **عنه**
 دعای دعا للبریه شامل دعای دعا للستعاده جامع
 دعای دعا مستجاب لاته علیه شعاع الصدق بارق و لامع
 عرشه بارکاه عظمت و اجلال و پیشگاه خجسته دولت و اقبال
 که طی سالیان منزلی نظاف و ایراف لاله مشدود رشقه و انما
 مدلتی فرقا هالی سطح خاک اذن ممد و دون انواع نظیم و کرم برله
 و اصناف تجمل و نظیم برله تلیتم اولندرن صکن معروض بندن قدیم و فرغ
 جا کن مستقیم اولدركه خالیاننا سر با رعالمو غیب که ما صدق ذلك
 الکتاب لا یبید و تواتر تقاضا مطار و ترا کور افواج امواج بحار زین
 قاصدان مسالك الهام تحقیق و وافدان مدارک تا بید و ترفیق ايله
 مسامع قطان محافل قدس و مجامع صوامع انوار اولوب بوخیرت
 اثر واقع و شایع اولدركه تقدیر ذوالجلال و الاکرام موفق تدبیر
 پادشاه اسلام مذلله ظلال الاجلاله الی قیام الساعه و ساعه القیام
 اول جلیل القدر رفیع الصدر عظیم الشان عمیم الاحسان مدبر جمهور
 الهام نظام الدوله صلاح العالمو افتاب عالمتاب و رفعا
 مکانات علما و قدریدر عالی برج و لقد اصطفینا فی الدنیا
 انکه و حفظ مالک منزل اندر شان اوست کلم من ائمه الاخلا فیها نذیر
 کر کرم رای ملک اراحا و اولاقبت آصف الک سلیمان پادشاه سیرت وزیر
 سفر تیرینه امر عظیم کارگاه سلطنت و تغلجیم کارخان خللافت
 صدراعظم وزارت و ممد مقام صدارت بر موجب نص نزل
 و اجل و وزیر من اهلی سزاوار و ازانی کوریلوب خاد و کالت پادشا
 کر جو که نمودار انه من سلیمان و انه بسب الله الرحمن الرحیم
 در دست درایت و کف سخا تیرینه تقویض اولمش **بيت**

هنیه نامه وزارت

فان غسل من الجنابة

سؤال فقهی

الحمد لله على مهله قد وصل الحق الى اهله طالع سرسبز وسعادته اقبال
ظهري ماه معالي برسمان جلال نتيجة همه ومردی وفضل همت
طبيعة اثر لطف ایزد متعال خجسته باد بھاون مبارک و همیوت
بین طالع مسعود و تحت فرخ قال اگر چه بوی خبر فرخ پرو و اثر
سرور گستردن جمهورا نامه عوا بیشتر شهر زلمه رحمت و اصل و عباد
خالص لودان خضر صا و ما جعله الله الا بشری بقره حاصل اولوب
بخیف رأیت شکر خالین فرخ عیوق بمایه لایق وقمة اساس حسن
و بسیار بن کاف صادق سلح فلك اعلايه ملائق لکن بزین محاسن
و چاکر مقتصر که بن العباد خلوص و فواد اوله ضمین صفای خدا و الهه متعبر در
تاخ انبهاجی فرقه فرقدانه و کلاه کوهه افتخاری هوای سمانه ایر کوه
بیت شکر خدا که هر چه طلب کردم از خدا برشتهای حمت خود کما مران شود و
بلبل خانی حمد و ثنا ایله متن فرخ و طوی زبانی شکر خدا الهه شکر اولوب
انهم لله حمدا و اجمادا اذا سیر الله ما لم یوت به احدک
ان شاء الله تبارک و تعالی من بعد فرا و عالمی طل عدل و رافت
اول وجهه مرقه آبال اوله کرکه ملا رحمان فتنه و آفتون عنقا
مثال اسم بلا مستحقی قاله و اصناف بنی آدم کھف احسانه اول و سمانه
اسود حال اوله کرکه زمین و زمان نسوس رخافت و خیال سبما کی
عجز لفظ بلا معنا اوله بیت کلدی اول و مار که طوله عالمی و لادان
بالک اوله کرد فتنن دامن اخ زمان باقی همیشه مراتب معالی
و ن تایید و نایب الاید

بیت العیال
فهل المراه

۷۶
باد اهدسته رفعت تو محمدا اقتاب
ناطلع نجومه الخضراء و نجوم طلع الغبراء
بد ازا داره لوازم تخت و دعا بس از ابناء جراسم جهرت و ثنا
انھا و بخلصی بریا بود که حالیبا طریقه بن پروری و هم چاکر
نوازی و سروری که عادت ایاب سعادتن رعایت اولوب تفقد
احوال بنده در و خیرین و تفحص اعمال کھینه تحت پرورین به التفات
اقتاب لمعات بوی بیش حضرت خراجل و علاون رجا اولونور که اول
مهر سحر مھتر بنک و بدر منیر فلك نیک اختر نیک کوشه کلاه قدری
تارک اسمان بیدردن برتر اولوب خرشید ما من لری افق فلك
حصولدن بیوگایو اطالع و لامع اولفقدن متوالی خالی اولوب
شکر و سپاس در دست نه حد زبان مات اندان عطا ش پرون از بیان ما
فضل خلل اللطف علی حضرت خدا غر و جردن اقصای سرام و اما بود که
برقی مراد دل و جان باد محصل اد ذک وصالته مراد دل و جانست
حایا مجلس شریف رفع الکناف و محفل لطف منبع الاطراف حماء الله
و حماه و اعلا و عایم اعلا به اعلام فقیه مستهام بود که
عجب زمانه به فالر و کونر اغلشلمر دلیلدر هنر و فضلله مکرر اولان
زمانه خلقند و اد البدن و مجد ادندن اولد لبی و چون بولا دن
که اوضاع متفرغ الطباع لربنه حد و غایت یونتمش
دلبران زمانه خورد بزرگ دین را بوسفند دل را کرک
جماله دن برک بود که منار الخواص ازانل اشخاصه و بر لوب نقطه می
عالم و نکته می جانم اولیان خسانی حسانن ترخج و قصر استکبری
ایچون عالمن منشور جمل مشهور اولوب یا انلین فضل و فضل
و جمل جهول مقبولون قصاحت فصاحت اولشدر طبع اهل
روزگار فاسد اولین بازار خرد هندان کاسدا و لشدن مثلا
دز شاھوار و کھر کوشار نظر لرین چون سند بحار می قیمت و بی اعتبار
عمران بنه خروان حورردن ترخج اید دل و حور شینری ذر غیزد
راج صبارلر هرنا فان می اذعان که بازار امتحانن حبه قدر
و غیبت تو لکر کن حبه ذیقت بر بنان اولوب و دعان تحریره چه جو قدر
قیمت دشمکنی خرمن جو اھر کشندن اولوب علامت قیامت دکلمیدن

بکم فالذی کالات و معارف ۶ دفعی الخنده در دانا و معارف ۶
 سخاه اولدی در بغافل و عرفان ۶ هنر اولدی بغایت جهل و طغیان ۶
 متاع معرفت ایاقه و وشدی ۶ معارف اتمکتبه جاهل او شدی ۶
 اولبدن ووردون جاهل زمانی ۶ دکلد رفافل و کابل زمانی ۶
 پس همیشه طوطی شیرینا کرفقار قفس رنج و غنا اولوق عاده قدر دور ۶
 مرد هشیار اولدکه بود یار ناهموارده داولک دوزان برکار وار ۶
 کنار جزوی جمله و اربینی در میان این تا که سعادت ابری سبیلین
 و کوشه عزلتی اختیار ایلیه
 والسلام

دبیاجه

چون حضرت امین متعال و جناب و اهب العطاء و التواک جلاله
 و المثالک کال قدرت و مشیبه ازلیه سی و نور مهیبه عطیه کور لیه
 مقننا سبجه جناب جلالت مابنه ملک عالم مستحی و کار جهان مستحی
 عرضته کتی و صفحه دینی سرحد شرق و جنین تا اقصای مغرب
 زمین دکن مستخر دیات جهان کلام و محکوم احکام قضا تا ابرو
 اولدین اهلالی مشارق و مغارب انک عن جد و اقارب عن عدله تمکاش
 شاهان و حسن مکرمت و افن باد شاهان ایله ملخوط و مخطوط قلمو سنان
 سن سنیه سیدین ملوکام و عادت عبیه علییه سعیده خسر و ام ان شد
 بنا علی ذلك

دبیاجه

چون حضرت خدای متعال و جناب و اهب الامال جل جلاله و المثالک
 بر مقننای حکمت بالغة رعبت و مستغای کامله الوهیت سلاصین
 عدل ایلینی و خرقان بسالت کزینی بحسالنظاهس مالک ازیمه انتظام
 مطالب امور و مسالک طریقی التیام مارب جمهور قلیوب ابتدا
 بیان ارکان حماندن الحی انتهاء الدهور و الا زمان سب بقای قوام
 ممالک و ملل و باعت و وام نظام دن ردول وجود پرورد شاهات
 و ادکن سنوط و خسر وان عدالت کسین مربوط قلمین نظام انتظام
 احوال و انضباط ارتباط امانی آدم اظهار عدالت کامله
 و ایثار عنایه باهن لریله میس و متصور اولیک کثر
 بنا علی ذلك

دبیاجه

خط تحت توکه نقش چین ماست
 طغرای سر بلندی دنیا و دین ماست

چون فسحت مدحت ان فرخند طلعت احاطه تحریر بر کار قلم
 تن زفا و دنی بیرون و سلحت ساحت مهرت ان رفیع منزلت
 قوت کلک بیان ناطقه اهل عرفان دن فروزدر بس منشی زبان
 بیان مدحت لال مسرع بنان میدان حیرت یا بمال اولین
 اولبا این تحلی تحلی اولندی در مدحت تو عاجزم آنست مشکلم
 آنکشت خامه کل کند غصه دلم الا مرکز انک بناء علی ذلك
 در اندیشه بیستم قلم فکرم کسکم که تو فروز تو از آنکه تم و منک
 چون رقم اخلاص آن خاندان مروت و لسان دفا ترول و جانک
 نجل و مفصل نوجمله محصل ایدوکی نزهات ایله سلك بیان کمالک
 متعسر بلکه متقدرا اولین بخامه و حمت خاطر تمید هم زیر
 بنامه شرح نیامد حدیث شدت سرق بناء علی هذا الکلام
 طی مسالک اقالام قلندی بعد ازین چون قلمو سیر کوشم
 جامه کاغذ بن کسر پوشم جناب سرع الحسابدن مرجو
 و مدعور که عمر و دولت و احشام عز و رفعت و احترام
 چون حساب اعداد حد و حدود زیاد اولوب منتشر ایلین
 مرام بطغرای اجابت رت الانام مرقع و مرقع باد بریا العیاد
 کتن ملاتس عبد لوهوین بودر که و ایا طریقه بند بر وزی
 و رسم چاکر نوازی و سرودی مرغی و مرقعی بنویسویب احیاناً
 قاصد مروت مقاصد ایله اعیاد سان سالامتاری اشعار موریه
 مکتوب و لکسای قوارام جان ماست
 سرمایه سرودل تا توان ماست

اللهم اعني على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك والتوفيق على طاعتك وتلاوت كتابك الكريم عدة
 الاملا من ذمك مسواك وقتي اغزبه صوايحي در اكر اول ايد به سنت بينه كلت
 وصوي اغزده جلقه مدين دو كسه لر منفضه سنتي دخ برينه كلن واوج فرضاغ السله
 بوزنه صويرن ونفسيله يوقار بجكه اوردج دكل ايسه وصولا ليله هر قدره شوكر
 زير رسول الله سلام بيور مشد كه بالغوا في المصنعة والاستنشااق واير اللهم ارحني
 من رايحة الجنة وارزقني من نعيمها ولا تحزنني من رايحة النار ويره ويوزني يويجق اوجنه
 صوي آله دخا لندن اشاغ يويه اوج كن اير اللهم بيض وجهي بيضك يوم بييض
 وجهه اويمايك ولا تسود وجهي يوم تسود وجهه اعدائك يوزك جدي النار
 صايج بدوكي يرون اكل الله دكدر وقولق يميشغى بدن برقولق يميشغى بدوكي
 وصقال اورتدوكي ير لرك يومسي عفو اولمشدر اكر صقال شول وجهه صقسه كه
 دبزن دريسين كورميه كودر سه يونكرك وقولاغله صقال ار اسنه قيل بتين ير
 ابو خيفه ايله جهر قاتن بوزدندر صويتشوي ايق كرك ايقجو ايرست درست اولن
 لكن ابويوسف قاتن يوزون دكل بوني منظومون نقل ايشن واندر صايج قولن يويه
 ودخاين اللهم اعطني كتابي يميني وحاسبني حسابا يسيرا دخي صول قولن يويه
 واين اللهم لا تعطني كتابي شمالي ولا من وراء ظهري ولا تحاسبني حسابا عسير
 نرم اما ملر قاتن در سكلر دخي يويه يوق كركدر امام زفر قاتن حاجت دكل وقولن
 يوركن بر مقاريله بر مقاريل ارايين خلا ليله واندر باشنه مسح اين واير اللهم غشني
 بر حمتك ونجني من عذابك وانزل علي من بر كاتك وانظلي تحت ظل عرشك يوم لا ظل الا ظل
 عرشك وباشك حدي نرم صلا قاتن بوجنه مسح ايتك فرضدر قفي يانه كركسه
 اولسون مولانا طبيب الذين مقدمه سنه او كنه ايتك سنتدر ديمش امام مالك
 قاتن باشك كلينسه قبالاي مسح ايتك فرضدر شافو قاتن لندن بر قاج قبله
 كفايت ايدر وصحي قولن يود قن اللهن قالا ن صوايله اير سه درستدر لكن
 الك صوين تازده ملك اولدر انن شهادت بر مقاريلك اوجلين ايكى قولن ييك
 دكولرته قويه وباش بر ميعن ادينه قويه دخي شوله طولمذره كه قولاغك ايجي
 وطاشي جمله مسح اوله واين اللهم اسمعني منادى الجنة مع ابرار لكن مسعود يير
 بود عاقي اوقه ديمش اللهم اجعلني من الذين يسمعون القول ويتبعون احسنه ويره
 انن التك صوين تازده ليه صرجه بر مقاريلك ارقه سننك يانيله بونينه مسح اير
 واير اللهم فلك رقيب من النار واعوذ بك من السلاسلى والاغلال وانن
 صايج اباغين يويه واير اللهم ثبت قدمي وقدمي والذي على الصراط مع المؤمنين

دبتر

و ثبتني بالقول الثابت في الحياة الدنيا وفي الآخرة وانزل صولا يا فر يويه
 واير اللهم اني اعوذ بك ان ترذل قدمي وقدمي والذي على الصراط المستقيم
 يوم ترذل اقدام المنافقين جعلته ايد سندن فارغ اوله اين اللهم اجعلني
 من التوابين واجعلني من المتطهرين واجعلني من عبادك الصالحين الذي لا خوف
 عليهم ولا هم يحزنون وانن يوزني كوكه طوته واير سبحانك اللهم وبحمك
 اشهد ان لا اله الا انت استغفرك واكوب ايكك واشهد ان محمد عبدك ورسولك
 وانن انا اننا لسعديين اوقه حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
 بيور مشدكه هر كمنه كيم اير سنتي بوزد كرا وندان ترتيب اوزده السه الله
 بيور اول ايد سنك اوقيشه مهر اوردن وعرشك آتته اينل تورل
 اول ايدت اول قول ايجون تا قيامته دكين
 عفو ونقضرت طب ايدر

صدق رسول الله
 صلى الله عليه
 وسلم

امام اعظم حضرت ابي عبد الله عليه السلام
 حالت مستعد و افعال و افعال
 صغير في كتاب وزر جيه
 تشهدده شهادت بر ميعن اولميكه
 ريدى باشندن اسفده صغير دست اولميكه
 و بويور شارد وواطه خصصه لوطون اولميكه
 فتوى و بويور و افعال دميدى بر فرد دخ ايدر اولميكه
 و غضبندن صكك بوافعال دميدى بر فرد دخ ايدر اولميكه
 بر فعل فيجه جزا اشغدا ايد اشغدا بجهنم غيبه دكله
 فتوى و بويور

اتا سوز و انا سوز اولان انسان کیمدر **دخی** اولنه قوشدر که
بیرطه چیقار من کدی کچی یا وریس **دخی** اولنه قوشدر که نو تندن
حفتلشور و بیرطه مقار **دخی** اولنه چواندر که دیشی نسته
تولد از و سکی اولدقن فرجه روز کاره و وریب یلدن یوکلو
اولور و طوغور **دخی** اولنه قوشدر که نوه سوز معلاق
بیرطالار یوردیسین اچورد **دخی** اولنه قوشدر که ارکلی دیشوی ایله
حفتلشمن و نسلری **دخی** نسل قطع اولن **دخی** شول کورکن که ادک
چکر و کیدر برده چور **دخی** شول حیوانلر که حورن کچی حیض
کورد قاصور **دخی** شول قوشدر که برک آلتنه صوی کورد آرزو
اولدوغین بلور **دخی** شول قوشدر که انسانی و صفیری و دورنی
سرجه کچی قیار و هوایه پرواز ایر **دخی** طوفان کورکن هر جنس
حیواندن بر جنس سفینه به قورلی نسل قطع اولسون دیو
بعض حیوان قورلی و نسل **دخی** قطع اولدی **دخی** شول حیوانلر که
توکلو اولدقن اوجنی ساعتده طوغور دی **دخی** اولنه عضو در که
آنه رحمنه اولد پیدا اولور **دخی** شول نه قوردر که صاحبی ایله
بیه کزد **دخی** شول جان سوزدن که جانلو طوغور دی **دخی**
شول انسانلر که ارکله طوغور **دخی** شول ایکی متحرک ندر که
ایک ساکن اولور **دخی** شول ایکی سولیشنلر که اصلا صورتلر
شول ایکی ذهن که هر کس یاز **دخی** خلق قاتی کورلندن
و کتندن **دخی** شول جانلورن که حمد یا تمدی **دخی**
شول مکانلر که بر اولدن برو کونش طوقنا مشیری دیدن اوج
ساعت کونش طوقدی نهان قیامتده دکن بر **دخی** طوق قمر **دخی**
عبرن قاج بیغیر کلسد **دخی** موی اله محمدک ارا سندن قاج بیغیر
کلدر ونه دین اوزینه اولدی **دخی** شول نه باشد که خوقعالی
قدرت ایله خلق اولدی **دخی** حضرت آدم طیراغله بر نوعندد میدر
یوخسه بر قاج نوعندد **دخی** آدم بیغیر روح ویرلر کون کولجی
کیردی یا خور اختیار ایله کیردی **دخی** آدم بیغیر خستنه بغدادی بیغیر

دنیایه اخراج ایلیکری و قدر کدو ایله قاج بغدادی چقاردی **دخی**
آدم ایله خواجهتندن نه لباس ایله چقار **دخی** و چنت دره
دنیایه کلر کلر آدم نه جانینه و خواتنه جانینه ووشیدی قفق
برده تولوشدر **دخی** شول اردن که اون ایکی قوسوی وارایی
بخی اسرا شملک عیشاری بر مدت اول قبولون اولدی **دخی**
اولنه ولد در که بابا سندن قوردر دو که دو که بابا سنی اصلحه
کتور **دخی** دنیا شهر لرند اوج شهر جنت و باضیدر قفق
شهر لر **دخی** دنیاده دورت شهر جنت شهر لر ندر قفق سیدر
دنیاده دورت شهر جنت شهر لر ندر قفق شهر لر **دخی** قیامتده
اطفال مشرکین خستده می اولورن یا خود جنتده می **دخی** قیصرک
قاصدی **دخی** وصول بولدی مکتوبی اننه وریب اول **دخی**
او قدر قور کوردر که جمله سی بیلور سنوا لدر کلدرد وریب شام
شرفک علما سین جمع ایروپ مکتوبی یوزلرینه او قیدری جمله سی
مختار اولوب دیریلر که بر سنوا لدر اکثرینک حیوانیه نرم علمن
پیشمن بر مشکلاقی لجنق رئیس المقربین و المفسرین عبدالله ابن
عباس رضی الله عنهما حضرت باری حل ایرو **دخی** بر ندرک حیوانیه
متا کور اولوب علی القور مکتوب یا زویب بر بیک ایله مدینه
منقور به عبدالله ابن عباس رضی الله عنهما حضرت باری
ارسال ایلدی و مکتوبه یازدی که یا ابن عم رسول الله و یا
منظر اسرار کلام الله غیرت نرم دکلد سنکدر اعدری دینک
اهل اسلامه التاماً و محم بلوغ الحاماً یا ن دوشی سنوا لدر
برینظر ایروپ هر برینه خوب صواب یا زمنه اقدام و اهتمام
بیر سز که مجریلر نصاییه مغلوب و محجوب اولیه لر و اهل
شرکه کولنج اولیه لر ابن عباس رضی الله عنهما مکتوبه نظر
ایروپ جمله سی بیک نظره معلوم اولدقن اول کلان بیکی
طشر صغیه قوردر وریب طعام کوردری **دخی** قوری الته
کاغد و قلم الوب عنوانده اول **دخی** یازدی که

انزل السلام على من اتبع الهدى **اولا** حق تعالى لك نام
 شرفي عرب ولدك اندر دره سريان ديگه ايل دره عمران
 دلند عيل دره فرس دلند خدا دره خوارزم سار ديگه
 نماند دره صرف دلند بوقادره روم ديگه تخمنا دره
 افرخ ديگه يشورن توك ديگه بياتر حكيه ديگه اولغ
 هند بيلر ديگه شطيشا دره بلغار ديگه تنگري حن اوغريه
 ديگه اوغاندر **اما** افضل كلام له اله الا الله كله سيد
اما اكرم خلق الله آدم نبى عليه السلام **اما** افضل
 او محمد قدرته خلق ايروب جمع اسماءى كا تعليم ايتدى عياله مفضل
 و ملكه سجد ايدير جن و ملكدن مكرم ايتدى **اما** شاه العالين
 اما اكرم نساء العالمين حضرت عيسى عليه السلام والدهى
 عمران قرى مريم صديقه دره حق تعالى بك امر به بكر قرى ايكن جبرائيل
 عليه السلام اعزته او فرجه اولفجه دن حضرت عيسى عليه
 السلام خلق اولوب بعد الفجه او حنى ساعده عيسى طوع و عودى
 آدم اوغلا فرى يا يسمون حكيمه مريم صديقه فطهرى نبوت
 و نظهرى حكمت اولدى **اما** افضل خلق الله خاتم الرسل و الانبياء
 محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم دره كه جمع عالمك نشانه مبداء
 و منشاد **اما** لولاك لولاك لما خلقت الا قالك خلقيله متخلع در
 عن تر علاوه رضى سيله بر ساعده طقتان بك كلمات ايمشدر
 انبيا و رسلا دن برينه نوسعاوت و فطنت نصبا و بلا مشدر
اما شول نسته كه حق تعالى جل شانة بعثت اهدى نبى و ملك
 دكل اول ايكى قرغه در كه قابل قرنداشى هالى اولدر دكده اتاسى
 آدم عليه السلام ايدك نر ملك همچون نيجه نابديد اير جكين بليوب
 عاجز قالدى حق جل و علا ايكى قرغه كو در روى بريسى بر لى سنى
 اولدر روى طرفيله برى اشوب اول اولن قرغه جعفر قوبى
 اوستنى طير اغله اور قوب بلور سز ايلدى **قال الله تعالى**

بونوى دبيره صونم بطوبى طوبى
 دبيره جانغا بونغا برضى در صان
 بونغا از ديكه

بعثت الله ضربا فى الارض ليريه كيف يواري سورة اخيه نبى
 آدم دن اول قير كيرن هالى اولدى و اول قان ايلن قابل اولدى
 اول وقتدن بر بر آدم برادى بيگناه قل اليسه قابله دى برقات
 كناهى باز بورد كه قان ايلكى اول بدعت ايلدى همچون **اما** شول
 پيغمبر كه حق تعالى جيبى محمد آنك كى اوله ديدى اول بونى
 پيغمبر در كه حق تعالى بوردى و لا تكن كصاحب الموت ديدى
اما بنى اسرائيل قول اولوب صايلد و عنك سبى اولدر كه وقتا كيم
 يعقوب پيغمبرك او غلبرى قرنداشى يوسف پيغمبرى هزار جفا ايله قولدى
 ديو صايلد قلى همچون يوسف عليه السلام ديكه بونى قالكور
 اولاد كره قالميه حق سبحانه و تعالى عزيز ذوان تقامدن مذرت
 من رخت يوسفك اولادنى فرعونيلر اسير ايروب آلوب صايلدن
اما شول كمنه كه الله تعالى اكا و حى ايلدى انس و ملك دكل
 اول آرو در كه طاعلرك قولن با يا يمه امر ايلدى **اولا**
 و اوحينا الى الخلق ان اتخذى من الحيوان سوت **اما** شول نسته كه
 اتى و دلى و جاني بوق سولر اول جفند قال الله تعالى و يقول
 هل من مزيد **اما** شول نسته كه اتى و جاني بوق سولر موسى
 عليه السلام ملك حصا سيدد يور يوب سحره و عونك سحرى كه
 جمله سى بيك اورغان ايدى بوقدى بنه هضم ايروب بياغى
 عصا اولدى قال الله تعالى فالقى عصاه فاذا هي بلق
 ما اذا فكون **اما** شول نسته كه جسم و جاني و انا انا دن
 طوعى او حضرت اسمعيل عليه السلامه نازل اولان قوجدر
 و قدنا ه بدج عظيم **اما** شول كسه كه قرهنى قور قدى انس حن
 دكل اول قرغه در قال الله تعالى يا ايها النمل ادخلوا مساكنكم
 لا يحطمنكم سليمان و جوده **اما** شول نسته كه نفس و روى
 صولود جسم و جاني بوق اول سحر ايلدى كه بروايتن صبح و قيتد
 عجا **قال الله تعالى** و الصبح اذا تنفس صاحب كشاف
 نقل ايمشدر **اما** شول جواكه اولدى اخرا و لوى دبر كدى

قال الله تعالى ان الله يامرکم ان تدنوا بقره الا قوله فقال
 نضربوه ببعضها كذلك يحيي الله الموتى اما شول نشه که
 بر جوانک قارندت جقدی جنسندن دکلی اول یونس به برد که
 آتی بالی یونمشدی فرق کون بالی قارندت طوردی صکره اغزرتن
بر اقدی قال الله الله فالنقه الخوت وهو یلم فیندناه
 بالهراء وهو سقیم اما شول حیوانات که مؤمنان قیامتد هخته
 کر رر اول اول حیواندن اولا هابلک قربان ایتدی کی قوجدر
 او قربا قربانا ققبل من احدیها برسی دخی ابراهیم علیه السلام
 ملک قونقلرتیه بوغزلدی بوزاغیددکه قال الله تعالی اذ جاء
 یعمل سمن فقریه الهم برسی دخی حضرت اسمعیل علیه السلامه
 فد اکن قوجدر که قال الله تعالی وقدیناه بنی عظیم
برسی دخی موسی سفیرک بقره سیدر که قال الله تعالی که
 ان الله یامرکم ان تدنوا بقره برسی صالح پیغمبر کرده سبید
 قال الله تعالی انا مرسلوا الناقة لهم برسی یونس علیه
 السلام خوتیدر که یونس علیه السلامی یوقدقن طونجقیه
 دیو فرق کون اغزرتی یوقمادی وعجایب بحری سیر الیسون دیو
دعابت ایلدی برسی دخی حضرت سلیمانک هدهدی ددکه
 فقال فی لا اری الهدهد برسی دخی حضرت سلیمانک قریح سیدر
یا ایها القمل ادخلو برسی دخی اصحاب کهفک کلیدر که
 وکلمتم باسیط ذراعیه اونجی خاتم الانبیاء خیر المصطفی
 صلی الله علیه وسلم حضرتک دوه سیدر که حضرت صلی الله
 علیه وسلم خدمت شریفتریه فرغش ایدی آخر عمره انی مسیب
 ایلوب کوزر او بالاغنده کزوب کجه حضرتک فیق سنه
 در با فی ایدی آخر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
 موتن طویرتق کوزرتیک یا شیروان اولوب اوج کون اولارمته
 کتیوب ییدی وایچدی اول سلطانک فرقتی المنتدن باشتی
 مسجدینک ایشیککی طاشنه اوره اوره قیزل قاتله جان ایدی

روایت

روایتدن فالهقه الزهیری رضی الله عنها اولدوه کی کفن لیوب
 دفن ایلدی دوه تک بووا لخی حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمدن
 صکره واقع اولغین حقدن نازل اولدی بو اول حیوان هخته قیوت
 صوتندن کیردن دیو بودر اما شول ایدی لسوز و جانسوز
 که سولیدین اول برابله کؤکدر قالنا ایننا طایعین اما
 موسی سفیرک اناسی حضرت موسی کی کز لوجه اوج ای امرودی
 بعد فرعونک قورقوسندن صدوقا یجیه قویوب در یای
 نیله صالدی قال الله تعالی واوحینا الی ام موسی ان رضیعہ
فان اخفت علیه فالقنه فی الیم اما موسی علیه السلامک
 عصا سی اچی بادم اغاجندن ایدی حتی حضرت رسول اکرم
 صلی الله علیه وسلم بودر که اچی بادم اغاجی غایت مبارکدر
 بر کمنه سفره جقدن مراد ایلسه که سفرتن سالم اولوب طی
 مکان اوله اچی بادم اغاجندن انه بر عصا الوب کتسون کذا
 فی کتاب دور انکظم آدم نیزل بونی التمش منین ایدی
 ولقون یون التمش یل عمر سوزدی اما اول انبیا آدم علیه
 السلامدن بعده شیت پیغمبرون بعده ادوین نبی در که
 اول مرسلون بعده نوح نبیون بعده هود نبیون بعده
 صالح نبیون بعده ابراهیم پیغمبرون بعده لوط نبیون بعده
 اسمعیل نبیون بعده اسحق نبیون بعده یعقوب نبیون بعده
 یوسف نبیون بعده شعیب نبیون بعده الوب نبیون بعده
 موسی پیغمبرون بعده هارون نبیون بعده الیاس نبیون بعده
 یسوع نبیون بعده یسع نبیون بعده یونس نبیون بعده
 ذکریا نبیون بعده یحیی نبیون بعده عیسی پیغمبرون بعده
خطله من صفون نبیون بعده خالد بن سنان نبیون بعده
 بنی الرحمة وولی التوجه ورضع الهمة وشفیع الامده خاتم الرسل
 و افضل الانبیاء وارسول محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم
 عدد انبیا یونیکری دورت بیکدن بو جمله ایچده نبی مرسل

اوچيون اون اوچون **اما** شول خيمره اوچ كره قبره كبروك
اول بونس بغير دره اولكي بايا سي متا قوت اولدق بونس
دخ صبي ايرني بونس اولدي قبره قوديلر اون درت كوت
قبره يا تدقون صكره الياس نبي كفارون قاچوب متانك
اونه كز لندي بونسك والده سي كچه الياس عليه السلاي
بونسك قبره ايلتوب احياسنه دعا ايتدردي حوقعالي آنك
دعاسين قول ايروي بونس اون دووت كون قبره يا تدقون صكره
احيا اولندي قبره نبي ايرني **اما** كمان ديري بونسك والده سي
الوياسونه كوردوي كذا في تفسير المعالم **اما** بونس عليه السلام
بغير اولدق نبي قوت ايمانه دعوت ايلدي كلكلر نبي
حق تعالي يه دعا ايلدي كه انلر عذاب نازل اوله حوقعالي فلات
كون وفلان سا عذاب انلر عذاب نزل ايردم ديورجي نازك
اولدق بونس عليه السلام دخ بونس عذاب نازل اولدق
باري ايجار نيزه بونس بيم ديور اجازت ريت الغرير اولدق
فرار ايردي بر قوتيه كوردوي حوقل وعل خضر بونس حوقل
اجازت سوز كندري ديور انتقام ايجون بونس بالغه بوندر دي
بالغه قور صاعقه قور كون يا تدري **اوچي** خود اچلي كلوب
اولوب تگور ايريه كوردوي **اما** اتا سوز وانا سوز اولان
انسان آدم نبي عليه السلام در **اما** شول قوتيه كه غرطه
كدي كبي يا وريار اول براسه در **اما** بونندن چفتلشن
قوت قور غوندر كه آتله تولد ارز و سي اولسه ارگلي
بور نبي ديشي سنك نورننه ويرر و او فورا خدا ايله
ديشي ده عرطه بيد اولور بعد يا وريار **اما** شول ايجون كه
بلدن يوكلو اولوب طوغور اول بيم در اول اچلدن غاينه
يوكرك اولور كه او كندن فجان خلاص اولن **اما** نوه سوز
معلقاته عرطيليان قوش ها قوشيدنه كه روز وشب كوك بوندر
اوچان اياغ دخ بوقدر **اما** اول قوش كه بر بريله چفتلشن

شول

نسلي دخ منقطع اولن اول سمنده قوشيدنه بر اسمي دخ
قوت قوش دور ولايت هندون اونه سرانديب طاضنه اولور كه
آدم عليه السلام جنتدن چقرد اول طاعنه هبوط ايتشدي اول
سمنده قوش بر جنس قوشيدنه كه طابوس مانتدي انواع دور لوزل
ايله خزيند و بوندي او زوددر و دوروك منالي ايجون دلوكلوي
واردن او تدك هرد لوكدن بر دلو صداكلور و محرف
او اولر چقان ايتيدنلر حيران و كريان اولور و اول قوشك هيري
بيك بل بيشان تمام بيك بل اولدق بونريله جور جوب جمع ايروي
ايجنه كروي قناديله يلباده كي صالوقن يا ذن الله تعالي
روزگار ندي انشريدن اولوب علوندر كه يا نر مش كولدن
عمرطه بيد اولوب بونرتدن صكره بر يا وري بيد اولوب
اولدخ بيك بيشا مينجه كند و كندويه اولمراغش اول ولايت
آني طوزاغ ايله طوقوب قنادارين ياد شاهلن تختكا سونور كه
بشكش جگر ايرمين و دخ كير لندره آتش بر غوب كروي يا نوب
ينه اولكي نكدر براق اولور مش **اما** شول قوشكه بونتنده
صومئ كورد و آرزو چوقلغن بيلور اول هده قوشيدن
اما شول قوشكه آدمي و صوصق نبي سرجه كبي قاچوب هوايه
بروان ايروي كيدر اول سيمرغ عنقا در و ايتدر كه
مغز بر كچه سادا بدن بر كنه اهلي ايله طام اوستند
يا تودكن سيمرغ عنقا كلوب وهوادن ايتوي اكيستين بيله
ووشكيله مثل ماهو قينا غنه اله هوايه آغمش حتى
فريا دلين جمله شهر خلق ايتيدوي غريوا ايلدر ايرني
اول شهر خلق جمع اولوب خنطله بيمره سكا يته وارديلر
اولدخ ال قالدر وب عنقانك هلاكنه و نسلنك انقراضته
دعا ايلدي اولدمن بر علوي بيد اولوب طاعنك قله سته
نازل اولوب عنقايي نوه نسيله يا قوب كول ايلدي
كذلك نسلي دخ قاچوب بحر محيط جزير سنه كچوب ايرني

اهل

خلق عالم آنکه شریفترین اولاد کذا فی حیوة الجنون **اما** شول
حیوانی که طوفان تو جود کنی به کبریا پس نسلمی وخی منقطع
اولدی اول بحری حیوانی که صوره عیش ابرو روی یا لوق
وسایر صوره اولان مخلوق کبی **اما** شول خاتون که یوکلو
اولدقده او بیخی ساعتد وضع حمل ایلدی اول عمران قزی مرید
رضی الله عنهاد که بکر قز ایکن حق تعالی جلت عظمته جبرائیل
علیه السلامه امر ایلدی مریمک المذنب طوقوب اغنیه او قوروی
اول نغمه دن فی الحال یوکلو اولوب او بیخی ساعتد حضرت عیسی
علیه السلامی طوغوردی **الایه** تو مریم امنت عمران الکی
احصنت فرجها ففتنایه من روحنا **اما** شول عضوکه انسا
قارنده سایر اعضادن اول بیدا اولور صایغ الیک شهادت
بر ما عید **اما** شول کمونک که انسانک تخمیدر اکا **عصوف**
در لر خردل دانه سندن کوچور کدر اول برده چورین قویوق
صوقومند اولور قیامتد آدمک جسمی ایزد بیدا اولور
اما شول حیوان که عورت کبی حیض کورر انلرا او جدر بری
سربلان **وبری** طوشان **وبری** یراسه و **اما** شول قبر که
صاحبی ایله بیله کزدی اول یونس علیه السلامی یوتان
یا لقدرد که در یاده علوی و سفلی کزوب محاب بحری سبس
ایتدوی **اما** شول جانسوز که جانلق طوغوردی **بریه** وه
برطاغدد صافی قیادور علانک شمالی طرفنده و **صالح**
پیغیرک دعاسیله اول طاغ یا ربوبی بچیدن بر بوک دوه چقدی
انادن طوغور کبی اولد وه تک ناشی بولوقه ایزدی اول قیا
شام بولنده در مکه به کتد کزنده خلق اول قیادور کجور
اکا اقراه ناسک ناقه قیاسی و برل آره بری او زینش
قولاجد وخیار تو جقد **اما** شول دشتی که ار کجدر
طوغدی اول **حقوا** انما مرد که امر حق ایله آدم علیه
السلامک صول ایگوستدن خلق اولندی **اما**

تولید

شول ایکی تحریک که بر آن ساکن اولمز لر انلرای ایگوستد **اما** شول ایکی
دوست که صوانغزل و بریزن ابرلق استه سر لر انلر جانله تندر
اما شول ایکی ضد لکه بریزن سوز لر اول موت ایله حیات در
اما مخلوق غایتد کوزلی انسان صوبیدر که انسانک کوزلنه
توق ایله طویلر غیر مخلوقاتک کوزلی کبی کقدر **اما** مخلوق قاتی
چر کبی و تور قوی باشسوز کوده و **اما** جمیع موجودات شیخ در
فی الجمه معدومات لاشی **اما** شول دورق جانلوقه **رحمه**
یا تمدیل انلر آدم و حواء و اسمعیل قوی و هابله قربا **اما**
شول یر که بر اولی اوج ساعت قدری کوش طوغدی من بعد وخی
طوقنر مریم یغیر مؤمنلر ایله قاجوب دریایه او غرابوب فرعون عسکر ایله
اردلرخه قطا راندقن موسی علیه السلام عصا ایله دریایه اوروقن
اوز ایکی صوقاق اولوب دریانک دینه کوش طوغدی و بالحنن
قوروقری موسی علیه السلام مؤمنلر ایله تمام کجدر صکر قورونک
عسکر دخی جمله سی تمام دریایه کبر کزین امر حق ایله دریایه
قاوشدی فرعونیلر جمله غرق اولد و **اما** عرین کلین
انبیایدیر **ابراهیم** و **اسمعیل** و **هود** و **لوط** و **صالح** و **شعیب**
و **محمد** المصطفی صلوات الله علیهم **اما** مریم ایله عیسی علیهما
السلام اداسند بیک پیغمبر کلری جمله سجدین خالص اولدینه ایلر که
دین اسلامدر **اما** شول بشر نسنه کبی که حق تعالی بد قدری ایله خلق
ایلدی **بری** جنت عدد **وبری** طوبی اعاجی **و آدم** نبی **و موسی**
الواحی و **نوحی** کور **اما** آدم علیه السلام طبر اغن هر نوعدن
النوب خلق ایلدی اگر جنس طوقدن خلق اولنه ایلری انسان عسفور
قوشی کبی بریزن بچلر ایلری زبیر آدمک کبی آق و کبی صارو و کبی اسیر
و کبی قره و **اما** روح آدمه کجوله کیردی ننه کیم کجوله چیتار
اما آدم ایله دنیا به بر بخدای باشی ایله دشتدی اول باشده بش
دانه جبه و ایددی آدم علیه السلام اگر کن اولد یوب برکت لندی
اول زماند بغدادیک هر جانه سی بشیوز یکری و **اما**

تولید

ادم دنیا به اوج پیرایه کلدی **امنا** حضرت آدم ولایت هندی سرزبیه
 دوشدی و حواله آن به دوشدی آخر یکویز پلدن صکر عرفات آن
 بولوشدی **امنا** شولک نسنه نکه که اوز ایکی قوسوی وارورنخی اسزل
 وادی تبه ده صوطلی ایلدیلر **موسی علیه السلام** الله تعالی انک امریله
 بر آدم باشی قدر طاشه عصا لاله اوردوقن اوز ایکی خیمه اقوب تمام
قاندیلر قال الله تعالی **فقلمنا اضرب بعصاک الحجر فاجرت منه اثنتی**
عشرة عینا بخا سرائل هر قندن کتسه آتی بیله کونور لر ایدی بر
 نوز قلمنن بیر قور لر ایدی اوز ایکی برون صوروان اولوب اوز ایکی
 قبیله که هر قبیله بر چیغه دن اولوب بر برینه معارضه ایتمز لر ایدی **امنا**
 شول اوغول که بابا ساین دوکه دوکه اصالح ایدر اول دمور دوکه اصلی
 طاشدر طاشی یونوب اصالحه کتورور **امنا** جتک ریاضی اولان
 شهر لر **مکه** و **مدینه** و بیت المقدس در **امنا** جنت شهر لر نیک
 بر ای ارم باغیدر **برسی** هندی منصوریه در **برسی** ارض
 ارمند **سکخاندور** و **برسی** و خی عراقن مدائن در **امنا** اطفال
 مشرکین قیامتدن فصل قضای چون حق تعالی جمیع مخلوقاتی جمع ایندکن
 اطفال مشرکینی و خی جمع ایدوب دبه که آتی نارسیدن ایکن اولن
 قوچو غز لر **اتاکن** و **اناکن** نخی بلدی لر ایدی حال **اجتهد** عذاب
چاکر لر **سزک** رتکز کیمدر انلر و خی دبه کرکه **اللهم انت ربنا وخالقنا**
وحدک لا شریک لک بزنی یونیکن وجوده کتورورک انا من بزنی
 طوع غرورقن عقلن یونعیدی که حق باطلدن فرق ایندیرک **وسکا**
 عبادت ایندیرک لکن بیومدن بزنی اولدورک هر نه ایدرسک
 فرمان سنکدر دبه لر **حق تعالی** جلالت قدرته بیوده که آلف
 عقلن ده وار **وقوت** کزده وار شدی من تر تکلف ایلسه
امر به اطاعت ایدر من انلر دبه کرکه **الھنا تبارکت**
وتعالت منک الامر و منا التسمع و الطاعة حق جل و علا حضورتی
 مالکه امر ایدوب جفتی یونلر یقین کتورور بیوده که یا اطفال مشرکین
 سوز کرده کتر جک ابسه کتر کتورور چیغه القاب ایدکن

انکه

انلر که سعادت سبقت ایتمز اوله که اگر عمری اوزون اولوب
 یشا بیدی اهل ایمان اولاجو ایدی **همان** کندولین جهمه اتان
 دوشدکلیری بر خالطال کستان اولور **وضوانه** امر ایله که
 یونلری جنته ایلمه لر **شولک** طفل که شقاوت سبقت ایتمز اوله
 جهمه دوشمکدن امتناع اینلر **وکیروکیروکیروکیرو** امری سز
 کیر مر سکر بز سز ای بوینکر **الحاق ایدر** ز دیوب جهمه کونر
 قال الله تعالی **الحقنا بهم ذریتهم** **کلک** امری بیک بر کونر
 راحت ایتمدن **عبدالله بن عباس رضی الله عنهما** بوسواللرک
 جوابی تمام ایدوب یا زوب **و محرابوب** بیک الله ویردی
 و بیکی ارسال ایلدی **بیک** و خی بوله روانه اولوب اول سواللرک
 جوابی **کتوروب** اولد خی محرابوب
 جمله علمانک حضوردن او قیدقن جمیعاً انلر حاضر اولنلر نپسند
 ایدوب **واویوب** باشلر نه قویوب **و کالی** تحسین و اقرن ایلیوب
 شاد و خندان اولوب **مکتوبی** قیصر کونر دیلر **مکتوب** قیصر
 کلرکه **مهرن** آجوب **مفضل** جواب بر صواب کوروی **و تحبیل**
 و تور اتک **کج** جوابه **موفق** بولورقن هزار استخسانلر ایدوب بر پیغمبرک
 خلیفه سنک بومر به **دقایقه** و **قرنی** و **مهرستی** و بود کلو حقایقه
 علم و قدرتی اوله **البتہ** پیغمبرنیک معجزات ظاهره و کرامات
 باهره سند تدر دیوب مسک و غیر ایله بر صبرک ایچنه صاروب
 بر جوهری صندوقک دروننک **نشان** ایلدی **زیرا** قیصر و مرن
 بوسواللری بیجه یلنر رحمت چاکوب عینی ایله تودات و **انجیل**
 انتخاب ایدوب کونر مشر ایدی **توکتا** بلری کور قینلر **بوسواللرک**
 جوابنه قدرتی اولما را اعتقاد ایدوب مسلمانلر **تجیلا** و **تربلا**
 کونر مشر ایدی **دین اسلام** حق دین ایش اعتقادین بیلوب

بتعظیم و تکریمی ایلدی
 تمت النسخ الشریف علیہ
 عثمان بن صابر و غیرہما
 ۲۲۲ و ۲۲۱

حرمی برون ز معصوم و بسیار فروز و دهد
 خود اسیر و کز او همه را ببرد و دهد
 حضرت معبود جمله موجوده طریق بهیود روزی قبله بحرته سید
 الاینبیا علیه و علی آله افضل الخایا ارباب عقول و الباب
 و من عند علم الکتاب دن ضمیر نیری تجارب روزگار ایله جلا پذیر
 اولان • عاقل و خیر کالبد در فی الظهور و البتدر فی الخور •
 روشن و معین و در که بر مقتضای حکمت و تائیه و مبتغای ارات
 بزاینه طوق تکلیف الا تاخیر و ترفیق ذمتنه تعلیق کردنه تعویق
 اولان • اجناس اشخاص الناس کلیتاً بالای نفسه مبتلا اولوب
 و محو نور • معصیتدن عصمت میسر و مقصود دکلدر •
 زیرا که نفسک مراتب سیر و سلوک جو قدر منازل طن و شکوکت
 حدی قدر • دایمه الاوقات مایله الشهوات و یشغال علیها
 الطاعات • نفس لیمه ناک اخلاق ذمیه سته نهایت اولمان
 معایب عظیمه سنه غایت بولنتر • عامه خلق عالم کافه نبی آدم
 بی شایبه اشتباه و رب • حی و حقوق منفصل و عیب اولوب همیشه
 ارتکاب جرم کران جرم ایله نفس عاصی الوده معاصی اولوب
 معصیتدن معصوم آدم اولوق غیر معلوم در **بید**
 حانی که بر عصیان بر آدم صفرزد • مارا دیگر چه زبید دعوی بیگانه
 بیکر که نفوس زوی خواص معالی المختصا من اوله که مصایب معایب
 نفسدن خلاص اوله زمان شاهد انان کی زبیر ز فرقه آدم
 قد و فرقه امم عزیز الوجود بلکه عمر موجود در **بید**
 دام سخت است بکربار شور و فضل خدای • و دن آدم نره صفر ز شیطان رحیم
 وقتا یکم انواع ذلات و عصیان اصناف تبصیرت و طغیان لازمه و
 انسان ایدو کی نیجه دلایل و حج غیر ذی عوج ایله معلوم ارباب علو
 اولیجق لا جرم سلوک راه طریق عیان • و سخن ارباب حقیقتی
 بیان ایلک دواعی شوق و ذوق اهل وجدان باعث طلب و طرب
 سائگان اولود • پس ارباب صلاحه اسباب فلاح ایله اسداد

و کلام

و ارشاد واسطه رضای خالق • و انطه دعا فی حال التواضع
 مقدم احقابق و دقایق فایق و رابق بعض علی و عظام صلوات
 کرام • و حم الله سلفهم و اتقی خالقهم • طلسم کنجینه اسرار و
 رفع برقع استار و قلوب نفوس لیمه ناک افعال ذمیه سی • و سوس
 المراج • معصیتک علاوه خصوصیتن ترغیب ساده دلان قابل
 و قسح صغیر هوشمندان مقبل بحون نیجه تصانیق عده و لطایف
 متعدده بی سلك تحریر کشیده قلمشاد در که • هر یک از این آیات حکمت
 نصایبری • حقیقتاً لب کباب کتاب ربی لا یایدن • مضمون معارف
 مشهوره عبارات و جیز و اشارات غریب ایله تعیین اوا مرون و نولهی
 الهی • و تبیین سنا هو و مالا هی ایدوب • بیان ظلمت ابا و جهالت
 سرگردان اولان کراهان دلیل راه اولوب حضرت شفا و قدن
 اوج سعاده مضیق معصیتدن طریق مقصود ایدوب سبب اولمشاد در

بیان تالیف شیخ روزبهان بقلی

تخصصا که فاضل ادب کامل لیدب • حاجت کار کداز جناب جبروت
 صاحب نامدار زین ملکوت • نظهر مقاصد عقلی مخیر مطالب ثقلی •
 حضرت شیخ روزبهان بقلی جعل الله فی الجنة مأواه و ملاه بالسنور
 منقلبه و مشواه که فی الحقیقه عرفانند • مهر و خشان معارف افشاندن
 کند روز و • مخرف و محرونا ولان لالی متلائی پند سوره مند خزینه
 لطایف ذمیه • رسایل فضائل و سائل لربک درخ عالی بر جیده ختم کمال
 مهر و جلال ایله مختوم و کسوم ایدو کی • کوشش ارباب هوش
 اولمشدن • فایده تعلیم و اقتداء اهل صلاح • و تقصیر اهداء ارباب
 فلاح بحون تالیف و تصنیف ایتدو کی رساله شیخ الار و لحدی
 نفس شوم و ذمیه عرض مرضنه شفا ی نافع ایدو کن عیب ان
 و داعی و در دینه • دواء و افع نیجه ایدو کن بیان ایدوب مخدعه
 ضمیر لیدیری چون در کتوب صدف با شرف بطورن ساحل
 محل ظهور • بیرون ایتدو کی نصیحه فیصیح بوا سار با وزه مرغوب شد

تقریر عرض منحص و تحریر دار و دوا

مثلا بجملة امراض واجبة الاضرار ضدن اول عيب الاورب نفس غافل اجناس
عوام الناس ايله استيناس اتمكه بالطبع ميايل اولوب شوروشغل ايله
روز وشب قرقه فسقه ايله مخالفتي **بیت** خوجاهه وچرخ ايله مخالفتي سبب
سرور دينا باعت حضور عقبی صانوب اهم تخماتی اقصای مرماقی استیقا
لذات بجهمی و حیوانی سبعی و شیطان بیلوب جلیس هر خبیث و خبیث
اولغله انا منی ضایع انا منی ضایع قلمقدر **بیت** همدردین تھی ویر زهوس
همه تاریک روی و شوم نفس **بیت** کله علی شاک هر کس بر اهو سرکه
دینای دنیای عیش و عشرت دلجوینه آفته اوله کلزار فانی شاک زندک
ولوبینه فریفته اوله **بیت** باده گهنه کیر و شیشه نو
دلوق و تسبیح کن بیاده کرو **بیت** دیود اینما فکری و زکری تحصیل غذا
و آب مالمونیا سخی کیمیل خورد و خواب اوله **بیت** کاه جرب و شیرین
اطعمه زکین تناول و تنقل ایروب **بیت** وقت طرب است سابق اخیر
درده قدح نشاط انکیر **بیت** یوقیدر حالتی محی صافک
قدح کندی به صوفی انصافک **بیت** دیوکا خمر بر غمان ترک تجرع **بیت** کاه کل
پرخازین تمتم اتمک استه به **بیت** آنک کچی کسته جاهل و نادان غافل
وسرگردان در که بالا اضطران **بیت** اخراول بزم صفا جز مک غایتی ندانته
نهایتی مالا هته ایریشوب **بیت** و نسیمی من مایه جدید **بیت** و عید شدیری ايله
خشک لب و دید تر اولوق نظر رابر و کن فکر و ذکر ایمن **بیت** اللهم اعظما
من الهوی و غمراه و اعصمنا من الجوی و جمراته **بیت**

علاج مرض سوء المزاج

پس دوا و سوء المزاج همچون داروخانه خمیدن علاج که سبب شفاء
جان علیل باعت اسقاء عطش و لغلیل اوله بود که مزاج کد
مصاحبت نادانی دنائت و نقصان بیلوب باده غفلت ايله سرخوش
و خواب کسالت ايله مدهوش اولوب **بیت** و سوق فسوق هر منافق
ناموافقه متابعدن فراغت قبلته **بیت** مطاعم دنیا زانامرضی و مطامع
ابتدالی مقضی ایدوکنه بیلنه اکمل و شریک مشارعی مسعود علقی مدمومه

و کرمی

ایدوکی معلوم اولته **بیت** کل ای دل جرب و غیرین ایله نفس اینین بتر بسله
ملک و غیر ذکر و تسبیحی غذا ايله سوزم اسله **بیت** د فو همیشه خدمت
علماء عالمین **بیت** ملازمت صلحاء کاملین دن متوالی خالی اولوب **بیت** شرفه
استفاضه مجلس فیض افاضه لر ايله مشرف اولوغوسی و راعی اولته **بیت**
بود که صدر نشینان بارگاه قبول **بیت** نظر کنند به بیچاره کان صف فعال
دایما فواید انقاس مبارکه علماء دین **بیت** و عواید ذوات متبرکه صلحاء اهل
یقین ايله سود مند و بهر مند و ثلثک شرایط و اهتمامند بحسب ما یقتضیه
المقام **بیت** اهتمام ایروب منتهای همت عالی نصمتی انتظام امور مهمات
متصور **بیت** و مدهای نیت صافی رویتی تدارک تلاقی مافات محصور
قیلوب علی الا اتصال اکتساب فضایل اعماله **بیت** واجتناب ذرایع
افعاله **بیت** سعی بلیغ بیدریغ قبلته **بیت** زیرا که هر که جوار عطار ده
بر مقدار ارام قبله لاید بوی دلجویندن فایده بر و بهر و با اولوب
و هر کیم که ایادی سعادت بناوی سی شاخ اقباله قرین اوله **بیت** نصر
سعادت و اجلا لدرن ماشاکه بی نصیب قاله **بیت**
مصاحب فضلا باش اگر شرف خواهی **بیت** که جوی بید بصحبت گرفت نجات
نفس نفیس انسان زیور دانش و عرفان ايله اراسته و مزین
اولماسه **بیت** و آینه ضمیر نقش پذیر صیقل توفیق و ایقان ايله
متور و روشن اولسه **بیت** نعوذ بالله تلامطم افواج هوا جتن نفسانی
و تعاقب افواج و ساوس شیطانیندن غریب دریای غوایت سر آمده
وادی حیرت اولور **بیت** هر کیم که عزیز اهل بر هیزک قالا اید فواید
پندلرینی **بیت** کردن جانانه بند **بیت** و کوش اذعانه بیوند این من بعد اسیر
فتراک فواید و گرفتار کمتد مضای بدن قوت تلور **بیت** کدی که هر وقت
و هر ساعت طلب همت و رجا و رحمت ایروب دیه بیاین که **بیت**
ایحیولایت سپهرینک کنشی **بیت** مجلس فریتک بیاله کنشی **بیت**
یودکم در دینه دو اسندن **بیت** مرض جانم شفا سندن **بیت**
کتموب حلقه کیمی با یکدب **بیت** فتح باب استرم جانا یکدب **بیت**
هیشه بوقضع و زاریدن **بیت** و بوقوه و بیداریدن خالی اولیه سپین

امید در که تحصیل سعادت داین . و تکمیل سیادت منزلیت میسر و مقدر اوله
بیت اندر کیم نور نفع اوله دلیلی . ندامت نارینه یا عمر قبتلی
 اللهم وفقنا لاكتساب مراضيك واجتنبنا معايبك
مرض دیگر عرض آخر مصراع
 جمله افات و الام خواص و عوامدن بری دلیلی نفع جاهل تحصیل مال
 و مناله مایل اولوب حریص بی حاصل اولمقدر **مصراع**
 چو فلسی که طلبکار کج قارونست . یعنی ارباب جاه و مناصب و مجالس
 اصحاب مال و قرابت موانستارنه . و طایفه تجارک و سایر مالدارک
 بضاعت مقارنترنه بازار روزگارده . جان و دلدن خیر از اولوب
 مفایح خزان دولت باهره . دست اقتدار لرینه ظن ایروب . مقالید
 مخازن غنرت فاجریدا اختیار لرینه ضاروب بلکه مضاجبت اصحاب
 دنیایی . و مناسبت اغنیای اغنیایی . سرمایه سعادت جا و واتی .
 و پیرایه رفعت دو حجابی بلوب عسدر هم و دینار و بند دنیای
 غدار اولمقدر هفتند نغمه و نواز ایله گویند ترانه بر داز اولوب **بیت**
 هر کیمه کیم غنا اوله حاصل . اولور اول آرزو سنه و اصل
 هر مراد اولسه آلتشور و بریشور . هر نیه کیم صور سه ال بریشور
 قولی ایله حال ایروب هر کاه شام و سحر کاه بو ترانه ایله رقص و دو تواره
 کیم مکدر . حیفا و دریغاکه بو حالت بو معاملت حسن تجارت
 و برح و بضاعت بلوب . سیم و زر محل خطر ایکن متاع عمیم
 الاستغناء عمر ضایع و تلف قیلنه و بهوده بر لر صرف اولنه **بیت**
 حیات نقدی جوتن کیسه سندن اوله تلف . نه اصحی الله کردون اولور اوله
 احوال غافل اولجه که تقدیر مال . صرف نفع مال بچورد نه **بیت**
 آه این عمر کراغما یه که در غفلت رفت . همچو نقدی که روان از کیفی دولت رفت
زیاده افساده
 قسما بقره الله الکریم و بقران القدریم . هر که امل مال مایل اولور
 مال از جرمانه قایل و ایل اولور **بیت** کل حریص در هر اوله غایتی هم در آنک
 مایل دینار اوله کیم صوکندن ناروی وار . پس بو بضاعت ایله بو تجارت

فکل زمان و چین . صوارض خسران مبین . و تعرض نقصان مبین .
 فبما رجحت تجارتم و ما کانوا مهتدین . حالتدن علی التوا لخالق
رباعی ای صاحب دلی کامل و بخت بلند . سعی تو برای مال دنیا تا چند
 فردا که در دو جان توازن بیرون . اعدایه آن مال بعشرت بخورند
 ای برادر یلجان براس . بو یازار روزگارده کراغما یه ترس مایه
 و بهترین پیرایه . اکتساب سعادت دینیه و دنیویه در . و اخذ از خیر
 حسنات صویبه و معنویه در . مجرد زر و زیور فریفته اولوب
 و دولت دنیویه یه سیفته اولوب خلاف عقل صحیحدر بلکه مقضای
 جهل صحیحدر . زیرا که زر و زیور بر متاع مستعار و در که هر کون
 فرسوده دست آخر در . دنیا بی بقا بر پیره زال غدار در که هجوابه
 شوهر دیگر در **دوایه نذکور عند الجمهور**
 بو مرض هالک از اله سنه سالک اولوب استینار کر کردر که دایما
 فقرا و صلوات خیرت و مال از غنای سعادت بلوب حکمتلرین غنیمت
 بیله لر . بو یار نقد خام کیمی کین کلام بودر که فرقه اهل خرقه دن
 هر مرد صاحب درک . القناعة کین یعنی خواستی مستعد عا سنجیه
 اغراض عالمدن اعراض . و اغراض جواهرن اغراض ایروب **بیت**
 کرم فلسیم و دست کجی از زر در دست . صندوق سینه ام زرد مغفرت
 دیو هر وقت و هر ساعت . معادن اعطاف نامتناهی . مخازن الطاف
 الهی دن . در یوز همتا استدعای عنایت امکانه نظر کیمیاتا ثیر لر
 وجود در هم و دینار . فلس به مقدار کیمی اعتبار اولوب کج غرلند
 کج قناعت ایله غنا وجودی وجود ایکن فنا بولش اوله . انک کیمی
 فارغ المال اولان . اهل حالدر هر زمان بلکه هر آن سلسله
 اقتدا متصل و مربوط . قاعدت اهدا سلسل و مضبوط قیلنه که
 مفتاح کنوز رحمت صحبت فقره الله . بصباح برور مغفرت قربت
 اولیا و الله اولوب . موجب افتتاح خزان هدایت ربانی مستلزم
 وحدان ذفاین عنایت بزوانی اولوب محقق و مقدر **رباعی**
 خواهی که میں وجود خود زر سازی . باید که بار یاب متعادر سازی

از علم و ادب چراغ خود روشن کن . تا خانه دل بآن مقود سازی
مضیبت دیگر غفلت آخر
 جمله عیب عظیم ریشین الیم و زبری و خنی صحبت نسوانه رعیت انکار
 و یا میلان غلمان غلبان ایتمکد بیت دلمه مایل خوبان می شود سنگست
 بری و خیطیله هر که آدمی نکست . دیولت وصالدن فرجات
 و نشاط اتصال ایله خندان اولوب . هر که تشوق وار و مندی ایله
 بساط نشاط عشرت او زره دامن کشیده اولوب . کاه تعطش
 نیاز مندی ایله . دست خوبان هوا پرستاندن شراب ذوق و معاشرت
 مشته اولمقدر بیت هر که کیم کوفتی بر ماه لقا ایله کجیر
 دون و کون عمری آنک ذوق و صفا ایله کجیر . او از سیه سر آغان
 ایتمکد . نصاب زنده کاندن دورا و لجه . سرمایه شادمانیدن
 و مهورا و ایلیا له زیرا که هر که کیم که عاشقی و باده نوشی بخاری اولور چشمه
 آب حیات تشنه می جام می خماری اولور خصوصاً
 دلمه بسته زنجیر زلف یاری نیست . بیس اهل نظر هیچش اعتباری نیست
 پس بر صحبت طالبان و لاندن غالی بود که احسن عیش و سرور عالم
 ازین نشاط و حضور بی آدم . کاه عذر اغزار زیبا و خسار غلام قیات
 قیام . و طوبی خرام مضاجتی اوله . و کاه حور اوزن حسنی . بریدن
 مستثنا . کثیره پاکیزه معاشرتی . و جوارى چون جوارى ماستر تی اوله
 جمال جمیلی قید تصلفدن آزاده . و چهره بر بهر سی کلکونه تکلفدن
 ساده اوله بیت بری شیوه ملک خو خور عشق . نزد و ایش و طاق و حلیه
 فونک کبی زیباروی و مسکین بوی محابیب دل فریبک مشاهده زیبا
 جمالی سرمایه حیات جا و دانی . و تمامشای خند و خالی مایه
 زنده کافی اولور و بر لب بیت قاضی و مفتی مدنی شیخ و صوتی هر که وار
 اهل حسنه هبا اولو ملوی قوی قریبند . فی الواقع جلالی مرایای
 قلوب مکرونی . مصقله مشعله مشاهده جمال بر کمال محبوبی ایله
 میسر و متصدق اولور بیت نشاط بخت بلند است و طالع میمون
 علی الصباح نظر بر جمال روز افزون . علی الخصوص کسی را که طبع موزون است
 . چگونه دوست ندارد شمایل موزون .

نصیحة فصیحة

نصیحة فصیحة

اکبریه بو حالندن و بو صاحبندن ظاهر استوف مرام و مامل
 ضروری مشتهیات و مسئول حصوله موصول اولور . فاما نظر دراک
 اهل ادراک ده بو حسن ظن محل خطر و ضرر اکبر در که دماغ زهد
 و صلاحی فساده . خرمین فون و فلاحتی باده و برر کما قال الله تعالی
 اقمن زین له سوء عملک فیراه حسناً
 خوابه درماتن فرجیت و گرفتار کلو . فاکجا بیتی بخوانست زقران و کلو
 حاشا و حاشا که دانا و جینا اولنلرک بهایم هایم کجی هوا وار زوسی
 مراد فرج و کلو می اولوب . بولذات آئی نیک و شهوات خانی نیک نوش تریشنه
 شول شهد شیرین ممکن کجی شکار کجی گرفتار اوله اللهم احفظنا
 من الهوی و عماراته و من الجوی و حیراته
 علامت مردان صادق القدم . که داده اند بری طلاق این زن زال
 هر که تعلب حواله دینادن عاقل اولور . بانوی دهرک زبوزن و بر نه مایل اولور
 پیرایه پیر زن دنیا یاه الدانوب . ارایش دار و قصور بی نشی صانوی
 مایل مال و زینت اسیر بند شهوت اولنلرک دامن مقصوده المری ابریه
 و جامه خواب اشراعتی و تشنه دل کجی کوریمه
 بغفلت میگذاری زینر کانی . دروغا کجین عاقل جمانی
 بله و بلر بوجمانی دار عشرت صاندیلر . بو بهی لزی فی عالم لذت صاندیلر
 دولت سرمدون و عمر بردن کوز بویب . ایشو فانی دولت باقی معاد صاندیلر
بیان مذمت نسوان
 خضر صاطیفه نسوان که جیایل شیطاندن هر بری برده و بر کید
 و بر حیلله در که فون فسوقه ماهر لرور . تبلیغ دره در سن
 ابلیسسه قادر لرور چیست و جالاک ککن کوزون سر به می
 ابرودن و همه بی او زبر . ان کیده من عظیم باندن اعلی اکبر
 تجملات کج لری تجملات و تجارینه دکمر بیت من زبیرم سلامت زینان
 کر تو دیدی سلام من برسان . اندرک کیسوی مشکین بویلر زینت
 رایشه و قاطلبی محض خطا ایکن بعض مرد عاقل مکر لرین ز اهل
 اولوب جان و دلدن آنلن مایل اولوب . اول عجزه دهر کجی عدوان
 و پیر زن دنیا کجی شکانه اولور دمنده و مستندی بند زلفته

کرفار و فاواک غمته سنه دلفکار ایروب • شمع رنخک هرکجه یاریار
ینار پروانه سی • وسنبل صابجک کوم کوک دیوانه سی اولوق یون هرکجه
اوجاغند • بوکچی چوکنن قایندر • مکر و فسوق ایله آرینی برماغت
اویناد • بر مرتبه به ایریشورکه عقد لساندن سوسن ده زیان کبی قبل
وقال اینجک حالی قالم • بلکه قطعاً نطقه بحالی اولمز • کل دیرسه کلود
طور دیرسه طودن هر نه سوسنسه امر آنک اولوز • قال سینه الاقام
علیه افضل الصلوة والسلام • لا یعلم شئ منکم الا الله • صدق رسول الله
سقا این هرکه ویردی دست زنه • اولمز اول مرد قابل اصلاح
زن آکا حاکم اوله اول محکوم • اولمز اول کسمه عاقبت افلاح
بانور یقین مکشوف دیدن جهان بین درکه • مرکب ایام و اعمال و آنس
و وخت و یار • و اغیار دن چون یاد زود گذار • عجب خواب نایا یادار
حقیقتاً دنیا زندان عارفاندر • تعلق بجز زندان بند راه جز آنرا ندان
اکریچه دنیا مزعنه طایماندر • لکن مزله عارفاندر بونید چوین
ارذوی خلاصک کلیدتی صدق و خلاصند **بیت عربی**
راحتی یا الخوی فی خلوتی • و بالایی کله ز عشقی
کلمه عشرت قومک مدمه • کاشف حال و ابرو عورتی
بس ای مرد عاقل • عاقبت اموردن بچوق غافل اوله سین نیچه به دکی
گاه مرتب نهای گاه مشغول ملامی اولوب هر زمان بلکه هر آن
اتباع اتباع شیطانند محذ و ساعی و مقدم و داعی اولاسین **بیت**
شور شهوت نایکی انکختن • آب روی خود شهوت ریختن
شهوت و حرص آوردن نفس بلید • چون ز تو راحت بدو یکدم رسید
انکاب کما هرن عدم اجتناب عندا لرتب سوء ادب اندو کین
بلیوب • ولا تتبع الهوی فیضک • حال تندن خوف و خشیت
و مطاعت هوا و طبیعتدن فراغت تیموب • اصرار چرک اصرار تن
غفلت ایروب دخی • من اراد البخات فعليه ترك الشهوات
ایله عامل و آمل اولماق غایت بدیع و بعید و خلاف رای سدید **بیت**
چون نقد عمری صرف ایندک هواده • حسابک نولیسر روز جزاده •
بالجمله موارد مرادته مشارع لذاته خلاف شرع شروع عقلا و تفکار انورد

کاجوم

لا حرم افعال ناستوده دن ذخیره بدنامی اعمال ناز و دوده دن
نیجه ناکامی حصوله موصول اولوز **بیت**
بغفلت میگذاری زندگانی • دو یغاکر چینی غافل بهمانی
بس نفس نشیم جزوی لذتدن عظیم مزلتنه دوش • خصوصاً که
فسق و فجورده و شر و شوره اصرارده اولان زمره فجار
ما صدق • اولتک اصحاب النار • اولوق محققدر **بیت**
ای دست بدان مرتبه و پیاپی خود بریا و من عمر کرا نایه خود
خواری که شوی اهل سعادت چو • بر جیفه دنیا سفکن پیاپی خود
نسال الله عز وجل العصمة من الذل والمعونة علی سدر الجلال والتوفیق
لا حسن القول • و امین العمل **بیت سوره مناد**
ما حصل کلام خلاصه مرام بود که اگر کوش هر شی بند بس
دانا دل قیر هوشه طرتمک • دیدن انتباهی فویای قویوق ایله
مجال قیلودین • آینه خاطر جلالی معانیسی ایله مصیقل برودین
فاما اخلاق ذمته عظمه دن نفسی تطهیر و پاک • وسایر
اخبارت و احداث دن قلبی تنضیف و تاینک قلبیوب
دخی علی الاتصال ذی الا یام و الکیان • تسویلات نفس امار
تلویهات قوی مکان سبب ایله عمر عزیزکی لذات نفسانه
دون کاری هوا و هو سیدک • کچن سگات ساکن ظلمت ایدانه
نسیم عنایت الهی و بددقته هدیات نامتناهی ایر تیموب
ظلمت امار وادی ضلالتدن روشنائی صحرای مالکمه حقوق بشیرتی تصور
بیت ای مرغ دلت کشته مقید به نفس • کامل نشوی تا نکستی ترک هوس
کز هستی خورشیدن حجاب نشود • دایم نظرت بذات حق باشد پس
یعنی نفوس انسانی نفوس سیولاندن تزکیه بولوب قلوب آدمی
عوانقجه ایندن تصفیه بولینجه • بالجمله چشم بصیرت کشاده
لوح فطرت صورت کز تدرن ساده اولینجه • دوجه تجلیه
سره تجلیه کلر تجلیه بعد الصلیه اولوز دیمش **بیت**

تا تو از هستی خود خود را نکود انجیرا . هودج جان چون تھی در بارگاه کبریا
 الهی الهی خالصنا عن الاشغال بالمال الهی . و از ناخفای تو الاشیا کما هی
رباعی ای یک نظرت طیب بیمارها . ما بیم گرفتار گرفتارها
 دشوار مرا بفضل اسان کردات . ای فضل تو اسان کن دشوارها
 بحمد الله خالق العباده که . آینه اعتقاد من . زنگار انکار دن مجلی در
 و مشارب و فائز کدورات نفاقدن مصفی در . ما مولد که من بود
 کلام زمره فضول . سمع قول الله اصعد ذنجدول اولوب فعلی
 قول من موافق کرد از منی گفتار من مطابق ایدوی . ای خدای
 هطاب باش و خطا پوش . هر نسته که سبب زیانمزدن . زیانمزدن اتی
 خاموش ای بدر . و هر نسته که باعث ذل من در دلمه فراموش ای بدر
بیت خاطر من از لطف خود ایادکن . کرد نماز بند عم از ادکن
 خدایا بنده نواز کار سازا . نقوش من خرق هوا و هوای . و میل
 صورت صحبت هر کسی و التفات احادیث هر خشی بوکناه کار پریشان
 روزگار . مجمع عیوب منیع ذنوب قولر کل خاطر فائز ترن چقار
 سودای چغاندن فارغ المال . و غوغای کون و مکاندن اسوده حال
 اولوب کوشه نشینان خانه حمول . و فراغت کنینان کاشانه افول
 اولان عزیز و اهل رهبر زهر مننه اباطیل خانه غرور دن فرخوات کاشانه
 سرور دن یعنی تسولات نفس امار دن . و تمویهات قوای مکاره دن قور دن
 اعراض دنیا دن اعراض و اعراض اولی و آخری انما من نصیب ایله تا که
 تزکیه نفس خاسره سببی ایله . و تصفیة قلب و خاطر ایله حجاب
 غفلت عین بصیرت دن مرتفع و مندفع اولوب چمن حقایق اشیا
 حجاب نقاب ستر و خفا دن . هر زمان نمایان اوله که نشانه طلوع
 اقباب سعادت و دلیل دنیا و آخرت در **بیت**
 وقت است دلم را که بسامان کردد . کار در یاد و از کرده بشیمان کرده
 عشق باری و هوین نوبت خود داشت کمون . وقت است که دل با سر ایمان کردد
 ادما از سر صورت متساوی صفت اند . متفاوت همه از طاعت و عصیان کردد

ن
و
ا

تم

بناک لگردد که . ذبح الحجه ناک طقوز کوی عرفه در . اول کون
 تکبیر و ارد در . و اورد و طویق سنتدن . لکن قربان ایتک دکلدن .
 او پنج کوی عید در . عید کوی و اندر صکر ایکی کون دخی بواج
 کون نحر کون لر در . بوندده قربان وار و تکبیر وار . اورد و بوقدن
 وارن او پنج کون تکبیر وار قربان وار اورد و بوقدن . عید دن
 صکر کوی او پنج کون . تشریق ویرل . پس او پنج کون نحر اولوب . او پنج کون
 تشریق اولوب . اما بوالی کون و وقت کون ایله تمام اولوب . زیرا که
 ذی آنجه ناک او پنج کوی عید در نحر کون لر ندر تشریق دن دکلدن
 وارن او پنج کوی تشریق دن در نحر دن دکلدن . اما اون برنجی
 وارن ایکی کون لر هم نحر دن و هم تشریق دن . و نمشکه تکبیر
 تشریق ابتدا سنده و انتها سنده . صحابه ارا سنده اخلافا وار
 بجا صحابه ذی امیر المؤمنین عمر . و امام علی و عبدالله ابن مسعود .
 رضوان الله علیهم اجمعین . متفقند در کرکه تکبیر ابتدا سی
 عرفه کوی ابرته نمازی فرضی سالانک عقبه در . اما ختمند مختلفند
 عبدالله ابن مسعود رضی الله عنده قولیجه . سکن وقت نماز تکبیر ایر و ختم
 ایر بوقول امام اعظم طومشدن . و امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه
 قولیجه . بکر و او پنج نمازده تکبیر ایر و ختم ایر . بوقول امام ابن
 طومشدر . و ترغیب فتوی دخی اندرک قولته در و نمش
 و عایشه صدیقہ دن رضی الله عنها . روایت کلشد که . بکر و ایکی
 نمازده تکبیر ایر و ختم ایر . و بعض روایت بو امیر المؤمنین عمر
 قولی در و نمش . و در نمشکه صحابه ناک یکتاری ابن عباس و ابن عمر
 وزیر بن ثابت رضی الله عنهم اجمعین . متفقند در کرکه بیرام کوی ایله
 نمازی فرضتک عقبه تکبیر ایر لکن ختمند مختلف و در .
 عبدالله ابن عباس قولیجه اون بش نمازده تکبیر ایر و ختم ایر
 و عبدالله ابن عمر قولیجه . اون آلتی نمازده تکبیر ایر و ختم ایر .
 وزیر بن ثابت قولیجه اون بری نمازده تکبیر ایر و ختم ایر .
 امام ابو یوسف ایله امام محمد قولیجه غان و لعیان ولانہ تکبیر تشریق واجب

اما امام اعظم قولنج شهر كرك و جماعت كرك تا كه تكبير تشریف
واجب اوله قال علیه السلام لا جمعة ولا تشریق الا فی مصر جامع
دغشكه فرضه عقینجه كرك تا فله عقینجه ایتیه بیرام غازی عقینجه
تكبير بدعتن اگر جمعه غازی تشریق كویلدینه كلسه عقینجه تكبير
م ایتینجه كناهكار اولودم

فصل فی التراويح

تراویح سنه مؤکمه در طومق همدار ترك اتمك ضلالتدر نماز تراویح
شروع فعل رسول ایله واجام صحابه ایله رافضیك خلافتیه
دغشكه اول كشتك كه اوزینه نماز فرضدر آنك اوزینه تراویح وارود
اما اولقد فرق واردر كه فرض ترك اولنسه قضا اولغدر تراویح قضا
اولغدر لكن ترك این كناهكار اولور دغشكه امام مالك قاتنه
تراویح فرق ركعتد بردوان او نور التي ركعتد اما نیزم امام لغر
ایله امام شافعی قاتنه یكركی ركعتد و قرآن دخی علمانك
اخلاقاری واردر امیرالمؤمنین عمر رضی الله عنه دیشكه هر ركعتد
او تویات اوقیه تا كه اوز كجه ده بر خم اولوب رمضان ای تمام اولنج
او ختم اوله ظاهرویت اولدكه هر ركعتد اوز آیت اوقیه تر
تا كه رمضان ای تمام اولنج بر خم عام اوله و مشایخ بخاری تراویح
ختم قرآن لازمد اگر ختم اولنسه درست اولماد دیرلر اما
مشایخ سمرقند لازم طومق كرك بلكه مستجد دیرلر و تراویح قلمق
سنت اولدكه هر ایكی ركعتد بر سلام ویرن و ایكی سلام اول
قند و غی و ورت ركعت نماز مقدار یقعد ایروب تسبیح این اذن
قالقوب بو ترتیب اوزن تمام این دغشكه تراویح قیلودن جماعت
شك ایتسه كه سلام طومق اولدی اوزنی فوك معتبر امام قیلیدر
اما امام دخی شك ایتسه ایكی ركعت دخی قلالر باشقه باشقه
بعض مشایخ دیشكه تراویح ختمه قیلین الهكم التكاثر دن باشلیه
هر اولكی ركعتد بر قاعده بر سوره اوقیه ایكی ركعتد دخی
تبت ایله اخلاص اوقیه قل هو الله احد بتله اوقیجی اوز سلام اولور

و بعض مشایخ اهر تردن باشلیوب هر ركعتد بر سوره اوقیه
تمام اولنج سلام بش نماز اولور بینه الم تردن باشلیه
قرآن آخر اولنج نماز دخی تمام اولور دغشكه تراویح تطوعه
یا سنته یا مطلق نماز یا تراویح هر فقینه نیت اولنورسه
درستدر اما زاهد فخر تراویح قیلان ورد و كل نعتلر
شكرانه اشلدوكم كناهكار كفارت بندن قبول ایله دیونیت
ایتسه فرض قیلنر ثوابن بوله دیش ترغینه محیط دن نقل
اولنشه قال النبي علیه السلام فرض علیكم صیامه و سن
لكم قیامه بو حریث اشارتدكه تراویح سنت الهی در یعنی
موضوع الهی در محیطده دغشكه ایكی ركعتد اراسنه بر تراویح
مقداری اولور مق مستجدد امام ابو حنیفه ایله اهل حنبلر
قاتنه تراویح ایله و تراویح دخی اوله در اما اهل مكه هر ایكی
تراویح اراسنه كجه حی طواف ایردن اهل مدینه و ورت ركعت
غاز قیلورلر اما غیری شهر لره اهله خیابار وار دیرلر دیرسه
تسبیح ایردر دیرسه تهلیل ایردر دیرلر ساكت اولار
لكن ایكی تراویح اراسنه نماز قلمق اختلاف وار بعضلر كراهت
وار بعضلر یقعدن دیشلر اما تراویح سنت اولدكه هر ایكی
سلامه اولور و تسبیح این ل تراویح اخرینه دك اصح بودر
قوی دخی بوكه دن خلاصه ده دغشكه اگر بعض كسه لجماعت
اولوب اوده قلسه لربن مشایخك لخالافی وار و صحیح اولدكه
او جماعتك فضل برور مسجد جماعتك ایكی در و جماعتی ترك
ایروب تراویح اوده قلمق صحیح اولدكه تراویح جماعت ایله
مسجدده قلمق سنتدر سنت كفایه دن اگر اهل مسجد جمله سی
ترك ایتسلر تا رك سنت اولوب كناهكار اولورلر اما بعض جماعت
اولوب مسجدده قلسه ل اوده تنها قیلان ایكی فضیلت ترك ایتش اولور
لكن كناهكار اولنر زیرا كه تراویح سنتدر انی اقامت ایتش اولور
اما اختیار ایله هر كجه بویله ایتك مكر و هدر دیشلر

برای تحت نشین خلافت

ثقات و درواتد مریدد که مالک آل ساسان نجه زمان سر بر
سعادت مصر شاهیده تحت عالی بخت یادشاهیده کز وفق دولت
بیزوال ایله • بمن عظمت و حشمت و اجلاک ایله **بیت**
تخری و سعادت بمن طالع بخت • لغز دولت و شوکت بقدر افتخار بخت
غالی الاستمرار قرار ایروب • دایم بخت بر عالم عدالت و انصاف •
و تسدید مراسم خود و اعتسافه • بذل حل تمام و صرف کل اهتمام ایروب
احیای آیین رعیت بروری ده • خاصیت دم عیسوی • واجری
قوانین عدالت کستری ده • بدبضای موسوی کوی ستروی • هیسته
مظلومان ستم دیدنک • ناوک فریاد و اینتندت خنده و مله بوق
مخت کشید لک خندان آه حزینندون مخرده اولر قلمی سیدن
صقل صدای ناموس و نامری فلک نه طاق فیروز فامره کزده
اولوب اطراف مشرقینه نافضیه الصور و الاحکام • و اختاف
خافینه منصوریه الالویه و الاعلام اولمشلیری • لکن بعض
عمال و مبایشین اعمال مخلقه تعدسندت انما ضرترین • وظلمه
تصددن عدم اعراضترین • بالجملة کثرت میناق تقلید
مالا بطا قابله افراد اجناد و سایر عباد کثرة الا عدل حقدن
جاده انصافین انصافین اولر قلمی لکون اولخرشید مشارق
جهان بیلرک • شترادق بختیار لک زمان قیلید • ممدت بسیرده
افتاب جاه و جلال لری کسوف زواله اتصال بولوب • باصیه
احوال لریه رقم اختلال چکلوب • صوت اقبال دولتری
ادبار رجعتی تبدل • سعودت طالع لری نخوسته تحول ایروب
انواع ملالت و بریشانی • اصناف تجیر و سرگردانی حاصل و متواصل
اولتین بدنام عرصه انام اولیلر **وصف خواجه بنز و جمهر**
اول زمانده فرید عسرو و صید دهر خواجه بنز و جمهر اهل علم
اعصاب • افضل فضلاء و ادوار ایروب • حقیقتا بحر خوار علوم و کالات
حر بحار معارف و تحقیقات اولتین • خصایل محمود انشمال ایله
از باب فضایل ایچده سامع مذکور بجماع اولمشلیری **بیت**

حاجت

حاجت که خلق آستانی • مفتاح دعا ایدی زبانی • مولانا ای
موی الیهک نالایمذ غم نیندن زکا و فطنت ایله شهرت بولش بعض
فریفته محاسن حکایت سبتقه لطایف و وایت اولان اصحاب و جنابی
نان و نیاز ایله منالایه کشف دانا ایروب کلک زبانه صفحه بیانه
چاکوب دیدیلرکه **بیت** • نیم زدست قویا بیسته دو کهندا و اوت
براه تو بر تسلیم بر زمین عبادت • ای قطب فلک علم و کمال وای
شمرن دایر • فضل و افضال که وای زدیگ مفتاح نفاق مراب
سلوک • فکر مینیک مصباح ظلام اوهام تشکر کدر **بیت**
چون تویی نیست در زمانه ما • هر که گوید که هست کوی ما
بین الی مالی و المالی • نقاد حقایق کتون و رموز و اشارات
تکشاف و قایق و غوامض تا ویلات ذات نیکو صفا تکزور •
بر صورت مرام که کلک خیال لوح اندیشه باله تصویر ایرد اجمل
طریق و اعمل تسبیح ایله ایینه حصول حاصل اولسی • و سهام
هر مهم هدف و صولت نامه واصل اولسی سزک ارشاد هدایت
مقباد کزله موجود و شهر یاد بورد • حال با بحار و ان خیرت شریفک
مشاوران خلوت مینیک از روی خاطر فائز لری بودرکه •
مرا عین ساسا اینانک و ملوک یکانک بجه زمان زمان فرمان
دهی دست کفایت و سیاستلر • و کلاه سری و سروری
تا وک اقبال و جلاستلرین ایکن • کفکر بیان رفیع الشان
سلطنتلری بیست • و ایوان منبع الارکان دارالخلافتلری
شکست بولد و عه • سبب باعث ظاهر نه حادث اولمشدردی
خطاب ایروب طلب خواب تبدیل **جواب حکمت استیجاب**
بیر خواب مستطاب حکم حاذق و ناطق صادق بود جمله اولرکه
من استعان علی اکابر اعماله با صانع عماله فقد ضیع العمل
و اوقع الخلل یعنی مناصب مناسب و بر لیب تقدم انزال
تفوق اذالدن اعیان و اهالی مضطرب الحال ارکان موالی
مضطرب اقبال اولودر لاجرم اصالح احوال ایلا دن اهمال

الخراج اموال عباد و امهال اولفق لازم كلون محض كلام مفصل بود كه
 الطمع الزلل و يتطرق الخلل **بيت** مال كسان چند ستانی بزور
 فارغی از مردن فردای كور بالجمله تغلبا و ذالذن قلب لحوك
 حاصل اولور الفواح امواج غرقم غمصادم . مهام اوهام غوم قراكم
 اولفله خلق عالمه نقرت طاری . و بنی آدمه و خصت ساری اولوب
 هر چند نصیحه فصیحه اولتوردی **الاعجاب آفة الالباب** .
 قضیه سندن غافل و ذاهل اولوب بنده سود مند حكیم ايله
 فایز مند اولور دی . عاقبت سوء المزاج مخالفت داروی
 موغظت ايله علاج بدین . و سخت کبر اولما مبین بساط نشاط
 انبساطی دوریلوب . بنیان زین کابیری بقیلوب خراب
 و چشمه جاودانیری سراب اولوب خورشید و ولتری افق ضریف
 نکتان مختفی و شعله منع شوکتری تند باد محنت ايله منطقی اولوب
 دیو سودی **بيت** با چنین دانش نیاید کار عالم سرسری
 وین چنین کس در جهان هرگز نیاید برتری . پس هر صاحب
 ضایب رایه و اجیدر که موارد هر امورده مصادر محدودک
 ضرر نزن دایما حذر اورد اوله تا گردن کردن و وقت
 جنبش ستان چرخ بوقلمون . اخر مرامه معایر دایر . گو کب
 کامه مخالف سایر اولیه **بيت** هر کس که نصیحت ز غزیزان نکند گوش
 بسیار بجاید سرگشتندامت . صورتی مانند کمالان عاقل
 بختور خسیس همتان جاهله و هوایرستان غافله معظیات
 اعمالی و شرایف اشغالی تفویض ایلک همان ایوان دین و درونک
 عادی هدم و ارکان عمر و سعادتک بنیادنی قلم و همایکلدر
 حقیقت حال بونک کبی افعال اشتغال بموجب دیوبک **بيت**
 امال مستلزم اختلالک میانی جاه و جلادرن . فعود باشت
 من عرض هذا الحاکم

۱۰۰
 ای قباکی کامکاری راست بر بالای تست تاج دولت و افروز از کوه کجاست
 هدیه جلوه تحفه که شایسته غل و خوش سوعه و وریادن عربیه در
 تحفه محفل علیه قلندر قرن صکر ضمیر میر بوشندان اولیه که محبت
 خالص الطوبه و صادق الینه جانبنده اول محیط لطف و ترف
 انواع هدایا تحت ارسال و ایصال اتمکین شرف و صولی و حالت
 حصولی سبب طرار کسوت و دنواری و باعت زیور خلعت سرفرازی
 اولوب اول ساعت محبتی منته چندان فرحت و بهجت مستولی
 و سرایت ایتدی که تغییر و تقریری خامه سیاه جامه و مشکین
 عامه تک نهایت کجاست ایله کسوف عبارت و استعاره کبریا
 میسر و تصور و کلدر شکر و سپاس جوست نه خد زبانه
 اندان عطاش برون از بیان ماست نصرت و اهد العطا یا
 و معطی الهدایان جل و علا استدعا اولتورده تا که خیاط
 قدرت اذنی بفرات صانع لم یزنی کربان کریمه اطلس
 سپهری تکمه ذر **بيت** بیکر مصر ایله مطلق و محلی قله
 اول ذات ستودیه هاتک تا و وفود کسوف وجودی طراز اعزاز ایله
 مضرز و معزز اولوب همیشه لباس سلامت و کامرانی
 و خلعت جلالت و جاوداتی قدر و بلید و قوامت
 یا استقامت ذات از جمنده راست پیوند اولوب دایما
 قباکی بقای ابری و حبه عطایای سهری ایله ابدالا بیان
 مستدام یاد بریب العباد لباس وضع که خیاط الطیف **بيت**
 جوشد تمام همین برقد توامد راست لازال امتداد الدهر ذیبالا لقباء
 بقاء و عمر و مباح السعادة طراز الحلة اعزاز و قدره
 خندن ادعیه کز اهره خلعت فاخره کلمات زلفن ایله جلوی کس
 اولوب و صفحه لوحه قرطاس لباس عباسی اساس برله زیور قیلوب
 تحیات یسبات نافه نازک البحر مسکن ختن کبی ضرور حروفه ملغوف
 و کسوف عباره ایله ملغوف اولدر دن صکر انخاف ضمیر مجلس رفیع الکخاف
 قلمون ضمیر مشرقی توفی که همیشه مکه صوب مکتبی و طریق سدان

مستلزم

عرض داعی محبت داعی بود که جرح گردون نقش بوقلمون اظهار اینک بکون
 قیامی طلسمهای رنگ اطرافه سنجاف کلاکتی نمایی و ناردن
 مسکی استارای روی اجناس لباس مانند کوستر دکن سنجاب سحابی
 بردوش و ظلمت و بجزوردن زاغ و شمشیر پیش اولدی قطیفه لطیفه
 نانه ظاهر اللطافه طریق کیسای به ذاهب مذهب فراید راغب اولدی
 خدا بفضل ترا خلعت کرم بکاد
 که استین بقایش مدام محکم بیاد

صورت مکتوب

ای که هر ساعت چو به منزل منزل میروی کبر روی از چشم ما اتماکه از دل
 بعد از طی مراحل مدحت و پس از پیوندی منازل محمدت آنها و محبت و محنت
 اولدر که اتفاق فراق صوری ضروری اولوب سفر غمزه سیر
 نیتنه قدم همتی و کاب عنیمه وضع ایستد و ککن کوترن بروی ستر
 در وطن و خلوت در لجن برن. یار ایلک یار کران شوق بی کران
 دل و جان ناتوان لریمه بر طریقه طاری و ساری اولمشد و که
 پای سبک و خامه فضای بیضای نامه ده قطع منازل و طی
 مراحل ایتک مینس و منصور و کلدن. پس جواد تین کام زیان که
 مضار بیاندن تکاپوی عرصه تقریرده قاصر و خاصر اولغین
 از جای عنان و برلدی بیت کور قلم از الم مار تم شرح دهد
 جای آنست خونبار شود چشم قلم. فاما هر خط و هر لحظه با تضرع
 و زاری روی نیاز و افتقاری حضرت خرابه طویب دست
 دعای صوب سماه ایچوب بیت الهی روز و شب بیوسته در حفظ خدای
 خدا باشند که در تعجب هر کجا باشی. دیو علی الا اتصال دعای
 خیر اشتغالن ملاحظه اولنه. حضرت خرابه طویب و علا دن رجاء
 اولنور که هر چه برده برده توفیق ربانی رفیق و رهبر عنایت بر دانی
 مرشد طریق اولوب بی محاب سر برده تعویق فتور افتراق سرور
 تلاقه مبدل و محول اوله بیت مرکب روز و شبی گذشت برین تا که من
 هنر ایشان نکردم کار ربانی از دعاهای نامسماع مجامع احب

و اولدی

۱۰۶
 و او ذایه خبر غیر از این شد که مو ایک عساکر های یون و کابیک
 عنان عنایت قراباری فلان نام محله و صولری متواتر اولغین حضرت
 خالق الامام و واهب المرامق رجاء دل مستهام خواص و علوم
 بود که دوسفر فرخنده اثرک ابتدای مبارک و میمون استهاسی
 انواع فتح و نصرت مقرر و اولوب اعدای دین و دولت دایم از لکن
 و کج محنتن مقهور و محسود اوله مسرور که سهم این مایه ملک
 نشانه قبوله موصول اوله مبشر بشارت فتح و نصرت و بخت اشارت
 قر و شوکت ایله قلب اهل ایمان مسرور و شادان اولوق عن فریب
 نصیب اوله و فرزند کزین دلپسند قره العین مردم بی مانند
 محض لطف الله الصمد پسر دولت افسر شاه محسن ابدالله بال عمل لستمد
 فیض فضل خدای فراید شود قریب های دایه شود
 بحر الله تعالی اول قلب باک و بیکرتا بناک شمال محنت و تمام عاقبت
 اولوب عالمیا آنا جقا و اجق ایندک کونن کونه اولدی کرا غایه
 یاره یا به ترقی و بهایه این مکن در بچوان فصیح اللسان ملیح البیان
 خوش الحان اولمشد که تغییر و فقر را و نثر با و ایلک هر زمان
 رجاسی و دعاسی بود که منقاد که کونن بر تو جمالک ایله
 مشرف اوله و دولت و صالک ایله قراری بود هر زانه ندرین
 سنی استر سنی ایچی چیمانده

و عن داری و بران و عن شدم مستظهر وقت آنست که بان و عن و فافرای
 رعایت فقط و عد و بهمان محافظت صدق و موافق و ایمان
 ذمت عالی نیت از باب محبتهم اهم و الزم ایدو کی اگر معلوم
 از باب علوم در کتب مجرد تذکیر لیکن رفعت محبت بحر اولدی
 همیشه صد و معالی زیار کاه مراد
 بزارت عالی صدور زمان مصدر یاد
 بانیتی و آله الامجاد

رساله انابت نوعی برای مقاله توبت

سرمداه ملک عدمدن بکرتیلوب • کلک جهان سرینه قوتدق مسافر •
بولدن کلور ضعیف و غیر مویز سکشته ک • معذورت جنایکه خردن قاصر •

مناجات

الهی وطن اصلیدن سفر ایروب • کسب و کمال ایچون بودیاره کدرایتدم
شمدی نه کالم وارنه مالم صلته و رحم لازم کلسه نیجه اولور حال • بر سوخته
نار حجت بی علم و بی معرفت توکم تحصیل علم ایروب فایق اولدم جاهله نصیب
اولخه لایق اولدم • فضل و دانشم قبل ایله قالنه ماضی حلوم اولدی
نه حال یارودیارمه وارغه یوزم یوق • نه ارمغان کتوردک دیسه لر
سوزم یوق مکرین لقی تحفه ایروم نامراد لغی هدیه ایلم • الهی هنوز دیر
جانه یقین حاصل اولدی • صحاب دله مهر معرفت طوعوب ظلمات اوهام
زایل اولدی • مرغ و افضای هواده جنابین سوز فوائده طایر •
و صعود و نزول مابینتک نتیجی و درایر بیت فوادی و افوادی و افوادی
فوادی هایم فخر کل وادی • و عند لیب ناطقه نفس یقین نت
کلتن نتیجی اصلیه متشرق و اشیات اولیسنه عاشق اتمایجت
نیات شهرانه مایل • و حجت لذایت نفسا نیله پایسته و غافل بیت
طوطی قید نفس کلر میدی فیدا اولسه • بون نیلردک هوای نفسی با بند اولسه
بو آشفته صغری حیرت • و افتاده طریق ضلالت مقتضای نفس شوم ایچون
منتهای مطالیدن محروم • غم کز تله نور و صبر ترق دور اولور و غمه مخوم •
هم ظالم و هم مظلوم • ساکات عشق ایچون و احاله معرفتین یا وی قلمتین
کجه وصلته ایروپ وادی فرقان قالمش نامراده زاد سفر محبتک اماده
و مهیا و احاله هدایتک مهارتوق ایله طریق مستقیمه القا ایله الهی
هر قدر جنابکه قربت طلب ایتم • بید و جدلت اولدم • و نکلر کم صحبت لکره
آشنا لقا ایتم صاندم بیگانه لوق صفتی قوت بولدی **لمنت الحقیق**
چونر کی طلبک ردم ز تو سر دور تر کستم • بسود ای سر کویت کدای در ندر کستم
قربان تو دیجا ایتم کجه فایق کدر • بید اولدم • امید صلت ایتم سند آخر نا امید اولدم

الهی فساد استعداد مرتب ایسه کیمک النذن داد اینیم • قصور همتدن ایسه
بر کمال تکمل بلین کیمه فریاد اینیم بیت تن هوای عشقه بریاد النذن کولک •
جان غم هجرانله ناشاد النذن کولک • اولشم درد و غم معناد النذن کولک •
داد النذن کولک فریاد النذن کولک • بالاد لدر اولد لدار النذن داد اینیم
کولدن ندر شکایت کسه دن فریاد نر یوقدر • بیخونه عشق اهلنیا ایتن اول لعل سیم آسیا
بلور خوج عالم ارواحه نسبت با و نر یوقدر • خرابان اهلنه روز حسابی کمرای و اعظ
بنم هر کز یو وارلق و فترتین آدمن یوقدر • الهی بلزم یو وجود بی سودی
نایوب می اینیم • یوخسه مجلس محبتک نار عشقه عود می اینیم نیجه ایروم حکم
بلزم راه نجاحی بولمزم فوز و نجات فوقوسین الامزم کاه اولور که
حیرتدن سعادتی شقاوتی فرق ایتمزم • اوکومه ایکی یول کلسه برین تن جمع
ایروب برینه کیدم مزیم • تلون اوچندن هر نیکه بویانورم کور دوکم چال
زیبایی معشوقم صاندم بیت شویله یوقلدی خیال دوست عقل و جانغی
هر کیمی کورسم ابراقدن صاندم جانانغی • عاشا معشوق حقیقی خاشاک
رنک و صورتدن پاک بر بحر اعظمدر • هر تصور دن اجل و اکرم هر تحیر دن
اوسم بر ذات اشرف واقعدر چون رنک صور دن خالیدر قدری
نظر دن عالی در نه جزوی در نه کلی در **لمنت الحقیق**
بوجلسد کولک هر کور و کل جاسیله مست اولمه

بودیرک نقش چوقدر الازوب صورت برست
ذات الله یجه فقر بقیا و لنور و نیوز دن بلنقد اکلنور که هر محدودک
حدی کند و دن اجل در ذات باوی خود اجالی اشیادون قدم هم یلغا
صغری معرفتک سرحد و منتهاسنه اولاشه من بلکه رشته شعاع نظر
قصصا ککدر کاخ ایوانه طولاشه من **بیت فارسیه**

هر آن چیز که این دل بدور هست • بیخیز شناسی کز و بر ترست
خدا از خرد بر تر و از روان • بجه چیز دانستن او را توان
هان درین ورطه هایم و هالک • ما عرفناک حق معرفتک
الهی نه قولم ما حاصل و نه فعلم سکا لایق بر عمل و ایشد کارم دنیا ایچون
رشته قامت و تا ایروب طولامل رسنن بوگمک و فخر اندیشه بی کشت و کزار

ایستاد بوردن ایچون

یوقیج آب رویی دو کله اولشد
 نه فایم بیلوریم نه ضفایم نه معیانی
 اکلم نه صوتیم بلك استرم جاهل اولوریم ایسم اولوریم غافل اولوریم
 یا شم عشقکله خوق الود جا کرد ماود با شمن دود بوسوز تا بدن مقصود شهوی
 نود پاکه کند اسرکه جان بیماری که آه و فاله درکاری فدا وریو که واری
 اولمکد مال کلدر مجرد رفیق حجتکه منظر و نظیر غفرتکه منظر اوله
 ضایت اولنسه هدایه فی نیلیه بن کشف ز محشری الیه مصاف محشری نیجه خوب
 ویرین علم حساب و میزان روز جزا و حساب کلم تر از وده اغیر عمل اولماسه
 جدل اصی اتمز سوال و جواب علم و بلاغت شمر صواب اولن دیر لر آه آه
 هوشام و حکم گاه که سرمایه عمل کم متاع اسی خواجه بز کوار و اعظم نه یوز ایله
 معامله اینیم نه سکه صورت نه معنوی فعیلت وان اول بویله کامل و صاحب
 عیار بن روی نردم آشک سرخم علتی اشک رایکن خالص در هم و دیناری
 صاتهیم یوخسه جمله سین بیانیه می آه می و دامن فضلی طوبه می
 برحالی سر کشته نه زتن و نه کشته نه بللی ساکن نه بللی تارک نه بللی
 واجد نه بللی جاحد نه بللی ذایت نه بللی ذانت نه بللی عرض نه بللی
 مایل نه بللی صوفی نه بللی فقیه نه بللی عاقل نه بللی سقیه
 گاه عشقیله مست و لای عقل گاه زهدیه پاک روشن دل
 منلون مشورین الاحوال لایالی و عاشق میالی
 کورد و کوی نقشله اولور هر تیک هر صوله کوره ایر آهتک
 بلکه نه بللی زنه بللی سوز بی روی و بی حجت بی ثبات و بی حقیقت
 قولکم نه دوستلکه نه دشمنلکه برارن نه حنتکه نه دورخکه
 سرورین نه حالتدر عجب بللی چخانه جان ویر زاهد
 کیم جانان لیکن جان و جانان عاشق شیدا
 نوجم کجبلور سیدر بونه زلفک قتنه سیدری
 ندر بو عشق و بسودا نه در بو شور و بو غوغا
 ظهور ایندی تجلی نور بر انسانه ای نوعی
 جهان هب جمله عاشق و لمعشوق تا پیدا
 گاه اولور لسان حاله بود میاله ایندین که ای پیمان بوغا لوصورتین

صفه
 واعظ بزرگتر قلمه جهمی اور اولور
 شمس زعفری هر کیم اورین یا قلمه بوزان السور
 ار ابو بکر عمر عثمان علی المرتضی
 کیمک سو اجمله کز آتیلد بو ارض
 جانی جانان دیله نش ویرمک اولور
 کلمت اولور اول نه سنکدن نه نیم

اولان سر و قدرک نیجه برهوا سندن یار سین بر نهال کلاک غنچه خدرین
 بوس و قالمین برینه دایمی الموب دالدرن داله قوت سین بر زلف مجعدک
 سلسله هوا سته قید اولمشکن اول قیدی باشه ایلمتدین بر همانک
 دانه وخی صیدا اولور سین در یفا که متصل حسن متقید گرفتار
 و مایل و مجال نور مطلقیت بخیر و غافل سین
 از لطف قدر و صاخت خدیج کنی و ز سلسله زلف مجسده کنی
 از هر طرفی حال مطلق تابان ای بیخیز حسن مقتدجه کنی
 نیجه بر سر حسن صورت و آن نیجه بر قید زلف و حفظ خویان
 سکا حسن مقید دن نه حاصل حال نور مطلق چونکه تابان
 بلین بولون آخرتین بولور می و بوترد دموت تیقن اولور می گاه خدی
 مغویه ایله زار و تالان و گاه فشاغه صوریه ایله مست و حیران سین
 بر سنا کش نیجه بر اتحاد قلن و بوقلب پر غمش نیجه بر خلوص و صفت بولن
 و این الصفا هیات من عیش عاشق و حبه عدن بالمکاره صفت
 نیجه بر بوسماع و چنک و نیجه بر بوهوی دلبروی تا کی
 همی سکن تا کی داغ عشق لاله رخساران عالم تا کی
 تا بش می بود از سوز دما دم تا کی کریمه سپرده افغان می حاصل بخت
 نالشی و قسوس دل چنمان بریم تا کی در تن افشیده ام این داغ ظاهر بر نبود
 در دوزن سیننه این از نو مریم تا کی پس که در کج غمت بیار و محرم مانده او
 اینجرا بختی دل می لطف مرهم تا کی بر سر نوعی هنوز طالع نشدن خورشید بخت
 چون فلک سر کشته مهر تو باشم تا کی ای بیجان نشانه جام جیاتنک صوی
 نشانه مانند صافن غفلتله هیهات دیمه که کلات قریدر ان مساف
 اولان مزله مصیب در بونن قاله جوی متاعه نیه خیر ارا اولور سین
 بویازارده او ستمکد قالمیه جوقب اسی بچونیا ر قورویب زار اولور سین
 سنی صا تو باقیه کیم بیانه اتا ندق نه اصی بولور سین با زارده اصی
 اولما بختی زبانه نه بویج جان ویرویب جان للدرک رایکانه نه بویج
 خیریه که نه روی در قبا باشی ازوا آخر هدی تیر بالا باشی ازوا
 از هر چه بر دکی جدا خا می شد ان به که بزندن کیم جدا باشی ازوا

بو کیم جان ملت غفور و رحیم
 عثمان زبان ملت علی ربیع برین

جهان کلاری که از جا لگدن بر تخته و بوستان کالکدن بر نغحه در • بونقوش و غایش
 عالم صور و حسن و آن پری رویان ملک منظر تاب مهر جا لگده بر زده کمتر در •
 الهی بوجالم حسک لذایذ صوریه سنه معناد و ما نوس اولوی سرای قدس بخردن ده جمال
 جهان را اسندن محجوب و ما یوس فالمشارک و محجوب مجاز به به مشغول اولوی
 معشوق حقیقه ن غافل اولمشارک فیض رجات لطفه که چشم عقلمدن سزیدار ایله
 بود وقت و کج نظر لک عین نصر تیرنه نور توفیق ایله جمال جهان انا که ظاهر اشکار
 سن سیز خوب صورتی اشیا ده جلوس کن • دنیا کوز لری اراده بر بهمانه در
 سنک محزونک اطوار که نادان اولمزد یکدر • نمکله اطلاق ایله له خندان اولمزد یکدر
 الهی دله تاب عشق پیدا و دین ده آب عشقک ظاهر و هویدار کورکده یا نفع
 استعداد مقرر کوزده اولومعه قابلیت مستور خاشاک نزار عشقه طوشتدی
 و سینه تاب بختکله جوشدی همان نفس غنا بیکله فردان ایله نقد قلب ناپاکی
 سوزان ایله **بیت** • عشقکله خیجانا رسوای جهان ایله
 اسرار تمام هیب دنیا به عیان ایله • الینکمی بنیدن و پروار لغکی سندن
 نه جان قریبانه بنی نام و نشانی ایله • بوغ ایله قورارم ناموس ایله هم جانم
 اکلمم و مخوارم سو دای قالات ایله • سینمذ یقوی ناری یا ندر کل ابرو خاری
 کویتر بجا کلاری عیان نهان ایله • وحدت کشتی با بان خار ایله کله یکسان
 فیضکله قیلد با حسان هم جسمی جان ایله **الهی** بکار دل مایل و بردک که نه خطه
 فرقکله بین قابل اولون و نه یالهرجه وصلت ایله شوقی زایل اولور **بیت**
 دریا بوقه وصلت ایله کلوی کون **الهی** صبح هل کسلمدی بونر کنار ایله
 کندیجه دردی افزون اولمکن واردیجه دل بسته و مفتون اولمکن نه رسوایلمی
 مجنوننه بنکر نه شیدا لغی فرهاه می ستونه بنکر • بونک واد بسته نسبت
 دشت فیسک آدی و ار کوه کن وجود اولمکن بونک یا شقه ایجادی وار
 کوه کن لکن بجا یاد لیلک فرهاد یکم • اهلی وار هر پیشه نک هر صفتک استادی وار
عریبه یقولون بالله هل انت عاشق • وقتت وهل یومک خلوت من العشق
 نریت بحاس الحت نه المهد شریه • سکریت بهما حتی الحلاوة فی حلقی
 ای در خوش حیت آسوندد آسانه دکلدن • مجد و بلر عاقلدر دیوانه دکلدن
 عشق اهلی شنادر بیکانه دکلدن عشق بر نراب شیرین در که ضرب جرف سافر

فایده
 آنست که گویند که در این شعر
 اولی در این شعر اولی در این شعر
 آنست که گویند که در این شعر
 اولی در این شعر اولی در این شعر

نصیر

نوش اولمکن • و ز نعمت ز کین در که صورت ساز حجه و او از ایله کوش اولمکن
 عشق بر نشاند که باشند کجین بلز • آیین ایکن ایکن • عشق بر طوطه در که
 ذوق ایکن لذت کلن • عشق بر سار در که ناساز هم اولمکن • عشق بر راز در که
 بیکانه به محرم اولمکن • زهر خار در کل رعنا بتم • و هر مرغ شیدا بیلک کویا
 اولمکن • هر صورت زویا بجای انا و محبت اولمکن • هر غزل رعنا ناک و طبعی لعل آب
 آنکود کجی کیفیت و برهن **بیت** • در دین سودا زده می یار نه بلسون
 برکت طیبیا اولدی تیمار نه بلسون • دلخسته لک نخستی خا در اولده
 اول غمجه نوز اولدی تیمار نه بلسون • ناز او یقوسته تا غامض اولمکن بالاجری
 شفت نظیرت پس او جفاکار نه بلسون • معشوقه عم عاشقی عن ضربتک بلسون
 اولمادی هنوز غیر هولاد نه بلسون **الهی** بر تیر بوی عطای معر تکه خاک
 نشا بوری عطار اسرار بترک • و بر لجه بختش کرامتکله طلعت ایاد و عجز نزار کمال
 قاسم انوار بترک عین غنا بیکله نای نخی به نظر قیلوب هوای حکمکله بر
 و نوای حقیقتکله فطهر بترک • و ز نفس فیض نشانه عشقکله لسان حال
 حضرت مولویه دستان ز قیاس خیران اسرار نه هر از قلدرک تولیدی
 بو عاشق سر کشته می دخی اولد و و و ک اصلونه مایل و اول حلقه سماعک
 دایره سنه داخل ایستک امیدد که من لعت قوما نهی نهم فالای حکوب
 عاقبت بوندر می دخی اول حلقه عشقکله حلقه بکوشلوزن و اولد این بر ملک
 جرعه نر شلوزن ایره ایری **رباعی** یارب شب غم جانم آگاه ایله
 اکلنجه می کزیه سحرگاه ایله **ول** • بنزدن نی رفیع ابروب وجود تمیز است
 سندن سکا همتوی همراه ایل **الهی** ظلام شام بحسرتن جراع نوس •
 و حدیک ایله وین جامی بیدار و آگاه و دل بیمارک اکلنجه سینه آه و زار
 و کزیه سحرگاه ایله • و اول شب تارده انوار نازن جانبا الطور ایله
 طودا نا نیتم فانی و مضحک ایله و حسب آیتم محو و اول قیلوب حاجیه
 کعبه و صالکله همراه ایله جمیع خلقی بنیدن بیزار است تک من عاشق زار ایله
 تنها با نازا بت **لنتیه** • کتوروب نشاه سنی با ده عشقکله کوزمه
 یا الهی بنی عاشق ویدار ایله • بی یازا ایم قیو کون نی هر کس صفا
 عاشق زار و لفظکار و طلبکار ایله • المذنب پست عقلمدن کون خواب لعل
 • طلعت مهر کله نوعی می بیدار ایله م

الهی قید تعلقتن بخلاص ایروب شاد و قبل خلقی بندت و بی خلقیدن اراد قیل
طو دم عاشقن طو دینه موافق و خلق درویشا خلقته مطابق ایله
تا آله خود فنا به دریا اولوم و قاف بقایه عتقا اولیم ای درویش
عاشق کولی شیرد که خانه سنی بفضیله بر یا شمشیر در که قیور
تعلق کس شهر دل که تختگاه سلطان محبت چون سلطان بر اولمیه
باعث فترت در **بیت** در شهر و بگری یا تو باشی یا من
که اشفته بود کار ولایت بر وقت بر ولایت که عاشق اکا و المیدر اول
عشق غیرین خالی کرک شمع که افروخته اوله بر وانه لرسوخته
کرک کل که اخگر اوله بلبلیها گستر کرک عاشقه آوودین و دو آه
کرک سلطان اولانه علم و سیاه کرک عاشقه جان کرک جهان کرک
عاشقه نام ایله نشان کرک کرک عاشق ترکی تاج ایروب تاجی ترک ایرن
اگر مکر عقد سین جو در یقین کهرت بیلینه برک ایرن عاشق غمی در
فقیر اولم **عاشق** جو اند بیر اولم **عشق** بهاری مخزان اولم **عشق**
کلی ناز در صولن عشق میندن خارا اولم **عشق** چشمه ساری صوغولم
عشق کوننی طو لیس شام و صوری بولم **عشق** بجزیه نهایت یوق و صلته بییم
و فرقت یوق عارف سود و زیان بلن **عشق** المومنا عیالمن غافل اعل عاشق
خندان غافل عیالمن عاشق شادان عارف دلنده غم اولم شاد اولم و غمی
دم اولم عارفدن اضطراب اولم **عشق** و لطف کاجای اولم عاشق
در داستر طیبی استه مز **عاشق** جیبی استر قیبا استه مز عاشق
قدر ایله جاه استه مز **عاشق** بلور در گواه استه مز **بیت**
یار بی عشق و لفقار ایله **دل** خسته و بیقرار و غم خوار ایله
حیرانگی فزون ذکر ایله **تک** محرم کز راز اسرار ایله
الهی هر جفا که بکار ایروب بدین مهر و وفاد و هر مهر و ولدی که
حکمتکله صادر اولور لطف و صفادر کوی کلی هر چمتدن مصروف ایروب
جانب محبتکله نتیجه و مایل و جانمی هوای عشقکله مشغول قیلب در دخی
غیرن حایل قبل بکا استغناء در دکه ایکی جهان بی نیاز لوق روزی ایله
فاصله فقرکله سر بر خورشید سرفراز و ممتاز لوق نصیب آیت کوز و
کلشن کویک غبار یاد صبا کوزل و کولم کل و صا لکدن بر شیری و فوا و

بدر

قربت صحت اولم سه جفا به خرسند اولور **الهی** بود ل او آرد
واه طلبکده سکا محرم راز اولسه جناب غم که نه نقصان کلیدی
بار دلیل بجان نک دلیل عنایتکله نظر معرفتی نظر دیدار که یاز
اولسه خال جالکله نه زیان ایز شنیدی **بیت**
کوزم بندار ایروب یارب نیم تو خواب غفلتدن
بوزم نمان کستر اربلیب عرفان انسک اولم
نیچه کافر لری لطفک مسلمان ایلدی **بیت**
بیم ده کافر نفیسم مسلمانا انسک اولم
الهی جان ایله تمه ارا سندن اولان لقا و آشنا لقتن مراد و مقصود
نور جا لکدن بر دوز شهود در و بو نیست موت و حیات دنیا
قید و عقیده نجات جمله سنک رشته رضا که حرط و معقود
دنیا در لکی سکا موصل اولما سه عیش بی حاصلدر جاه و جلالی
فضل و کاسر خیال باطلدر **بیت** استه مردم عیش دنیا بی وصالک اولسه
خواب کلردی کون دور خیالک اولسه **بیت** دنیا ده تو سن خاتم سلسله
عشق ذاککی بیور **عقیده** حاجی رابطه رضا جز بیکی کربان
جان **عشق** و میان جنانه کهرتد ایله **الایه** و سخن اقرب
ایله من جل گوید در بین اما بو چشم بی نور دن نایدی **بیت**
الهی کورن عیان سین اما عیان لقلده فهان نازد نهان سن
که شکل بنان حلون کرسین **که** عاشق زین و لا الی
استار ستون کزرت ایچن **بیت** بهان او حال لایالی
اول ستر نهفته نک جهاتی **بیت** مست الدی کور مدین خیالی
ایا نیجه اولور که اول حال **بیت** بی درد کوز لک یا حال
الهی سن سکا نکرانم سن جمال غین واله و حیران سن در سن
بسر اسرار کیفیتکله حیرانم و بود روله سر کرد اتم که آکن ناظر
اولسک نیچون جذیک ظاهر اولمیدی و اگر قبل قدر مایل اولسک
کون و کما می هایل اولیدی **الهی** تصور بندن واستعدا آمدن
جمله بر امر لوق سو نهادمدن **بیت** صمه شیرینک دلا فرهاده عدل و دادی
نیلسون داد ایتمکله فرهادک استعدادی یوق **الهی** سکا بیتله شفقت

وهدایت او برین بویچه بنسرت اولور. تسلیم و رضا کمرین قوشاندم
تاج و سعادت نیجه بکامقتر اولور **المهی** آینه سینه می بالک
ایقدم جمال جهان آرایجه جلوت کرا اولور. تن بیمار می خاک آریب
دینم ایله نمناک ایتمدین چمن بخت اخضر نیجه اولور. نهال و صلیت
نیجه نمر و رسون آه بکم کعبه وصاله یواندن کقدم طریقی عشقه کقدم
اتما نزل المدم **شمر عری** رکبت بحار الحب جهال بقدرها
وتلك بحور ليس بنحو غرقها. و هبت ریح الغرم من کل جانب
و ابرق رعو گانم لاختیر و قها. قزقم اولدر که یواند قالم منزل مقصوده
ایرشدین اولم. اولدن بکم بخان. اما اولم بودر که فرقه نابویه دن
اولیوب کسب و طلم نقیض و مطلوبه مصروف اولمش اوله بالکلیه
عین نیجه دن محروم قالم دیناده و نخرین مذموم اولم **بیت**
مردایت فضلکی ای بفضل اخصاک مدد.

مدد ابرقی اولور ایتمس ایستمال مدد.
جهاله صورت تضداد ایسه بلدر کل مرز.

عینه دوندر یوز مزایله اهال **مدد**
المهی بن عاشق بخان به بر نظر ایستک عین صادکله نه ضرر اولدی
یا بوی کمر عیان چشم بیدار عنایت قلستک دیوان یا کله نظر ایستک
اول مرات عالم نمایه نه کدر کلیدی. سادت سنک بخشایشک
شقاوت سنک دادشک ضنان ارادت فی الحقیقه المان اولسه
فرس فراستی میدان کما سنک جولان ایتر رسم. طوب معادتی
حوقان قدر نمله غلطان ایتر رسم اما نیجه ایدم طوب و جویان
سنک و فرس و میدان سنک جلق و جولان سنک بن بر ضعیف
و ناتوان بلکه برتن می خان. **المهی** تو کستا خاقلر لطفکله مغرور اولدی
معدور طوبت بو بهانه ایله جرمی مقصود قله جویان مریمی ایله
ایتر و کل معامله می ایله بیجان نوعی به دخی اول داعی به دخی قلد و خاک
عنایتی برشته هدایت ایله. **المهی** غم غنیمتک می شمار بندگی بر کمر
جویانک اولسم نه وار. موسی به هدایت ایترک کلیم اولدی
جویانه عنایت ایترک یدم اولدی محرم اولغه ایسته بنی محروم قلم برین

مانوس اولوق دلیله فی مایوس ایتمسین **المهی** ادمه ایترک کرامت
حقیقون **ابراهیم** و برد کل سلامت حقیقون **نوحه** و برد کل نجات
حقیقون **سیلیمان** و برد کل سلطنت حقیقون **یوسفه** و برد کل
حسن و جمال حقیقون **یعقوبه** اولان خزن و مالان حقیقون **موسی**
اولان رعایت حقیقون **عیسی** اولان رفعت لیجون شرف حضرت
رسالت لیجون عصمت خاتم ولایت لیجون آب دین یتیمان لیجون
آتش آه سینه غریبان لیجون ناز و عشق لیجون نیار عاشق حقیقون
عاز فلک تو کلدن اولان راز حقیقون بر طالب دیدار عاشق بیدارم
اما بتلای نفس بر کار قولدن بی نیات و فعلدن متلون و بیقر ولی
زیک ریادن ساده صافی دل و ازاده تو کلکم عنایته لایق کورسکه
موافق نه ایسه آئی ایله نیار غم بندن رجم و تفتت سندن
کدائق مسکنت بندن کرامت سندن بنی حاجر سنی قادر قیلان
سن سین عقلی مسلم نفسی کافر قیلان سن سین معشوقه ناز عاشقه
نیاز و یرن سن سین شیرینه بیداد فرهاده فریاد و یرن سن سین
یوسفی لیجون یعقوبی محزون قیلان سن سین

ایتن خود شیدا و ناز استغاسنی **المهی** بر عاشق سر کشته و شیدا بنی
ایتن هر چند شمع بزم اوستی ایله کج بلا ده می کس و تنهایتی
ایتن میم دهانک مظهر **مسیح** جان کجی قلدی عدم مالکند ناپیدایی
حسنکه مستودین یرده و از ایتن چار سری عشق لیجون ایله و سوابی
لا ایله زاهد هنون اولدن اولمش منقطع
و آریکن نوع ایله بریار مستسنا بنی

کاهجه بالک ایله محلی ایدوب ساه جالک ایله تسلی ایدکن یوسفی
ازاد ایدوب یعقوبی شاد ایدکن صورت لیلدن مجنونی سمت معنایه
ارشاد ایدکن فرهاده سنک بیدادی آخر صواب می دود ایترک
بلبل اتس خایله کل قلدک اما محرم کل مقصود ایترک ناز الیموی
ابراهیمه کلزار نعم ایترک طوفان بلا ده نوحه نیات و بردک
آخر کشتی جودک ایله نجات و بردک عیسی به رشته صبر
و اذایی سبب عزوج سما ایترک موسی به رعایت شقت امرکی

باعث موهبت عصا وید برضا قلدک . سلیمان خاتم ایله مکرم
 ابن القاسمی ختم ایله جمله دن اکرم قلدک صلی الله علیه وسلم
لمنشی فرعون نفس . کافر عود نیل احسانکه عزیز نیل عصیان کن
 رجا ایدد عنایت الیه . و شجره شکرهت نفسانیه مه شجره عصیان
 توفیق کاه شعبان هدایت الیه **لمنشی الحقیق**
 اولیب دلبری یوقدن بی واری الین . خط العلتدن دل دانی اسرار الین
 ای سحر قاسماری خوب ویر افرازی الیب . راست زو عاشقاری خوار و دلکار الین
 غصه و شراری فریوقل قلمجاب نازده . عاشقی هرست ایدوب عریان و یوعار الین
 زاهدی سنگین ایدوب عشاقه سرگردان الی . برلی ساکن کوی ضعیله دوار الین
 هر و فاسد لر بائی محرم اغیار ایدوب . هر لایعاشقی محروم دیدار الین
 که جمال و کاه جلالندن بختی الیب . یونقی نبادان ایدوب یعقوبی غمخوار الین
 . نوعی ایدو ایدو قل عزتک جلالک حقیقون .
 . ای علایق بنده خلقی گرفتار ایدوب .

الهی دلجام عشقکله مت واکار . دین بر خود سینه آتش یار
 تنه تاب و جانن شتاب . عشقک کج و سینه خراب
لمنشی سنک سیداد عشقه سر همسیر **الضر**
 ناوک قر سچوره سینه سیکسیر
 بید و کم میوه نهال فراق . اجدو کم بزم غم خور جگر
 قوربی باغ دلدن محسلی امید . نوله کمر یاش دو کرسه دیدن تر
 کوه چیتدی عکله آه درون . صبر و طاقت یر نده یلر اس
 عشقین انکار ایلر فرغ
 سودای جووی چوق نکار سور

سفر عجب
 ولا تکلمت محزوناً ولا فرحاً . تلا و ذکرک مقرون بانقاسی
 ولا هممت بشرب الماء من عطش . الا وایت خیالاً منک فی کامت
الهی سندن نظر بندن اثر سندن جذبه بندن سفر
 بندن شوق سندن عطا بندن میل سندن وفا **لمنشی الحقیق**
 مایلدم بسوی تو و تو بسوی دل ایدو شوق دیدن وای آرزوی دل

نخل

الهی

الهی سندن کشتش هدایت . سندن کوشش محبت . سندن مشغولوق . سندن
 عاشقوق . سندن وفاداروق . سندن هو اکاروق . سندن دیدار بندن
 بیداروق . سندن یحلی بندن شیدالوق . الهمی دیوانه اول کوکل کیم حور
 و بری به مفتوندن . وجهک جهاتن عیان ایدوب جانن استه ملک جنوندن
 عاشق حال عشقبه فارغ اقبال زاهد ذوق و ریایله مالامال
 عاشق بختی الیه سرور . عارف نسلی الیه مغرور فی الحقیقه جمله سی
 بحر ایدوب مستغرق بلکه محو و مستهلک نور مطلقدر **شیر**
 یوق نعت بقاده سکار کسه مشارک . وجهک دلا و لای باقی و باقی شو هالک
 یوق قریله دورکن سنک و هم تفاروت . بر مرتبه در ذاتک لاجون ذاک و ذلک
 فرهاد و دینر کوه و یا بانه کبدر قیس . بر مصل اولور بول بولیمز قریله سالک
 بن بیجه مشابه قیله ہم یوسفه حسنک . بر کسه عاشاکه سنک اولدی مالک
 نوعی ده عشقک سنک اولکه کلدی . آشفته و دل خسته وزار و تمهالک
الهی هریم دیار غمزه دو شدم بر دم بیلور حالم اکلر یوق . ترجمان استرم
 اله کیر من هم زبان آردین بولنیز . آشنا صاندو غم بیگانه چیتر عاقل کلادو غم
 دیوانه چیتر همزان اولسم نایشین ایدوب . ما نوس اولسم و خشتوق ایدوب
 یار استد کجه اغیار بولورم . ایله نطن ایتدو کم عیان کوردم . صدیق همیم
 فرم ایتدو کم صدیق همیم کوردم . معین و رحیم بلدو کم لعین رحیم اولور
 خلقک یحیی طالب جان . کیمی جالب زر کسه کسه تک حالندن بی خیس
الهی بر بلوک طایفه ساکنه گرفتارم کیم .
 . بر کلور ایدوب خرمین ایله عقد لالک
 هر کئی اسباب صورتی جمع ایتدو معنای فرقا ایدوبوق . وارلق لباسین خرف
 ایدوب فنا جبهه سین و بجز یوق . جبهه بی جبهه به المنزل . عبا پوش لره
 کوز لری طرش اولن . اهل کسوا ایله مکالمه ایتدوب اهل کسبه ایله معامله
 ایدوب تاج و عصا اهلندن عصا ایله باج اولورن آج خواجه لردن
 خراج الویب سر ایلرینک آبنوس عاجنه خرج ایدوب شراب ایلرینک خاطر لری
 خوش ایدوب اتمنا متصل جام غروری نوش ایدوب **بیت و انجمن**
 بر هر کسندی عزمست آمتا . کاری یکنند که حی علامت اودا
 بخاکدن بزم شرابه مایل اولن لره کل کوی رخسار اجم بزل رخ لازم کله دین

اتحادنا و صفره صافه اولوب كوي و سهره بلكه تشرافه نظرين
آين تجنارينه حجت قوشلر بولسه لر زهوهيب الورلر فضه دن حقه لرينه
قابل اولزلر اولور **شمس** جندار مثل مثال ثبيل اعمال توجهله وقال تو قيل
الهي بوقيل وقال ظاهرا لسان حاله موافق اولمزه نهال امرانه سهره ويرر
وبوكفت وكوي صوري خال روي جمال معنوي اولمزه نه زيب و فرحاصل
شمس تابكي عكس خيال لامعه . جمدكن تابا شى صاحب واقعه
تاكه كفنارت زحال تو بورد . سير تو يابرو وبال تو بورد
تير كيرد صيدرا يابرو غير . لاجرم بي بهن است از لم طير
باز كيك آرد بخود از كوه سار . زان سبب شاهنش خواند كيك وسار
نته كيم بعض عشاق ديديلر كه نما عالمة المشتاق قيل علامته الكسكوت
حتى كانه مبهوت **شمس الحقي** عشاقه نجم عقل اولامه هادي سئل
ارباب ذوقه نور حجت يردليل . دل آتش اولسه عم عشيقه ديدع آب
سوز وكذا زويه هم محض قال و قيل . اما في الجملة قال مطا بقول و عن
عاشقان بوي حقيقت و روي الوبح سوز و وسعت و مجال واردر زهره لائق
ضاحي اصمعي دن بويايت ايدركه كور مش بر شب تاردر . بر جوان طريق الشايل
استار كعبه اللهه انامله ايله نابل و متعلق اولوب كيد حزينتد بر صوت
چنين ايله بر مناجاتي ايدردى كه . **الهي سيدى و مولايي نامت العيون**
و غارت الجحيم و انت حقي قويم غلقت للوك اوانها و اقامت عليها
حجابها و بابك مفتوح للسائلين و انت عجيب دعاء المضطرب وها
انا سائل بيايك و واقف بين يديك حيث انتظر رحمتك يا كريم يا رحمن و يا رحيم
يعني سيدى و بيدار . و اي قويم و اناي سرار كه برده شب تاردي
وجه عيوبه ستار قلدر . غافلتر كوزي بوملوب ياتدى
چشم كواكب غور ظلمه ياتدى دنيا ملكه لرنيك قولري معلق حاجيلري
قايم اما ستك الواب رحمتك مفتوح و معلق بحب سائلين سن سميع لرعا
مضطرين سن اشته قاچوكه كلدم سا تم **شمس** دعوتك مضطرب و انت سميع
و عيبتك محتاجا فكيف اضيع . انظر دني عن باب فضلك خائب
و عندي على طردى اليك رجوع . فلو كان لي بيت سواك قصدته
و اي حيا الاحاك منيع . **بده ايدردى كه الهى و مولايي اطعنك بمحك**

و كذا

ولك المنه و عصيتك يحمل ذلك الحجة على فاطهارى منتك لدى و اثبات
حجتك على ارضى و اعترافى ذنوبى و لا تخترمنى و فيه جدى **نماجات مولانا امين**
الايتها المامله كل حاجة . شكوت اليك الضر فارحم شكياتي
الا يا رب اجبني انت كاشف كربتي . فهب لي ذنوبي كلها و افرج حاجتي
و زادي قليل ما اراه مبلغ . على التراب اجبني ام لبعده مسافتي
يعني ديكدر كه الهى فضل و منتك له سكا مطيع اولدم ذمتهم حق منتك
واقر . وجهله سكا عصيان ايندم اوزومه حجتك ثابت و ظاهر يسر ذمتهم
وافرا و لان حجتك خفيون بكارهت و ذنوبهم مغفرت له قيامتد قره عينم
حضرت جدم رويت فخر مصطفى دن محروم قلبه كاشف كربت قيامت
واهب شفاعت قاضى حاجت سين . الهى زادم قليل سفرم طويل قلة زادى
اغليه بن بعد مسانه ضعف نهاده ما غلبه بن آخر بوسرى تكرار و اكثار
ايتمكله بحاقدار اولوب و وشوب كل جبينلري خاك اولجق قرارم قالميوب
لقاء ديدارينه قريبا اولدم كوردم اول نهال كلن اوزين **ابرا الحسن**
حضرت سيد زين العابدين در رضى الله عنه . مبارك باشين خاك دن
رفع ايدوب قطرات دموم رضاينه دوكوب بيدار اولديلر و بيورديلر كه
من ذا الذى يشغلنى عن ذكر مولايي يعنى كيمد شول بنى مولام ايله معامله دن
دور و اول لذت نياز دن محروايرن ديوجك . **ديدمكه انا الا صمعي**
يا سيدى . ما هذا اليكاء و انت من بيت النبوة اليس الله تعالى يقول
انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهرهم كما تطهيرا
يعنى صمعي قولكم بنم افندم سكا بوبكا و نياز دوتيمز شانكه سوز و كداز برانز
اخلق بن بر اشور . سندن بو محروم صفتي بجره لر خايلر صنعتي نيلر سن خود
بيت نبوتد داخل سن . و حيايه خيمه و سالتن نازل سن ديدم . بيورديكه
يا صمعي . هيهات ان الله خلق النار لمن عصاه . و خلق الجنة لمن اطاع وناه
انما سمعت ان الله تعالى يقول . فاذا نزع في الصور فالا افساب بينهم يومئذ
ولا يتساءلون . فمن اطاعه دخل الجنة وان كان عبدا حبشيا و من عصاه
ولج النار وان كان ملكا هاتمتا بيت تو بعلم ازل مراديدى
ديدى و انكه بعيب بخريدى . تو بعلم آن ومن بعيب هم آن
ردمكن انكه خود بسنديدى . يعنى برلكم كيم علم ازليدن و باز ازليرن

معيب صا تدم بنی صیبله قول ایدک . پشتر عا عیب محسوبا اولمن و رد ایتمکه بول
 فالمن . الهی قلیم فرما تکه امثال و امر ونهی که اذعان و اقبال اوزن قبل
 افضل هر کاتم صلوات و امثل سکناتم صوم و مناجات اولوب . و اطل سعیدی ریا
 و اذکای سیری احفال اذی قبل . نفسی رجس قبل و قالد نیری و منافه و جدال
 عاری ایله . الهی خیر عمل که نیت خالصدن حاصلدر . و غیر نیت که جناب خلدن
 شرح و واصلدر مسترایله الحکمة ام الفضائل و معرفة الله اول الا و الیک
 الیه یصعد الکلم الطیب و العمل الصالح یرفعه . الهی اوقا می مجرد اوضاع شرعی به
 مقصود قلبه سنن الهیه به . و نوافل سنیه به و دخی مواضیاتی اسان و میسور قبل
 الهی ظاهری لوت عشق طبعیدن پاک و طاهر . و قلبی رجس ظلمات حسینه دن
 خالص و مستقر قبل . الهی تخینه زخارف و برمدک و لوحینه معارف ایله
 درهم و دینا رنصیب ایتدک جانمی منبع حکم اسرار ایله . الهی تخم جفا اکبرین خرمن
 وفا کوزلین و نهال خلاف دکبرین ثمره و فاق و انصاف رجا ایدرین
 بونه عقل و شناس و نه تخیل و سوسا و لسون . مکر کتاب الله سبقت ایدر
 خطا شقاوتی محو ایدرین رسم سعادتی مثبتین رباعی
 تا روز از شراب در جام ترفی . جویند بسی هست که یلک جام بندین
 یا بندن بسی هست که یلک کام ندید . امروز مرابه نجودی نام ترفی
 اعیان ایدرین اولدر که دنیا فخر اولدر که کدا اولدر که دنیا آفت اولدر
 هست باع حار فان اندرجهان از چار ترک . ترک دنیا ترک عیبات ترک هستی ترک ترک
 بر مالک اولدر که تارک اوله متروک اولیه مالک اوله مملوک اولیه اما عارف
 اولدر که ترک دخی قدا اولیه و اول ترکویه دخی صیدا اولیه بلکه قدا ک
 عنایتیه استمساک ایدرین بالکلیه قید تعییندن پاک اوله لمنیر القصیر
 زمره فقر و فنانا ایدرین درویشان . عزت قدر اهلنک اعیان ایدرین درویشان
 خلقه خلقه و اغلر طو لشنین عربا نلری . نشاء عشقک تیج جوهر ایدرین درویشان
 مرکز وحدتین بنول اولدر ثبات قدم . متصل نقطه تک بر کار ایدرین درویشان
 نلرین بنول فنا بونن قلمش غبار . جرهه وان عالمک اسرار ایدرین درویشان
 نوعیا ظلمتد فالمشار اشقار درجه . اوز که شمک منظر انوار ایدرین درویشان
 ایدرین درویش فکر و طمع فقر خاطر درویش خاطر غیای ظاهر درویش و قالی قوکه
 کمال سکون و حلم در حکیم ایدر که کلمه لا ادری نصف علم در .

تمتی سبب حسراتدن . اشتغال مافات تصحیح اوقا قدر . دنیا دار بلا .
 و منزل غنا و فنادر . دنیا به بوعیب یترکه صفای شرب کدر کدر بر جانمی
 فاسد اولینجه بر جانمی صالح اولمن . بر متاعی کاسد اولسه آخرینه رواج
 کلن عمر اولسه دولت بو کلن . دولت اولسه عمر اولدنت فالمن محاسنندن
 ایکیبی برین کلن . برین جمع اولسه بران قرار ایتن جمعدن تفرقه مقررور .
 و صلندن فراق مقدر صاحبنه دلشتر عزت نامیتس لمنیر القصیر
 و فاسد هر دیندنک جفا سنه دکتر . بقاسی شهر وجودک فناسنه دکتر
 دوا سی در زب چرخ منور یخینه . صفای یخینه بالی بالاسنه دکتر
 سروری خرننه ذوق وصالی فرقتنه . نشاط و احق برنج عناسته دکتر
 طرطلو طو تلیم جام عیشی خوش ایدک . صوکنده دست اجل مر جاسنه دکتر
 خطایله بر صاحبک مصیب اولسک اقبال معنوی نصیب اولور طالم اولدر غل
 جاهه یوز آهله و اصل اولور سن بر نفسرا یله غیر ترک ایدک و اصل اولور
 خود حسرتله اولور کیدرین بلمش اول اقری اشیا اجددر ابعده جوال آملدر
تمیاجات عمری اللهم البسی حلال الیهام و کرامات الانبیاء و سعادت الاولیاء
و علوم الحکماء و خشوع الانبیاء اللهم نقذنی من عالم الکدر و الفناء و جعله
من اخوان الصفاء مع الصدیقین و الشهداء انت الله الذی لاله الا انت رب
الاشیاء و نور الارض و السماء هدیب نفسی بانوار الحکمة و اوز عو شکر
 ما اولیتنی من نعمه اللهم ارفی الخو حقا و الهفی ابتاعه و الباطل باطاک و احسنی اعتقاد
 الیه یو بعد ضعیفک شهورت بشریه بی غالب ایدرین رجب شهورت دنیا ی دخی به
 طالب قلبک بر عصمتک برده سین سبب نجاح و حصن تقوایی باعث فالام ایله
 الهی روح قدر ایله نفسی طاهر . و حکمه بالفه ایله عقل و جسمی تطاهر ایله
 الهی نفسی سخن غنا سرده مسجون . و بیاع شهورت ایله اطرافنی مشغون قلبک
 دور باش عصمتکی موکل و دین بان و سلسله رحمتکی اول من جستن سبب
 امان قبل . الهی طلمات جعل و کدورات عقلدین . نور حکمت و ضیاء عقل ایله
 قولی فعله کتور دیت آینه قلبی مشرق و مسرور ایله الله ولی الذین آمنوا
یحرفهم من الظلمات الی النور . الهی بری منی بملک و ذره کهن مجالم وار لغم
 یوقلم بر . نه نفعه و نه ضرر قادر . نه کوشش ایدرین بر عمل بقشیم .
 نه سا که برار علمه بنزل امل ایتشم نه قبل و قالدن اثر نه وجود و حاملدن عن عیب

بردم بوق که جا بکه ناظره کلمه ولی بر آن خلوصه توجهه قادر دکلم کر مکه قالمش
برجی کرم همت همراه ایله بر قاصر اللهم ام الهی عجز و قصور معترف و لحوال گذشتہ بخون
زار و مناسف اویوب دو کاهکه کرم ریجاسنه و مغفرت استعد عاسنه کلدم
عدایله معامله ایدرسن هر کشتی قاصر لطفک اولزمه حاله اولمخظ ظاهر
اما بکر ماک اوسع واعظم ما مولد که بخیلین نیجه حسن و خاشاکی ساحل و هجرات
بخریات امواج احسان ایله آشنای لجه عثمان اوله امین یا کثیر الغفران بخی امیر المنان
فصل فی فضیله العشق و ردیلهما و تعریف الخبز و تجدید محبتهم
عشقکینه سازنی چالاینی نه دیر سین عالملا و ازه صالاینی نه دیر سین
عشقکینه نایسدرین ای خواجه اویوب خاک محنت سببین سندن لاینی نه دیر سین
آقدی کوزم یا شنی بجر ایدی فرقت در بای غم عشقه طالاینی نه دیر سین
دلدار ایله عزم سفر ایدی دل و جانم بن فرقت ایله بونن قلا ینی نه دیر سین
درینجا غافلر عشق بلیوب مرض جسمانی ایله تو بیضا ایدیلر اما عارف لر حد تو بیفدن
بیرونر دیو تو صیفا ایدیلر فقیر ایدین که کوی میدان محبت چوکان علم و معرفت ایله
تحرک اولمن و سرشته عقد عشق و جمال نظر سوز و هم و ضبال ایله یولنمز
کلدم عشق صندکیم معانی و بیان آسن بلنمز بر دل الخی بو محصل ترجمان آسن
شیخ ابوعلی و سایر اکابر حکما عشق بر عباد که جمع موجوداته سار ایدر
و بر وجودی تو قدر که عشق دن عار ایدر و دیر یلی و عشق بویله تعریف ایدیلر که
العشق هو الکل الی الاطلاق مع شیئی ما یوجه من الخی یعنی عشق معشوق قلرون
بر ایسینه تضاده نایل و ما سوادن افتراقه قابل اولمقدر بر جمع اشیا
مبدانه تشبهه بقدر الامکان طالب و مبدعی ایله مناسبتنه متصل عاشق
و را ایدر سیر کو اک و دور سموات و حرکات فضا و از دواج ابا
و امهات جمله سنی تفکر و حقیقت حال لری تصور اولنسه مقصود مضمین
تقریب الی الله اولد و ضدن اشتباه بوقدر اما بضر عشق عاشقک
معشوق دن کندویه طلب محبت ایتسیدر اول فذک کد و ایله مشترک
اولسنه و ضبت قلبیدر دیر یلی جنید بغدادی فرستین ایدر
عشق بر لغت رحمانی و جذبه سبحانیدر که انسانی بلکه هر ذی روح
اولان حیوانی بر لذت روحانیه به لایق قیلور که اول لذته عشق دن بصری
دلیل و محبت دن اولنکه سبیل اولن بونن درد عشق کا و اختیار ی دکل

بکه

۱۱۵
بلکه ناراضطر ایدر بوسبیدن بعض مشایخ ایدر عشاق حالنن
معدود لر دور و اقوال و افعالنن مغفور لر دور و وحدت رسالتنن بویکا
اشارت و اردر که بیوردکه ان الحاکم کانت کبری یوسف قنصع حملها
یعنی امرأة حامله و بیت لقا حضرت یوسف ایله حملی القا ایدر دی و بکل
و نسوان مصرک یوسفه حیرت و شغی و سبب غنغین کور و یسیرین
الذین کسد کلری سببی عشق اضطراری و هجیان بی اختیار ایدر کتته ترددی
و اردر خصوصاً اول نشاء ترکیب طبیعت و جال دن ظهور ایدر
و اول کونش افاق صدور اهل جال دن صدور بویلیجه اوزکه کیفیت
و محبه حالت و برر لطیفه اهل العارین افضل الواصلین فضل بن عباس
خضرتی ایدر اکثر حق سبحانه و تعالی بنی مستجاب الدعوه و مقبول الحاجه
قلیدی عشاقه مغفرت بخون دعا و مرجمتار بنی استعدا ایدر دم
زیرا عشاق حرکت و اضطرار بده مجبور و شراب ایچدن خمار بالافتقار
غیر مقدر در دیر **شعر عمری** ککل امری ضیف یسیر بقرب
و مالی سوی الخزان و اللهم من ضیفی بقول خللی کیف صبرک بعدنا
فقلت وهل صبر فتسال عن کیف و ابوالخیر حر و می که مشایخک علم و تقوی ایله
معلوم ایدر بر کون استار کعبه به اصلوب بود عانی تکرار او قور دی
اللهم ارحم العاشقین و قو قلوبهم و اعطف علیهم قلوب المعشوقین
یعنی یارب عاشق لری اسر که و قلوبه قوت عطا ایله و معشوق لری قلوبن
انلن مایل ایدر مایلینرینه الفت القا ایله و دخی اول ذات اکمل بوزدی که
عشاق ایچون دعا صبر دن افضلدر فقیر ایدین که عمره بی ذکر تخصصک
و حقی بودر که اولان نقطه خال عشق مجازی ایله رو بیه و مجرم اولان
عاشقک لخر حالی ترک رسوم عز و جاه ایدر کعبه عالم حقیقتک محرم
اولمقدر و هر نمای محبتله عرفات ذوق و معرفته عز و ج ایدن صادق قلب
مال امانی عاقبت سعی مبرود و ضمای مشکو دایله نیل منای وصلت ایدی
و مروت قربت سرمدی بولمقدر بیت ایشک کعبه جانلر و حجه کلک مشتاق انواری
بو و جمیله ضعا سعیده اولن عمر بک و اری ابن ابی حبله دیوان الصبا به
اد لو کجا بند ایدر منعب شاهید قیل محبت شهید و روز کجا فایه ملاقات
دیدار ایله سعیددر ابن الاثیر ایدر دمع العاشق و دم القیل منسای و
ع القیل الان بیهم کونیا لاغفلا فها لونا ابن رواحه ایدر **شعر عمری**

لامواعليك وما دروا ان الهوى سبب التعادة. ان كان وصل فهو المتقى
او كان غير فالشهادة. اما سعادته من يوثقه ووصول عفت وكمثال ستر
مجت شير طردن. تا كه ناشيكبا لى رسواله مودى اولوب سبب هدم عرض
ديانت اوليه. نه خوشدرد كه يار سمين ساعد. دست فرصت ساق وصلته
مساعد وقت خوش عيش عيش شواهد كدر غايب و عراقي صفا متجانس عيش
فرقت دور و حضور بافت مقدور بوجهله اسباب شهوت مهيا ايكن صبر
اين سين. و عقلت و بهر طريقه كيد سين **حكايت** علماء شافيه دن
ابن السراج مصارع العشاق اولو كذا بند ايدن. داود اصفهاني كه طريقي حجاز
مجتبه مرض عشق مجاز ايله وجودين فاني ايش ايدن. و عشاق ايچدن مقام عالي به
ايريشيب راه راسته كشمش ايدن درد عشق يار ايله زياده بيمار اولوب عادت اوزن
صد يقلى عيادت كلدليل. و طريقي طعن و ملامته كيدوب. اندر معشوقك
جام بسدن كام آلوبي. و شراب وصلدن سيراب اولوق امر ممكن ايكن نيجوت
عقلت ايندك و درد و فراق ايله ورطه هلاكه دخوله جرات ايندك داود ايدن
وصلد ايلرون كام المتق ايكي وجهله مستردن. اول نظر مباح ايكن لذت
حرام نظر مباح ايسه ايشته بهرته به الحاق ايندى و ديوار ايله مجتاهض
بوداين به دعوت ايندى اما مانع لذت حرام حديث رسول عليه السلام اوله كه
يا ايها الناس اتقوا الله اتقوا الله فاستجابوا له و اتقوا الله عظيم
عنا سردن رضوانه عنهم كه رسول الله بيوردى. من عشق و صدق و كرم و عفت
و صبر عظيم الله و ادخل الجنة بمنه و كرمه الحديث بعد معشوقين اسباب
حسن و جمال و باعث وحد و حال اولوندى نظم ايروب او قوردي **شعر**
انظرو الى التورع في لواظله. وانظرو الى دمع في طرف الساج
وانظرو الى شعرات فوق عارضه. كانهن ثمارك و ب في عجاج.
يلزين كوشه خيميله نه عمار ايندى او. بخفي قاره كوزى ايلدى جرييله سياه.
نظرايت عارضى و سنده خط سبرى كور. مردون صفحه حاج اذره بجه چكدي سياه.
اخترد و ايله براه ايروب جان ياكنى محرم حريم اله قلدى و حمد الله تعالى عليه
اه من خربة القلب الواله و من سواة حاله و مناله. بو شعره خفي قبل زبور كور
مالهم اكر و اسواد الخدره. ولم ينكرو اسواد العيون. ان يكن عبيد من بيت الشعرا
فسيب العيون شعر الجفون. قائل زبون ستوال ايروب صاحب شافى لقي قياس ايردن
سن بچون بو شعر كن اثبات ايندك و بيلن جواب و بديقه عله هو قياسدن بيرون و حذون

لمن يشبه الظم

لمن يشبه الظم صغير مخاب عقله سوال جواب عشق ممكن دكل بيانه حساب و كتاب عشق
بر نغمه حوايرد بو طوقون برده دن كدرن. او بين اصول طريبه ساقى رباب عشق
بعن معنای حدیثك اختلافا اولوندى. بعضن. و كتم لفظك من موى عشقین
اغيار دن مكتم ايليه و يكدر ديدليل. **حضر** حوايرد آجت **فك كتم**
و وصل قوت كتمات **شهره**. بعضن اسم مجبوجي كتم ايدن و يكدر ديدليل
عثمان بن زكريا كه زوات حدیثك بر يسيدن. مجبورن محبتى كتم ايدن و يكدر
ديلى. شيخ علامه حافظ الدين كه اكابر شافيه دن در و واضع مبين اولو
كتابت ايدن هذا الحديث سندن كالتشمس لامر به في صحته و لا لبس. ابن حجة
ايدن. شافيه دن جماعت فقها. ميت عشق شهادت عذابتديلر.
جمله دن برى امام و افق دور. اما بعضن حكم شهادتى حدیثك واقع اولان
شرط مذکور ايله مقيد قلدليل. شيخ محي الدين نوري رعایت دينك
فوق الحد شديد و قوي ايكن. على الاطلاق من اى عشاق شهادت دن در و عباد
شعر دعا لوى فلو يكجا بعد. و قل العاشقين له معاد
ولو قتل الهوى اهل التصالي. لما ماتوا وان ردوا لعادوا
اقول و اما العشاق فمنهم للطبع و العاق فمنهم شقى و سعيد
و منهم قتل و شهيد **حكايت** ابو الفرج ابن جوزى ايدن بچوان
مسلم بربارىه نصرانيه به عاشق اولوب عاقبت عشق عقلنه غالب
اولوب بيمارخانه به التزلزل پس اول غفون كورن كلد كجه تاب مهر ايله زان
و زبون اولوب شب و روز يارينك زلف و رخسارى حسرتنزن حالى.
ديكر كورن اولور **لمن يشبه الظم** ضعفدن زيك روى زعفرانى
سرتك چشمي غزن ارغوانى. اولغه بشلدى. آخر جوان كور ركه
فرقت جانان ايله جاني دهاتنه قري كلدى. و هر بايه حياتكه متاع
وصال ايچون صقلدى و كنهكه آن قالدى. مكر جوان ايله معشوقك
ادالتهن واسطه عقد و محبت. و دايطة عقد الفت بر كسه و ارايدى
آخر فسدن اولوب كسك ياننده بولوندى جوان قى تاب اول شخصه خطاب
ايروب ايندى **بيت** واحسرتيا كه ايردم اول سرو قامت
و افرقتا كه قالدى بس حسرت قيامته. د ريفانه اول عيسى و ملك
و ضالى ايله بنفس خرم اولدم. و نه لعل روح بخشندن خسته جانم بر آن

حج
بج

تورم بود که اگر موم اسلام از زینه واقع اولد که روز جزاده دلتخ قاسی
میستراولیه فرصت با کلمه قوت اوله دیوب اخر لامر اول جوان لغو دانه
هوای عشقه اویوب نصرانی دینه داخل و اولدین او زینه دینان منتقل
اولدی عشق جانان ایله مانور اولدی اول جانان کجوب
ملت عشاقه کبری کفر و ایمان کجوب بعد شخص مزبور بومونگری
کودوب استعاده واستغفار ایله قالمقوب نصرانیه یانته کدر ایتدی
و حال عاشقن اکا بالجه خبر ایتدی کوریکه نصرانیه دخی مریض محبت
و محروم ناصرت اولدخی عاشق ایچدوکی پیمانته نک مستانه سی
و دوستی یاقن چراغک پروانه سی درد عشق جوان ایله علیل و قیاب بیرونی
التهاب درونه دلیل ضرر لونی آتش عشقه الترن اولدوغند شهادت
ایتمش و هم عینی حکمی فراق ایله قان طولد و غمده اشارت قلمش **لمنقش**
یا بالندن ایچیلن باده یه باشلری دور ایکی باشدن طوشتان افش طاشلری دور
چون اول قیلی یاقن آتشک قیلی و اول طریقه ضلاله دوشن اواره نک
ذیلی و اول الفته یی غرقاب ایرن چخمه نک یاشی و اول لعبت باز عشق
و محبتک یاری و اوینا شاییدی اول ایچیک نار محبت و رانت ایله بوکا
انتقال ایتدی و عاشق بلیل کجونا عشقه کل اولیجی صحبت کله ارتحال
قلدی بنال بلیل اگر بامنت سیرا ریت که ماد و عاشق زارم هر دو رانیت
اخرا لامر نصرانیه ایتدی حترنا عاشق زارم ایله بازارم دیناده کساد
اولدی نه بنانندن داد الدم نه اول بندد بر مراد اولدی
نیجه قان اعلیم اول کل خندانم بوق نیجه آه ایلیم سرو خرا مانم بوق
دریغاشیم اشکم ایله متاع وصلنه خریدار و چشم بر خرم ایله کل جنسانته
عاشق دیدار ایدم نه خوش وقت ایری اولکم کاه بی کاه
نگارم بوزن ایلرم نظر کاه اولوب دولت مساعد بخت یارم
صفایله تجوردی دور کارم شمیدی متاع حسنی یایاب و سرایه عشقم
مقدم سراب اولدی و قیقر دور جرح بزم سرورم تلخ ویدر حضورم
سلخ قلدی تورم بود که موم نصرانیه دینی از زینه اولدسه قیامتده دخی
اول قامتدن مهور و نقاء و یارون دور اولم دیوب فصیح جناز ایله
کله سهادی کوردی و فی الحال مرغ جانی عازم کوی خیابان اولوب شاخسار مرده ده

۱۱۷
بس ما قتلر بجه کیمته نکران اولوب بونکته نک فهمندن حیران قالدیلر که عین
واحد ضدینه علت برینه سبب سعادت و برینه سبب شقاوت اولدی
سبحان من یحیی فی ذلک سواه فهم و خرد بصنع کمالش برده واه
فقیر ایدین که ارباب ظرافت بو صکایه مجرد سوزة عشقه تمیل و شدت محبت
تمیل ایچون کتور مشلردن بوضه حاشاکه برسام هوای نفسله کفر ندر موی
اختیار اویوب نور ایمان محروم اولمش اوله
عشقی مدح ایرن عاقلن و ذم ایرن غافلن دور
عشق بر فضیلتنکه غیبلی دکمی و داننا و صبیلری بالغ و شناسا و ضعیفای
تجسس و توانا قیلور اما غافلری واله و بجنون و توانا لری زار و زبون
شاه معروزی کوا سیرت و کدای خوری لایق سلطنت ایرد **کلام**
بهرام کوردک اقلی یزدجرد زمان صبیانده بالا هتایله موصوف و بلاوت
معروف ایردی بکون خواجه سی تعلیمند عاجز اولوب و ضرب حد باردون
کوردیکه فاین وارد اولن بهرامه شکایت ایروب ایتدی همزاده قابل
فیض معرفت و کل بن مجلی ایله الان بر جاریه نک حسن و جمالنه نکران و زلف
و حالته واله و حیران اولوب اولدینک ارذوی کتای ایله دایره عقلدن
چیقوب دام جنونه گرفتار اولدر دیری بهرام ایشدوب شاد کام
اولدی زیرا کوردیکه اول علیلک مرضی قابل علاج و اخلاط روتیه سی
نضج بولوب مستعد اخراج اولمش خواجه به ایتدی وار سن کند و عقلکه
یتمار ایله بزعله بیماری بلدک و درد نک دو اسین بولوق دیوب
امر ایتدی جاریه یه تنبیه ایتدیلر ناز و استغنا سین افزون قیلدک
تا که یزدجردک نیاز و عنا سو حد دن بیرون اولوب و جاریه عشقندن
ناموس و عاری قویوب اعصاب و جودنی جامه دن عارید و دین غم
دین سنی عین جاریه قلدی آخر این ملوکدن ایکن عبد ملک مرتبه سته
واردی و شهزاده ایکن کدای افتاده شکلن طوبدی بس چون درد
عشقله بمان و کار محبتدن بی اختیار اولدی برقع مجازی دفع ایروب
خاریه دن تمنای عرض و یران و طلب بویه تار قلدن جاریه ایتدی
بیم صحبتله اولکسه واصل اولور که عالم و دان اول و فضل و هنر قابل
اولوب عالی همت و سزاوار سلطنت اوله دیر کن یزدجرد دخی ارذوی وصال ایل

ویروزی مغاری پسر که قاضی و سرالتمن است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
ضبط و صفا و لیس و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
سلطان است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
اعدا و کینه است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
سینه نصر و قبیله و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
کوز است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
بلایه خراسان است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
طبرستان و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
فرمانده است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
کامیاب است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
هر محقق است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
صاحب است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
نامره خلیفه زمانه است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
دزد کلید است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
ایوان است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
کوز است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
کامیاب است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
اعتنا و محال است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
الیه است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
موقوف است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
سینه است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
حقیقت است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
کار عروفا است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
مندی است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
الیه است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
التمن است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
لیکن است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است

۱۷۸
ولین است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
زیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
عدو است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
مشور است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
تجرب است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
زیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
تج است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
اول است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
ولید است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
ایوان است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
نهی است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
انوار است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
سوز است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
خلف است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
آل است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
خلیفه است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
صاحب است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
صاحب است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
قد است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است
لیکن است و وزیر است و وزیر است و وزیر است و وزیر است

عمر غمازی تبریز از روزگار کاین گاه گویند برین المذاذ در شهر و در کلبه‌های
افکنند و لغزین خسرو در رفتار کنگ درین طایفه و درین جولانده نظاره چشمی
شور آینه خنجر برافزودن و بی‌شاه اول سرور و اول پناهی کور و و ک
کین و اول و حیرانه و و بی‌بسته و نالده شرار عشاق اهل صنع و شکره
مشه و یکین اول (شوبه بنی فرما اولی) در زینه کلون زول اولی
قراری اضطرار به مبتدا حوضی در کوه غنایه محول اولی اولی کور در در خانه
احوالی نخست و تخیلی است در و کور و پناهی اولی و خنجر و یکین است
شعبه سرد خنجر لقا در قبه و فرانس اسماعیل خنجر در کور و کور و کور
شاهد هر روز اولی و اولی و نایب مرتبه رعلو شانه مور فوج و کور
در کاه و اولی حقیقت حال است به اعلی ایلی در شهر است به شروع
بخت خلی تاخیر در کاه بوق و صلوات در این و وزیر تر است البته
اولی فلان در کاه و شریک است در کور و کور و کور و کور و کور و کور
البرک و کور و کور در کاه و کور و کور و کور و کور و کور و کور
و خنجر است به کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
مور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
ایلی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
پناهی طاعت و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
نگار خطای ایلی مور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
ایلی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
س مور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
صفتی اولی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
انگلی خنجر و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
کلیه احوال تبریز سائل ایلی اولی و کور و کور و کور و کور و کور
عازنی اولی اولی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
عزیز و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
عزیز حیر و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
مور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور

۱۴۰
بنای فرما فرمایند شیر و کور در جهه اگر در این عاقبت حکایت علی الدوله
شاه شریف کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
اولی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
بر کاه صنایع بولای تزیین کور و کور و کور و کور و کور و کور
های و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
معلمین پناهی صبر و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
پیش بر و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
خوار و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
تیم ایلی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
اشکاب و صنایع کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
رضای ایلی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
مور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
سرور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
کف و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
مخروم و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
مناظر و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
طبع علوشاه ایلی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
خوی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
ایلی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
زوجه و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
وقایع و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
عزیز و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
مناظر و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
ایلی و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور
آشفته حال و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور و کور

اولا بسم الله ایله این لم فتح کلام
جانله حیر این لم حق رسوله صلوات
کن لم راه حجازه ایله لم وصف طریق
خبر ایله ایلمه الله میسر التمام
دکله اوصاف طریقی بین اجمالا
شهر شواله دقرا اولی ضبط است محکم
مصنوعه دن اول قونای بر کج حاج
برکه دن رحلت ایرد منظر ایله
دخا انزن کوچلوب منفح ایستد منزل
نیم شبده کوچلوب صبحه دکن ایستد زود
آجیده صبحی سوبیه واروبیلور لها
یوقونادرن کوچلوب وقت نوحی هر یار
اول کون اول کجه طوروب قوت عصر
منظر نام بر واریلوب اختتامه بقین
چین محکون طوقار قیوار اولوب زین جلیل
قالقیا انزن جلیل صنه واروب مخره دك
صوخی کدر بوقوناعل عفروده نسبت
اول کون آنرا و تودر بولیکر و بظیفیل
قالقیا انزن دخا تا وقت عصره بریر
قونلیذوق وصف احاطی سوردا او کجه
نیم شبده کوچلوب ایستی جورانیس
کوچوب انزن دخا غوری کسکی اولدی مخر
عقبه خامه تصویر ایله مخریر اولمز
صبح صادق کوجوبا ولله دکلو کدک
قلعه صوخی صوفی طوقار هوا سوز عسنا
عززه دن هر سنه تجار لیتور سب غیب
بوار القدر بنی عقیقه دن ایله حدری

فتح اوله تا که او بوزدن بوطلمهات بنام
سوز لم صکر سخن راهنه توفیق له ات
دیه لم صدقه الله ولی التوفیق
دیدکی ارباب صفا وصف منارک لبر کونام
سوز تفصیل و بر رسلا اوزان توفیق اول
هو کج بر یسند اوله نبین و نه کمر
قرب و بعدی بیلنور شهر صد کدر حاج
دازهرایه واروزم این انذن بر
نخل بوزین وارلدی او کج لاصل
دوشه قالقه یوریلک تا که بلور دج
زهراید صوخی عربانه صتا شن امتا
بغلغ غر غر حجاز ایتمکه حجاجه قطار
نجه کسان ایرشدک نجه وادی کچدک
یتسوزن صکر کجوب نوق عجزی صفا
ظاهرا اولدی کیدرک تیه بنی اسرائیل
ایستی وقت مخر نخله ایرلدی کیدرک
واسع خور برده قونای حق بر غایت
ایستی وادی قریصه ایرشدک چون سیل
کیم بر یولون او بر بیر علایجی دیرلس
نالته عصر نخله کچا که چیتاردق او کجه
ایرورع قوی نخله بر لایش بریر عیس
لطفیاری ایله سطح عقبه اولدی مخر
شدکی کورمینه وصفه تعبیر اولمز
عقبه طاعین آشوب قلعه قونای ایستد
ارقه طاع او کی دریا ایکیانی صحرا
کوژریادیه دن من و غم قور عرب
ایتمک استرک اکثر صحنه بوسفری

او کج کون آنرا اوتروب ایلدی بر عزم حجاز
قرب مغرب اولور حایز بین الحرفین
ایلدک رحلت او بوزدن یوریلک صبح اولحق
وقت عصر بر نخله اولدی مظالم مکان
دخا انزن کوچلوب ایرته مخر دن لاریب
الایله اشسلا اولور صوخی هر که روان
بوزده ایتمک ملاقات شعبه موسی
بوزه ایرشدی عصا ایله ید بیضایه
کوچلوب انزن کجوب ایرشدک اتی بیل
یتسوزن صکر کجوب ایتمه زین کلاه
صوخی طوقار نخله خوب و هوای رضا
قلقیا انزن دخا اختتامه بقین عفروده
نیم شبده کوچلوب صبحه رز قالمشکین
قلعه خوب صوخی صولور کزیا لیسیدر
ای کون آنرا دخا و تورا اولدی بولار دن
یتسوزن صکر کجوب نوق عجزی صفا
شیخ مزوق کفاتی کجوب بر صاحبس
صوخی و ارای عیانه تقاریب اناجور
وقت عصری کجوب ایلدی قریب خشم
قالقیا انزن کجه ند نصفه دکلو بوزیلک
صوخی وادیر دکلو جوقلق ایلمز ناچار
قونلیقین رحلت ایرتبار بر نخله عسنا
ایکی یتسوزن کوچلوب ایلدی عسنا و سقر
ایلدی دخا نولایه بوزده نسلیم
نیل اسما اوسط لک صوخی غایت لطف
اوله وقتند اسبیل کجوب حیات
کجه یاریسی اولوب ایلدک انزن عبور
خلق ایچده بوقوناعل برادی و اخشی شها
اوله وقتند کوچوب عصر قریب اولدی کنش

دکله ای قافله سالار کرون ممتاز
صنکه وادیر کجوب جانین المش جلدین
شرفه در لرا کاس برین ایرشدی قونوق
بوز اولاد عطیه بریدر بوقدر امان
اولدی حجاجه سعادت له قونوغا شعیب
بریدریاغ جناندن بوقضا و بر سه نشان
بوزه کوندری غنی دیر لرا و سالار و فسا
بوزه لعلدی سعادت قوی موسی موسایه
اولدی حجاجه برز قبر طوایفی منزل
صوخی ایردی صیون القصبه منزل راه
بوقدر ربوار القدر بوقونقدن زیبا
سبخه نام بر ایردی چری دولت له
ایر دی حجاج مویج او کجه صاغ و اسن
کعبه بندر لریک اشبه و اعلا می بودر
اولدی نزل کجوب عصره دار السلطان
اولدی کجوب سلا و کفاتی بر جا
شیر کجوب بو وادیر ایبرانه یا تور
بوملده او تور سن ایکی ساعت کجوب
دیر حجاج قونای حق بر حدی لرامه
قلعه ان لم اولان خوب مکانه ایردک
شکرین صیقر اناجمل و بغل و حصار
سما و دخانه دینلن بر ایرشدی قطار
صوخی نزل لرا اولدی سطل عسنا
کلشنی زاده اولان قصبه زمان ابراهیم
برفدح این مم برتر وصف قیس
اولدی حجاجه ل عصره وادی اراک
وجبه ایردی بو شهر صوخی کوز لایحی
یری فرد و بر اوله بر ابراهیم پاشا
ایردک اول بر که نامینه دینلدی مخر

ایکی تیسویں کجی سیر ایزد در دین
صوفی غایت آید در کیم بحرمه فی ملک
چیک صوغان بیدن اوله صافن لادن غافل
ظلمه صوبک بوار القدر کر کرد مختور
بورادن دای کجی خوب قوشلغن سور دک آف
ایکی تیسویں کجی ایریشغه بی منک
بوار القدر درک اوله ماغیله عربان
کوجلوب صوغ کراده دوشوب صحرا به
شرفا صوبلیرن بواراده صرناک
نیم شبد کجی بوار القدر جانانا
نای حی صوغا خیزلی عکر کبی طسار
کوجلوب قوشلغن وقت عصر ایزدی کرد
اول کجه عزم اولدی ایکی تیسویں کجی
نیزلی خوب صوغی صغان مبارک مسکن
قوشلغن قالمقین وادی نارا اولدی
یاز وقتدن بوارا دایا شاه بنام
دامن محنتی باد صوم ایلر جا ک
کجه عزم اولدی باری شدی قنار ایل
تجربک ایزن دخی وین یا ایلو ایزدی
اوج دکر من بور بر صوغی مفرغ خزل
بغارادن یاکی بینه آره یا بیدر
کوجلوب اول کجه وقت بحر اولدی مهبط
کوج اولدی قوشلغن کجی ایزدی نصف نهار
هر کجی خیمه سنی بوزن ایر شعله زین
دو حاک حضرت شاه رسله حاجیلر
بودنک طنلو صوغی صوغی الیف و دایق
حضرت ایزدی بولدی بوزده اشرار
اوردی اعدای ضلالت به سیف مسلک
طاش اولور جنگله کور مجزه سین مختارک

صیحه دن ایلدی حجاج مکافی صکن
شربت لیمون کجی اول شخصه اولاشور اسهال
زقهار ایله حذر قوم ایله اول عامل
صکن صوغی بوزن کوز کجی کجی مخدوع
وقت عصر ایزدی اولدی مکان قازماست
جمله حجاج ذوی القدر مکان اولدی حیدر
ایزدی رنجین عجب خلقی دکل جای کمان
ایزدی لخشامه یقین عقیده استغیبه
نجه تعظیم ایل حجاج اولور استقبال
لطف بولا ایله کور صوغی بوزدی حور
صوبکی بوزن دخی بیک صافن ایزدی خنر قنار
اولدی منزله کجه حجاجه محبتن المرمس
نیطه ایزدی قنار وین صوغی کون طوق
صوغی صافی الود ایلر وارن ایرکن
عصر ده ایردی طراطین سور ایله بیان
استدن اولسه سمندر بر کوله عرام
کجی ایله کجه انسا فی ایزدی اشجی حالک
تجربک داین بقر نام بر قوزی وکیل
جمله حجاجه نیطه ایزدی شکر صغری
نجه تقریر ایزن وصفی دکل در قابل
ساکن شربت و نظما اولانک ولستدر
جمله حجاج ذوی القدر ایزدی واسط
جبل زینه به ایزدی صفایله قطا
قالقلوب ایزدی ایزدی بریز بوزن
ایشته ملک ملاحظه بوزدن عزم ایزر
بالسان یاغن اولور بوزن طبیب خا ذق
یعنی بوجمله طفر بولدی رسول مختار
بوجله ایزدی غزا ایلدی کفار و رسول
بوزده اند دخی طهارق باشه کفارک

اندرک طهارق اولور حضرت آتد قلمی طاش
بوکونه دکلا و دبلور دخی کوس قدرت
جبل زینه ایله بدنک ارا سنده بوزن
کوجلوب لخشامه یقین بوزدی ایزدی
کجه انزلی کجی بوزن بوزن بوزن
کوجلوب قوشلغن ایزدی صفایله
ایکی تیسویں کجی ایزدی ایزدی
بولد القدر کجی حجاج احرام
یاک غسلیله صرار کجی بوزن
جمله صغریه نیت کیم اوله دیندی قران
اولدی صغریه یا لکن کجه ایزدی نیت
بوزن شانه طقانه بت قرانه شتم ایزدی
فسقله و طج و جدل صغریه صوم ایلر
خلقمانه و تراش طریقی کسمک کبیلر
سایر احوالی بوزن مثاله شها ایله قیاس
کمدک ایزدی دخی تسمیم ایزدی تا اختتام
تیسوزن صغریه کجی بوزن داین بوزن ایزدی
اویله قشند سعادته ایزدی محمال
بوزن ایزدی صوغی کوزل نعمته بیک بوزکه
دخی انزلی کجی بوزن بوزن بوزن
بوزن ایزدی صوغی ایزدی بوزن بوزن
ایکی تیسویں کجی ایزدی ایزدی
وادی فاطمه دن یا که اقوی جو آسا
کعبه خلقی بوزده حاجیلر اجمالا
صغریه بوزن بوزن بوزن بوزن
بوزده و بوزن ایزدی ولالت کجی قدم
حضرت ایزدی بوزن بوزن بوزن بوزن
بوزده ده دخی آدم حقا

طاش بيشالارینه باشدی دخی اولکاش
طبل اعدایه قیامتده ده دکوز نوبت
دخی الان اثری ظاهر و باصطوریس
قاع دیزلرینه بوزن ایزدی حانا
اولدی حجاجه منزلین قاع الکبری
دیدیلر منزل ایزدی قرو ذالضعفه
اشته حجاجه بوزن بوزن اول احرام بری
بوزن لبتیک دیوبوله کجی رخصله عام
ذبح اضمام ایله قادی ایزدی کجی
منالا کبسه لباسین ایزدی قریان
ذبح ایزدی صغریه واقع اولوسه ذلت
ذبح قریان نه اصحابین شول طج ایزدی
بعد الاحرام صافن کجه ضرر و بوزن
سزله انزه دلیل اولان اوتمن سوزن
باغ فقه لیمور بودر مسئله قصیده آسان
بوزن ایردی بوزن اولدی طراطین کانا نام
صغریه صغریه کجی بوزن کمدک
اولدی حجاجه صغریه عاده ایزدی
بوزن قاملک برادی دخی کوز کجه بوزکه
بوزن اولدی فونق شهرتی بوزن صفیان
آغری یازن براغوب ضلالت ایزدی
سوزن بوزن بوزن کجی ایزدی کوشه ایزدی
وارد قار دک رضی الله تعالی عنهما
لطفله قوشلویب بوزن ایزدی اسقیا
ایلدک کعبه بی بوزن صغریه ایل طوق
بوزن بوزن بوزن بوزن بوزن
غافل اوله صغریه اول سور بوزن کوز ایزدی
کرمه خقلنله ایزدی کوزله بوزن بوزن

کعبه بخروست اولاد اولاد خیر دعا
 افضل قول طواف ایله کعبه هر کجا
 زمر می هر زنه مراده احر سیک انی بیل
 ایکی کون اندر طوری استقامه قوز بجا
 بر قامتله قلوب طهرله صبر ای اندر
 دوزک اختتام اولی حق اعتبار قسرتله
 اولوز مرد لقه ده اوکیجه جمع حجار
 بین بحر بونه طورد وقف بوری اول سرور
 منه باز ا دنه وارلدی او کون بکلا حجار
 بیت حقه کبر بورد لطفله حق منت خلق
 منه با نازنه توفیق خدا اوله دلیل
 یوزکی برین سورانی زیارت ایله
 اوچ کون انن اولوز بیلد بیز عید و بیا
 عید کیمیل اولونوب ذکر ابرک اللهه
 اول کون انن وار یوب ایلدی سحر طوف
 دخی بکر می شینه دکن اول شهرک بیل
 کورد عمره ایروب سحر قلوب دوقوع
 قلبی اشارت کور کور ایاحور العین
 بر محمدن کبر بورد روضه بر انوار
 کولوب نصی کبر اده اولوب عصر نهار
 اوکیجه صبحه دکن طوری کون بکلا
 کولور قوشلغین اولیه دکلو بورد بک
 نه اچوز دیندی شجر الی وادی غزال
 بوغزال کید بیتاده دو شوب کوزدانی
 آجدر یا ویرلم قالدی ننده بی زاد
 سعت ایله و این یا ویرلم امر بین
 دیوکی کیمی ایروب اولدور وریا حال
 چونکه بو عجمه کوردی اوچ صیتاد
 بو سببد بکاوادی غزال اولش نام

بکلا

کجک اول وادی کوز نیشلانی وکله دکن
 بویلاک هر قوغینک صویحی حور لقا
 نیم شت کجرت بورد شهادت بو جیش
 قوشلغین کورد کجک او مفرح حیل
 شکر کبری اول کججه سوی اچلدی کلاک
 در دله قلیا شادا قیده روقی صیلات
 اولدر ریدر هیز لقا اوادی
 یعنی سلطان سراقرا از سر و ملکوت
 سرور جملة کل هادی جمع سبیل
 احمد و حامد و جاد و محمد و شافع
 اوله صدیا ریحنا وصاله سلام آل و اولاد کرامینه وار و اوجه تمام
 حله اصحاب صفایو واد بر اولرکم قیل زیارت رضی الله تعالی عنهم
 وار بقیعه بوردی عفا فی زیارت ایله سور بوردک ایشکی طاشینه رعایت ایله
 قلیتینه صقن اولور ارقو اتمه حاکمانکه زاد اولور روضه خدایانم دعا
 وار زیارت این کورد انی او عالی حضرت حسن که بی سواد و عم بی
 کیم واروب سوریه یوز ایفیکه اولرکم فیض المرامی عالم کیشی سلطانک
 حضرت دیشی شهید اولر ای حد طاعتند وارد اولر ان سن شرفی اندر
 ناگهان ظاهر اولور حضرت سکنل اثری طام سوکند و کیمی کوزش از لیس حکری
 شهدا متر لیدر بوزن سودی برین بوز عرس اعلازی ابرر ابرجه شهادت فکسین
 حار بارک ایشکی بوی بوس و عسرس تسویه بیل حضرت پیور ایله یا قور لیل
 قیل ایله نیر او اسی او بر سور حرمک بلکه بر قطعه سیدر حجت عدن از بک
 جسته کیمکه کیر بر دخی چمنر جانا بوبله نوبورد هر حوی شنده حبیب
 دورت کون صوبه شرفنده ایروب اسنشقاغ
 ایلدک یوز سودرک ایشکی طاشینه و رع
 لطفله عودت ایروب بوبله نوبلدی محال
 اوج کونه دکلو حیر ابرر شهید نیرک
 بوردون رحلت ایدر جانب بنوبعد کیدن
 طوغر و سی بوله عجب وادی بشور و فن

مذبذبين بين ذلك الانتظار اشده من النار زاد في الظنور نغمه اخرى اللبلة الخليلي كما تبين نكران جزوا لافغان

دلم کلچی واکل کالف ذتھار از قریں بد ذتھار ^{ملح کا پاشا ذرا} دقتا ذتھار ذتھار من دق دق آت شلر لار وکلور

یا یو طاشی یا یودن قالمز سولیکدن سولیکدیک سولیکد سوزا ووزرا ترا امک طاشی پنه اغردور

غریبه اوگنک حمان توری چاغراق یو الندی چو ملک قباغین بولدی ^{۵۸} ایت نه یسه انی صیحیار

ایت اور کاربان کچی ایت اغزین کھک طوبت ایتک قویوغن قویا قابله قوسه لرینه اکریدر

طوغری اولانی اوق کی یا با نه اتر لر اگری اولانی یا ی کچی الی صوتر لر دوه دن یوک قیل وار

یومثل مشهور ورکه دست بر بالای دست نه اکر سیک انی پچی سینی بوقک لاتی اوصوروا

طوشانه قیاج دیر تازی به طوق دیر غفالمو طوشانی عمبه ایله اولر کشتی ایله ایتدورن

عالم کلسه این مز اوصوروغن کوته اریه اتمکی بهمانه اگری او تور طوغری سولیه دلودن او صلور

قوت قوجا دجه کویکلر و سخره سی اولور سکلیس سپه یه دوغش ایاغی یاغش چهره کی سکرور

اغستون فرغدی کی صولور ~~بیله~~ یار او دد که بولک دمنه یاد اولر

شا ویلقدیم کیم کرکسه یاد اولور یلرایته منزل اولر قرتلوگون طوغوشندن بلا وور اغزی

اگری اگسه سندن بلا وور طمدق قوشک یکی برنجیه آشک پشلمشی قارینک سکلتی قوی قردک او صون

اولدی حلاقی سیک قادن اولدی قیق اولدی ییوز او رانک ایت دیشی طکوز دیشی اولنک سیک

اغلین کوشنه ایل ایچود اغلین کوزدن چقدر اویناشنه مغرور اولان ارسور قالمشدر صوا اولور

دشمان او یومر صوبر داعی صوده صنار بازی بازی به کیرا باری عاقدان دانند طاع طاع قانقمر

ادم لدمه قاشود اوزان برون طاوکلر سخی خوش کلور ^{۶۰} اذکر الکلب و احضرا العضا حاضن صلا

طوقل اجدن جبری یوق آج ایواوینا فر آج الیه اعلی کلن سولیشور آج تاوق دوشنده

کذوبی بغدای بازارنه کورر ایکه جانبا زبر ایپده اوینا فر ایکه اصلده برینا فر

حصال قازوق بره کرمز یا یو طاشی یا یودن قالمز بر حشیه ~~اصلا~~ لدرینه صدکلور ار حجه

کندی عورت سانه عوریکر صوفی ~~شکلا~~ کلر حشیه طوغوز اچ اولون شده اولسون طوغوز اوغلان

طایه ویکرس قویری برینجه قاز دیزه نلک طشاغی اولسه دایک اولور دی بموشی اغابی قوی ~~بیر~~ ^{۶۱} کدی پنه اولور

نفسیک اولور ~~بیر~~ اولر کینک بکری طاشی ~~بیر~~ عرب قیلینه بول کویری حوق اولور باسقر زیدوره بریل آلور

بیر کور دکن ~~بیر~~ اصلده قانور این اشلیس دهور اشیلور صون بشیمانای فاین ویز حایدن کلون خویه کیدر جن طوتانه برینیه

الذین کلرین اریه ~~بیر~~ لکن اریه قوم دفر ~~بیر~~ یا سفردر یا حیل اکیدن عالی دکل